

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Uplatnění a konkurenceschopnost absolventů oboru
Čínská filologie na pracovním trhu**

*Employability and Competitiveness of Chinese
Philology Graduates in the Labour Market*

OLOMOUC 2012 Lenka Dřimalová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Pavla Slavíčková Ph.D

Prohlášení

Já, Lenka Dřimalová, prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Uplatnění a konkurenceschopnost absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu* vypracovala samostatně a použila jsem pouze uvedené podkladové materiály a literaturu.

V Olomouci dne _____

ANOTACE

Diplomová práce „Konkurenceschopnost a uplatnění absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu“ představuje obor Čínská filologie na Katedře asijských studií FF UP v letech 1993 až 2012. Teoretická část práce je zaměřena na současné studenty a absolventy oboru, popisuje průběh samotného studia a zjišťuje možnosti uplatnění absolventů na pracovním trhu. Pomocí analýzy pracovních inzerátů uvádí, na jakých pracovních pozicích je vyžadována znalost čínštiny.

Praktickou část práce tvoří porovnání výsledků pěti průzkumů, provedených mezi studenty a absolventy oboru Čínská filologie, mezi pracovníky Úřadů práce a personálních agentur a mezi personalisty českých firem. Díky dotazníkovému šetření bylo zjištěno, zda jsou absolventi oboru Čínská filologie dostatečně konkurenceschopní a zda je o ně na pracovním trhu zájem. V závěrečné návrhové části jsou představy současných studentů o profesním uplatnění konfrontovány s realitou skutečného pracovního prostředí a jsou navrženy postupy, díky kterým by mohli budoucí absolventi oboru Čínská filologie zvýšit své šance na získání dobrého zaměstnání, adekvátního vystudovanému oboru.

The diploma thesis “*Employability and Competitiveness of Chinese Philology Graduates in the Labour Market*” introduces the study field Chinese Studies at the Department of Asian Studies at the Palacky University Olomouc between 1993 and 2012. The theoretical part of the thesis deals with the current students as well as with the graduates. It describes the course of the studies themselves and identifies the opportunities for the graduates in the labour market. The analysis of job advertisements shows what job positions require the knowledge of the Chinese language and what the salary is. The practical part of the thesis compares the results of five researches carried out among the Chinese philology students and graduates, Jobcentre and Job agency workers, and HR managers. Thanks to the survey it was determined if the Chinese philology graduates are employable and if the employers are interested in hiring them. In the last part the suggestions and ideas of the students about their future employment are confronted with the reality of the labour market, and the approaches that could be applied by the Chinese philology graduates to enhance their chances of getting a good, appropriate job are proposed.

KLÍČOVÁ SLOVA

Čínská filologie

Katedra asijských studií

Čínština

Konkurenceschopnost

Uplatnění na pracovním trhu

Nezaměstnanost

Absolventi VŠ v ČR

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé práce Mgr. Pavle Slavičkové Ph.D za její odborné vedení, rady a připomínky. Dále bych chtěla poděkovat našemu vedoucímu katedry Dr. Davidovi Uhrovi za poskytnutý rozhovor, cenné připomínky a vstřícný postoj.

Poděkovat bych chtěla také absolventům čínské filologie, kteří se podíleli na průzkumu a všem respondentům ostatních provedených průzkumů. Poděkování patří i mým blízkým za podporu a trpělivost.

OBSAH:

EDIČNÍ POZNÁMKA.....	11
ÚVOD.....	12
MATERIÁLY A METODY	14
1. ČÍNSKÁ FILOLOGIE NA KAS UP V OLOMOUCI.....	17
1.1 ABSOLVENTI VŠ NA PRACOVNÍM TRHU V ČR	18
1.2 OBOR ČÍNSKÁ FILOLOGIE.....	21
<i>Čínská filologie v letech 1993 – 2002.....</i>	<i>23</i>
<i>Čínská filologie v letech 2003 - 2012.....</i>	<i>26</i>
<i>Studenti Čínské filologie.....</i>	<i>28</i>
<i>Výuka a předměty Čínské filologie.....</i>	<i>36</i>
<i>Zahraniční pobyty.....</i>	<i>39</i>
<i>Plány Katedry asijských studií do budoucna</i>	<i>41</i>
1.3 ABSOLVENTI OBORU ČÍNSKÁ FILOLOGIE	42
<i>Profil absolventa.....</i>	<i>44</i>
<i>Počet absolventů a struktura jejich oborová kombinace</i>	<i>47</i>
1.4 PRACOVNÍ INZERÁTY S POŽADAVKY NA ZNALOST ČÍNSTINY.....	50
<i>Uplatnění absolventů oboru čínská filologie</i>	<i>62</i>
1.5 FINANČNÍ OHODNOCENÍ.....	63
<i>Překlady.....</i>	<i>63</i>
<i>Tlumočení</i>	<i>68</i>
2. VÝZKUM.....	72
2.1 PRŮZKUM PROVEDENÝ MEZI STUDENTY OBORU ČÍNSKÁ FILOLOGIE	73
2.2 PRŮZKUM PROVEDENÝ MEZI ABSOLVENTY OBORU ČÍNSKÁ FILOLOGIE.....	92
2.3 PRŮZKUM PROVEDENÝ MEZI PERSONALISTY ČESKÝCH FIREM.....	113
2.4 PRŮZKUM MEZI ZAMĚSTNANCI ÚŘADŮ PRÁCE.....	129
2.5 PRŮZKUM PROVEDENÝ MEZI ZAMĚSTNANCI PERSONÁLNÍCH AGENTUR	134
2.6 ZÁVĚR VÝZKUMU A NAVRHOVANÉ MOŽNOSTI.....	144
3. ZÁVĚR.....	151
RESUMÉ.....	153
SEZNAM LITERATURY	154
SEZNAM PŘÍLOH	158

Seznam grafů

Graf 1 - Počet uchazečů v letech 2004 – 2012 na dvouoborové bakalářské studium oborů Čínská filologie, Německá filologie a Česká filologie	31
Graf 2 - Celkový počet studentů oboru Čínská filologie v jednotlivých ročnících	34
Graf 3 - Oborové kombinace studentů oboru Čínská filologie	35
Graf 4 - Počet uchazečů v letech 2006 – 2011	49
Graf 5 – Rozložení studentů v jednotlivých ročnících.....	75
Graf 6 – Jakým způsobem studenti našli práci	79
Graf 7 - Struktura absolventů podle roku ukončení studia	94
Graf 8 - Jakým způsobem našli absolventi oboru Čínská filologie zaměstnání	99
Graf 9 - Pracovní odvětví firem, které se zúčastnily průzkumu	115
Graf 10 - Počet zaměstnanců firem, které se zúčastnily průzkumu	116
Graf 11 - Územní zastoupení Úřadů práce podílejících se na průzkumu	130
Graf 12 - Pracovní odvětví, pro která personální agentury hledají zaměstnance.....	137

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů v ČR	19
Tabulka 2 - Kolik procent inzerátů vyžaduje znalosti konkrétního jazyka.....	51
Tabulka 3 - Hodnocení vyučovaných předmětů studenty.....	81
Tabulka 4 - Hodnocení vlastních znalostí a dovedností studentů.....	86
Tabulka 5 - Faktory rozhodující o přijetí nebo nepřijetí práce	87
Tabulka 6 - Přehled požadavků na uchazeče o zaměstnání	101
Tabulka 7 – Faktory případného nezdarů nalezení vhodného zaměstnání	107
Tabulka 8 - Znalosti a dovednosti důležité pro přijetí zaměstnance.....	121
Tabulka 9 - Faktory, které ovlivní rozhodnutí o přijetí zaměstnance	122

Seznam použitých zkratk

MŠMT – Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

KAS – Katedra asijských studií

FF – Filozofická fakulta

VŠ – Vysoká škola

ČR – Česká republika

UP – Univerzita Palackého

UK – Univerzita Karlova

ČLR – Čínská lidová republika

OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná

SAP – účetní systém

MBA – Master of Business Administration

IT – Informační technologie

MZV – Ministerstvo zahraničních věcí

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

ÚP – Úřad práce

Ediční poznámka

V přepisu čínských slov do latinky je použita standardní čínská transkripce pinyin, pouze ustálené názvy, které se u nás uchytily ještě před zavedením české znakové transkripce, jsou uvedeny česky.

Úvod

Hlavním cílem této magisterské diplomové práce je zjistit, jaké uplatnění mají na pracovním trhu absolventi oboru Čínská filologie na Katedře asijských studií Univerzity Palackého v Olomouci. Vedlejším cílem práce je představit obor Čínská filologie širší veřejnosti a především budoucím zájemcům o studium čínštiny, kterým práce poskytne dostatek informací a podkladů k posouzení, zda studium Čínské filologie na FF UP naplní jejich očekávání a představy.

V současné době nejsou vysoké školy ČR povinovány soustavným sledováním a shromažďováním údajů o uplatnění a profesních osudech svých absolventů. Přesto si některé katedry vedou o svých absolventech záznamy, na základě kterých mohou následně vyhodnotit, zda bylo studium na jejich škole dostačující k získání vhodného zaměstnání, a jestli jsou jejich absolventi dostatečně konkurenceschopní a ve svých oborech úspěšní. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR nyní iniciuje tvorbu různých projektů a studií o uplatnění absolventů jednotlivých oborů VŠ, podle kterých by mohlo v budoucnu přehodnotit důležitost jejich existence a zvážit případné navýšení nebo snížení počtu studentů s ohledem na jejich budoucí využitelnost na pracovním trhu. Podobné studie by měly zároveň zvýšit informovanost současných a budoucích studentů o výhodách či nevýhodách daného oboru, poskytnout podklady pro posudky akreditačních komisí a představit obor široké veřejnosti.¹

Na Katedře asijských studií zatím neexistuje žádná podrobnější studie o reálném uplatnění absolventů Čínské filologie, která by byla podložena průzkumem mezi samotnými absolventy oboru a jejich potencionálními zaměstnavateli nebo analýzou pracovních inzerátů poptávajících znalosti čínštiny. Vysokoškolští pedagogové tohoto oboru tak nemají zpětnou vazbu o praktické upotřebitelnosti znalostí, které svým studentům předali, a pokud s absolventy po jejich odchodu ze studií nezůstanou v kontaktu, nejsou obeznámeni ani s jejich případnými připomínkami a návrhy, které by mohly napomoci zkvalitnění výuky.

První část práce tvoří stručný přehled o oboru Čínská filologie od jeho založení roku 1993 až po současnost. Představuje základní strukturu studia, celkový počet studentů a absolventů a skladbu jejich oborové kombinace, možnosti zahraničních pobytů a praxí

¹ **Vztahy terciárního vzdělávání a trhu práce.**
http://www.csvs.cz/projekty/2009_spav/data/spav/studie_3.pdf, (15.5.2012)

při studiu a naznačuje budoucí vývoj Katedry asijských studií. Charakterizuje také profil absolventa oboru Čínská filologie a po posouzení jeho znalostí a dovedností nabytých během studia se snaží najít pracovní pozice, o které by se mohl teoreticky ucházet. Pro konkrétnější představu o možnostech uplatnění absolventů Čínské filologie pak analyzuje pracovní inzeráty, zveřejněné na internetu v období od ledna do května 2012, které uváděly mezi požadavky na uchazeče znalost čínštiny. Zjišťuji tak, zda je samotná znalost čínštiny pro získání práce dostačující, a jaké jsou potřeba další znalosti a dovednosti, aby byl uchazeč o práci dostatečně konkurenceschopný a mohl se vůbec o nabízené pozice ucházet. Absolventi oboru Čínská filologie se coby lingvisté často uplatňují jako tlumočníci a překladatelé. Proto kromě vyhodnocení inzerátů, které nejčastěji nabízejí uchazečům o práci zaměstnanecký poměr, v práci dále mapuji situaci v ČR v oblasti překladů a tlumočení čínského jazyka. Zde porovnávám především ceny za překlady a tlumočení jednotlivých jazykových agentur a jiných subjektů či společností, které tyto služby nabízejí.

Druhou část práce tvoří výzkum zjišťující reálné uplatnění absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu ČR. Sestává z pěti dílčích průzkumů. Cílem průzkumů mezi studenty a mezi absolventy oboru Čínská filologie je zjistit, jak se liší představy studentů o jejich budoucím uplatnění a finančním ohodnocení od reálné situace popisované absolventy. Porovnává také názory obou skupin na vlastní studium Čínské filologie na FF UP, na důležitost vyučovaných předmětů a náročnost studia. Dále předkládá doporučení jednak absolventů oboru současným studentům, jednak rady současných studentů studentům budoucím. Uplatnitelnost absolventů oboru Čínská filologie z pohledu personalistů českých firem, zaměstnanců Úřadů práce a personálních agentur zjišťovaly další tři průzkumy. Výstupy z těchto průzkumů umožní zároveň popsat postavení absolventů VŠ na trhu práce obecně bez přihlídnutí ke specifické profilaci absolventů Čínské filologie, jelikož problémy, se kterými se tito absolventi při hledání práce potýkají, jsou v mnoha ohledech shodné s problémy všech vysokoškolských absolventů bez ohledu na vystudovaný obor.

Tato práce slouží jako zdroj informací o uplatnění absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu, na jejichž možnosti je nahlíženo z různých pohledů. Poukazuje také na možnosti, kterých mohou studenti Čínské filologie během studia využít pro svůj další rozvoj. Zejména však nabízí přehled různých návrhů, jejichž realizací lze dosáhnout zefektivnění výuky, zlepšení postavení budoucích absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu a zvýšení jejich konkurenceschopnosti.

Materiály a metody

Při psaní práce jsem používala téměř výhradně sekundární literaturu, protože dosud nebyla vydána žádná kniha nebo expertní studie zabývající se přímo uplatněním absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu. Při získávání teoretických znalostí o postavení absolventa VŠ na pracovním trhu v České republice jsem čerpala mimo jiné z kvalitně zpracovaných expertních studií odborníků na terciární vzdělávání v ČR, ze statistik Úřadů práce a Ministerstva práce a sociálních věcí, případně ze studií Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Sledovala jsem také průzkumy personálních agentur, které každoročně zjišťují, jak se čerství absolventi VŠ dokážou v současné konkurenci prosadit na pracovním trhu.

Jelikož se v práci zaměřuji výhradně na uplatnění absolventů na pracovním trhu v České republice, a protože práce nedává prostor k celoevropskému nebo snad celosvětovému srovnání situace absolventů VŠ, opírala jsem se výhradně o českou psanou literaturu. Vzhledem k aktuálnosti tématu, které se zabývá nezaměstnaností, se opírám o informace, jež je možné získat prostřednictvím internetu, kde probíhá také většina veřejných průzkumů, diskuzí nebo zveřejňování výsledků průzkumů a názorů expertů. Sledovala jsem také u veřejnosti velmi úspěšný Měsíc absolventů, který organizoval internetový pracovní portál Jobs.cz, v rámci něhož mohli studenti a absolventi VŠ diskutovat přímo s personalisty velkých a úspěšných českých firem. Sama jsem se do diskuze zapojila a zjišťovala, jak si v očích personalistů stojí absolventi oboru čínské filologie.

Z knižních publikací jsem se v práci opírala zejména o 1. díl knihy *Čína ve XX. století* od Ivany Bakešové (Univerzita Palackého v Olomouci 2002) a knihu *Česko-čínské vztahy po roce 1989* od Rudolfa Fürsta (Nakladatelství Karolinum, Praha 2010). Dále jsem využila knihu *Čínská obchodní etiketa, průvodce protokolem, společenským chováním a kulturou v Číně* od Scotta D. Seligmana (BB/art, Praha 2007), a to především kapitulu VI. Obchodní schůzka a její podkapitulu Využívání tlumočnicků a kapitulu VII. Vztahy k cizincům. V neposlední řadě jsem čerpala z odborných článků populárně vědeckého měsíčníku Orientálního ústavu AV ČR *Nový Orient*, který je archivován od roku 1945 až do současnosti.

Pro kapitulu popisující obor Čínská filologie na Katedře asijských studií v Olomouci jsem získala zásadní informace od vedoucího katedry Dr. Davida Uhra na základě rozhovoru ze dne 12. 3. 2012. Dále jsem čerpala z informací, které mi dali nad rámec

dotazníkového šetření jednotliví absolventi nebo studenti oboru Čínská filologie a z vlastních zkušeností ze studia. Informace jsem získala i přímo na stránkách Katedry asijských studií nebo ze systému STAG Univerzity Palackého.

Největším přínosem pro mou práci byl však vlastní průzkum, který jsem provedla formou dotazníkového šetření mezi studenty a absolventy oboru Čínská filologie a dále mezi pracovníky Úřadů práce, personálních agentur a personalisty českých firem. Největším úskalím práce se ukázala značná obtížnost dohledávání absolventů oboru Čínská filologie, především pak absolventů z let 1993 až 2005. Na Katedře asijských studií neexistoval žádný jmenný seznam všech absolventů a nevedla se ani žádná databáze kontaktů. Situaci navíc ztěžoval zákon o poskytování osobních údajů, kvůli kterému mi v žádosti o poskytnutí emailových nebo telefonních kontaktů na absolventy nemohlo vyhovět ani studijní oddělení. Byla jsem tak odkázána na pomoc jedinců, na které se mi podařilo kontakt získat a doufat, že mi dají kontakty na své spolužáky z čínštiny a že jim snad přepošlou odkaz na vyplnění internetového dotazníku. Velkou pomoc mi v tomto směru poskytl vedoucí katedry Dr. David Uher, který se i osobně angažoval v oslovení některých absolventů a poradil mi, kde bych případně mohla kontakty na některé absolventy sehnat, případně o uplatnění některých z nich sám věděl. Ve velké míře jsem využila sociální síť Facebook, kde se mi také podařilo kontaktovat několik absolventů. Pravdou však je, že pokud se mi podařilo aktuální kontakt získat a absolvent si přečetl mou žádost o vyplnění dotazníku, většinou jej ochotně a pečlivě vyplnil. Vytvořit jmenný seznam absolventů jednotlivých let i s jejich oborovou kombinací mi pomohl pan RNDr. Jan Rogl z Oddělení informačních systémů UP (viz příloha č. 1).

U dalších tří zmiňovaných průzkumů již získání kontaktů na vhodné respondenty nebylo větším úskalím, protože emailové kontakty personalistů a zaměstnanců Úřadů práce zpravidla bývají volně přístupné na internetu. Nakonec jsem tedy shromáždila poměrně velké množství emailových adres osob, které jsem kontaktovala. Problémem se však ukázala spíše malá ochota oslovených personalistů dotazník pro mou diplomovou práci vyplnit, z čehož vyplývá také nízká návratnost vyplněných dotazníků k celkovému počtu oslovených osob. Přesto se mi nakonec podařilo získat dostatečné množství respondentů pro objektivní posouzení postavení absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu i u dalších průzkumů.

Při tvorbě průzkumů jsem využila služeb internetové firmy Kwik Surveys, která umožňuje vytvoření vlastních on-line dotazníků, které je možné distribuovat e-mailem

nebo umístěním odkazu na internetu. Výhodou služeb firmy Kwik Surveys je rychlost rozšíření dotazníků a především možnost zdarma vytvořit libovolné množství průzkumů. Oproti jiným firmám ani neomezuje celkový počet respondentů, ani dotazníky nejsou limitovány časově. Průzkumy tak mohou zůstat spuštěné libovolně dlouhou dobu. Webová aplikace přitom přehledně zpracovává výsledky jednotlivých bodů průzkumu, které je možné mezi sebou jakkoli kombinovat a získat tak odpovědi i jen vybraných skupin respondentů. Účastníci průzkumů nebyli nuceni nic zdlouhavě vypisovat nebo přeposílat nějaký dokument ve Wordu, dotazník se jim automaticky spustil a oni pouze klikali na nejvhodnější z variant odpovědí. Nevýhodou dotazníků je jejich zdlouhavá příprava a následné zpracování informací a vyhodnocení výsledků, především u otevřených otázek. Zjištěné informace jsem následně analyzovala, porovnála aspekty jednotlivých skupin a vytvořila odpovídající závěry.

1. Čínská filologie na KAS UP v Olomouci

Následující kapitola popisuje nejen, jak se obor Čínská filologie za 19 let své existence vyvíjel, jak rostl počet zájemců o studium čínštiny a jaká je struktura studia, ale také nastíní, prostřednictvím jakých programů a stipendií mohou studenti vycestovat na studijní pobyty do ČLR nebo na Taiwan a jaké jsou plány katedry do budoucna. Díky kapitole získáme představu o tom, kolik absolventů oboru Čínská filologie vstoupí v příštích letech na pracovní trh, a jakými znalostmi budou disponovat. V žádném případě nemám v úmyslu podat touto kapitolou souhrnné informace o Katedře asijských studií nebo hodnotit práci jejích členů, protože na to ani nestačí kapacity této práce. Snažím se podat stručný přehled o historii Katedry asijských studií a jejích osobnostech a dále se soustředit na informace týkající se bezprostředně studentů a studia Čínské filologie, protože právě z prostředí katedry posléze vzejdou absolventi, jejichž osud a uplatnění mě v této práci přednostně zajímá.

Bude pro získání zaměstnání samotná znalost čínštiny postačující nebo si budou muset absolventi oboru Čínská filologie své vzdělání doplnit ještě o jiný obor, aby byli konkurenceschopní? Jaké další požadavky mají zaměstnavatelé na uchazeče o práci s čínštinou, zjistíme z výsledků analýzy pracovních inzerátů zveřejněných na internetu v období leden až květen 2012, u nichž se objevil požadavek na znalost čínštiny. U většiny inzerátů nebývá zmíněna výše nástupního platu nebo je uvedena jen orientačně ve velkém rozpětí. Přesnější představu o finančním ohodnocení práce s čínštinou dává podkapitola Tlumočení a překlady, kde jsou porovnávány ceny za tlumočení a překlady čínského jazyka jednotlivých jazykových agentur.

Informace v této kapitole budou z velké části známé akademickým pracovníkům a současným studentům oboru Čínská filologie, zodpoví však otázky a možné nejasnosti uchazečů o studium a napomůže tak v jejich rozhodování, zda studovat právě Čínskou filologii, což je vedlejším cílem práce. Kapitola představí studium Čínské filologie také širší veřejnosti a potenciálním zaměstnavatelům, kteří v mnoha případech nemají představu o tom, co studium čínštiny obnáší. V kapitole jsem z velké části vycházela z informací, které mi ochotně poskytl vedoucí Katedry asijských studií Dr. David Uher během rozhovoru ze dne 12. 3. 2012. V neposlední řadě jsem čerpala z informací, které mi dala zástupkyně vedoucí studijního oddělení Alena Vinklerová, z údajů, které mi

poskytl RNDr. Jan Rogl z Oddělení informačních zdrojů UP a z vlastních zkušeností studentky oboru Čínská filologie.

1.1 Absolventi VŠ na pracovním trhu v ČR

Absolventi VŠ tvoří na pracovním trhu specifickou rizikovou skupinu uchazečů o práci, která bývá často ohrožena nezaměstnaností. Dne 1. ledna 2004 byla Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) vymezena definice absolventa jakožto uchazeče o zaměstnání. Absolventem se rozumí takový uchazeč o zaměstnání, který je evidován na Úřadu práce svého trvalého bydliště k datu, u kterého doba od úspěšného ukončení jeho studia nepřekročila 2 roky.² Oproti jiným uchazečům o práci jsou absolventi na pracovním trhu znevýhodněni především nedostatkem praxe a minimem zkušeností, které mohou zaměstnavateli nabídnout. Na druhou stranu však nejsou zatíženi špatnými pracovními návyky z předchozích zaměstnání, dokážou se lépe přizpůsobit novému prostředí a jsou ochotni se dále vzdělávat. Bývají ambiciózní a motivovaní k vysokému pracovnímu nasazení a neočekávají tak vysoký nástupní plat jako lidé s několikaletou praxí v oboru. V prvním zaměstnání ocení především možnost profesního růstu a získání pracovních zkušeností v oboru. Většinou velmi dobře ovládají práci na počítači a také v jazykových znalostech předčí starší generace. Často prošli pracovními stážemi nebo studijními pobyty v zahraničí, díky kterým získají zkušenosti a poznatky z cizích zemí, které mohou následně aplikovat v novém zaměstnání.³

V současné době však v České republice vzrůstá počet vysokoškolských absolventů, v důsledku čehož se zvyšuje konkurence mezi uchazeči o práci v daném oboru. Pro získání zaměstnání bude tedy kladen daleko větší důraz na skutečné znalosti, kterými uchazeči disponují, spíše než na vysokoškolský titul, který sám o sobě nezaručí kvalitní vzdělání.⁴ Na trhu práce se objevují různorodé skupiny absolventů, jejichž

² **Definice absolventa pro potřeby statistického sledování.** <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs>, (15. 3. 2012)

³ BURDOVÁ, J, CHAMOUTOVÁ, D. *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2011*. Praha: NÚOV, 2011, 64 s. [online]. [cit. 2012-06-02]. Dostupné z <http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/FStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=9.0.60>, str.5.

⁴ SKÁCELOVÁ, P., VOJTĚCH, J. *Názory pracovníků úřadů práce na uplatnění absolventů škol v období ekonomické krize*. Praha: NÚOV, 2009. 33 s. [online]. [cit. 2012-04-19]. Přístupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/FStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=9.0.42>

schopnost uplatnit své teoretické znalosti v praxi se z důvodu rozdílné kvality jednotlivých VŠ často diametrálně liší i v rámci stejných vystudovaných oborů. Nerovnováha mezi vzrůstajícím počtem absolventů VŠ a snižujícím se počtem volných pracovních pozic v ČR zapříčiňuje stále častěji situaci, kdy absolventi VŠ pracují na pozicích, které vysokoškolské vzdělání nevyžadují.⁵ Stále ovšem platí, že čím vyšší úrovně vzdělání uchazeč o práci dosáhne, tím větší má šance na uplatnění na pracovním trhu (viz tabulka č. 1). Míra nezaměstnanosti absolventů vyjadřuje, kolik procent absolventů zůstalo bez zaměstnání a přihlásilo se do evidence Úřadů práce. Z tabulky je zřejmé, že vzdělání má na nezaměstnanost velký vliv a vysokoškolsky vzdělání absolventi mají až o 24 % nižší míru nezaměstnanosti než absolventi s nižším středním vzděláním s výučním listem.⁶

Tabulka 1 - Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů v ČR

Kategorie vzdělání	2008	2009	2010	2011
Střední vzdělání s výučním listem - H	6,21%	11,98%	17,75%	17,11%
Nižší střední vzdělání s výučním listem - E	12,75%	25,28%	32,14%	31,34%
Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem, nástavbové vzdělání - L/0, L/5	7,79%	11,81%	19,35%	18,17%
Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M	5,67%	7,85%	10,62%	11,45%
Vyšší odborné vzdělání - N	5,52%	6,79%	8,91%	9,39%
Vysokoškolské magisterské vzdělání - T	3,60%	4,29%	6,42%	7,11%

Zdroj: ISA. *Absolventi škol a trh práce. Nezaměstnanost absolventů*. [cit. 2012-06-02]. Dostupné z <http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/SStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=5.1.05>

Úspěšnost absolventů při hledání zaměstnání ovlivňuje kromě míry nezaměstnanosti také celková ekonomická situace v zemi. Z výše uvedené tabulky je patrné, že nezaměstnanost absolventů ve velké míře ovlivnila ekonomické krize, která Českou republiku zasáhla v roce 2008. Měla za následek prudký pokles tempa hospodářského růstu, propouštění zaměstnanců z firem a větší problémy s nalezením zaměstnání i těch skupin obyvatel, které dříve zpravidla neměly s uplatněním problémy, např. právě

⁵ ZELENKA Martin, RYŠKA Radim. *Reflex 2010, Absolventi hodnotí vzdělání na vysoké škole, způsoby výuky, kvalitu učitelů*. Středisko vzdělávací politiky, Praha 2011. Přístupné na: http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/REFLEX2010_Zprava1.pdf, (28. 4. 2012).

⁶ ISA. *Absolventi škol a trh práce. Nezaměstnanost absolventů*. <http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/SStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=5.1.05> (14.6.2012)

absolventů VŠ. V roce 2008 byla nezaměstnanost absolventů magisterského vzdělávání 3,6 %, v roce 2010 již byly hodnoty dvojnásobné (6,4 %) a v roce 2011 již dosáhla nezaměstnanost absolventů VŠ 7,1 %.⁷ Míra nezaměstnanosti absolventů Filozofické fakulty Univerzity Palackého byla ke konci roku 2011 oproti republikovému průměru nižší, dosáhla 6 %.⁸

K tématu obecného uplatnění absolventů VŠ na pracovním trhu v ČR existuje velké množství podrobných expertních studií a průzkumů, které každoročně zpracovávají odborníci z Úřadů práce, Ministerstva práce a sociálních věcí či personální agentury a jiné organizace, zabývající se problematikou zaměstnanosti. Vzhledem k zájmu, jež toto téma v posledních letech vzbuzuje, a tím pádem i k velkému množství informací, které se k němu vážou, není možné v této práci kvalitně obsáhnout všechny související koncepce. K získání bližších informací o nezaměstnanosti v ČR a uplatnění absolventů VŠ na pracovním trhu proto odkazují na již vytvořené studie a průzkumy. Podrobné měsíční statistiky nezaměstnanosti v České republice z let 1997 – 2012 jsou vedeny na Integrovaném portálu Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV).⁹ Uplatnění absolventů VŠ s ohledem na jednotlivé fakulty zkoumá každoročně Středisko vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK. Doporučuji zejména nejnovější expertní studii z roku 2012 „Funkce a profily veřejných vysokých škol ČR – 2011“ autorů Jana Kouckého a Aleše Bartůška.¹⁰ Dále chci upozornit také na práci Národního ústavu odborného vzdělávání, který se sice zabývá přednostně středoškolským a vyšším odborným vzděláváním, ale často publikuje různé studie a články zajímavé i pro vysokoškolské studenty, absolventy a pedagogy.¹¹

⁷ ISA. **Absolventi škol a trh práce. Nezaměstnanost absolventů.**

<http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/SStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=5.1.05> (2. 6. 2012)

⁸KOUTSKÝ, Jan, BARTUŠEK, Aleš. **Funkce a profily veřejných vysokých škol ČR 2012**, expertní studie. Středisko vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK, Praha 2012.

<http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Srovn%C3%A1n%C3%AD%20VV%C5%A0%20%C4%8CR%202012%20-%20SVP%20PedF%20UK%202012-02-15.pdf> (18. 5. 2012).

⁹**Statistiky nezaměstnanosti.** <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>, (16. 6. 2012)

¹⁰ KOUTSKÝ, Jan, BARTUŠEK, Aleš. **Funkce a profily veřejných vysokých škol ČR 2012**, expertní studie. Středisko vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK, Praha 2012.

<http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Srovn%C3%A1n%C3%AD%20VV%C5%A0%20%C4%8CR%202012%20-%20SVP%20PedF%20UK%202012-02-15.pdf>

¹¹**Národní ústav odborného vzdělávání.** <http://www.nuov.cz/o-nas>, (16. 6. 2012)

1.2 Obor Čínská filologie

Z historického hlediska je zajímavou informací to, že na Univerzitě Palackého v Olomouci vyučoval r. 1710 matematiku a hebrejštinu a získal doktorát z filozofie první český sinolog Karel Slavíček (1678 – 1735). Tento významný jezuita a misionář pobýval v 18. století na čínském dvoře, kde se stal pro své matematické vědomosti a hudební nadání oblíbencem čínského císaře Kangxiho. Během svého působení na UP bohužel ještě čínsky neuměl, s výukou čínštiny totiž začal až na palubě portugalské lodi během 170 dní dlouhé cesty z Lisabonu do Číny, kde se stal důvěrníkem císaře a pronikal do tajů tamější kultury. O 18 později v Číně zemřel, aniž by se ještě kdy vrátil do rodných Čech.¹²

Počátek vlastní výuky čínštiny na UP můžeme datovat do poválečné doby roku 1946. Nebylo jistě náhodou, že se s výukou čínštiny na UP začalo zrovna v této době. Po založení ČLR roku 1949 byly vzájemné česko-čínské vztahy na vynikající úrovni, navíc vše nasvědčovalo tomu, že se budou vztahy v budoucnu ještě zlepšovat. Předpovědi se potvrdily, mělo následovat desetiletí, které bychom mohli právem považovat za „zlatou éru“ československo-čínských styků ve všech oblastech veřejného dění. Československo bylo vedle SSSR a Polska jedinou zemí světa, se kterou nově vzniklá ČLR navázala r. 1949 diplomatické styky a zařadilo se tak zároveň i mezi nejvýznamnější obchodní partnery ČLR.¹³ Dne 14. 6. 1950 byla uzavřena Dohoda o hospodářské a kulturní spolupráci mezi Československem a ČLR a kulturní akce, výměnné pobyty studentů a vzájemné návštěvy a styky zástupců obou zemí byly hojné a všestranné.¹⁴

Již roku 1945 byla předním československým sinologem prof. Jaroslavem Průškem založena Československo-čínská společnost v Praze, která pořádala v následujícím desetiletí řadu odborných přednášek, kulturních akcí nebo setkání československých a čínských studentů.¹⁵ Jak rostl zájem české veřejnosti o vše čínské, dostávala se stále více do povědomí českého obyvatelstva také čínština, která Evropany vždy přitahovala tajemnou krásou znaků a zpěvností jazyka. Není proto divu, že se právě od roku 1946 z podnětu tehdejšího rektora univerzity Josefa Ludvíka Fischera začaly v rámci nově

¹² BOROVIČKA, Michael. *Český jezuita na čínském dvoře (Česká republika) | Lidé a Země*.

<http://www.lideazeme.cz/clanek/cesky-jezuita-na-cinskem-dvore>, (19. 4. 2012)

¹³ BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století, díl 1*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001, s.15

¹⁴ CARMINEOVÁ, Eva. *Šest let kulturní výměny mezi ČSR a Čínskou lidovou republikou. Nový Orient*, 1955, s. 143 – 144.

¹⁵ *Zřízení československo-čínské společnosti. Nový Orient*, 1945, r. I., s. 29.

založených orientalistických studií vyučovat na Univerzitě Palackého také sinologie a indologie.¹⁶ Z inauguračního projevu prvního rektora obnovené olomoucké univerzity Josefa Ludvíka Fischera, proneseného 21. února 1947, jasně vyplývá, jaký měl rektor postoj k Orientu a jaký názor zastával v otázce nutnosti vyučovat v Československu orientální jazyky. Jak z jeho slov vyplývá, přikládal jim stejnou důležitost jako jazykům slovanským:

„Nastupující Asie, jejíž národní a politické probouzení je pro dvacáté století stejně tak příznačné, jako byl pro století devatenácté réveil national, národní a politické probouzení v Evropě, činí prohloubení studií orientálních stejně naléhavé jako prohloubení studií slavistických. Leží nabíledni, že právě na poli orientalistiky se pro náš stát, odkázaný na vývoz, otvírají netušené možnosti hospodářské a je jenom na nás, abychom jich dovedli včas využít.“¹⁷

Největší zásluhy na tehdejší výuce orientálních jazyků na UP měli akademičtí pracovníci z Prahy. Indologii vedl profesor Vincenc Lesný, který byl jmenován do funkce děkana Filozofické fakulty UP a sinologii vedl významný sinolog, zmiňovaný profesor Jaroslav Průšek. S ním působil a přednášel na UP také jeho žák Augustin Palát, posléze také jeden z nejvýznamnějších českých sinologů.

Na počátku 50. let se však veškerá výuka musela přesunout do Prahy, protože tehdejší vedení univerzity nešetrně zasahovalo do organizace studia orientálních jazyků.¹⁸ Je to jistě velká škoda, protože až do 60. let panovala mezi Československem a ČLR přátelská atmosféra, kterou stmelovala myšlenka společného budování socialismu a země tak k sobě chovaly téměř sesterskou náklonnost. Nemělo to bohužel dlouhého trvání a již od počátku 60. let se vztahy obou zemí začaly silně ochlazovat kvůli počínající sovětsko-čínské ideologické roztržce. Částečně tak i díky nepříznivé politické situaci této vypjaté doby nejevilo vedení univerzity zájem o znovuoobnovení výuky čínštiny na UP. Pro dokreslení atmosféry a objasnění náhlých zvrátů v československo-čínských vztazích můžeme citovat slova zmiňovaného doc. Augustina Paláta, kterému později Univerzita Palackého na návrh Katedry asijských studií udělila

¹⁶ **Historie: Katedra asijských studií.** http://www.kas.upol.cz/katedra/o_katedre/historie.html, (5. 4. 2012)

¹⁷ AGNEW, Daniel. **Josef Ludvík Fischer.** <http://www.upol.cz/o-univerzite/historie-a-soucasnost/josef-ludvik-fischer/>, (5. 4. 2012)

¹⁸ **Historie: Katedra asijských studií.** http://www.kas.upol.cz/katedra/o_katedre/historie.html, (5. 4. 2012)

čestný titul doctor honoris causa. Titul získal mimo jiné i za zásluhy při spoluzaložení sinologických studií na UP, které mezi lety 1947 – 1951 sám vedl.¹⁹

„V Československu jsme, pokud jde o zájem o Čínu, v postavení poněkud zvláštním. První desetiletí existence ČLR bylo u nás dobou někdy dost nekritického nadšení, obdivu, nebo dokonce objevování samotné existence čínské skutečnosti. Ovšem v druhém desetiletí, kdy se Čína staví proti sovětské koncepci výstavby nové společnosti a kdy dochází k ochlazení ve vzájemných stycích, nastává u nás doba trapného mlčení a dokonce směšného utajování všeho, co se týká Číny. Došlo to dokonce tak daleko, že ani v odborném časopise nebylo možné publikovat základní informace o tom, co se v Číně děje.“²⁰

Po slibném začátku studií čínštiny v Olomouci se tak bohužel na příštích 40 let přesunulo studium sinologie pouze na Univerzitu Karlovu v Praze, která tak byla na dlouhou dobu jediným místem v České republice, kde se čínština vyučovala. Alternativou pražské sinologie se měla stát až na počátku 90. let čínská filologie na UP v Olomouci, kde se již na poválečné počátky výuky čínštiny téměř zapomnělo.

Čínská filologie v letech 1993 – 2002

Obor čínská filologie na Katedře asijských studií, jak jej známe dnes, je relativně mladým oborem, který byl založen v září roku 1993 z podnětu rektora UP Josefa Jařaba a vedoucího katedry romanistiky FF UP prof. PhDr. Jiřího Černého, CSc. v rámci vzniklého Kabinetu Dálného východu při katedře romanistiky. Tento krok byl zvažován již od roku 1991 a v následujících dvou letech iniciátoři zajišťovali vše potřebné k jeho uskutečnění. Ve stejném roce vznikl také obor japonská filologie, jehož vedoucí je od roku 2003 Mgr. Ivona Barešová, PhD.²¹

Roku 1993 byla nabídnuta spolupráce a vedení oboru sinoložce doc. Lucii Olivové, která však nabízenou funkci odmítla a jako asistenta oboru doporučila čerstvého absolventa sinologie na UK v Praze Mgr. Davida Uhra, který do funkce nastoupil v říjnu roku 1994. Doc. Lucie Olivová však od r. 2003 s katedrou interně spolupracuje

¹⁹ **Univerzita Palackého: Augustin Palát.** <http://oldwww.upol.cz/odkazy/o-univerzite/cestne-doktoraty/augustin-palat/>, (5. 4. 2012)

²⁰ SLUPSKI, Z. **O Číně a čínské ideologii.** *Nový Orient*, Praha: 1969, r. XXIV, č. 3, s. 65.

²¹ PALÁT, Augustin. **Čestné doktoráty.** http://www.kas.upol.cz/katedra/o_katedre/historie.html, (5. 4. 2012)

a věnuje se výuce jazykových a historicko-kulturních předmětů. Většinu tehdy otevřených předmětů vedl Mgr. David Uher a dal tak základ skladbě celého studia oboru čínská filologie, které se s drobnými obměnami drží katedra do současnosti. Již v letech 1992 – 1994 působil na katedře první čínský lektor Zhao Ya, který vedl čínskou konverzaci a studenti tak mohli od počátku uplatnit své nově nabyté znalosti v praxi.²²

Velké zásluhy pro zkvalitnění výuky čínské filologie na UP měl nepochybně jeden z nejvýznamnějších českých sinologů, PhDr. Oldřich Švarný, CSc., který byl roku 1998 jmenován docentem na FF UP a roku 2000 také profesorem. Je autorem čtyřdílného Učebního slovníku jazyka čínského a čtyřdílných učebnic čínštiny Hovorová čínština v příkladech, které vydalo Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci roku 1998. Učebnice dodnes tvoří základ pro výuku prosodie a gramatiky a studenti se je doslova učí nazpaměť. Jedná se o velmi rozsáhlé a záslužné dílo, které v českém jazyce nemá obdoby. Na UP vyučoval Oldřich Švarný především fonetiku a prosodii, nejdůležitější předměty čínštiny, jak sám zdůraznil v rozhovoru pro Český rozhlas 1 v roce 2010:

"Ale po listopadu 1989, to už jsem byl v důchodu. To už jsem se nevrátil do Orientálního ústavu, ale pracoval jsem a přednášel jsem jako externí učitel na Karlově univerzitě a nyní učím na Palackého univerzitě v Olomouci čínštinu, a sice moje specializace je výslovnost a to, co je na čínštině nejobtížnější. To znamená jevy, přízvuk, tóny, větná intonace. To je moje curriculum vitae, co se týká vyučování čínštiny."²³

Vzhledem k tomu, že první pedagogové čínské filologie na UP měli vystudovanou sinologii na UK v Praze, byla náplň předmětů alespoň zpočátku hodně podobná předmětům na pražské sinologii. Čínská filologie na UP původně opravdu chtěla nabídnout studentům studium podobné sinologii v Praze, ale z finančních a personálních nedostatků to nakonec nebylo možné. UP nevyčlenila finanční prostředky k zakoupení kvalitních učebnic a knih k vytvoření knihovny, bez které není obor sinologie možné realizovat. Bylo proto třeba vymyslet nějakou alternativu studia čínštiny, něco, čím by se čínská filologie v Olomouci od sinologie v Praze odlišila. Po konzultaci s prof. Oldřichem Švarným a Doc. PhDr. Olgou Lomovou, CSc. se Kabinet Dálného východu

²² Rozhovor s vedoucím Katedry asijských studií Dr. Davidem Uhrem, 12. 3. 2012.

²³ **Rozhovor se známým českým sinologem, panem Oldřichem Švarným---druhá část--china radio.** <http://czech.cri.cn/441/2010/03/11/1s107587.htm>, (6. 4. 2012)

při Katedře romanistiky FF UP rozhodl orientovat především na praktické využití moderního mluveného čínského jazyka.²⁴ Nelze proto v souvislosti s čínskou filologií na UP přímo hovořit o studiu sinologie, která by měla vzdělávat studenty i v klasické čínštině a je daleko více zaměřená na staré dějiny Číny, filozofii a čínskou literaturu, jež studenti sinologie studují více do hloubky a připravují se tím často na následnou vědeckou činnost na akademické půdě.²⁵ Čínská filologie v Olomouci chtěla studenty připravit více na aktuální potřeby pracovního trhu a nabídnout jim především kvalitní jazykovou vybavenost doplněnou základními znalostmi čínské historie, geografie a literatury a velmi dobrou znalostí moderních dějin Číny 20. století. Vzhledem k tomu, že do roku 2011 bylo možné studovat čínskou filologii pouze dvouoborově, nebylo z praktických a časových důvodů ani možné mít na studenty ještě větší nároky, již tak bylo a je studium čínské filologie považováno za jedno z nejnáročnějších na FF UP.

Do prvního ročníku otevíraného pětiletého magisterského studia nastoupilo asi 20 studentů. Několik let po založení oboru byl obor čínská filologie otevírán pouze každý druhý rok a jedinou možnou oborovou kombinací k čínské filologie byla anglistika a amerikanistika na FF UP. Tehdy ještě neexistovala možnost studovat nejdříve bakalářské studium a následně pokračovat ve studiu magisterském. Jednalo se o pětiletý magisterský dvouobor, kdy po prvních třech letech procházeli studenti postupovými zkouškami, srovnatelnými se současnými bakalářskými státními zkouškami s tím rozdílem, že po jejich absolvování nezískali studenti žádný titul. Studenti prvních ročníků se mohli rozhodnout, zda chtějí po postupových zkouškách pokračovat v dvouoborovém studiu nebo dostudovat jen obor čínská filologie. Pokud se rozhodli pro druhou možnost, měli následně na diplomu uveden pouze obor Čínská filologie, přestože tři předchozí roky úspěšně studovali i druhý obor.²⁶

V akademickém roce 2003/2004 se změnil univerzitní systém studia z pětiletého magisterského studijního programu na tříleté bakalářské studium a navazující magisterské studium a studenti tak mají možnost po absolvování bakalářského programu studium ukončit s titulem Bc., případně navazující magisterské studium dostudovat na jiné vysoké škole. Tento systém je oproti předešlému pětiletému magisterskému studiu pro současné studenty velkou výhodou. Dřívější studenti možnost přerušit studia neměli a ti, co ukončili studium např. ve čtvrtém roce pětiletého

²⁴ Rozhovor s vedoucím Katedry asijských studií Dr. Davidem Uhrem, 12. 3. 2012.

²⁵ **Sinologie.** <http://udlv.ff.cuni.cz/cz/china/china.htm>, (7. 4. 2012)

²⁶ Rozhovor s vedoucím Katedry asijských studií Dr. Davidem Uhrem, 12. 3. 2012.

magisterského studia a měli tak srovnatelné znalosti s absolventy současného tříletého bakalářského studia, zůstali bez vysokoškolského titulu. Na Katedře asijských studií byl tento systém zaveden od akademického roku 2004/2005.²⁷

Čínská filologie v letech 2003 - 2012

V roce 2002 byl Kabinet Dálného východu přeměněn na Katedru asijských studií. Jak jsem již zmínila, právě v této době se forma pětiletého magisterského studia změnila na tříletý bakalářský studijní program a dvouletý navazující magisterský studijní program. V rámci bakalářského studia by se měli studenti naučit čínský jazyk tak, aby byli schopni bez problémů komunikovat na obecná témata a rozuměli běžnému rozhovoru a psanému textu. Studenti navazujícího magisterského studia dosáhnou lepší jazykové úrovně a měli by být schopni komunikovat na odbornější témata a lépe se s čínštinou uplatnit na pracovním trhu.

Zlepšily se také personální podmínky na katedře, předměty začali vést kromě vedle Dr. Davida Uhra, doc. Lucie Olivové, prof. Oldřicha Švarného a čínského lektora také doktorandi a absolventi magisterského studia. Kvalitu výuky většiny jazykových předmětů garantuje přímo vedoucí katedry Dr. David Uher především vedením předmětů Fonetika a fonologie, Gramatologie, Gramatika, Audioorální cvičení, Teorie jazyka, Syntax nebo Prosodie (pokračování v započaté výuce prosodie prof. Oldřicha Švarného, který bohužel dne 19. 4. 2011 ve věku 91 let zemřel).²⁸

Pedagogický tým se rozrostl také o absolventa oboru čínská filologie Mgr. Ondřeje Kučeru, který vedl postupně mimo jiné předměty Geografie Číny, Moderní dějiny Číny, Lexikografie nebo Lexikologie čínštiny a Mgr. Jakuba Vykoukala, který vyučoval předměty Gramatika čínštiny, Audioorální cvičení, Překladač cvičení a Prosodie čínštiny. Ten však roku 2009 spolupráci s Katedrou asijských studií ukončil a pracovně od té doby pobývá v ČLR.

V současné době má Katedra asijských studií (obory Čínská a Japonská filologie) 19 stálých zaměstnanců. Kromě vedoucího katedry Dr. Davida Uhra, Zdeňky Švarcové, Prof. Dr. a Doc. Lucie Olivové Ph.D. s katedrou dále spolupracuje 6 asistentů, 6 projektových pracovníků, 2 odborní asistenty, 1 odborný pracovník filologie

²⁷ Rozhovor se zástupkyní studijního oddělení FF UP Alenou Vinklerovou, dne 13. 3. 2012.

²⁸ UHER, David. **Oldřich Švarný: Nekrolog.**

<http://www.isvav.cz/resultDetail.do?jsessionid=957ED1C74BF54DA8991BC589448B7E2C?rowId=RIV%2F61989592%3A15210%2F11%3A33119144!RIV12-MSM-15210> (23. 6. 2012)

a 1 lektor.²⁹ Na katedře začínají vyučovat noví absolventi oboru čínská filologie a externě i sinologové z Karlovy Univerzity v Praze a katedra tak může studentům nabídnout pestřejší výuku díky nově otevřeným předmětům. Přesto je počet zaměstnanců stále nedostačující vzhledem ke vzrůstajícímu množství studentů. Katedra dlouhodobě hledá především odborníka na literaturu, který by poskytl stejně kvalitní literární protipól předmětům geografie a moderní historie, které vede Mgr. Ondřej Kučera. Vedoucí katedry Dr. David Uher zmiňuje, že by uvítal více zaměstnanců, kteří by se do budoucna věnovali vědě, protože financování a hodnocení katedry úzce souvisí s vědeckou prací jejích zaměstnanců.³⁰ V českém vysokém školství opravdu dochází k posunu od výuky k vědě, kdy univerzity s dobrými vědeckými výsledky budou při rozdělování financí preferovány.³¹ S tímto přístupem vedoucí katedry příliš nesohlasí, protože se domnívá, že důraz by měl být kladen především na zkvalitnění samotné výuky a není jednoduché najít takové akademické pracovníky, kteří by byli skvělými vědci a k tomu ještě schopnými pedagogy. Při malých finančních možnostech katedry a velké zátěži zaměstnanců katedry, zatím ani nejsou vytvořeny ideální podmínky pro státem vyžadovanou vědeckou činnost. Přesto jsou pracovníci katedry ve vědě a výzkumu velmi činní, účastní se mezinárodních konferencí a absolvovali stáže na věhlasných zahraničních univerzitách nebo vědeckých pracovištích. Velmi aktivní a úspěšná je především Doc. Lucie Olivová, která se zabývá výzkumem v oblasti kulturní antropologie Číny a čínské historie. Vědecká činnost dále pokračuje v oblasti čínského znakového písma, fonologie a lexikografie.³²

Podle vedoucího katedry Dr. Davida Uhra by neměla mít katedra větší problémy, ani pokud v budoucnu proběhnou reformy vysokého školství zamýšlené MŠMT (rozhovor proběhl v době studentských nepokojů po návrzích tehdejšího ministra školství Josefa Dobeše v březnu 2012), protože je o studium obou oborů Katedry asijských studií z řad studentů velký zájem. Reformy by se negativně dotkly spíše těch oborů, které mají dlouhodobě nízký počet uchazečů o studium, existenci Katedry asijských studií by navrhované reformy prozatím rozhodně neohrozily. Časté změny politické situace v České republice však mohou ohrozit dlouhodobé plánování katedry, která by v době nejisté budoucnosti vysokých škol v ČR nemohla plánovat organizaci

²⁹ Členové katedry: Katedra asijských studií. http://www.kas.upol.cz/katedra/clenove_katedry.html, (7. 4. 2012)

³⁰ Rozhovor s vedoucím Katedry asijských studií Dr. Davidem Uhrem, 12. 3. 2012.

³¹ Vztahy terciárního vzdělávání a trhu práce. http://www.csvs.cz/projekty/2009_spav/data/spav/studie_3.pdf, s 7., (7. 4. 2012).

³² O katedře: Katedra asijských studií. http://www.kas.upol.cz/katedra/o_katedre.html, (8. 4. 2012)

studia s dostatečným časovým předstihem, ideálně delším než 5 let, a mohly by tak mít negativní dopad na kvalitu výuky.³³

Studenti Čínské filologie

V posledních letech prudce vzrostl počet zájemců o studium čínštiny, patrný především od akademického roku 2005/2006. Zatímco v prvních letech se obor Čínská filologie otevíral vždy jednou za dva roky a hlásilo se na něj kolem 20 studentů, najednou byl zájem o čínštinu tak velký, že se obor začal otevírat každoročně a počet podaných přihlášek ke studiu v roce 2006 překročil číslo 200. Tento trend nadále pokračuje a obor Čínská filologie se pomalu stává jedním z největších oborů Filozofické fakulty UP. Přestože se zatím nemůže srovnávat s velkými obory, jako jsou Anglická filologie, Andragogika nebo Psychologie, kam se hlásí každoročně přes 500 uchazečů, dostává se na roveň v České republice tradičně oblíbených oborů Česká filologie nebo Filozofie.³⁴

Uchazeči o studium Čínské filologie musí projít přijímacím řízením, jehož forma se během let několikrát změnila. Dříve uchazeči o studium skládali test, který ověřoval předpoklady ke studiu Čínské filologie prostřednictvím prozkoušení znalostí z čínských reálií nebo prozkoušení znalostí českého jazyka. Test z českého jazyka se skládal z gramatických cvičení, kdy studenti měli určovat slovní druhy nebo vztahy vedlejších vět a vyplňovat jiná syntaktická a morfologická cvičení. V současné době musí uchazeč uspět u zkoušek z testů SPF (Test předpokladů ke studiu na FF UP), jednotných pro celou Filozofickou fakultu UP, kde musí prokázat, že má předpoklady ke studiu zvolených oborů. Test se skládá z 50 otázek a kromě prozkoušení společensko-humanitního přehledu uchazeče prověřuje ještě jeho schopnosti verbálního, kritického a analyticko-logického myšlení. Po složení tohoto testu již není třeba absolvovat žádný doplňkový oborový test určený jen pro uchazeče oboru Čínská filologie, jak je tomu často na jiných filologických oborech, vyžadujících po uchazečích dříve nabyté jazykové znalosti. Od studentů nastupujících do 1. ročníku Čínské filologie se neočekávají žádné znalosti čínštiny.³⁵

³³ Rozhovor s vedoucím Katedry asijských studií Dr. Davidem Uhrem, 12. 3. 2012.

³⁴ Rozhovor se zástupkyní studijního oddělení FF UP Alenou Vinklerovou, dne 13. 3. 2012.

³⁵ POSPÍŠIL, Zdeněk. **Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci: Bakalářské a magisterské studium.** <http://www.ff.upol.cz/menu/prijimaci-rizeni/bakalarske-a-magisterske-studium/>, (15. 4. 2012)

Údaje o počtu uchazečů o studium a počtu reálně přijatých studentů jsou systematicky vedeny až od roku 2004. Od tohoto roku docházelo také k největšímu nárůstu studentů. V akademickém roce 2004/2005 se hlásilo na pětileté magisterské studium 194 studentů. Příjímáčího řízení se zúčastnilo 167 uchazečů, přijato bylo 44 uchazečů a z toho se do prvního ročníku skutečně zapsalo 34 studentů.³⁶

V akademickém roce 2005/2006 se ke studiu bakalářského programu hlásilo 234 uchazečů, přijímáčího řízení se zúčastnilo 204 uchazečů, přijato z nich bylo 59 a reálně se ten rok do prvního ročníku zapsalo 39 studentů. V akademickém roce 2006/2007 se ke studiu přihlásilo 206 uchazečů, přijímáčího řízení se zúčastnilo 177 z nich a přijato bylo 123 studentů. Do prvního ročníku reálně nastoupilo 82 studentů z Filozofické fakulty a 3 studenti z Pedagogické fakulty. V tomto roce byla poprvé možnost studovat čínskou filologii také v kombinaci s nějakým oborem na Pedagogické fakultě, kdy student je po absolvování celého studia této oborové kombinace veden jako absolvent Pedagogické fakulty.³⁷

V následujícím roce 2007/2008 se ke studiu přihlásilo 303 studentů, přijímáčího řízení se zúčastnilo 272 uchazečů a uspělo v něm 201 studentů, ze kterých se přihlásilo do prvního ročníku 91 z FF a 5 studentů z PDF. Vysoký počet přijatých studentů oproti jiným rokům se dá vysvětlit tím, že ten rok byly na čínskou filologii prominuty přijímací zkoušky a přijati ke studiu tak byli všichni uchazeči, co splnili podmínky přijetí na druhém oboru. V tomto roce byli také přijati první studenti do navazujícího magisterského studijního programu. K jeho studiu se přihlásilo 9 studentů, všichni byli přijati, ale reálně pak do 1. ročníku navazujícího studia nastoupili jen 3 studenti.³⁸

V akademickém roce 2008/2009 se na čínskou filologii přihlásilo 207 uchazečů do bakalářského studijního programu, přijímáčího řízení se zúčastnilo 163 uchazečů, přijatých bylo 94 a z toho do prvního ročníku nastoupilo 60 studentů z FF. Na navazující magisterské studium se přihlásilo 17 studentů, pouze 9 z nich se ale zúčastnilo přijímáčího řízení, 8 jich bylo přijato a 7 studentů reálně nastoupilo do prvního ročníku.³⁹ V akademickém roce 2009/2010 byl zájem studentů o něco nižší, do bakalářského programu se přihlásilo 124 uchazečů, přijímáčího řízení se zúčastnilo 94 studentů, přijato z nich bylo 64 a do 1. ročníku reálně nastoupilo 44 studentů z FF a 1 student z PDF. Do navazujícího magisterského studia se přihlásilo 26 studentů,

³⁶ Údaje poskytnuté RNDr. Janem Roglem z Oddělení informačních systémů UP, květen 2012.

³⁷ tamtéž

³⁸ tamtéž

³⁹ tamtéž

přijímacích zkoušek se zúčastnilo 13 uchazečů, všichni z nich byli přijati, ale reálně jich do 1. ročníku nastoupilo jen 11.

V akademickém roce 2010/2011 se přihlásilo ke studiu 259 uchazečů, 235 z nich se zúčastnilo přijímacího řízení, přijato bylo 109 studentů a do 1. ročníku jich nastoupilo 51, všichni jen z Filozofické fakulty. Do navazujícího magisterského studia se přihlásilo 32 studentů, 32 uchazečů se zúčastnilo přijímacích zkoušek, 31 bylo přijato a jen 16 z nich se do magisterského studia skutečně zapsalo.⁴⁰

Akademický rok 2011/2012 byl jiný v tom, že se studenti mohli poprvé hlásit také na jednooborové studium. Na dvouoborové studium podalo přihlášku ke studiu 225 uchazečů, ze kterých se 209 zúčastnilo přijímacího řízení, 49 jich bylo přijato a všichni přijatí studenti poprvé v historii katedry také nastoupili do 1. ročníku. Na jednooborové studium se přihlásilo 133 uchazečů, přijímacích zkoušek se zúčastnilo 116 uchazečů, přijato bylo 37 studentů a všichni také nastoupili do prvního ročníku. Dohromady tak ten rok začalo čínštinu studovat 86 studentů. Do navazujícího magisterského jednooborového studia se přihlásilo 13 uchazečů, přijímacího řízení se zúčastnilo 10 z nich a 7 jich bylo přijato. Všichni přijatí do navazujícího magisterského studia nastoupili. Do navazujícího dvouoborového studia se přihlásilo 39 uchazečů, 17 se zúčastnilo přijímacího řízení, 9 jich bylo přijato a 9 se jich i zapsalo do studia. Dohromady tedy ten rok začalo magisterské studium čínské filologie studovat 16 studentů.⁴¹

V akademickém roce 2012/2013 podalo přihlášku ke studiu do bakalářského programu 133 studentů na jednooborové studium a 225 studentů na dvouoborové studium. Dohromady je to tedy 358 uchazečů, což je nejvíce uchazečů o studium od dob založení oboru Čínská filologie a také jednou tolik zájemců o studium než mají letos katedra Germanistiky nebo Historie, ještě před deseti lety jedny z největších a nejoblíbenějších kateder Filozofické fakulty UP. Do navazujícího magisterského programu se přihlásilo na jednooborové studium 24 uchazečů a na dvouoborové studium 21 uchazečů. Dohromady na magisterské navazující studium je to tedy 45 uchazečů.⁴²

Pro porovnání můžeme uvést, že do bakalářského programu na obor česká filologie se např. v roce 2006 přihlásilo 335 uchazečů, v roce 2007 již jen 204 uchazečů

⁴⁰ Údaje poskytnuté RNDr. Janem Roglem z Oddělení informačních systémů UP, květen 2012.

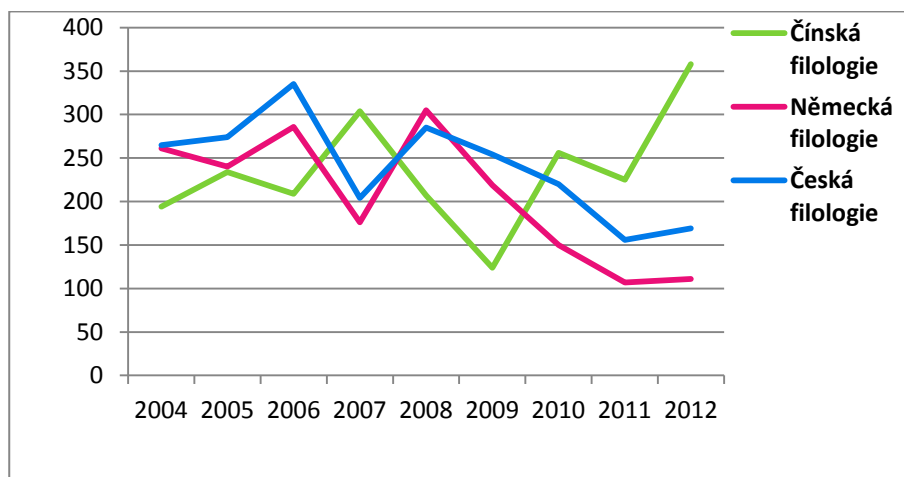
⁴¹ tamtéž

⁴² tamtéž

a v minulém roce dokonce jen 156 uchazečů. Podobný pokles zaznamenala i německá filologie, kde z 286 uchazečů z roku 2006 upadl již v příštím roce zájem u studentů na 176 uchazečů a dokonce jen na 107 uchazečů v roce 2011. Počet uchazečů na obor čínská filologie si od roku 2004 udržuje téměř pravidelně každoroční zájem o studium u více než 200 uchazečů, což je u v ČR tak málo běžného jazyka obdivuhodné.⁴³

Graf č. 1 zobrazuje počet uchazečů o studium v letech 2004 – 2012 na obory Česká filologie, Německá filologie a Čínská filologie. Přestože v roce 2006 se z těchto oborů hlásilo na Čínskou filologii nejméně studentů s rozdílem téměř 100 studentů na oba další obory, v roce 2011 již zaznamenala nejvyšší počet uchazečů s rozdílem více jak 200 studentů na českou i německou filologii.⁴⁴

Graf 1 - Počet uchazečů v letech 2004 – 2012 na dvouoborové bakalářské studium oborů Čínská filologie, Německá filologie a Česká filologie⁴⁵

vlastní zpracování

Studenty prvních ročníků zakládající čínské filologie na UP pravděpodobně více motivoval samotný zájem o čínštinu, čínskou kulturu nebo historii a méně je zajímaly ekonomické výhody, které by mohly z vystudování oboru plynout, protože v 90. letech se budoucí čínský boom teprve dostával do povědomí českých občanů. Motivace studentů ke studiu čínštiny v posledních letech pravděpodobně přímo souvisí se současným silným ekonomickým postavením ČLR ve světě a s předpokladem

⁴³ Rozhovor se zástupkyní studijního oddělení FF UP Alenou Vinklerovou, dne 13. 3. 2012.

⁴⁴ tamtéž

⁴⁵ tamtéž, údaje doplněny RNDr. Janem Roglem z Oddělení informačních systémů UP, květen 2012

dobrého pracovního uplatnění a vysokého finančního ohodnocení absolventů čínštiny v budoucnu.⁴⁶

Vedoucí katedry Dr. David Uher během uskutečněného rozhovoru přiznal, že v otázce srovnání prvních studentů se studenty současnými by nemusel být objektivní, protože k většině z prvních studentů měl vřelý osobní vztah, ale přesto se mu zdá, že se úroveň příchozích studentů ze středních škol za poslední roky podstatně zhoršila. V době jeho studií byla povolena pouze jedna přihláška ke studiu na VŠ a když na ni uchazeč nebyl přijat, další přihlášku ke studiu mohl podat až příští. Pokud se přihlásil na těžké přijímací zkoušky i potřetí, bylo již očividné, že má o daný obor skutečný zájem. V současné době mohou studenti podat libovolné množství přihlášek a často zkouší přijímací zkoušky i u naprosto odlišných oborů, nejsou nijak vyhranění, neumí se učit a často nemají před nastoupením do prvního ročníku o čínštině vůbec žádnou představu.

„Mohlo by se zdát, že čím více studentů přijmeme, tím projde sítím větší počet studentů do druhého ročníku. To se nám však nepotvrdilo, ať se přijalo studentů 80 nebo 120, vždy do druhého ročníku postoupilo maximálně 20 až 30 studentů. Celý první rok se studenti testují, zda mají vůbec naději se čínštinu naučit - naprostá většina z nich se neosvědčí. Neuvědomují si většinou, jaká je to dřina. Často si zvolí studium filologie, protože nechtěli jít na techniku a myslí si, že tady to bude snadné. V matematice se naučíte 1+1 a z toho je vše odvozeno, u jazyků je třeba učit se z paměti, což není jednoduché. Navíc zájem studentů obecně upadá, nemají trpělivost u studia vydržet.“⁴⁷

Vyšší zájem o studium Čínské filologie do budoucna se předpokládá také díky otevření jednooborového studia Čínské filologie jak v bakalářském, tak v navazujícím magisterském studijním programu, který byl akreditován na FF UP v roce 2011. Uchazeči o studium již nebudou přijímáni ke studiu pouze na základě úspěšného složení přijímacích zkoušek na obou vybraných oborech jako doposud, ale pouze složením přijímacích zkoušek na Čínské filologii a šance na jejich přijetí ke studiu se tak výrazně zvýší. Zájem studentů o tuto možnost studia dokládají také údaje o přijatých přihláškách

⁴⁶ URBÁNEK, Dan. Čínština, jazyk budoucnosti? Studentské finance.cz. [http://student.finance.cz/zpravy/finance/296218-cinstina-jazyk-budoucnosti-/,](http://student.finance.cz/zpravy/finance/296218-cinstina-jazyk-budoucnosti-/) (21. 4. 2012)

⁴⁷ Rozhovor s vedoucím Katedry asijských studií Dr. Davidem Uhrem, 12. 3. 2012.

ke studiu tento rok. Jak jsem již zmínila, jen do jednooborového bakalářského studia Čínské filologie se přihlásilo v akademickém roce 2012/2013 neuvěřitelných 133 uchazečů.⁴⁸

Jednooborové studium má studentům poskytnout ke studiu čínštiny dostatek času, který byli dosud nuceni dělit mezi dva obory. Teoretickým předpokladem při otevírání jednooborového studia tedy bylo, že se studenti budou moci na učení více koncentrovat než studenti dvouoborového studia a jejich studium tak bude efektivnější a pokrok rychlejší. Je ještě brzy na srovnání vědomostí studentů jednooborového studia se studenty dvouoborového studia, protože jednooborově mohou studenti studovat čínskou filologii teprve od akademického roku 2011/2012 a nejsou tedy zatím žádní jeho absolventi, podle předběžných odhadů vedoucího katedry Dr. Davida Uhra se však zmíněný předpoklad příliš nepotvrzuje a studenti jednooborového studia zatím neprokazují lepší znalosti než studenti studia dvouoborového. Příčinou by možná mohl být fakt, že k jednooborovému studiu byly v prvním roce přijímání často uchazeči z druhých kol přijímacích zkoušek.⁴⁹ Na porovnání obou programů je nutné mít nějakou dlouhodobější zpětnou vazbu a není možné činit předčasné závěry a soudy, nehledě na to, že struktura jednooborového studia se bude pravděpodobně postupem času ještě měnit.

V akademickém roce 2011/2012 studuje obor Čínská filologie 194 studentů (údaje platné ke dni 25. 5. 2012). Z toho je 168 studentů v bakalářském studijním programu a 31 studentů v navazujícím magisterském studijním programu. Z celkového počtu 168 studentů bakalářského studia je 78 studentů zapsaných v 1. ročníku. Tento počet nemusí být v této době již aktuální, protože studenti, kteří studium vzdají v průběhu roku, si často ponechávají statut studenta a studium se jim tak ukončí až na začátku září daného akademického roku. Vzhledem k tomu, že u předmětů povinných pro studenty 1. ročníků je v systému STAG zapsáno pouze 35 studentů, se dá předpokládat, že skutečně reálný počet ještě studujících studentů 1. ročníků bude odpovídat spíše tomuto číslu.⁵⁰ Ve 2. ročníku bakalářského studia je momentálně 30 studentů a ve 3. ročníku bakalářského studia 20 studentů. Velký počet studentů bakalářského

⁴⁸ Údaje poskytnuté studijním oddělením FF UP, rozhovor se zástupkyní vedoucí studijního oddělení Alenou Vinklerovou, 13. 3. 2012.

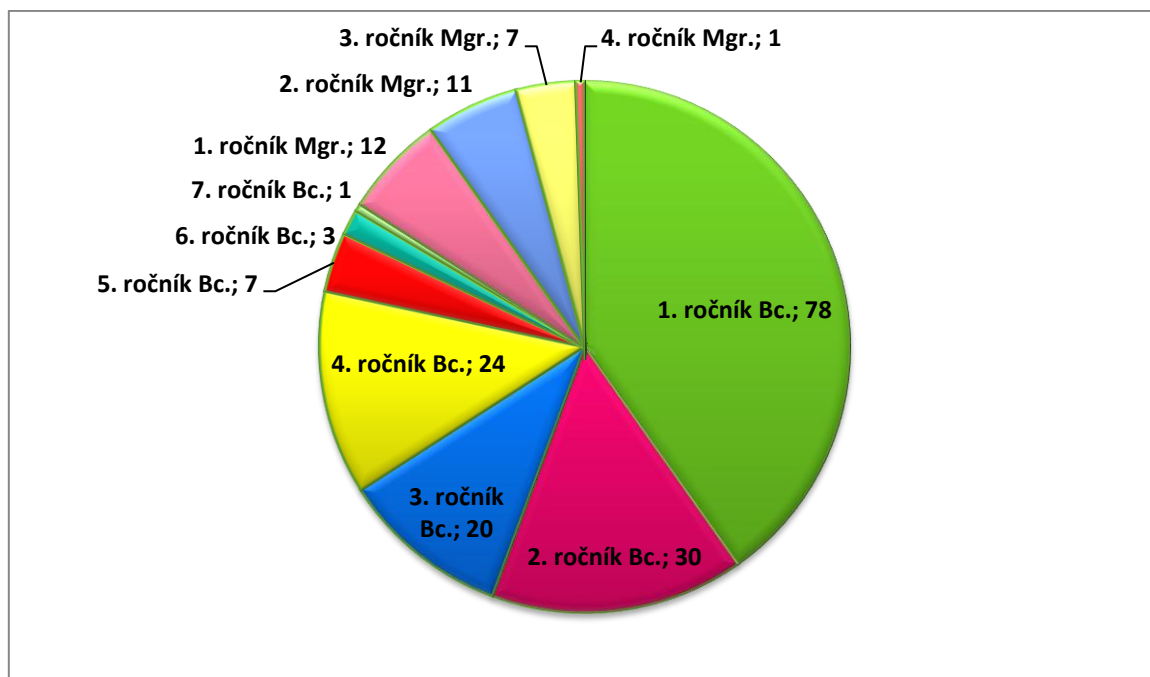
⁴⁹ Rozhovor s vedoucím Katedry asijských studií Dr. Davidem Uhrem, 12. 3. 2012.

⁵⁰STAG:

[https://portal.upol.cz/wps/myportal/StudyingAndTeaching/MyStudies/PreRegistration!/ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gPdxNXd0dLAWOLsBA3AyOXYB_YHc_A_dAI30_j_zcVP2CbEdFACEgnjc!/dl3/d3/L2dJOSEvUUt3QS9ZQnZ3LzZfSEc0RUdBOTAwT0tMMjAySktUN0Y4TzEwMDM!/,](https://portal.upol.cz/wps/myportal/StudyingAndTeaching/MyStudies/PreRegistration!/ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gPdxNXd0dLAWOLsBA3AyOXYB_YHc_A_dAI30_j_zcVP2CbEdFACEgnjc!/dl3/d3/L2dJOSEvUUt3QS9ZQnZ3LzZfSEc0RUdBOTAwT0tMMjAySktUN0Y4TzEwMDM!/)
(25. 5. 2012)

programu si studium prodloužilo. Čtvrtým rokem studuje bakalářský program 24 studentů, pátým rokem 7 studentů, šestým rokem 3 studenti a sedmým rokem 1 student.⁵¹

Graf 2 - Celkový počet studentů oboru Čínská filologie v jednotlivých ročnících

vlastní zpracování

Z toho 34 studentů studuje jako oborovou kombinací nějaký obor z Humanitních studií - 18 studentů Aplikovanou ekonomii, 7 studentů Žurnalistiku, 4 studenti Kulturní antropologii, 2 studenti Filozofii a po jednom studentovi obory Dějiny umění, Filmová věda a Andragogika. Dalších 93 studentů si druhý obor vybralo z nabídky filologických oborů. Z toho 29 studentů studuje jako druhý obor Anglickou filologii, 17 studentů Japonskou filologii, 9 studentů Francouzskou filologii, 7 studentů Historii, 6 studentů Německou filologii, 5 studentů Ruskou filologii a Španělskou filologii, po 3 studentech obory Ukrajinskou filologii, Českou filologii a Italskou filologii a po dvou studentech Latinu, Polskou filologii a Portugalskou filologii.⁵²

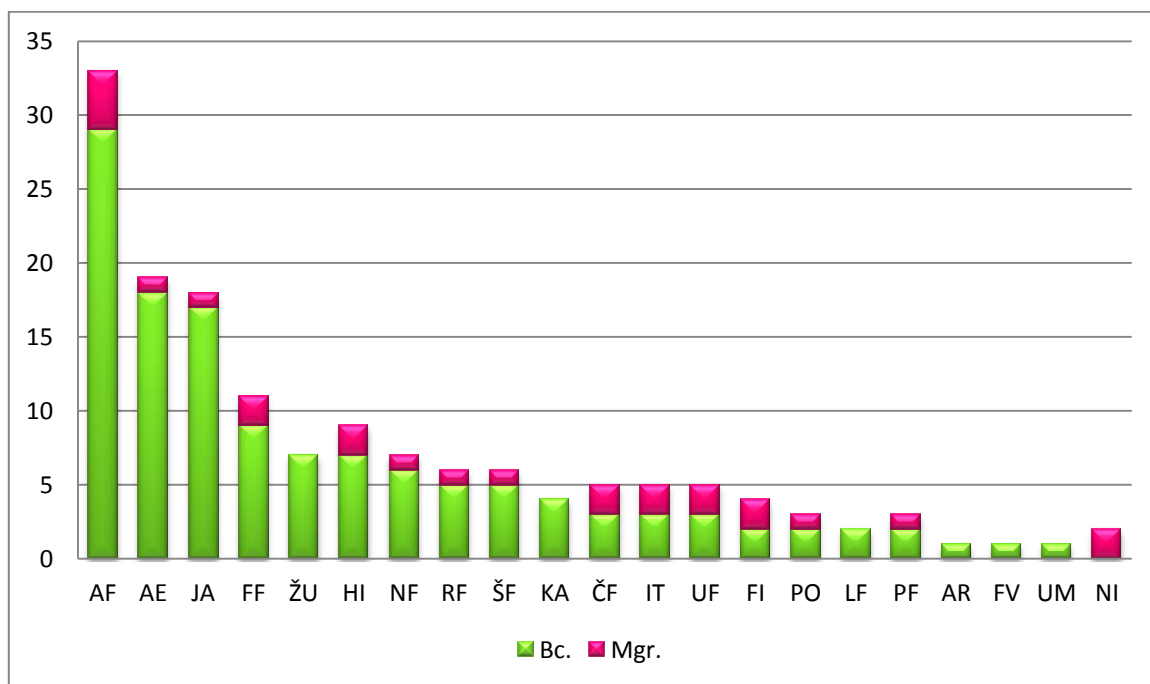
V navazujícím magisterském studijním programu je z celkového počtu 31 studentů 12 zapsáno v 1. ročníku navazujícího studia a 11 ve 2. ročníku navazujícího studia. O rok si prodloužilo navazující magisterské studium 7 studentů a o dva roky jeden

⁵¹ Údaje poskytnuté RNDr. Janem Roglem z Oddělení informačních systémů UP, květen 2012.

⁵² Údaje poskytnuté RNDr. Janem Roglem z Oddělení informačních systémů UP, květen 2012.

student čínské filologie. Z toho 5 studentů si vybralo druhý obor z nabídky humanitních oborů a 20 studentů z nabídky filologických oborů. Z humanitních studií si vždy 2 studenti zvolili obor historie a filozofie a 1 student obor Aplikovaná ekonomie. Z filologických kombinací jsou 4 studenti zapsaní na oboru Anglická filologie, vždy 2 studenti na oborech Česká filologie, Francouzská filologie, Italská filologie, Nizozemská filologie a Ukrajinská filologie a po jednom studentovi mají obory Japonská filologie, Německá filologie, Portugalská filologie, Polská filologie, Ruská filologie a Španělská filologie. V navazujícím magisterském studiu tedy vidíme větší oborový záběr studentů, kdy i dosud nejoblíbenější obor Anglická filologie má v navazujícím magisterském programu celkem pouze 4 studenty.⁵³

Graf 3 - Oborové kombinace studentů oboru Čínská filologie

vlastní zpracování

(AE – aplikovaná ekonomie, AR – andragogika, FV – filmová věda, ŽU – žurnalistika, FI – filozofie, KA – kulturní antropologie, UM – dějiny umění, AF – anglická filologie, ČF – česká filologie, JA – japonská filologie, PO – portugalská filologie, FF – francouzská filologie, IT – italská filologie, LF – latinská filologie, NF – německá filologie, PF – polská filologie, RF – ruská filologie, ŠF – španělská filologie, UF – ukrajinská filologie, HI – historie, NI – nizozemská filologie)

Bakalářské studium většinou úspěšně absolvuje pouze asi čtvrtina ze studentů zapsaných do prvního ročníku studia, což je oproti jiným oborům na FF UP i jiným

⁵³ Údaje poskytnuté RNDr. Janem Roglem z Oddělení informačních systémů UP, květen 2012.

vysokým školám v ČR velmi malé procento úspěšných studentů. Během navazujícího magisterského studia již propad studentů není téměř žádný. Do navazujícího magisterského programu nastoupí zpravidla jen studenti, co ukončili bakalářské studium čínská filologie na UP, předem tak věděli o náročnosti studia, a přesto se rozhodli pokračovat v navazujícím magisterském studiu. Věděli už, co studium obnáší a co očekávat a studium tak studenti nedokončí většinou spíše z osobních nebo pracovních důvodů než kvůli nezvládnutí náročného studia, jako je tomu v případě neúspěšných studentů bakalářského studijního programu.

Bakalářské studium je sice tříleté, naprostá většina studentů však studium prodlužuje, nejčastěji z důvodu semestrálního nebo ročního pobytu v zahraničí nebo z nezdárného ukončení všech studijních povinností v daném termínu. Vzhledem k tomu, že většina studentů studuje jako druhý obor nějak jiný jazyk, často absolvují studijní pobyt ještě v cílové zemi druhého studovaného jazyka. Absolventi celého programu čínské filologie proto reálně skončí studium až po 6 nebo 7 letech od začátku studia na FF UP.

Výuka a předměty Čínské filologie

V rámci bakalářského studia musí studenti absolvovat povinné předměty (A), povinně volitelné předměty (B) a volitelné předměty (C). Skupiny předmětů A a B jsou realizovány přímo Katedrou asijských studií. Studenti čínské filologie si mohou vybrat z nabídky 55 různých předmětů (počet aktuální pro akademický rok 2011/2012). V budoucnu lze očekávat ještě zvýšení tohoto počtu díky rozšiřujícím se specializacím akademických pracovníků katedry.⁵⁴

Každý student, který chce získat bakalářský titul, musí absolvovat předměty Fonetika čínštiny, Audioorální cvičení, Gramatika čínštiny, Gramatologie čínštiny, Náslechová cvičení, Prosodie čínštiny, Čínská konverzace, Úvod do čínských studií, Lexikologie čínštiny, Geografie Číny, Četba textu, Dějiny moderní Číny, Úvod do teorie čínské literatury a Teorie čínské lexikografie.⁵⁵ Z velké většiny se jedná o jazykové předměty, které si studenti zapisují po dobu dvou, někdy i více semestrů (v případě Audioorálních cvičení až 8 semestrů za bakalářský a navazující magisterský

⁵⁴ STAG:

[https://portal.upol.cz/wps/myportal/StudyingAndTeaching/MyStudies/PreRegistration!/ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gPdxNXd0dLawOLsBA3AyOXYB_YHc_A_dAI30_j_zcVP2CbEdFACEGnjc!/dl3/d3/L2dJQSEvUUt3QS9ZQnZ3LzZfSEcORUdBOTAwT0tMMjAySktUN0Y4TzEwMMDM!/,](https://portal.upol.cz/wps/myportal/StudyingAndTeaching/MyStudies/PreRegistration!/ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gPdxNXd0dLawOLsBA3AyOXYB_YHc_A_dAI30_j_zcVP2CbEdFACEGnjc!/dl3/d3/L2dJQSEvUUt3QS9ZQnZ3LzZfSEcORUdBOTAwT0tMMjAySktUN0Y4TzEwMMDM!/)
(25. 5. 2012)

⁵⁵ tamtéž

program). Kromě jazykových předmětů jsou tedy povinné pouze tři předměty, díky kterým student získá základní vědomosti o čínské literatuře, geografii a moderních čínských dějinách.

Na začátku studia je velký důraz kladen především na předmět Fonetika čínského jazyka, která je sice jedním z nejobtížnějších předmětů, avšak zaručuje téměř 100% jistotu, že si studenti osvojí správnou čínskou výslovnost. Kvalitu zaručuje především náročný závěrečný test, který musí studenti jednooborového studia splnit na 97,5 % a studenti dvouoborového studia na 95 %, což nemá na jiných českých vysokých školách obdoby. Také u ostatních předmětů byly na studenty vždy kladeny vysoké nároky. Většinu předmětů studenti úspěšně absolvovali pouze v případě, že napsali závěrečný test na 90 a více procent. Poslední dobou je však tendence tyto nároky snižovat a slevovat z vysokých požadavků. Právě ve snižování požadavků vidí Mgr. Ondřej Kučera hlavní rozdíl mezi studenty současnými a studenty prvních ročníků otevíraného oboru. Sám absolvoval obor čínská filologie mezi prvními již v roce 2003 a může tak hodnotit vývoj čínské filologie jednak jako její absolvent, jednak jako učitel současných studentů.⁵⁶

V navazujícím magisterském studiu mají studenti z jazykových předmětů povinné Audioorální cvičení s čínským lektorem, Teorii čínského jazyka, Četbu textu, Překladačský seminář a Syntax čínštiny, každý předmět opět minimálně dvousemestrálně. Kromě toho absolvují také Moderní literaturu a velmi zajímavý předmět Antropologie tradiční Číny, kde se dozví více o obyčejném životě Číňanů v průběhu staletí až do současnosti. U studentů navazujícího magisterského studia se také předpokládá daleko větší samostudium a četba odborné literatury než u studentů bakalářského programu.

Studenti bakalářského i navazujícího magisterského studia si doplňují povinné předměty ještě předměty povinně volitelnými, u kterých již mají možnost většího tematického výběru. Oblíbené jsou předměty Obchodní čínština, Taiwan 20. století, IT pro čínská studia nebo nové předměty Pedagogika čínštiny, Řízení znalostí v interkulturním prostředí nebo Ekonomická geografie Číny. V nabídce jsou také Čínská literatura ve filmu, Nejstarší právní systémy v Asii, Konfucianismus dnes, Historický kontext euroasijského soužití nebo Fonologie čínštiny.⁵⁷ Pro psaní

⁵⁶ Rozhovor s Mgr. Ondřejem Kučerou dne 5. 3. 2012.

⁵⁷ STAG:

https://portal.upol.cz/wps/myportal/StudyingAndTeaching/MyStudies/PreRegistration!/lut/p/c5/04_SB8K

odborných článků, závěrečných prací nebo budoucí vědeckou činnost je velmi užitečný předmět Akademické psaní. Studenti mohou studovat také další asijské jazyky, jako jsou korejština, japonština nebo indonéština. Záleží tedy čistě na studentech, jaké předměty si vyberou a v jakých oblastech tak budou mít hlubší znalosti. Nabídka nepovinných předmětů se každým rokem rozrůstá a v porovnání s jinými obory na FF mají studenti čínské filologie relativně velké možnosti výběru.⁵⁸

Co se týče kvality vyučovaných předmětů, většinou nejvíce záleží na jednotlivých učitelích, jaké mají pedagogické postupy, nároky a požadavky. Obecně platí, že studenti nemají k dispozici téměř žádné učebnice, s výjimkou jazykových předmětů, kde se v bakalářském studiu vyučuje podle učebnic Prof. Oldřicha Švarného, Hovorová čínština v příkladech, koncipovaných již v 60. letech 20. století. Výhodou učebnic je bezesporu přizpůsobení výuky přímo českému jazyku, zohlednění české gramatiky v teoretických částech a velké množství příkladových vět s velmi kvalitní nahrávkou namluvenou přímo Číňankou s pekingským dialektem. Studenty je však výuka z učebnice Hovorová čínština v příkladech hodnocena relativně negativně pro nutnost náročného memorování se příkladových vět, nepřehlednost a tematickou zastaralost slovní zásoby a raději by se často učili z moderních anglických nebo čínských učebnic.⁵⁹ Předmět audioorální cvičení se vyučuje podle učebnice Čínská konverzace od Dr. Davida Uhra, která vyšla roku 2007 a zaměřuje se na praktické využití současné čínštiny v praxi. Zmínit je třeba také Učebnici čínských znaků od Mgr. Ondřeje Kučery, která učí začátečníky čínštiny správným návykům při psaní znaků. Na ostatní předměty se připravují vyučující většinou z vlastních materiálů a přednášejí bez použití nějakých konkrétních skript nebo učebnic. Studenti si tak musí dělat vlastní zápisky, případně si informace doplnit četbou doporučené literatury.

V současné době se v rámci inovace studia čínské filologie připravuje daleko více výukových materiálů a cvičení v elektronické podobě, často i s možností stáhnout si čínskou nahrávku ve formátu MP3 do svého počítače. Studenti mají nebo v brzké době budou mít zpřístupněné všechny materiály na moodlu na internetových stránkách

[8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gPdxNXd0dLAWOLsBA3AyOXYB_YHc_A_dAI30_j_zcVP2CbEdFA
CEgnjc!/dl3/d3/L2dJQSEvUUt3QS9ZQnZ3LzZfSEc0RUdBOTAwT0tMMjAySktUN0Y4TzEwMDM!/](http://8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gPdxNXd0dLAWOLsBA3AyOXYB_YHc_A_dAI30_j_zcVP2CbEdFACEgnjc!/dl3/d3/L2dJQSEvUUt3QS9ZQnZ3LzZfSEc0RUdBOTAwT0tMMjAySktUN0Y4TzEwMDM!/),
(25. 5. 2012)

⁵⁸ KUBÁK, Vladimír. **Studijní obory.** http://www.upol.cz/nc/skupiny/zajemcum-o-studium/studijni-obory/fakulta/ff/?user_vlkupobory_pi1%5Bsort%5D=fieldname&user_vlkupobory_pi1%5Bpointer%5D=6, (18. 4. 2012)

⁵⁹ vlastní průzkum, studenti si přejí zachovat anonymitu.

<http://cinstina.upol.cz/>, který by měl především zefektivnit výuku a pomoci studentům čínštiny v těžkých začátcích.⁶⁰

Zahraniční pobyty

Studentům čínské filologie se doporučuje v rámci tříletého bakalářského studia vyjet na studijní pobyt do ČLR nebo na Taiwan, nejlépe po 2. nebo 3. roce studia na UP, aby se naučili čínštinu přímo v praxi. Výuka jazyka v ČR nikdy nemůže plnohodnotně nahradit výuku čínštiny přímo v čínsky mluvící zemi, nehledě na to, že pobytem studenti získají zkušenosti, obohatí se o znalosti čínského prostředí, navážou kontakty s rodilými mluvčími a rozšíří si i životní obzory. Troufám si tvrdit, že bez delšího pobytu v Číně ani není možné se jazyk pořádně naučit.

Zahraniční pobyty jsou vysoce ceněny také zaměstnavateli, protože dokazují, že je uchazeč o práci soběstačný a dokáže si poradit v cizí zemi, zejména v tak vzdálené a pro Čechy stále ještě exotické Číně. Dlouhodobý pobyt v cizině jim je také zárukou, že se dotyčný uchazeč skutečně jazykem domluví. Pobyt v Číně je často základním požadavkem zaměstnavatelů nebo firem obchodujících s Čínou, kteří si přejí získat zaměstnance znalého čínského prostředí a čínské mentality.⁶¹

Katedra asijských studií nabízí studentům různé druhy stipendií. To nejvýhodnější a nejlepší financuje přímo Ministerstvo školství a tělovýchovy (MŠMT), poskytuje ho však jen 10 studentům z celé České republiky za rok, přičemž na obor Čínská filologie na UP připadnou jen 4 stipendia, od roku 2012 5 stipendií, zbytek získají studenti z UK v Praze. Stipendium hradí studentům náklady na dopravu, ubytování i školné a ještě dostávají poměrně vysoké měsíční kapesné. Tato čtyři stipendia získají na UP 4 nejlepší studenti druhých ročníků podle dosažených výsledků za první a část druhého roku studia (počítá se zprůměrováním všech absolvovaných zkoušek s ohledem také na počet pokusů, na kolik studenti zkoušky udělali). Vzhledem k tomu, že do prvních ročníků nastupuje většinou více jak 50 studentů, stojí za získáním stipendia celoroční usilovná práce a velké vypětí a stipendium získají opravdu jen ti nejlepší.

Asi nejčastěji využívaným stipendiem je stipendium programu Free movers, které už pro studenty není tak výhodné jako stipendium od MŠMT. Studenti si musí sami zajistit

⁶⁰ viz kapitola Inovace oboru čínská filologie

⁶¹ vlastní průzkum pracovních inzerátů v období leden – květen 2012, zahraniční pobyt byl často považován za výhodu uchazeče, např. v jednom z aktuálních inzerátů <http://www.prace-brigady.cz/inzerat.php?id=619219>, na tuto pozici by se mohli klidně ucházet studenti čínské filologie v kombinaci s německou filologií.

přijetí na některé z čínských univerzit a katedra jim nijak nepomáhá s organizací ani vyřízením potřebných záležitostí. Pokud jsou do programu vybráni a stipendium jim je přiděleno, dostanou od univerzity měsíční finanční příspěvek v hodnotě do 10 000 Kč, ze kterého si uhradí, co uznají za vhodné, v žádném případě však částka nepokryje výdaje potřebné ke studiu v Číně. Letenky, ubytování, školné a všechny ostatní výdaje si musí platit studenti sami. Přidělovaných stipendií je však v porovnání se stipendii z MŠMT dvakrát více a vedení fakulty se navíc snaží udělovat stipendia přednostně do zemí, kam se mají studenti za normálních okolností problém dostat. Nepokryjí sice celý studijní pobyt v Číně, vždy jsou však vítanou finanční pomocí, která značně zvýší šance na studium v Číně, které je pro studenty čínské filologie nezbytné.⁶²

Oblíbená jsou také stipendia TECO udělovaná Taipeiskou kulturní a ekonomickou kanceláří se sídlem v Praze na pobyt na Taiwanu. Studenty nutí podobně jako Free movers k větší samostatnosti, protože se o ně nikdo nestará, což přinutí studenty řešit problémy a zařizovat nutné formality v čínštině hned po příjezdu do země, nepříjemnost, která se ve svém důsledku změní ve výhodu.⁶³

Dalším velmi výhodným stipendiem je Stipendium při evropské misi v Bruselu (CSC), které získá každoročně 1 – 5 studentů. Získat toto stipendium je o to složitější, že studenti nebojují již jen s konkurencí svých spolužáků, ale se studenty čínštiny celé Evropské unie. Podobně jako při stipendiu od MŠMT mají studenti hrazen celý pobyt v Číně včetně letenek, ubytování, školného a kapesného.⁶⁴

Studenti mohou sledovat také nabídky svých rodných krajů ČR, zda neposkytují nějaké příspěvky pro vyjíždějící studenty nebo oslovit nejrůznější nadace nebo ziskové organizace s žádostí o podporu. Kladnou odezvu měla například žádost u Nadace Václava a Dagmar Havlových. V dnešní době také stále více studentů odjíždí studovat do Číny bez stipendia, protože si spočítají, že studium v Číně i se všemi vedlejšími výdaji, nevyjde o tolik draž než studium v ČR. Samozřejmě vždy záleží, jakou lokalitu si ke studiu zvolí, jiné finanční nároky bude mít studium v drahé Šanghaji a jiné například v Chengdu nebo jinde ve vnitrozemí Číny.⁶⁵

Stále častěji studenti volí také magisterské nebo doktorandské studium přímo na některé čínské nebo taiwanské univerzitě, které vyžaduje většinou minimálně tříletý

⁶² Více informací o stipendiu Free movers je k dispozici například na internetových stránkách <http://www.staze.cz/freemovers/>

⁶³ Více informací o stipendiu Teco je k dispozici na internetových stránkách <http://www.taiwanembassy.org/CZ/ct.asp?xItem=179251&ctNode=3375&mp=147>.

⁶⁴ Více informací o stipendiu na internetových stránkách <http://www.chinamission.be/eng/>.

⁶⁵ Rozhovor s vedoucím Katedry asijských studií Dr. Davidem Uhrem, 12. 3. 2012.

pobyt v dané zemi. Pro studium jazyka a rozšíření znalostí získaných během bakalářského studia na UP, se to jeví jako skvělá volba. Z absolventů čínské filologie na UP takto v Číně nebo na Taiwanu studovalo již více než 7 studentů se zaměřením na čínskou literaturu, pedagogiku nebo čínskou medicínu.⁶⁶

Plány Katedry asijských studií do budoucna

Katedra asijských studií si stanovila cíle, kterých by chtěla v budoucnu dosáhnout. Tím nejdůležitějším je otevření doktorského studia přímo pod Katedrou asijských studií, kde by se studenti ukončeného magisterského studia mohli dále vzdělávat a také se více podílet na výuce studentů bakalářských a magisterských programů. Vzniklo by tak více prostoru pro vědeckou činnost současných akademických pracovníků, kteří jsou momentálně časově vytíženi především pro přemíru vyučovaných hodin a pro velký počet studentů, kterým vedou jejich závěrečné práce.

Jak zmiňuje vedoucí katedry Dr. David Uher, bylo by dobré mít na Katedře asijských studií vedle čínské a japonské filologie i další obory zaměřené na jiné asijské jazyky, v úvahu by přicházela především korejština a v daleké budoucnosti prý snad i mongolština, vietnamština nebo indonéština. K tomu však v dohledné době bohužel nebudou finanční prostředky ani personální zastoupení, a tak mohou studenti navštěvovat pouze doplňkově kurzy těchto jazyků díky nově otevřeným běčkovým předmětům. Těch se snaží katedra otevřít každý rok co nejvíce a často k jejich realizaci najímá i externí odborníky na danou problematiku. V zimním semestru 2012 by se měly nově vyučovat předměty Úvod do čínského myšlení, Identita v kulturní sféře Číny a Sémiotika Číny. Plánuje se také otevření předmětu tlumočnický seminář, který připraví studenty přímo na tlumočnickou praxi především konsekutivního tlumočení.⁶⁷ Vedoucí katedry by rád otevřel také předměty zaměřené více ekonomicky, protože většina absolventů pracuje v soukromém sektoru u různých firem obchodujících s Čínou. Uvítal by také nějaký blokovaný seminář bývalého asistenta Katedry asijských studií a absolventa čínské filologie Mgr. Jakuba Vykoukala, který by se mohl se studenty podělit o své zkušenosti z čínského firemního prostředí a přiblížit jim práci

⁶⁶ Vlastní průzkum, proveden v období leden – květen 2012.

⁶⁷ AGNEW, Daniel. **Čínština pro praxi: vzniká obsáhlý slovník i nabídka práce pro studenty.** <http://www.upol.cz/aktualita/clanek/cinstina-pro-praxi-vznika-obsahly-slovník-i-nabídka-prace-pro-studenty/>, (23. 5. 2012)

tlumočnicka.⁶⁸ Katedra asijských studií během celého roku pořádá velké množství přednášek a společenských událostí. Každoročně se koná vánoční večírek a ples katedry, studenti a učitelé se účastní různých konferencí, soutěží a sportovního dne UP. Díky spolupráci s Česko-čínskou společností se daří pravidelně organizovat také SINOKINO, kdy se každý týden promítá nějaký čínský film, kdy výběr často souvisí s předmětem Čínská literatura ve filmu, který je na katedře nově otevřen od akademického roku 2011/2012.

1.3 Absolventi oboru čínská filologie

Obor čínská filologie byl založen v době, kdy se ČLR začala dostávat do povědomí českých občanů jako ekonomicky sílící země, se kterou je výhodné obchodovat. Čína překvapovala celý svět svým nebývalým ekonomickým růstem a přitahovala stále více investorů z celého světa. O Číně se u nás začalo mluvit jako o zemi pro investory zaslíbené, jejíž světový význam poroste a nepotrvá dlouho a stane se první světovou ekonomikou. V českých médiích byly všechny potencionální obchody s ČLR předem považovány za úspěšné a výhodné, přestože tento předpoklad nebyl většinou ničím podložen a často se ani nepotvrdil.⁶⁹

Ve stejném duchu se česká média staví také ke studiu čínštiny, kterou považují za perspektivní jazyk s obrovským využitím v budoucnosti, aniž by většinou ověřovala pravdivost svých výroků u skutečných zaměstnavatelů a personalistů. Jedná se tedy spíše o obecně přijímanou domněnku, přímo související s ekonomickým růstem ČLR posledního desetiletí a prognózami, že se čínští obchodníci v ČR nebo zástupci českých firem v ČLR neobejdou bez přímého tlumočnicka z češtiny do čínštiny a naopak, což může být názor často mylný nebo minimálně zavádějící.⁷⁰ Znalec čínštiny a čínského prostředí je samozřejmě vždy vnímán jako výhoda a většina podniků si minimálně na počáteční spolupráci externího tlumočnicka najme, rozhodně to však není pravidlem a stále více českých firem a podnikatelů se dorozumívá s čínskou stranou přes angličtinu. Ty firmy, které s Čínou obchodují a jako dorozumívací jazyk uvádějí

⁶⁸ Rozhovor s vedoucím Katedry asijských studií Dr. Davidem Uhrem, 12. 3. 2012.

⁶⁹ FÜRST, Rudolf. *Česko-čínské vztahy po roce 1989*. Praha: Karolinum, 2010, s 75.

⁷⁰ Haló noviny, *Čínština je dnes stejně významná jako angličtina*. <http://www.sophia-cb.cz/cz/o-nas/napsali-o-nas-025>, (15. 4. 2012)

čínštinu, většinou již mají vlastního zaměstnance, který umí čínsky a podle průzkumu většinou nemají příliš zájem o dalšího takového zaměstnance.⁷¹

Česko-čínské obchodní vztahy se však stále zlepšují a Číňané začínají v České republice investovat v řádech stamilionů korun. Česká republika je pro ČLR zajímavou především díky výhodné poloze v srdci Evropy, dobré infrastruktuře a oproti západoevropským státům levnou pracovní silou. Proto se sem chystají přesunout také část výroby, zajímají se o veřejné zakázky ČR nebo o spolupráci se zavedenými českými firmami.⁷² S přibývajícím růstem nových mateřských a dceřiných firem ČLR nebo Taiwanu v ČR se dá očekávat také zvýšený zájem o zaměstnance, kteří budou umět čínsky. Kurzy čínštiny proto nabízí i stále více soukromých jazykových škol, kde by se mohli učit základům čínštiny především manažeři velkých firem nebo obchodníci spolupracující s Čínou.⁷³

O nutnosti učit se čínsky napsal například Roman Petrenko v roce 2008 v Lidových novinách, kdy ve svém článku „Lidí, kteří umí čínsky, je zoufalý nedostatek“ nabádá k otvírání jazykových kurzů čínštiny přímo na českých vysokých školách. Čínština se v současnosti vyučuje např. na Vysoké škole Tomáše Bati ve Zlíně, na ČVUT a na Vysoké škole ekonomické.⁷⁴ Články, které mluví o skvělé uplatnitelnosti na pracovním trhu se znalostí čínštiny, poukazují především na fakt, že lidí, kteří se čínsky domluví, je velký nedostatek.⁷⁵ Je pravda, že oproti jiným oborům VŠ je absolventů čínštiny málo a konkurence je prozatím malá, jak jsme však viděli v předešlé kapitole, počet absolventů bude v následujících letech rapidně růst a pokud se tento trend udrží (a počty přihlášených studentů ke studiu v akademickém roce 2012/2012 tomu nasvědčují), dá se do budoucna počítat každoročně asi s 30 novými absolventy čínštiny jen z Univerzity Palackého. V České republice je přitom možné studovat čínštinu ještě na Univerzitě Karlově a na Masarykově univerzitě v Brně.⁷⁶ Bude potom možné čínštinu stále ještě považovat za lukrativní jazyk, když ji bude ovládat tolik lidí?

⁷¹ Vlastní průzkum mezi českými firmami, duben - květen 2012.

⁷²FRANCOVÁ, Pavla. **Číňané chystají v Česku mohutné investice**. Přesunou sem i vývoj. www.lidovky.cz. 21.3.2011. http://byznys.lidovky.cz/cinane-chystaji-v-cesku-mohutne-investice-presunou-sem-i-vyvoj-psf-/firmy-trhy.asp?c=A110321_160305_firmy-trhy_ana, cit. (19. 4. 2012)

⁷³ např. <http://www.novinky.cz/zena/styl/264348-umet-anglicky-nestaci-perspektivu-ma-i-rustina-a-cinstina.html>

⁷⁴ PETRENKO, Roman. **Lidí, kteří umí čínsky je zoufalý nedostatek**. <http://www.cuni.cz/IFORUM-4914.html>, (19. 4. 2012)

⁷⁵ URBÁNEK, Dan. **Čínština, jazyk budoucnosti? Studentské finance.cz**. <http://student.finance.cz/zpravy/finance/296218-cinstina-jazyk-budoucnosti-/>, (21. 4. 2012)

⁷⁶ **POROVNÁNÍ OBORŮ: Čínská studia :: Porovnání oborů :: VysokeSkoly.cz**. <http://www.vysokeskoly.cz/clanek/porovnaní-oboru-cinska-studia>, (20. 4. 2012)

Oproti jiným evropským státům, kde se čínština stává jedním z nejžádanějších jazyků, např. na anglické střední škole Brighton College zařadili čínštinu dokonce mezi povinné předměty pro studenty, je však v ČR čínština stále jazykem velmi opomíjeným. Světový trend tedy naznačuje, že obliba čínštiny poroste a investice do studia čínštiny by se tak měla vyplatit.⁷⁷

Profil absolventa

Jak již bylo naznačeno v předešlé kapitole o vlastním studiu čínštiny na Katedře asijských studií, absolvent oboru čínská filologie je především filolog a odborník na čínský jazyk. V jazyce je cíleně vzděláván po dobu tří nebo pěti let studia s předpokladem, že hodně času věnuje samostudiu a že absolvuje minimálně semestrální pobyt v ČLR nebo na Taiwanu, kde se v jazyce zdokonalí.

Absolvent bakalářského studijního programu by měl bez problémů konverzovat na úrovni B2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Dokáže porozumět hlavním myšlenkám složitých textů týkajících se konkrétních i abstraktních témat včetně odborně zaměřených diskusí. Dokáže se účastnit rozhovoru a zapojit se do konverzace s Číňany, aniž by to představovalo zvýšené úsilí pro kteréhokoliv účastníka interakce. Vzhledem k náročnosti čínských znaků a naprosto odlišnému jazykovému systému čínštiny od evropských jazyků, trvá studentovi odhadem pětkrát déle dosáhnout v čínštině stejné úrovně jako studentovi např. angličtiny nebo španělštiny. Proto je možné považovat za velký úspěch, že absolvent bakalářského studia by měl ve čtení dosáhnout úrovně B1 a v psaní úrovně A2 podle evropského klasifikačního rámce. Dokáže napsat jednoduchý text na známé téma a porozumí kratšímu jednoduchému textu běžných témat, např. novinovému článku nebo povídce.⁷⁸

K tomu si osvojí ještě znalosti literární a kulturně antropologické, bude mít přehled o současné čínské politické situaci a orientovat se v moderní čínské historii a čínských realitách. Závěrečné státní zkoušky skládá z předmětů Geografie Číny, Čínská literatura a Moderní dějiny Číny. Dříve bylo podmínkou připuštění k bakalářským státním závěrečným zkouškám také složení 4. stupně mezinárodně uznávané zkoušky HSK. Pokud ji student neudělal, byl ke státnicím připuštěn pouze po úspěšném napsání

⁷⁷ FERANEC, Ivan. Klíč k úspěchu? Umět čínsky. <http://hn.ihned.cz/c1-17640210>, (19. 4. 2012)

⁷⁸ HUBÁČKOVÁ, Jitka. Stupně pokročilosti ovládnání cizího jazyka podle Evropského referenčního rámce. <http://www.portaljazyku.cz/texty/clanky/evropsky-referencni-ramec.html>, (5. 4. 2012)

alternativního testu, ověřujícího znalosti čínštiny. Podoba testu se časem měnila, od přezkoušení učiva z učebnic prof. Oldřicha Švarného, Hovorová čínština v příkladech, přes přezkoušení znalostí slovní zásoby odpovídající úrovni zkoušky HSK po naučení se celé slovní zásoby čínsko-české části slovníku Jaromíra Vochaly. Po transformaci zkoušky HSK do nové podoby v roce 2010 se tyto písemné testy před státnicemi zrušily. Po složení státnic na obou studovaných oborech a obhájení bakalářské diplomové práce student získá titul Bc.

Absolvent bakalářského studijního programu se nejlépe uplatní na různých asistentských, manažerských nebo zprostředkovatelských pozicích, kde je uvedena znalost čínštiny jako jeden z požadavků na zaměstnání, kdy však tlumočení a překládání čínštiny spíše nebudou tvořit hlavní náplň práce. Může vyučovat čínštinu v jazykových školách nebo pracovat jako průvodce v cestovním ruchu. Absolvent bakalářského studia čínské filologie splňuje požadavky kladené na uchazeče do navazujícího magisterského programu čínské filologie.

Absolvent navazujícího magisterského studia by měl být v praxi schopen lépe aplikovat znalosti čínského jazyka, protože si díky předmětům syntax, překladový seminář, audioorální cvičení a četba textu zlepšil úroveň čínštiny. Po absolvování studia by měl umět komunikovat na úrovni C1, číst na úrovni B2 a psát na úrovni B1 klasifikačního evropského rámce pro jazyky. Dokáže se plynule a pohotově vyjadřovat bez zdlouhavého hledání výrazů a umí jazyk užívat pružně a efektivně pro společenské, akademické a profesní účely. Porozumí hlavním myšlenkám složitých textů týkajících se konkrétních i abstraktních témat v odborných časopisech, v novinách i v literatuře. Dokáže napsat jednoduchý souvislý text a popsat své zážitky, sny nebo naděje a stručně odůvodní své názory.⁷⁹ Každý absolvent by měl mít nějakou specializaci, které se po celou dobu studia věnoval, a na kterou psal diplomovou práci. Státní závěrečnou zkoušku magisterského navazujícího studia tvoří dvě části, první je syntaktický rozbor čínského textu a druhou literární, historické nebo antropologické pojednání o některém období čínských dějin od samých počátků čínské civilizace až po moderní dějiny ČLR.

Po dokončení studia by měl být absolvent magisterského studia schopen co nejvěrněji tlumočit nebo překládat z čínštiny do češtiny a naopak a uplatnit se tak především jako tlumočník a překladatel. Absolvent se dále velmi dobře vyzná v čínské problematice

⁷⁹ HUBÁČKOVÁ, Jitka. **Stupně pokročilosti ovládnání cizího jazyka podle Evropského referenčního rámce.** <http://www.portaljazyku.cz/texty/clanky/evropsky-referencni-ramec.html>, (5. 4. 2012)

čínských reáliích, zná čínskou kulturu i mentalitu a dokáže se velmi dobře orientovat v čínském prostředí. Je proto zároveň vhodným prostředníkem při sjednávání obchodů nebo jiné spolupráce mezi čínskou a českou stranou, je schopen poradit v choulostivých politických tématech a doprovázet různé česko-čínské delegace. Mimoto má také základní akademické a vědecké návyky, které může následně aplikovat při práci s jazykem nebo literaturou nebo při další profesní dráze v akademickém prostředí. Může se uplatnit především v soukromém sektoru, a to hlavně v nadnárodních společnostech nebo českých firmách se zahraniční orientací nebo zaměřením na export a import. Pracovat může v obchodních odděleních nebo v odděleních logistiky, kde může využívat znalostí čínštiny k tlumočení a překládání čínských textů. Dále může pracovat v institucích Evropské unie, na Ministerstvu zahraničních věcí nebo na ambasádě. Své jazykové schopnosti může uplatnit i ve státní sféře jako řešitel dotačních programů nebo zprostředkovatel zahraničních stipendií. Díky nově otevřenému předmětu Pedagogika čínštiny se může absolvent dobře uplatnit i ve školství jako učitel čínštiny na SŠ, VŠ nebo soukromých jazykových školách. Často se absolventi uplatní v cestovním ruchu, ať již jako průvodci čínských turistů po ČR nebo jako průvodci českých turistů v Číně.⁸⁰

Podle provedeného průzkumu pracovních inzerátů, u kterých byla mezi požadavky na práci uvedena znalost čínštiny, by byl pro firmy ideální uchazeč, který vystudoval nějakou technickou nebo ekonomickou vysokou školu a k tomu kromě angličtiny a znalostí práce na PC umí ještě aktivně čínsky. Otázkou však je, do jaké míry je reálné, aby se běžný student nefilologického zaměření skutečně naučil čínsky jen prostřednictvím různých kurzů čínštiny s dvouhodinovou dotací týdně a zda by byl i po absolvování celého dvousemestrálního kurzu čínštiny schopen se čínsky skutečně dorozumět a konkurovat tak absolventovi oboru čínská filologie. Podle mého názoru to možné není a zaměstnavatelé, kteří uvádějí mezi požadavky na práci znalost čínštiny jen jako výhodu doplňující jiné vzdělání, si často asi neuvědomují, že čínština není angličtina, a že je potřeba nesrovnatelně více vynaloženého času a energie na osvojení si takové úrovně, která by byla k výkonu práce s čínštinou zapotřebí.

⁸⁰ Rozhovor s vedoucím katedry Dr. Davidem Uhrem ze dne 12. 3. 2012, doplněno vlastním průzkumem.

Počet absolventů a struktura jejich oborová kombinace

První studenti oboru čínská filologie, který byl založen roku 1993, absolvovali studium v akademickém roce 1998/1999. Byly to dvě studentky s oborovou kombinací Anglická filologie. V akademickém roce 1999/2000 absolvovalo studium 6 studentů a v roce následujícím dokonce 7. Další dva roky absolvovali studium vždy tři studenti a v akademickém roce 2003/2004 úspěšně absolvovali další 4 studenti. V akademickém roce 2004/2005 absolvovalo studium 5 studentů a stejný počet absolventů byl zaznamenán také v následujícím akademickém roce 2005/2006.⁸¹

Akademický rok 2006/2007 byl prvním rokem, kdy studium ukončili také studenti bakalářského studijního programu. V tomto roce úspěšně absolvovali 4 studenti pětiletého magisterského studia a 3 studenti tříletého bakalářského studia. V roce 2007/2008 to bylo v každém programu ještě o jednoho studenta více a v roce 2008/2009 bylo zase evidováno méně úspěšných absolventů, 3 v pětiletém magisterském programu a 2 v bakalářském studijním programu. V akademickém roce 2009/2010 absolvovali první studenti silných ročníků, nastupujících na katedru od roku 2005. Pětileté magisterské studium ukončili ten rok pouze 3 studenti, ale bakalářský studijní program již 36 studentů, z nichž zhruba polovina pokračovala v navazujícím magisterském studiu. V akademickém roce 2010/2011 absolvovalo navazující magisterské studium 5 studentů a bakalářské 25 studentů. V posledním roce 2011/2012 absolvovalo 6 studentů navazující magisterské studium a 24 studentů bakalářské studium.⁸²

Celkem je to tedy 155 absolventů, z toho 61 absolventů magisterského studia a 94 absolventů bakalářského studia (nezapočítáno 8 studentů bakalářského studia, kteří již dosáhli vyššího magisterského titulu). Velký počet absolventů bakalářského programu je zapříčiněn třemi posledními silnými ročníky. Nedá se však v souvislosti s nimi z větší části mluvit jako o čerstvých absolventech VŠ figurujících na pracovním trhu v ČR, protože velká část z nich (více než 60 % - předpoklad vychází ze studie Střediska vzdělávací politiky pro rok 2012, podle které pokračuje na UP v navazujícím magisterském studiu 66 % absolventů bakalářského studijního programu)⁸³, tedy kolem 50 absolventů z 85 absolventů bakalářského studijního programu posledních tří let

⁸¹ Údaje poskytnuté RNDr. Janem Roglem z Oddělení informačních zdrojů UP, duben 2012.

⁸² tamtéž

⁸³ KOUCKÝ, Jan, BARTUŠEK, Aleš. **Funkce a profily veřejných vysokých škol ČR**. Středisko vzdělávací politiky, Pedagogická fakulta UK v Praze, únor 2012, s. 14. Přístupné na: <http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Srovn%C3%A1n%C3%AD%20VV%C5%A0%20%C4%8CR%202012%20-%20SVP%20PedF%20UK%202012-02-15.pdf>, (16.4.2012)

(většina studentů si studium navazujícího magisterského programu prodlužuje na tři roky), pokračuje v navazujícím magisterském studiu na Čínské filologii nebo studuje na UP pouze druhý zvolený obor, případně dostudovávají magisterské studium na jiné vysoké škole v ČR a mají tedy stále status studentů. Proto můžeme mluvit odhadem spíše jen o 100 absolventech, kteří reálně ukončili studium a vstoupili na pracovní trh. Některé studentky navíc brzy po ukončení studia nastoupily na mateřskou dovolenou a také nehledaly uplatnění na pracovním trhu.⁸⁴

Až do akademického roku 2008/2009 absolvovalo studium každý rok průměrně kolem 5 studentů, od tohoto roku nastal velký zlom, kdy studium absolvuje kolem 30 studentů ročně a vzhledem k vysokému počtu uchazečů bude tato stoupající tendence pravděpodobně pokračovat. Až v akademickém roce 2011/2012 by měla absolvovat větší část studentů prvního silného ročníku navazující magisterský program, v bakalářském programu tedy počty zůstanou spíše stejné, kolem 25 absolventů bakalářského studia ročně, zvýší se však počet absolventů magisterského programu, odhadem asi na 10 - 15 studentů ročně, což už je dohromady téměř 40 absolventů bakalářského a magisterského programu čínské filologie ročně.⁸⁵

Z celkových 155 absolventů oboru čínská filologie bylo 11 těch, co vystudovali čínskou filologii jako jednoobor. Jednooborové studium v dnešním slova smyslu mohou studenti studovat teprve od akademického roku 2011/2012, jedná se tedy ve všech případech o studenty dřívějších ročníků oboru, kteří nastoupili na obor čínská filologie v kombinaci s oborem anglická filologie a po úspěšném složení postupových zkoušek se rozhodli pokračovat pouze ve studiu čínské filologie. Jednoznačně nejoblíbenější a nejčastější oborovou kombinací k čínské filologii je anglická filologie. Tento dvouobor si zvolilo celkem 47 absolventů, tedy 30 % všech absolventů. Z toho 24 absolventů oborů čínská a anglická filologie vystudovalo magisterský studijní program a 23 absolventů bakalářský studijní program. V pořadí druhým nečastěji voleným oborem k čínské filologii je Německá filologie, kterou vystudovalo dohromady 14 absolventů, z toho 4 v magisterském studijním programu a 10 v bakalářském programu. Častá je také volba České nebo Japonské filologie. Českou filologii vystudovalo 12 absolventů, 9 v bakalářském programu a 3 v magisterském programu a japonskou filologii také 12

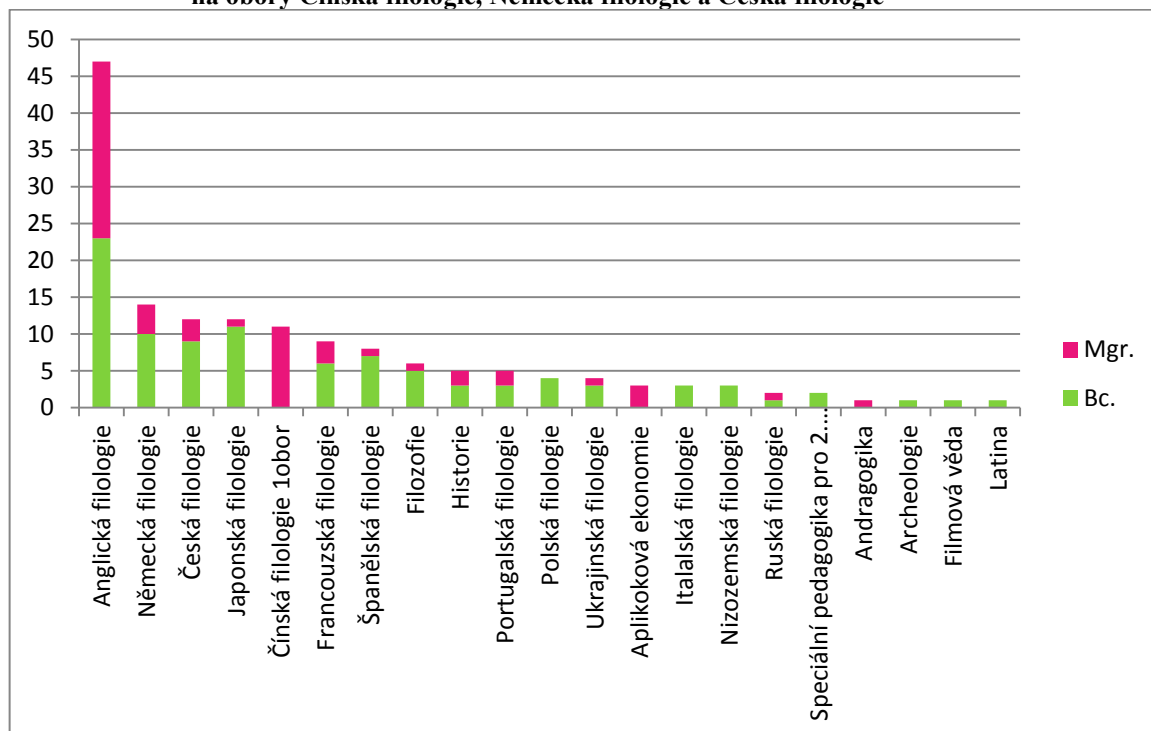
⁸⁴ Údaje poskytnuté RNDr. Janem Roglem z Oddělení informačních zdrojů UP, duben 2012.

⁸⁵ tamtéž

absolventů, z toho však 11 v bakalářském studijním programu a pouze jeden v magisterském studijním programu.⁸⁶

Další zvolené druhé obory již mají vždy méně jak 10 absolventů, Francouzská filologie 9 absolventů, z toho 6 bakalářského programu a 3 magisterského programu, Španělská filologie 8 absolventů, z toho 7 bakalářského programu a 1 magisterského programu a obor Filozofie 6 absolventů, z toho 5 bakalářského programu a jednoho magisterského programu. Dále si 5 absolventů čínské filologie zvolilo za druhý obor Historii, všichni z nich absolvovali bakalářský program a 5 absolventů Portugalskou filologii, kdy 3 z nich vystudovalo bakalářský a 2 z nich magisterský studijní program. Studium Polské filologie si zvolili 4 absolventi, všichni z bakalářského programu a studium Ukrajinské filologie také 4 absolventi, z toho 3 bakalářského a 1 magisterského programu. Vždy 3 absolventi vystudovali bakalářský program Aplikované ekonomie, Italské filologie a Nizozemské filologie. Ruskou filologii vystudoval 1 absolvent v magisterském programu a 1 v bakalářském programu a po jednom absolventovi mají také obory Speciální pedagogika pro 2. stupeň ZŠ, Andragogika, Archeologie, Filmová věda a Latina.⁸⁷

**Graf 4 - Počet uchazečů v letech 2006 – 2011
na obory Čínská filologie, Německá filologie a Česká filologie**

⁸⁶ tamtéž

⁸⁷ Údaje poskytnuté RNDr. Janem Roglem z Oddělení informačních systémů UP, květen 2012.

Vystudovat čínskou filologii v kombinaci s anglickou nebo německou filologií zvýší rozhodně šance na lepší uplatnění absolventa na pracovním trhu, protože se jedná o dva, zaměstnavateli nejčastěji vyžadované jazyky. Málokterý inzerát v ČR, na který by mohl reagovat absolvent VŠ, nemá mezi požadavky na kandidáta uvedeny jazykové znalosti angličtiny nebo němčiny. Pokud si student zvolí jako druhý obor nějaký další v evropském prostředí netypický jazyk jako portugalština nebo latina, bude mít pravděpodobně s budoucím uplatněním na pracovním trhu větší problémy. Podle Dr. Davida Uhra je v současné době k oboru čínská filologie nejvhodnějším druhým oborem obor aplikovaná ekonomie, protože absolvent po ukončení tohoto dvouoboru nenabízí potenciálním zaměstnavatelům jen jazykové znalosti, přestože ovládá většinou více jazyků, ale také znalosti jiného oborového zaměření než je to filologické.⁸⁸

1.4 Pracovní inzeráty s požadavky na znalost čínštiny

Personální agentury, internetové pracovní portály a Ministerstvo školství a tělovýchovy zpracovávají každoročně studie o uplatnění absolventů VŠ na trhu práce. Pozornost je často věnována znalosti cizích jazyků. Údaje jednotlivých společností se však často až diametrálně liší. Podle výsledků výzkumu Institutu pro sociální a ekonomické analýzy (ISEA) neovládá více jak polovina Čechů žádný cizí jazyk, 27 % lidí sice mluví slušně anglicky, ale jen 10 % Čechů ovládá angličtinu výborně. Britská rada (British Council) informovala o tom, že asi čtvrtina absolventů českých vysokých škol nemluví dobře ani anglicky ani německy.⁸⁹ Podle průzkumu společnosti Profesia CZ pak především úroveň jazyka zaostává za požadavky firem. Ty hledají většinou zaměstnance, kteří jazyk ovládají aktivně, ale mnozí uchazeči, kteří sice tvrdí, že anglicky umí, mají jen základní nebo mírně pokročilou jazykovou úroveň. V roce 2011 uvedlo 56 % uchazečů o práci, že ovládá alespoň základy angličtiny, požadavek na znalosti angličtiny se však objevuje až v 67 % všech inzerátů. Naopak o němčinu zájem firem klesá. Až 40 % uchazečů o zaměstnání uvádí, že umí německy, požadavek na znalosti němčiny se objeví ale jen ve 21 % pracovních inzerátů. Pouze u 2 % inzerátů se objeví požadavek na francouzštinu a u 1 % požadavek na španělštinu, viz tabulka č.2:

⁸⁸ Rozhovor s vedoucím Katedry asijských studií Dr. Davidem Uhrem, 12. 3. 2012.

⁸⁹ ČTK. **Více než polovina Čechů neovládá žádný cizí jazyk.** <http://www.novinky.cz/domaci/227497-vice-nez-polovina-cechu-neovlada-zadny-cizi-jazyk.html>, (8. 5. 2012)

Tabulka 2 - Kolik procent inzerátů vyžaduje znalosti konkrétního jazyka a kolik procent uchazečů jej ovládá:

Jazyk	Inzeráty v %	Uchazeči v %
Angličtina	67	56
Němčina	21	40
Slovenština	3	9
Francouzština	2	3
Španělština	1	3

zpracování Profesia CZ⁹⁰

Pracovní agentury a portály téměř bez výjimky uvádějí, že na málokteré pracovní pozici, vhodné pro absolventa VŠ, by se neobjevil požadavek na znalost angličtiny. Pravdou však je, že angličtina je často požadována i na pozice, kde ji následně uchazeč vůbec nevyužije (především technické profese), jak sami zaměstnavatelé a personalisté ale uvádějí, dnes je již znalost angličtiny chápána jako standard a často nijak výrazně nezvýhodní uchazeče o práci, protože anglicky už dnes umí většina vysokoškolsky vzdělané populace. Podle statistik pracovního portálu iKariéra má až 83 % absolventů technických oborů VŠ pouze mírně pokročilou znalost angličtiny, zatímco 73 % firem požaduje znalost středně pokročilou. Tento nedostatek firmy částečně kompenzují zajištěním různých intenzivních jazykových kurzů nebo zaměstnáním jazykových odborníků, kteří jsou technickým pracovníkům k dispozici.⁹¹

Otázkou však je, zda si v současné době obrovské konkurence uchazeč s angličtinou vystačí. Druhý jazyk často zvýhodňuje uchazeče o práci před jinými uchazeči a znalost více jazyků již většinou poskytuje jejich uživateli i vyšší společenský status, protože je takový člověk obecně považován za velmi inteligentního. V případě, že je tím třetím jazykem čínština, většinou nikdo nepochybuje o vysoké inteligenci jejího uživatele a v mnoha případech znalost čínštiny dokonce zcela zastíní ostatní znalosti a dovednosti uchazeče o práci. Bohužel se však ne vždy dá mluvit v souvislosti se znalostí čínštiny jen o výhodě na pracovním trhu. Jak uvádí několik absolventů oboru čínská filologie, čínština jim při hledání práce byla kolikrát spíše překážkou. Pokud se ucházeli o práci, kde nebyla znalost čínštiny v požadavcích na pozici, tak přestože to jistě udělalo dojem a upoutalo pozornost, často to personalisty spíše odradilo od přijetí našeho absolventa na danou pozici. Důvodem byly často obavy, že zaměstnanec se

⁹⁰ **Při hledání práce se bez znalostí řeči moc nechytete, vede angličtina - iDNES.cz.**
http://finance.idnes.cz/pri-hledani-prace-se-bez-znalosti-rci-moc-nechytete-vede-anglictina-1j3-/podnikani.aspx?c=A111011_1665951_viteze_sov (8.5.2012)

⁹¹ **Obecná informace - Jak důležitá je pro kariéru znalost cizích jazyků? | iKariéra.cz.**
<http://www.ikariera.cz/clanky-a-rady/obecna-rada/jak-dleit-je-pro-kariru-znalost-cizich-jazyku/>, (9. 5. 2012)

znalostí čínštiny nevydrží dlouho na pozici, kde čínština vyžadována není a při první příležitosti si najde práci adekvátní svému vzdělání a jim se tak nevyplatí vkládat do takového zaměstnance peníze a energii. Přestože uchazeč podobné úmysly neměl a o práci měl skutečný zájem, firma nakonec upřednostnila uchazeče s nižším nebo ne tak specifickým vzděláním.⁹²

Především v nadnárodních společnostech jsou však vítány pro Českou republiku jinak netypické jazyky, jako jsou čínština, japonština nebo korejština. Vždy však záleží na tom, v jakém smyslu je znalost jazyka v požadavcích na pracovní pozici chápána. Zda bude užívání cizího jazyka hlavní náplní práce, kdy firma hledá přímo tlumočníka nebo překladatele a perfektní znalost jazyka je tak nezbytným předpokladem pro získání nabízené práce nebo se jedná jen o jeden z doplňujících požadavků na pracovní místo, kdy by uchazeč o takovou práci jazyk využil spíše okrajově. V tomto případě (a jedná se o většinu nabízených pozic⁹³) jsou odborné profesní znalosti před těmi jazykovými vždy upřednostněny.⁹⁴

Jen velmi nepatrné množství inzerátů zveřejňovaných na internetu má na uchazeče mezi požadavky uvedenou znalost čínštiny. Pokud se již takový inzerát objeví, téměř výhradně není čínština brána jako hlavní podmínka přijetí do zaměstnání, ale spíše je zmíněna jako výhoda, pro kterou by mohli být uchazeči s její znalostí upřednostněni před jinými kandidáty na pracovní pozici. Téměř vždy tyto inzeráty vyžadují ještě další znalosti a dovednosti, většinou technického nebo ekonomického charakteru znalosti angličtiny nebo němčiny. V období leden – květen 2012 jsem provedla průzkum mezi inzeráty zveřejněnými na internetu. Celkem jsem našla 41 inzerátů, kde byla od kandidáta požadována čínština, ať již mezi hlavními požadavky nebo jen jako doplňující znalost.

Přestože velká část inzerátů již nebyla v době vyhledání aktivní, v práci je zohledním, protože mým cílem není hledat aktuálně volné pracovní pozice s čínštinou, ale zjistit, jaké inzeráty se ve spojitosti s čínštinou můžou na pracovním trhu objevit. Většinou však zmiňované inzeráty nejsou starší než dva roky a zhruba 30 % inzerátů bylo zveřejněno až roku 2012. Dá se předpokládat, že počet nabízených pozic bude ve skutečnosti vyšší, protože firmy hledající zaměstnance s tak specifickým jazykovým

⁹² Vlastní průzkum mezi absolventy oboru čínská filologie, leden – květen 2012.

⁹³ Vlastní průzkum na internetových pracovních portálech mezi pracovními inzeráty, období leden – květen 2012.

⁹⁴ **Uplatnění znalostí cizích jazyků při hledání práce.**

<http://pohodlicko.cz/Research/Article.aspx?Sec=2&ResId=263>, (9. 5. 2012)

zaměřením, jako je čínština, nebudou pravděpodobně někoho takového hledat jen prostřednictvím zveřejněného inzerátu, ale budou se jej nejprve snažit aktivně vyhledat a oslovit. Pokud se při hledání nebudou moci obrátit na nikoho ze svého okolí nebo svých známých, pravděpodobně osloví speciální personální nebo jazykové agentury, které by mohly mít na jazykové odborníky kontakty. Proto se můžeme domnívat, že zmíněný počet uveřejněných inzerátů s čínštinou ve skutečnosti neodpovídá reálnému počtu volných pozic, na které byla požadována čínština. Od ledna roku 2012 již také firmy nejsou povinny hlásit každé obsazované místo pro nové zaměstnance Úřadům práce, jako tomu bylo dříve, a není proto možné dohledat skutečný počet i třeba již předem obsazených pozic, na kterých by se uplatnil někdo se znalostí čínštiny.⁹⁵

Pro absolventy oboru Čínská filologie, především dvouoborového programu kombinovaného s jiným filologickým oborem, mohl být zajímavý například inzerát zveřejněný společností STRAITEN, s.r.o. v Mariánských lázních roku 2009 na pozici Manager marketingu. Mezi požadavky byly uvedeny aktivní znalost angličtiny, ruštiny, ukrajinštiny a francouzštiny, pasivní znalost němčiny a alespoň základy čínštiny. Uchazeč měl být schopný samostatně provádět marketingovou činnost na území Číny, Malajsie nebo Vietnamu a založit a vést kancelář obchodního zastoupení firmy na Ukrajině. Dále měl znát fungování ekonomiky, podnikání a právních souvislostí v Asii, zejména v Číně a ve Vietnamu a mít znalosti a zkušenosti s celní a daňovou problematikou při exportu a importu zboží. Měl mít také zkušenosti s potřebami a nároky mezinárodních hotelů, být samostatný, flexibilní a schopný vysokého pracovního nasazení. Při podobně vysokých požadavcích na kandidáta je překvapivý nízký nabízený nástupní plat, který byl uveden mezi 18 000 – 22 000 Kč.⁹⁶

Firma AsisImport s. r. o. zveřejnila inzerát na pozici Obchodního zástupce v Praze. Mezi požadavky byla minimálně dvouletá praxe, řidičský průkaz skupiny B, aktivní znalost anglického jazyka a alespoň částečná znalost grafických prací v programu Corel. Výhodou je uvedena znalost dalšího cizího jazyka na komunikativní úrovni a konkrétně byla zmíněna němčina a čínština. Nabízený nástupní plat byl uveden v rozmezí 25 000 – 30 000 Kč.⁹⁷

⁹⁵ Vlastní průzkum na internetu provedený v období leden – květen 2012.

⁹⁶ **Práce Vedoucí útvaru marketingu | Aktuální nabídka práce.**
<http://aktualnibidkaprace.cz/vedouci-utvaru-marketingu-cha67707u/>, (5.6.2012)

⁹⁷ **Nabídka práce - Obchodní zástupci.** <http://www.nabidka-prace.com/urad-prace/kraj/stredocesky-kraj/02470343-obchodni-zastupci/>, (5.6.2012)

Personální agentura Grafton Recruitment zveřejnila inzerát nejmenované mezinárodní společnosti se sídlem v Brně na pozici Specialisty podpory ERP systému, specialisty podpory s čínštinou. Mezi požadavky bylo uvedeno IT nebo ekonomické vzdělání, znalost ERP systémů a účetnictví a plynulá znalost anglického a čínského jazyka. Náplní práce přijatého uchazeče by bylo pochopit a vyjasnit požadavky zákazníka, samostatně vyřešit požadavky klientů a vedení dokumentace požadavků a reportingu.⁹⁸

Další inzerát, který měl mezi hlavními požadavky výbornou znalost čínštiny, byl inzerát softwarové společnosti DLUBAL s. r. o. na pozici Stavební inženýr s čínštinou. Jedná se o jeden z typů inzerátů, kde jsou velmi vysoké požadavky na kandidáty, který by měl mít technické vzdělání a zkušenosti jako statik a stavební inženýr, orientovat se v čínské technické dokumentaci a informačních technologiích a zároveň by měl být překladatelem. Měl by překládat programy pro statické a dynamické výpočty a dimenzování stavebních konstrukcí do čínštiny, proto by nestačila pasivní znalost čínštiny, ale měl by ovládat slovem i písmem čínštinu s velmi specifickou slovní zásobou. Dále by měl mimo jiné umět anglicky nebo německy, mít logické a analytické myšlení, být flexibilní, zodpovědný a samostatný.⁹⁹

Dne 25. 2. 2012 zveřejnila inzerát firma ERIELL Corporation s. r. o. na pozici Vedoucí oddělení kompletace vrtných souprav. Přijatý uchazeč by měl na starosti projektové vedení a udržování kontaktů s trhem pro výrobu a prodej vrtných souprav a zařízení v Číně, USA a na Středním východě. Měl by ovládat ruský, anglický a uzbecký jazyk, výhodou by byla znalost arabštiny nebo čínštiny. Dále by měl mít analytické a komunikační schopnosti a znát veřejnou správu a vládní administrativu v regionech. Nabízený nástupní plat byl uveden od 37 000 Kč.¹⁰⁰

Firma ZHAO YANG IMP-EXP s.r.o. zveřejnila v březnu roku 2010 inzerát s pracovní pozicí Obchodního manažera pro obchod s pneumatikami v Praze. Mezi požadavky byla uvedena tříletá praxe v oboru, znalost práce na PC, řidičský průkaz a aktivní znalost angličtiny a čínštiny. Nabízený nástupní plat byl uveden

⁹⁸ **Zaměstnání pro každého | InzercePrace.cz.** <http://www.inzerceprace.cz/cs/pracovni-nabidka/150146/specialista-podpory-s-cinstinou-16-10-110337-ip/>, (5.5.2012)

⁹⁹ **Vaše vlastní hodnota je určena pouze vašimi vlastními kreativními produkty a službami a nikdy tím, co pro vás vytvářejí vaši zaměstnanci.** <http://prace.abcqe.com/prekladatel-stavebni-inzenyr-cinstina-35486.html>, (5.5.2012)

¹⁰⁰ **ERIELL Corporation, s.r.o. / Vedoucí oddělení kompletace vrtných souprav.** <http://www.volna-pracovnimista.cz/volne-misto/149002500076206>, (19.4.2012)

od 15 000 Kč.¹⁰¹ Firma Personal Services v Brně zveřejnila pracovní inzerát na pozici Strategic purchasing manager / Nákupčí. Uchazeč o tuto pozici by měl mít pokročilou znalost angličtiny, znalost marketingových a obchodních strategií, komunikační schopnosti a schopnost vyjednávat s klienty a dodavateli. Náplní jeho práce by byl nákup, výroba a vývoj marketingových produktů, prezentace portfolia produktů u zákazníků a vypracování konkrétních obchodních nabídek zákazníků. Dále je v inzerátu uvedeno, že by uchazeč mohl díky zahraničním aktivitám firmy v práci využít i méně běžné jazyky, jakou jsou rumunština, holandština nebo čínština.¹⁰²

Níže uvádím, jak reálně vypadá inzerát zveřejněný personální agenturou Grafton Recruitment, s. r. o. na pozici manažera pro zahraniční obchod s angličtinou a dalším cizím jazykem. Z preferovaných jazyků jsou uvedeny francouzština, španělština a čínština, případně ještě němčina, italština a ruština. Jedná se pravděpodobně o relativně vysokou manažerskou pozici, protože nabízený plat je 50 000 Kč měsíčně. Mezi požadavky nejsou uvedeny technické nebo ekonomické znalosti, které představují většinou největší překážku pro absolventy čínské filologie. Požaduje se pouze komunikativní znalost angličtiny a praxe z obchodu. Rozhodující proto pro získání této pozice bude osobnost uchazeče, především jeho aktivita a dynamický přístup. Inzerát již není aktivní, zveřejňuji ho jako příklad pracovních inzerátů, na které by snad mohli absolventi oboru čínská filologie s předešlou praxí reagovat.¹⁰³

Ukázka pracovního inzerátu na manažerskou pozici:

Manažer pro zahraniční obchod, Aj + další jazyk

Popis pozice

Jedinečná příležitost pro DRAVÉ OBCHODNÍKY, kterým chybí cestování po celém světě!

Pro našeho klienta - dlouhodobě stabilní a produktově ojedinelou společnost, která má v tuto chvíli zastoupení v 50 státech světa - hledáme vhodného kandidáta na pracovní pozici Manažer pro zahraniční obchod!

Pozice manažera je z 95% zaměřena na zahraniční trhy.

¹⁰¹ Úřad práce hl.m. Prahy. **Práce Vedoucí pracovník - obchodník | Nabídka práce.** <http://jobcms.hubertfrey.cz/abe143688u-vedouci-pracovnik-obchodnik/>, (3.3.2012)

¹⁰² **Práce v Brně.** <http://www.pracuj-v-brne.cz/detail-prace/?id=397>, (3.3.2012)

¹⁰³ **Manažer pro zahraniční obchod.** <http://www.sprace.cz/nabidka-prace/grafon-recruitment-sro/manazer-pro-zahranicni-obchod-aj--dalsi-jazyk-o1233300.html>, (12.3.2012)

- * Akvizice
- * Rozvoj obchodních vztahů u stávající klientely
- * Tvorba nových distributorů ve světě

Hledáme obchodníky s jazykovou výbavou AJ + některý z následujících: FJ, ŠJ, čínština případně NJ, IJ, RJ.

Požadavky

Úspěšný kandidát by měl mít:

SŠ/VŠ

Komunikativní znalost AJ + další jazyk (FJ, ŠJ, čínština, NJ, IJ nebo RJ)

Flexibilita častého cestování do zahraničí (cca 1/3 pracovního úvazku)

TAH NA BRÁNU - KOMUNIKACE - POTENCIÁL !!

Praxe z obchodu podmínkou

Zkušenost z nadnárodního prostředí velkou výhodou!

Aktivní a dynamický přístup, drive, poctivost, svědomitost

Schopnost dostát svým slibům

Zodpovědnost za svěřenou oblast

Profesionální vystupování

Poznámky

Benefity:

Stabilní a ekonomicky silný zaměstnavatel

Zájem o dlouhodobou spolupráci

Motivující finanční ohodnocení v závislosti na individuálních schopnostech uchazeče

Prostor pro osobnostní růst

V případě zájmu o tuto pozici zašlete prosím svůj životopis v českém a anglickém jazyce na uvedený email s uvedením referenčního čísla pozice 6-13-110999/SP.

Pokud jste již u nás absolvoval(a) vstupní pohovor, kontaktujte prosím přímo svého konzultanta (ideálně emailem).

Plat: 50000 Kč

Typ úvazku: Plný úvazek

Další inzerát zveřejněný stejnou personální agenturou, který měl mezi požadavky uvedenu znalost čínštiny, byl inzerát na Nákupčího technického produktu. Také tento uchazeč by měl mít středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání, tentokrát však již ekonomického nebo technického směru a také praxi v oblasti nákupu technického materiálu. Kromě samotné obchodní činnosti by měl optimalizovat již uzavřené obchodní dohody, vyhledávat nové dodavatele a podílet se na analýzách trhu. Až 50 % pracovní doby by trávil na služebních cestách v Evropě, Číně a jiných zemích. Požadují výbornou znalost angličtiny a výhodou je znalost dalšího cizího jazyka, zde je opět

zmíněna čínština. Nabízený plat je 50 000 Kč za měsíc.¹⁰⁴ Personální agentura Grafton recruitment zveřejnila ještě čtyři velmi podobné inzeráty s podobnou výší nástupního platu. Název firem poptávajících zaměstnance personální agentura nezveřejňuje, je však možné se domnívat, že se jedná o inzeráty téže firmy.

Dalším inzerátem s požadavkem na znalost čínštiny byl inzerát firmy King Car Czech s.r.o. ze dne 1. 2. 2012, který hledal řídicí pracovníky v maloobchodě a velkoobchodě. Znalost mandarínské čínštiny nebo taiwanštiny zde byla dokonce hlavním požadavkem na nabízenou pozici. Dále se požadovala znalost angličtiny slovem i písmem, pokročilá znalost práce s PC (MS Office, Internet, specializovaný grafický a designový software společnosti), zkušenosti z oboru ekonomie, marketingu a managementu se specializací na oblast sportovního managementu. Uchazeč by dále měl znát účetnictví, umět jednat s veřejností, plánovat rozvoj obchodní značky a být dobrým vedoucím pracovníkem. Jednalo by se o práci na plný pracovní úvazek, výše platu byla uvedena v rozsahu 36 000 – 61 000 Kč měsíčně.¹⁰⁵

Dne 14. 9. 2009 byl zveřejněn inzerát na pozici obchodního referenta v Litovli. Vyžadována byla vysoká škola technického zaměření, zkušenosti z obchodu s prokazatelnými výsledky, řidičský průkaz skupiny B, dobrá znalost MS Office a znalost dvou světových jazyků s požadavkem, aby alespoň jedním z nich byla čínština, francouzština, portugalská nebo španělština. Náplní práce by byla komunikace se zákazníky, vedení obchodních jednání, vyhotovování nabídek z oblasti papírenských strojů a přípravy látek, péče o stávající zákazníky ve svěřeném teritoriu a vyhledávání nových obchodních příležitostí.¹⁰⁶ Dne 4. 11. 2010 byl zveřejněn inzerát na manažera nakladatelství Divus. Uchazeč musel mít organizační schopnosti, orientovat se v současné situaci v kultuře, mít praxi v uplatňování managementu a fundraisingu a znát ekonomické fungování ziskových a neziskových organizací. Aktivně měl umět komunikovat anglicky a německy a vítány by byly znalosti čínštiny, arabštiny nebo ruštiny.¹⁰⁷

¹⁰⁴ Inzerát byl přístupný na: <http://www.sprace.cz/nabidka-prace/grafon-recruitment-sro/nakupci-technicky-produkt-o1230388.html>, (12.3.2012)

¹⁰⁵ **Přehled práce - volná místa.** <http://www.prehled-prace.cz/nabidka-prace/246366/ridici-pracovnici-v-maloobchode-a-velkoobchode-praha>, (14.3.2012)

¹⁰⁶ **Obchodní referent (referent obchodní služby) - Olomoucký kraj.** <http://www.hyperprace.cz/inzeraty/161829>, (16.3.2012)

¹⁰⁷ **Nabídka práce: Manager nakladatelství Divus.** <http://www.proculture.cz/burza/nabidka-prace-manager-nakladatelstvi-divus-2559.html>, (15.3.2012)

Pracovní inzerát firmy PEGATRON Czech s.r.o. v Ostravě nabízel pozici řídicího pracovníka servisních služeb a reklamací s nástupem možným od 9. 4. 2012. Zde byla znalost mandarínské čínštiny hlavním požadavkem na kandidáty. Dále byla vyžadována znalost angličtiny a minimálně bakalářské vzdělání.¹⁰⁸ Dále čínštinu jako hlavní požadavek na uchazeče vyžadovala firma Bohemica rustica s.r.o. v Kvildě na pozici osobního asistenta pro administrativní práce s nástupem možným od 1. 11. 2011.¹⁰⁹ Firma D2B Group a.s. v Kunraticích v Praze zveřejnila inzerát s nabízenou pozicí asistentky s nástupem od 2. 5. 2012. Naplní práce by byla příprava podkladů pro výběrová řízení, vyhledávání subdodavatelských společností, komunikace se zahraničními partnery, kooperace na projektech, evidence dokladů a běžná administrativní činnost. Uchazeč o tuto práci měl mít minimálně středoškolské vzdělání technického směru, praxi minimálně 3 roky a znalosti práce na PC. Dále by měl být pečlivý, zodpovědný, komunikativní a měl by mít příjemné vystupování a organizační schopnosti. Dále byla vyžadována znalost angličtiny, případně němčiny. Čínština by byla pro uchazeče výhodou.¹¹⁰

Firma Ravak a. s. z Příbrami uveřejnila inzerát s nabídkou pracovní pozice Odborného pracovníka obchodu / Project manager pro Šanghaj. Podmínkou pro získání práce je velmi dobrá angličtina slovem i písmem, praktická znalost realizace a řízení projektu, předpoklad orientace v technologickém sortimentu výroby, uživatelské znalosti práce na PC a výhodou by byly základy čínštiny. Nabízený nástupní plat je uveden v rozmezí 25 000 – 28 000 Kč.¹¹¹

Centrum pro výzkum, vývoj a inovace (CVVI) zveřejnilo dne 29. 3. 2010 inzerát s nabídkou pracovní pozice Ředitele pro aktivity v oblasti Jihovýchodní Asie, kde chtělo centrum založit pobočku. Mezi uvedenými požadavky na práci bylo vysokoškolské vzdělání, minimálně 10 let praxe na řídicí pozici a vedení kolektivu v zahraničí, zkušenosti a praxe z mezinárodního prostředí, znalost kulturního a obchodního prostředí Jihovýchodní Asie, znalost anglického jazyka slovem i písmem, znalost práce na počítači, zodpovědnost, preciznost a ochota cestovat. Výhodou by byla znalost čínštiny, japonštiny nebo thajštiny. Uchazeč by měl možnost spolupracovat

¹⁰⁸ **Řídicí pracovníci servisních služeb a reklamací.** <http://www.nabidky-prace.cz/inzerat-8125f395c49bup>, (16.3.2012)

¹⁰⁹ **Osobní asistent pro administrativní práce.** <http://www.nabidky-prace.cz/inzerat-8a3e7d9cacc1up>, (16.3.2012)

¹¹⁰ **ASISTENT/-KA.** <http://www.nabidky-prace.cz/inzerat-8784b2800a11up>, (17.4.2012)

¹¹¹ **Volná místa - Úřad práce v Příbrami.** <http://www.urad-prace.org/pribram/volna-mista/7>, (9.4.2012)

s kolektivy skládajícími se ze zástupců akademického prostředí i soukromých firem a mohl by se podílet na unikátním projektu výzkumného centra.¹¹²

Požadavky na znalost čínštinu mají také cestovní kanceláře nabízející zájezdy do Číny a Asie a dále cestovní kanceláře, které realizují incomingový cestovní ruch a hledají průvodce, kteří umí čínsky, na provádění čínských turistů po Praze a po zajímavých místech České republiky. Mezi požadavky na průvodce jsou uváděny především výborné jazykové znalosti angličtiny a čínštiny, dlouhodobý pobyt v Číně a znalost čínského prostředí, kultury a historie. Často se vyžaduje také živnostenský list, spolehlivost, pečlivost, zodpovědnost, časová flexibilita, komunikační schopnosti a příjemné vystupování.¹¹³

U inzerátu firmy SMS Info Comm (Czech) s. r. o. ve Šlapanicích by měli šanci uspět pouze ti absolventi oboru Čínská filologie, kteří zároveň vystudovali nějakou technickou vysokou školu. Firma totiž hledala inženýry, elektrotechniky, technology a normovače, u nichž však zároveň vyžadovala znalost čínštiny nebo filipínštiny ke komunikaci s mateřskou firmou. Dále vyžadovali také znalost angličtiny ke komunikaci s klienty a znalost opravárenských postupů LCD a hardwarů. Nástup by byl možný od 14. 5. 2012.¹¹⁴

Pracovní portál Jobs EU s. r. o. zveřejnil inzerát s nabídkou pracovní pozice SW Tester v Brně. Požadavky na uchazeče byla uživatelská znalost MS Windows a MS Office a aktivní znalost angličtiny pro tvorbu technické dokumentace, telefonní komunikace a reportování chyb. Dále dobré komunikační schopnosti, spolehlivost, pečlivost a schopnost pracovat samostatně i v týmu. V poznámkách je opět uvedena jako výhoda znalost čínštiny, arabštiny, ruštiny nebo vietnamštiny. Náplní práce by byla příprava testovacích dat, provádění manuálních testů, sledování a záznam chyb softwaru nebo tvorba a aktualizace testovacích plánů a uživatelské dokumentace. Před jazykovými znalostmi by tak byly s největší pravděpodobností upřednostněny znalosti technické.¹¹⁵

Dne 5. 5. 2012 zveřejnila personální agentura Grafton Recruitment s.r.o. pracovní inzerát na pozici Project engineer pro zahraniční společnost pohybující se na trhu elektromechanických součástek se sídlem na Vysočině. Kandidát by měl mít opět

¹¹² **Aktuality.** <http://www.cvvi.eu/o-nas/aktuality?id=17>, (23.3.2012).

¹¹³ např. http://www.asociacepruvodcu.cz/informace_pod.php?id=256 nebo <http://www.esotravel.cz/informace/kariera/>, duben 2012.

¹¹⁴ **Aktuality.** <http://www.nabidky-prace.cz/odpoved-5e966314cb9dup>, (23.3.2012).

¹¹⁵ **JOBS.EU.** <http://jobseu.cz>, (3.3.2012)

vzdělání technického směru s praxí v oblasti strojírenství a komunikativní znalost angličtiny. Po ročním intenzivním zaučení ve výrobě na různých pozicích by se na dva roky přesunul do sesterské společnosti v Číně, kde by úzce spolupracoval s realizačním zkušeným týmem a dohlížel na pracovníky a funkčnost výroby. Nástupní plat je uváděn mezi 30 000 – 50 000 Kč.¹¹⁶

Zaměstnání s místem výkonu v Číně nabízela 23. 1. 2012 také firma Industry Center, s.r.o. z Plzně, která hledala kandidáta na pozici Vedoucího Controllingu a Treasury v Číně. Uchazeč o práci by měl mít vystudovanou vysokou školu ekonomického směru, minimální tříletou praxi v oblasti controllingu a znalosti problematiky Treasury. Dále by měl umět výborně anglicky a ovládat MS Office, měl mít znalost kalkulací a vyhodnocování zakázek a další dovednosti. Náplní jeho práce by bylo zavedení a udržení metodiky v nově zakládaném podniku v Číně, reporting mateřské společnosti, odpovědnost za zpracování konsolidačního balíčku a další. Znalost čínštiny by byla opět pro uchazeče výhodou. Nabízený nástupní plat je 50 000 a další benefity a firemní výhody.¹¹⁷

Společnost ANADEM EUROPE s. r. o. hledala zaměstnance na pozici Vedoucí zajištění jakosti v lokalitě Hradec Králové. Požadovali aktivní znalost angličtiny, pasivní znalost čínštiny, 1 rok praxe v opravách notebooků, pečlivost, samostatnost a organizační schopnosti. Nástupní plat nabízeli 19 000 Kč.¹¹⁸ Dne 20. 1. 2011 byl prostřednictvím Konfuciovy akademie na stránkách Katedry asijských studií zveřejněn inzerát na pozici Asistentka vedoucího prodeje v Brně. Požadavkem bylo minimálně středoškolské vzdělání nejlépe technického směru, dvouletá praxe na obdobné pozici, dobrá znalost angličtiny a čínštiny a ochota dále se vzdělávat a komunikační schopnosti. Čínština by na této pozici byla aktivně využívána při komunikaci s klienty v čínštině, při tlumočení a překládání a během občasných výjezdů do Číny.¹¹⁹

Dále se objevilo několik inzerátů na pozice lektorů v jazykových školách či externích překladatelů pro různá nakladatelství, na které by mohli absolventi Čínské filologie reagovat, ale kde byla čínština zmíněna jen jako jeden z mnoha dalších požadovaných

¹¹⁶ **PROJECT ENGINEER s AJ.** <http://www.joblist.cz/nabidka-prace/project-engineer-s-aj-rozjezd-vyroby-v-cine-8109660.html>, (23.5.2012)

¹¹⁷ **Vedoucí controllingu v číně - Plzeňský kraj - Aktuální nabídka práce | Agentka.** <http://www.agentka.cz/cz/nabidka/142313216/plzensky-kraj-vedouci-controllingu-v-cine>, (23.5.2012)

¹¹⁸ **Nabídka práce | Agentka.cz.** <http://m.agentka.cz/cz/nabidka/66522112?&query=hradec+kralove>, (18.5.2012)

¹¹⁹ **KAS FF UP aktuality.** <http://www.kasupol.bloguje.cz/879260-nabidka-prace.php>, (29.4.2012)

jazyků a nejednalo se tedy pravděpodobně o aktuální potřeby odborníka na čínštinu.¹²⁰ Dne 7. 10. 2011 byl zveřejněn inzerát s poptávkou po tlumočnickovi a překladateli z čínštiny do češtiny a naopak, ovšem bez uvedení jakýchkoli bližších informací a údajů.¹²¹

Nutná znalost čínštiny byla vyžadována na pozicích stavebních dělníků, dělníků v potravinářské výrobě, kuchařů v čínských restauracích nebo prodavačů čínského zboží.¹²² Zvláštní je, že tyto inzeráty byly zveřejněny po lednu 2012, kdy již zaměstnavatelé neměli povinnost hlásit volná místa Úřadům práce, protože u těchto pozic je zřejmé, že již měli zaměstnavatelé vyhlédnuté čínské zaměstnance a na inzerát by pravděpodobně ani žádný Čech nereagoval.

Jedním z inzerátů, kde byla požadována znalost čínštiny, byl dnes již neaktivní inzerát ze dne 3. 1. 2012 na pozici odborné všeobecné účetní v Praze. Zajímavé je, že v požadavcích na tuto pozici, kde by se znalost čínštiny neočekávala, je jako první z požadavků na uchazeče uvedena právě aktivní znalost čínštiny. Je to zvláštní požadavek vzhledem k tomu, že je od uchazeče vyžadováno pouze středoškolské vzdělání s maturitou a na středních školách v ČR se zatím není možné čínsky učit. Dále se od uchazeče požaduje znalost práce na PC a praxe na obdobné pozici. Nabízený plat je uveden v rozmezí 10 000 – 15 000 Kč.¹²³

Z výše uvedených údajů je patrné, že pracovních inzerátů, kde by byla uvedena mezi požadavky na uchazeče znalost čínštiny, je poměrně velké množství. V naprosté většině případů se však jedná spíše o druhotný požadavek, který znamená pro uchazeče o zaměstnání zvýhodnění oproti jiným uchazečům. Zpravidla jsou však vyžadovány ještě další znalosti a dovednosti, které by absolvent oboru Čínská filologie nebyl schopen nabídnout, pokud zároveň nevystudoval jinou vysokou školu technického nebo ekonomického zaměření nebo nezískal zkušenosti např. z oblasti marketingu a obchodu z předchozího zaměstnání. Málodky je také čínština jediným vyžadovaným jazykem, u většiny z analyzovaných inzerátů je pro získání pozice podstatnější výborná znalost angličtiny, která je uvedena u naprosté většiny inzerátů. Absolventi oboru čínská

¹²⁰ např. www.prekladyzababku.cz ; <http://ucebnice-studium.hyperinzerce.cz/kurzy-anglictiny/inzerat/4548214-hledame-lektory-jazyku-js-ludica-poptavka-praha/> nebo <http://www.chinesepoint.cz/clanky/nabidka-spoluprace-C72/>

¹²¹ **Shanim překladatele/tlumocnika - cinstina – cestina.** <http://sluzby.hyperinzerce.cz/preklady-tlumoceni/inzerat/4904079-shanim-prekladatele-tlumocnika-cinstina-cestina-poptavka/>, (17.3.2012)

¹²² např. <http://www.nabidky-prace.cz/odpoved-5f7f37b7be7dup> nebo <http://www.nabidky-prace.cz/inzerat-7bb0f7b342baup>

¹²³ **Účetnictví a daně - Kutnohorská 309 s r.o. - volná místa.** <http://prace.kurzy.cz/urad-prace/volna-mista/ucetnictvi-a-dane-kutnohorska-309-sro-28938631-firma/> (19.5.2012)

filologie by samozřejmě mohli na většinu uvedených inzerátů reagovat, avšak většinou s vědomím, že nebudou pravděpodobně splňovat některý ze základních požadavků na danou pozici.

Bližší informace o pracovní inzerci v ČR, bez důrazu na inzeráty s požadavky na čínštinu, podává velmi podrobně kapitola Požadavky zaměstnavatelů - analýza inzertní nabídky zaměstnání v expertní studii Uplatnění absolventů škol na trhu práce Národního ústavu pro vzdělávání z roku 2012.¹²⁴ Uvádějí podrobnou analýzu inzerátů roku 2011, jejich strukturu a územní zastoupení a také požadavky potřebné pro jednotlivé pracovní pozice s důrazem na postavení absolventů škol a mladistvé. Studie je přístupná online na: http://www.nuov.cz/uploads/VIP2/Uplatneni_2011.pdf.

Uplatnění absolventů oboru čínská filologie

Úřad práce ČR eviduje každý rok pololetní počty nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých i podle vystudovaných oborů. Ze statistiky, provedené 19. 10. 2011 vyplývá, že z oboru Čínská filologie je na Úřadě práce veden pouze 1 absolvent. Jedná se o absolventa, který ukončil studium již před více než 12 měsíci a přesto je stále veden jako nezaměstnaný. Ve statistice ze dne 12. 5. 2012 již není mezi nezaměstnanými veden žádný absolvent oboru čínská filologie.¹²⁵ V předešlých letech se ve statistikách nerozlišovalo mezi jednotlivými filologickými obory, není proto možné sledovat vývoj nezaměstnanosti absolventů oboru čínská filologie od dob založení oboru. Jak vidíme, nezaměstnanost postihuje absolventy čínské filologie zatím jen ojediněle. Uvedené údaje samozřejmě nemusí znamenat, že všichni ostatní absolventi oboru čínská filologie jsou zaměstnaní, i pokud práci nemají, nejsou povinni hlásit se na Úřad práce, pokud si sami platí sociální a zdravotní pojištění.

Ani provedený průzkum mezi absolventy oboru čínská filologie nenaznačuje problémy absolventů s uplatněním na trhu práce a s nezaměstnaností, téměř všichni absolventi hned nebo pár měsíců po ukončení studia našli zaměstnání nebo jej měli už i během studia.

¹²⁴ ÚLOVCOVÁ, Helena, BURDOVÁ, Jeny, et al. **Uplatnění absolventů škol na trhu práce**, Národní ústav pro vzdělávání 2012. http://www.nuov.cz/uploads/VIP2/Uplatneni_2011.pdf (17. 5. 2012).

¹²⁵ **Pololetní statistiky absolventů škol a mladistvých v evidenci ÚP**, <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>, (25.3.2012)

1.5 Finanční ohodnocení

Když se o studiu čínštiny mluví jako o výběru lukrativního oboru s dobrou perspektivou do budoucna, myslí se tím v první řadě dobré finanční ohodnocení absolventů v budoucím zaměstnání. Jak jsme ale již viděli v popsanych pracovních inzerátech, poptávajících znalosti čínštiny, není tomu vždy tak. Nabízený plat naopak často ani nedosáhne průměrného platu občanů ČR. Přestože v inzerátech bývá uveden nástupní plat a můžeme tedy předpokládat, že ve většině případů by se postupem času finanční ohodnocení zlepšilo, není to jistě plat, který by se dal očekávat u někoho se znalostí podle médií tak žádaného jazyka.¹²⁶ Jaká je tedy skutečná realita a jak bývá čínština doopravdy ohodnocena? V následující podkapitole uvádím přehled finančního ohodnocení za tlumočení a překlady z čínštiny do češtiny a naopak, výši platu uváděnou samotnými absolventy čínské filologie uvádím ve výzkumné části.

V České republice jsem našla celkem 53 jazykových agentur nebo firem, které nabízejí překladatelské a tlumočnické služby a mají v jazykové nabídce čínštinu.¹²⁷ Ne všechny agentury však uvádějí ceny za tlumočení a překlady čínštiny přímo na svých internetových stránkách, proto uvedu ceny těch agentur, které je zpřístupnily nebo je byly ochotny poskytnout. Jedná se dohromady asi o 15 různých jazykových agentur, spíše větších firem než jednotlivců. Mezi porovnávanými firmami a jazykovými agenturami jsou mimo jiné například Jazyková škola IDEA, Jazyková agentura Chanel crossing, Jazyková agentura Kahlen, Překladatelská a tlumočnická agentura Hero Translating, Jazyková agentura ICT Jan Žižka, Jazyková agentura Chicory, Jazyková agentura Kadlec, Portál Huá, Jazyková agentura AZRA nebo Jazyková agentura Amadeus.

Překlady

Ceny překladů čínštiny jsou na internetových stránkách jazykových agentur většinou uváděny, protože bývají na rozdíl od tlumočení většinou jednotné a určujícím faktorem je počet normostran nebo počet znaků na normostraně. Jedna normostrana je počítána většinou jako 30 řádků po 60 úhozech, respektive 1800 znaků včetně mezer nebo

¹²⁶ např. Hitem je čínština. Právo, 18. 6. 2010. Přístupné na: <http://www.ceet.cz/napsali-o-nas/hitem-je-cinstina/>, (15. 4. 2012)

¹²⁷ Čínština, Vietnamština - překlady, tlumočení. http://www.zivefirmy.cz/cinstina-vietnamstina-preklady-tlumoceni_o769/ceska-republika_r0 (12.4.2012)

1500 znaků bez mezer. Počet normostran v MS WORD se získá součtem slov a znaků bez mezer děleno 1800.¹²⁸ Většina agentur počítá normostranu včetně mezer. Záleží také na konkrétních agenturách, zda každou započatou normostranu již účtují jako celou normostranu nebo výslednou cenu vypočítávají podle skutečných znaků na straně, případně je nějak zaokrouhlují na půlstrany. Většinou se počítají znaky zdrojového textu, tedy textu původního jazyka. V případě překladů z češtiny do čínštiny tedy počet znaků českého textu a v případě překladů z čínštiny do češtiny počet čínských znaků. U čínštiny se však počítání může často lišit kvůli znakovému systému čínského jazyka, kdy jeden čínský znak nese význam celého slova, zatímco znak v češtině je pouhým písmenem bez významu. Některé agentury tento rozdíl zohledňují a cenu tak vypočítávají vždy z počtu znaků českého textu, ať se jedná o původní nebo výsledný jazyk.

Nabídka překladatelských služeb je tematicky většinou velmi pestrá od překladů obchodní korespondence, odborných a technických textů a překlady manuálů, příruček nebo katalogů po překlady webových stránek a právnických textů. Některé agentury nabízejí také překlady k audio a video kazetám nebo DVD, dabing nebo titulkování. Některé agentury uvádějí, že spolupracují s rodilými mluvčími na korekturách textů nebo i provedení celých překladů především z angličtiny do čínštiny nebo naopak, některé využívají speciální techniku a překladatelské počítačové programy, jiné bližší informace o překladatelích vůbec neuvádějí. Standardní doba vypracování překladů bývá uváděna od 3 dnů do 1 týdne v závislosti na množství zadaného textu.

Ceny překladu z čínštiny do češtiny bývají uvedeny v rozmezí od 450 – 1275 Kč za normostranu a od 1,98 do 2,90 Kč za slovo/znak. Ceny za překlady z čínštiny do češtiny bývají stejné nebo jsou navýšené oproti čínsko-českým překladům v průměru o 50 – 200 Kč na normostranu kvůli větší náročnosti překladu.

Jazyková škola IDEA si účtuje za překlady z čínštiny do češtiny 650 Kč za normostranu a z češtiny do čínštiny 850 Kč za normostranu (1800 znaků, s mezerami). Angličtinu přitom zajistí již za 260 Kč za 1 normostranu do češtiny a za 270 Kč z češtiny do angličtiny.¹²⁹ Další jazyková agentura Plaisir s. r. o. se

¹²⁸ **Ceník překladatelských služeb.** <http://www.chicory.cz/kvalita/cenik/>, (20.4. 2012)

¹²⁹ **Jazyková škola IDEA:** <http://www.ideajs.cz/index.php?menu=překlady>, (20.4. 2012)

specializuje na překlady a tlumočení z čínštiny a ruštiny. Uvádí docela velký cenový rozptyl u překladů z/do čínštiny od 450 – 850 Kč za normostranu.¹³⁰

Jazyková agentura Chanel crossing nabízí překlady z čínštiny i do čínštiny od 950 Kč za normostranu. Stejnou cenu uvádí i pro překlady se soudním ověřením.¹³¹ Jednotnou cenu má také jazyková agentura Kahlen, za překlady z čínštiny i do čínštiny účtuje 1200 Kč za normostranu. Stejnou cenu mají také za soudní překlady.¹³² Další překladatelská a tlumočnická agentura Hero Translating nabízí tlumočení z čínštiny do češtiny za 850 Kč za normostranu a z češtiny do čínštiny za 950 Kč za normostranu.¹³³

Jazyková agentura ICT Jan Žižka dělí ceník překládaných jazyků do 7 skupin. Čínštinu řadí do té poslední společně s japonštinou a je tedy z nabízených jazyků nejdražší. Za překlad z čínštiny do češtiny si účtuje 850 – 1000 Kč za normostranu, za překlad se soudním ověřením 1400 Kč za normostranu. Jedná se tedy o relativně drahé služby, u angličtiny si účtuje také relativně vyšší cenu 350 – 370 Kč za normostranu.¹³⁴ Jazyková agentura Chicory nabízí překlady do asijských jazyků za 700 – 1000 Kč za normostranu, bližší informace již neuvádí.¹³⁵

Firma specializující se pouze na čínštinu Překlady čínština má ceny rozdělené podle počtu normostran. U zakázky nad 50 normostran si bude účtovat cenu 570 Kč za normostranu, u zakázky do 50 normostran 600 Kč za normostranu a u expresních zakázek (do 24 hodin nebo dříve) 800 Kč za normostranu. Za tuto cenu si účtuje také náročnější překlady z angličtiny, němčiny nebo ruštiny do čínštiny a naopak.¹³⁶

Jazyková agentura Kadlec uvedla jako jediná u překladů z čínštiny extrémně nízkou cenu oproti jiným agenturám. Mohlo by se možná jednat o akční slevu, jak píšou, ale cena byla na stránkách uvedena po dobu delší jak 1 měsíc. Za překlad 1 normostrany si účtují 190 Kč a za překlad jednoho slova 0,75 Kč. Jedná se o bezkonkurenční cenu, ovšem s tak velkým rozdílem, že by pravděpodobně solidního zájemce o dobrého čínského překladatele, který bude porovnávat ceny překladů různých agentur, nakonec odradila, protože by mohla značit nízkou kvalitu nabízených služeb. Nízká cena by

¹³⁰ Překlady/Tlumočení-Čínština. <http://www.chinarusconsult.cz/?page=překlady-tlumoceni-cinstina>, (24.4.2012)

¹³¹ Překlady čínštiny - Channel Crossings. <http://www.chc.cz/produkty-a-sluzby/preklady-a-tlumoceni/nabidka-sluzeb/preklady-cinstiny.html>, (24.4.2012)

¹³² Čínština. <http://www.kahlen.cz/cinstina>, (24.4.2012)

¹³³ překlad cree cestina. http://www.hero-translating.com/preklad_cree_cestina.php, (24.4.2012)

¹³⁴ ŽIŽKA, Jan. Ceník - cena překladů a tlumočení. <http://www.ict.cz/cz/ceny-prekladu.html>, (24.4.2012)

¹³⁵ Ceník překladatelských služeb. <http://www.chicory.cz/kvalita/cenik/>, (24.4.2012)

¹³⁶ Překlady čínština, Překlady do čínštiny. <http://www.preklady-cinstina.cz/cenik.html>, (24.4.2012)

možná mohla být způsobena překladem přes angličtinu, na který by si firma najala levného čínského překladatele, to jsou však jen mé dohady.¹³⁷

Portál Huá, který nabízí tlumočnické a překladatelské služby a také poradenství v čínských záležitostech, uvádějí za překlad 450 Kč za normostranu, s tím, že by cena byla pravděpodobně ještě upřesněna v závislosti na druhu překladu.¹³⁸ Jazyková agentura Global Translation uvádí u překladů čínštiny cenu 600 Kč za normostranu a 900 Kč za odborný text nebo expresní služby. Dále uvádějí cenu 850 Kč za normostranu za překlad se soudním ověřením a 1275 Kč s příplatkem za odbornost nebo expresní služby.¹³⁹ Jazyková agentura AZRA účtují za překlad čínštiny cenu 869 Kč za normostranu, neuvádějí však žádné bližší informace.

Jazyková agentura Amadeus uvádí jako jedna z mála cenu překladu za slovo. Za jedno slovo z čínštiny si účtuje od 1,98 do 4 Kč. Počet slov jedné normostrany bývá 250 slov, tedy při srovnání by pravděpodobně vyšla cena až 1000 Kč za normostranu. Za korekturu rodilým mluvčím pak 50 % z klasické ceny překládaného textu totožného rozsahu.¹⁴⁰ Jazyková agentura Včelička uvádí také cenu za slovo, tentokrát je to za čínštinu 2,90 Kč.¹⁴¹ Další zdroj, který si přeje zůstat v anonymitě, uvádí cenu za 1 normostranu z češtiny do čínštiny 800 – 900 Kč a z čínštiny do češtiny 750 Kč za normostranu.

Ceny překladatelů, kteří nepracují pod žádnou jazykovou agenturou, ale tzv. na „volné noze“, budou pravděpodobně o něco nižší, protože si do ceny nemusí započítávat přírážku, kterou si počítají jazykové agentury za zprostředkování zakázky. Mgr. Soňa Pospíšilová, která soukromě nabízí překlady a tlumočení čínštiny si za překlad z čínštiny do češtiny účtuje 500 – 650 Kč za normostranu (1500 znaků, bez mezer) a z češtiny do čínštiny 550 – 700 Kč za normostranu, vždy záleží na náročnosti textu. Nabízí také překlady z angličtiny do čínštiny, které nabízí za 700 – 850 Kč za normostranu.¹⁴² Projektový asistent Katedry asijských studií Vítek Žuja uvádí cenu za 1 normostranu od 300 – 600 Kč a dodává, že ceny za překlady i tlumočení by

¹³⁷ **Překlady a tlumočení čínštiny.** <http://www.kadlec.cz/preklady-cinstina/preklady-cinstina.html>, (13.4.2012)

¹³⁸ **PŘEKLADY ČÍŇŠTINA, tlumočení čínštiny, soudní a úřední překlady v čínštině, korektury** <http://www.hua2.cz/preklady-tlumoceni-cinstina/>, (13.4.2012)

¹³⁹ **Ceny.** <http://www.urednipreklad.cz/cs/ceny>, (13.4.2012)

¹⁴⁰ **Ceník překladů.** <http://www.amadeus.cz/preklady-a-tlumoceni/cenik-prekladu/>, (17.4.2012)

¹⁴¹ **Překladatelská agentura VČELIČKA s.r.o. - překlady, tlumočení.** <http://www.agenturavcelicka.cz/prekladatelska-agentura-preklady-tlumoceni-cenik.html>, (13.4.2012)

¹⁴² **Čínština.** <http://www.cinstina-preklad.cz/preklad.htm>, (15.4.2012).

v budoucnu mohli kazit studenti, kteří si snaží čínštinou přivydělat, ale z nedostatku sebevědomí stanoví za svou práci podstatně nižší ceny, než jsou na trhu běžné.¹⁴³

Existuje ještě mnoho dalších jazykových agentur zaměřených na čínštinu jako jsou Čínská obchodní a kulturní agentura v Praze, China Consulting, Oceantrade Translation, Skřivánek nebo Lingua, ale nemají zveřejněné ceny za své služby. Pro představu však dle mého názoru ceny uvedených agentur stačí.

Do žádné z uvedených cen není započítáno DPH a výsledná částka za překlady se tedy ještě o 19 % zvýší. V případě expresního zpracování (většinou je tím myšlen překlad zhotovený do 24 hodin) se započítává přírážka 50 až 100 % k běžné ceně překladu. Ceny jsou často navýšeny také v případě, že se jedná o odborný nebo náročný překlad nebo o překlad, který má být zpracován během víkendu nebo státního svátku.¹⁴⁴ Přírážky bývají také za soudní překlady, rámcově od 50 do 200 Kč na normostranu. Jazykové agentury často nabízejí také různé slevy, ať již jednorázově v podobě různých slevových akcí trvajících limitovanou dobu, nebo množstevní, např. při zadání zakázky přesahující 50 normostran výchozího textu. Sazby za korektury již přeloženého čínského textu se pohybují od 200 – 400 Kč za normostranu. Storno podmínky za zrušené překlady se počítají buď podle doby zrušení objednávky uplynulé od jejího zadání nebo procentuálně dle běžného cenového tarifu podle počtu již přeložených normostran zadaného textu. V případě zrušení objednávky expresního překladu se cena většinou účtuje v plné výši.

Díky uvedeným informacím tedy můžeme shrnout, že oproti překladům běžných jazyků je čínština velmi dobře finančně hodnocena. V průměru si překladatel z čínštiny vydělá třikrát až čtyřikrát více za překlad jedné normostrany než například překladatel z angličtiny nebo němčiny, kde se ceny u většiny agentur pohybují od 200 – 400 Kč za jednu normostranu. Je však třeba si uvědomit, že překladatelům čínštiny bude překládání textu trvat nesrovnatelně déle než překladateli angličtiny a jiných běžných jazyků. Proto budou uvedené ceny v konečném výsledku odvedené práce s ohledem na čas strávený překládáním, pravděpodobně srovnatelné. Nehledě na to, že překladů z čínštiny je jistě nesrovnatelně méně než překladů z angličtiny, s čímž se pojí také nejistota, zda se překladatelům podaří získat dostatečné množství zakázek, potřebných na slušnou obživu. S tím se musí potýkat každý překladatel čínštiny „na volné noze“,

¹⁴³ Rozhovor s Vítkem Žujou dne 15. 5. 2012.

¹⁴⁴ např. Jazyková škola IDEA: <http://www.ideajs.cz/index.php?menu=preklady>

který si sice může jednorázově vydělat hodně peněz, zato však nebude mít žádné jistoty dalšího výtěžku a oproti klasickým zaměstnancům ve firmách, kteří mají třeba nižší, ale stálý příjem, musí být daleko flexibilnější a aktivnější při hledání práce a pravděpodobně také odolnější vůči stresu.

Tlumočení

Přestože se stále více manažerů českých firem dorozumívá s čínskými obchodníky anglicky, většina mezinárodního obchodu se stále uskutečňuje za pomoci českých tlumočnicků. Ne všechny firmy si mohou dovolit zaměstnance, který by uměl čínsky, zvláště pokud jednají s Číňany jen zřídka a jinak by pro takového zaměstnance nenalezli využití, a tak si na potřebnou dobu setkání s Číňany najímají externí tlumočníky. Využití tlumočnicků je časté především u prvotních obchodních jednání a navázání prvních kontaktu s Číňany, při cestách do Číny na různé veletrhy nebo při návštěvě státních delegací nebo obchodních zástupců spolupracujících čínských firem. Tlumočnick má za úkol předat co nejvěrněji, nejpohotověji a nejsrozumitelněji čínské sdělení české straně a pokud nemá čínská strana vlastního tlumočnicka, tak i naopak. V mnoha případech však plní také funkci odborného poradce, především v pochopení často komplikované právní a technické čínské dokumentaci nebo v případě nesrovnalostí způsobených kulturní odlišností obou zemí. Často může sehrát také úlohu prostředníka, který prolamuje počáteční ledy a zajišťuje bezproblémovou a hladkou komunikaci i mimo jednání během společných večeří nebo při doprovodném programu. Může také během jednání informovat českou stranu, o čem mezi sebou čínští zástupci debatují a v případě potřeby tak dosvědčit věrohodnost čínského tvrzení. Dobrý tlumočnick může často zachránit příznivou atmosféru celého setkání zmírněním nějakých nevhodně vyřčených výroků jedné ze stran nebo uvědoměním si důležitosti „zachování tváře“ v čínské společnosti a dalších rysů čínské mentality.¹⁴⁵ Tlumočnick by měl být v první řadě jazykový profesionál, který má ke své profesi patřičné vzdělání a vědomosti, zná čínské prostředí a orientuje se v politické, kulturní a historické problematice. Měl by být sebevědomý, důvěryhodný a empatický, měl by mít dobré komunikační schopnosti a výborné společenské vystupování. Měl by být perfektně připraven po jazykové stránce, orientovat se v projednávané problematice a pohotově

¹⁴⁵ SELIGMAN, Scott D., *Čínská obchodní etiketa, průvodce protokolem, společenským chováním a kulturou v Číně*. Nakladatelství BB/art, Brno 2007, s. 105. ISBN 978-80-7381-127-3.

reagovat. Také by se měl umět pro danou příležitost vhodně obléknout a nijak svým chováním nenarušovat průběh jednání.

Tlumočení je finančně nejlépe hodnocenou prací, jakou je možné s čínštinou dělat. Dobrých tlumočnicků je stále málo a ti, co mají stálé zakázky a dobré kontakty si dokážou během krátké doby tlumočením velice slušně vydělat. Tato práce je však také nejnáročnější a nejvíce stresující a rozhodně není pro každého. Spousta absolventů na práci tlumočnicka jistě ocení častý kontakt s Číňany a možnosti služebních cest do Číny jako tlumočnicka a zároveň doprovod členů různých obchodních nebo státních delegací. Při tlumočení stejně jako u překládání „na volné noze“ je opět velkou nevýhodou nejistota, zda bude mít tlumočnick dostatek práce a tím pádem i finanční zajištění. Ve většině případů se využívá konsekutivní tlumočení, simultánní tlumočení dokáže v České republice zprostředkovat jen pár jedinců.

Tlumočení čínštiny nabízí většinou všechny jazykové agentury, které nabízejí také překlady z nebo do čínštiny. Zjistit ceny jednotlivých agentur za tlumočení je již náročnější než u překladů, protože jsou většinou individuální a zpracované až podle konkrétních podmínek tlumočení. Záleží často na celkové délce tlumočení, kdy jiná cena bývá stanovena za jeden den tlumočení a jiná za práci pro tlumočnicka na celý měsíc nebo i delší dobu. Určení ceny ovlivní i řada dalších faktorů. Agentury mohou často spolupracovat s více tlumočnickými, kdy každý z nich má jinou hodinovou sazbu nebo jiné časové možnosti. Záleží také na tom, zda se jedná o tlumočení v České republice nebo v Číně, zda se uskuteční ve všední den nebo o víkendu či ve státní svátek, zda bude tlumočnick zároveň zajišťovat organizační záležitosti a doprovázet klienta na akcích, které ne nutně musí souviset s tlumočením a podobně. Soukromé firmy si najímají tlumočnicka v případě, že chtějí navázat spolupráci s nějakou čínskou firmou a chtějí od tlumočnicka často zároveň odborné rady a pomoc s orientací v čínském prostředí. Firmy a soukromé osoby často hledají tlumočnicka, když se chtějí zúčastnit nějakého čínského veletrhu nebo jim má naopak do Čech přijet nějaká čínská delegace. Stává se také, že do české firmy přijedou čínští dělníci namontovat nějakou výrobní linku nebo zavést nový produkt a požadují po celou dobu svého pobytu přítomnost tlumočnicka.

Na svých internetových stránkách má ceny za tlumočení čínštiny uvedena Jazyková agentura Překlady do čínštiny má denní sazbu za konsekutivní tlumočení do čínštiny 7000 Kč a hodinovou sazbu 1000 Kč. Jako minimální úctovací jednotku pro hodinové tlumočení do čínštiny uvádí 4 hodiny. Uvádí také cenu za dopravu vlastním autem

na místo určení a to 4,50 Kč na 1 km. Pokud zajistí firma tlumočnickovi vlastní dopravu, účtuje pak 300 Kč na hodinu za čas, který tlumočnick strávil na cestě. Jako jedna z mála agentur nabízí také simultánní tlumočení do čínštiny. Zde uvádějí cenu 7000 Kč až 10 000 Kč za den.¹⁴⁶

Firma Plaisir s. r. o. si za tlumočení čínštiny účtuje 600 – 800 Kč na hodinu nebo 5000 Kč na den. Nabízí také služby tlumočení závěrečných zkoušek v autoškole nebo tlumočení svatebního obřadu, kde jsou však ceny individuální.¹⁴⁷ Jazyková agentura Global Translations určuje cenu tlumočení podle jeho délky. Pokud tlumočení trvá 1 – 4 hodiny, účtuje sazbu za půlden, která činí 2900 Kč, pokud trvá 5 – 8 hodin, počítá sazbu na celý den, která činí 4900 Kč. Přesčasové hodiny počítá většinou od 690 Kč na hodinu. Pokud tlumočení do čínského jazyka trvá méně než jednu hodinu, obvykle počítají sazbu za půlden děleno dvěma, tedy výsledných 1450 Kč.¹⁴⁸ Na internetových stránkách má ceny za tlumočení uvedena také Mgr. Soňa Pospíšilová, která nabízí konsektivní tlumočení od 3500 Kč na den v závislosti na náročnosti tlumočení.¹⁴⁹ Dále údaje zveřejňuje Jazyková agentura I.T.C. Jan Žižka, který uvádí cenu za konsektivní tlumočení do čínštiny od 5500 do 6500 Kč na den.¹⁵⁰

Ostatní jazykové agentury neuvádějí ceny za tlumočení na svých internetových stránkách nebo se jedná o obecné ceny za tlumočení do všech jimi uváděných jazyků, což rozhodně nebude odpovídat cenám za čínštinu, opět ze stejného důvodu jako u překladů, že jsou služby za čínštinu nesrovnatelně dražší než za jiné jazyky. Podařilo se mi však zjistit ceny tlumočení některých agentur nebo jednotlivců, kteří tlumočí do čínštiny, avšak přejí si zůstat v anonymitě. Jeden zdroj uvedl denní sazbu (počítáno většinou 8 hodin) za tlumočení do čínštiny 4000 Kč, další 5500 Kč a další zdroj cenu 7500 Kč za den tlumočení. Další ze zdrojů uvedl částku 6500 Kč za jeden den a další 4000 Kč za den. Další zdroje uvedli částky 5500 Kč za den, případně 700-900 Kč na hodinu a 4800 Kč za den a 600 Kč za hodinu. Objevily se také částky 6000 Kč za den a 4000 Kč na den. Dvě agentury však uvedly také velmi vysoké částky 10 000 Kč za 1 den tlumočení, jedna agentura 15 000 Kč a jedna dokonce 20 000 – 30 000 Kč za jeden den tlumočení.¹⁵¹ Vedoucí katedry Dr. David Uher uvedl, že tlumočí většinou za 500 Kč za hodinu a 4000 Kč za den, což je vzhledem k tomu, že je v dnešní době

¹⁴⁶ Překlady čínštiny, Překlady do čínštiny. <http://www.preklady-cinstina.cz/cenik.html>, (28.4.2012).

¹⁴⁷ Ceník-Čínštiny. <http://www.chinarusconsult.cz/?page=cenik-cinstina>, (28.4.2012)

¹⁴⁸ tlumočení čínštiny. <http://www.urednipreklad.cz/cs/tlumoceni-cinstina>, (28.4.2012)

¹⁴⁹ Čínštiny. <http://www.cinstina-preklad.cz/preklad.htm>, (28.4.2012)

¹⁵⁰ ŽIŽKA, Jan. Ceník - cena překladů a tlumočení. <http://www.itc.cz/cz/ceny-prekladu.html>, (24.4.2012)

¹⁵¹ Vlastní průzkum v období duben – květen 2012.

jedním z nejlepších sinologů v České republice, cena velice nízká, jak zde můžeme porovnat.¹⁵² Mgr. Ondřej Kučera se také domnívá, že cena za 1 den tlumočení se většinou pohybuje od 3000 - 4000 Kč.¹⁵³ Tlumočení v Číně bývá kupodivu občas levnější než tlumočení v České republice, protože se tam buď dá najmout nějaký místní čínský tlumočník do angličtiny, který si bude účtovat nesrovnatelně nižší ceny, případně mohou agentury spolupracovat s českými studenty, kteří jsou v Číně na studijních pobytech a řeknou si za svou práci méně než profesionální tlumočníci. Další velkou konkurencí jsou také samotní Číňané, které je možné si jako tlumočnický v Číně najmout, především při tlumočení do angličtiny nebo němčiny. Cena se odvíjí od lokality a konkrétních podmínek tlumočení, avšak služby čínských tlumočnicků jsou mnohonásobně nižší než ceny českých tlumočnicků. Nevýhodou je tlumočení přes další cizí jazyk, což by nemuselo všem českým obchodníkům vyhovovat a případně i sporná loajalita čínských tlumočnicků. Na mezinárodních veletrzích je možné sehnat čínské tlumočnický do angličtiny od 200 yuanů za 1 den¹⁵⁴ (aktuální kurz podle ČNB: 1 CNY = 3,179 CZK)¹⁵⁵.

Jak vidíme, stejně jako u překladů jsou i u tlumočení uvedené ceny velmi rozdílné. Pohybují se nejčastěji od 600 do 900 Kč za hodinu a od 3500 do 10 000 Kč za den, pokud nepočítám ojedinělou a přemrštěnou nabídku 30 000 Kč za den tlumočení. Jak jsem již uvedla v úvodu podkapitoly, vždy u určení ceny tlumočení záleží na konkrétních podmínkách zakázky a technické tlumočení, při kterém se navíc bude sjednávat nějaká dlouhodobá spolupráce a tlumočník tak bude mít za odvedenou práci obrovskou zodpovědnost, bude cena vyšší, než když bude firma hledat nějakého tlumočnický pro příležitostné tlumočení během spíše turistického pobytu v Číně.

¹⁵² Rozhovor s vedoucím katedry Dr. Davidem Uhrem dne 12. 3. 2012.

¹⁵³ Rozhovor s Mgr. Ondřejem Kučerou dne 15. 5. 2012.

¹⁵⁴ Rozhovor s Ing. Josefem Burešem z firmy BUREŠ ART s. r. o., dne 23. 5. 2012.

¹⁵⁵ **Převodník měn.** <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/kurzy.asp?a=X&mena1=CZK&c=1&mena2=CNY&d=19.6.2012&convert=P%F8eve%EF>, (19. 6. 2012)

2. Výzkum

Závěrečnou část práce tvoří výzkum, který zjišťuje, jaké je reálné uplatnění absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu. Výzkum jsem provedla formou dotazníkového šetření, které jsem distribuovala emailem nebo umístěním internetového odkazu dotazníku na sociální síť Facebook nebo na internetových stránkách Katedry asijských studií. Celkem jsem provedla 5 samostatných průzkumů: průzkum mezi absolventy oboru Čínská filologie, průzkum mezi studenty oboru Čínská filologie, průzkum mezi personalisty českých firem, průzkum mezi pracovníky Úřadů práce ČR a průzkum mezi personalisty a zaměstnanci různých personálních agentur. Pro zjištění potřebných údajů jsem využila služeb firmy Kwik Surveys, která zdarma umožňuje tvorbu libovolného množství průzkumů a neomezuje počty respondentů jako mnohé jiné internetové aplikace. Služba není časově limitována a je tedy možné dotazníky šířit a zpracovávat libovolně dlouhou dobu. To bylo pro mou práci velkou výhodou, vzhledem k tomu, že jsem oslovila velké množství osob a často spoléhala na další šíření dotazníku v rámci vlastní sítě respondentů. Průzkumy byly aktivní v období od ledna do května 2012.

S přípravou dotazníkového šetření bylo třeba začít s dostatečným časovým předstihem. Po spuštění průzkumu již nebylo možné dotazník měnit a špatná formulace otázek by mohla ohrozit kvalitu průzkumu. Nejdůležitější bylo vytvoření vhodných a srozumitelných otázek, které by neodradily respondenty v dalším vyplňování a zároveň mi poskytly co nejpřesnější a nejúplnější informace. Výhodou internetových dotazníků je především to, že respondent není nucen přeposílat žádné dokumenty ve Wordu ani nic složitě vypisovat. Dotazník po vyplnění uzavře jednoduchým kliknutím na tlačítko „finish survey“ a jeho odpovědi se automaticky zanesou do celkových výsledků dotazníků. Program také okamžitě přepočítá uvedené odpovědi na procentuelní hodnoty a je tedy možné sledovat průběh průzkumu. V neposlední řadě program umožňuje prohlížení jednotlivých dotazníků i filtrování jednotlivých otázek, pokud potřebujeme získat odpovědi pouze nějaké dílčí skupiny respondentů.

Předpokládala jsem, že většina respondentů všech pěti průzkumů se bude domnívat, že je znalost čínštiny výhodou na pracovním trhu, protože se jedná o netypický jazyk, který ovládá jen málo lidí. Dále jsem se domnívala, že i přes tento názor z průzkumu vyplyne, že není příliš mnoho reálných možností uplatnění absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu.

2.1 Průzkum provedený mezi studenty oboru Čínská filologie

Průzkum mezi studenty oboru Čínská filologie měl za cíl zjistit, jaká byla motivace studentů ke studiu Čínské filologie, zda obor splnil jejich očekávání, zda považují předměty Čínské filologie za užitečné, a jaké změny by na Katedře asijských studií uvítali. Dále zjišťuje, jak si studenti představují své budoucí povolání, jestli již mají nějaké pracovní zkušenosti, jaký mají měsíční příjem a zda již absolvovali nějaký pracovní přijímací pohovor.

Průzkum byl proveden formou vyplňování dotazníků a byl anonymní. Dotazník byl pro studenty aktivní od dubna do května 2012 a byl distribuován emailem a umístěním odkazu dotazníku http://kwiksurveys.com/?s=LMDHJJ_9f5beb5f na sociální síti Facebook a na stránkách Katedry asijských studií, kam mají přístup všichni studenti oboru Čínská filologie. Záměrem průzkumu bylo také zjistit, jaké faktory by studenty v budoucnu mohly odradit od přijetí zaměstnání, jak hodnotí své znalosti a dovednosti a jakou mají představu o výši nástupního platu v budoucím povolání. Průzkum měl také potvrdit nebo vyvrátit mé hypotézy. Domnívala jsem se, že současní studenti Čínské filologie byli ke studiu motivováni především vidinou získání perspektivního zaměstnání, které jim znalost čínštiny zaručí, jak v předešlých letech často předpovídala česká média.¹⁵⁶

Dotazník tvořilo celkem 24 otázek. Většinou se jednalo o uzavřené otázky, kde si mohl respondent vybrat z nabízených odpovědí a pouze kliknout na správnou variantu. Sedm otázek bylo otevřených, protože odpovědi byly individuální. Je třeba zmínit, že studenti byli většinou ve vyplňování velmi pečliví a často i u uzavřených otázek využili pole pro poznámky, kde blíže vysvětlili svou volbu odpovědi nebo uvedli další doplňující informace k tématu. Proto i často překročili čas, který jsem předpokládala, že jim vyplnění dotazníku zabere. V průměru jim vyplnění dotazníku trvalo 8 až 20 minut, některým i déle.

První otázka zjišťovala, zda se vůbec jedná o studenty Čínské filologie, aby bylo možné vyřadit dotazníky, které vyplnili respondenti, kterým nebyl dotazník určen. Další dvě otázky se ptaly, v jakém ročníku studenti jsou a zda se jedná o studenty jednooborových nebo dvouoborových studijních programů, a jakou oborovou kombinaci si zvolili u případného druhého oboru. Dále jsem se zajímala, zdali studenti

¹⁵⁶ FERANEC, Ivan. **Klíč k úspěchu? Umět čínsky.** <http://hn.ihned.cz/c1-17640210>, (19. 4. 2012)

studují ještě jinou vysokou školu a jestli studovali čínštinu v ČR nebo na Taiwanu. Jednalo se o rozřazovací otázky, které umožnily rozdělit studenty ve výzkumu do jednotlivých skupin. Zbylé otázky již byly orientované přímo na studium Čínské filologie na FF UP, na pracovní zkušenosti studentů, jejich představy o budoucím povolání a jejich doporučení pro budoucí studenty nebo návrhy na změny na katedře.

Dotazník vyplnilo celkem 53 respondentů, ve dvou případech se však nejednalo o studenty Čínské filologie na Katedře asijských studií na FF UP, proto jsem jejich dotazníky z výsledků odstranila a v průzkumu jejich odpovědi nezohlednila. Konečný počet respondentů dotazníků je tedy 51 studentů oboru Čínská filologie. V akademickém roce 2011/2012 je zapsáno na oboru Čínská filologie 193 studentů, z toho 78 studentů v 1. ročníku studia¹⁵⁷. Jak již bylo uvedeno v teoretické části, v době provedení průzkumu již reálně první ročník bakalářského studijního programu studovalo pravděpodobně jen 35 studentů.¹⁵⁸ Tím pádem by v době vedení dotazníkového šetření studovalo Čínskou filologii celkem 151 studentů a dotazník tak vyplnil zhruba každý třetí student.

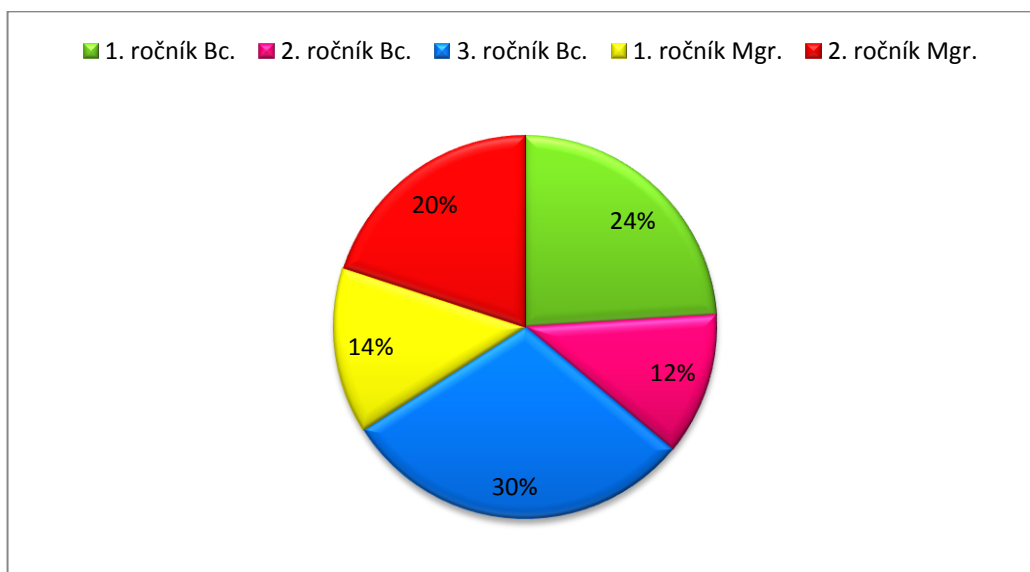
Z celkového počtu respondentů je 24 % studentů prvního ročníku bakalářského studia, 12 % respondentů druhého ročníku bakalářského studia, 30 % studentů třetího ročníku bakalářského studia, 14 % respondentů prvního ročníku navazujícího magisterského studia a 20 % respondentů druhého ročníku navazujícího magisterského studia. Rozložení respondentů dotazníků v jednotlivých ročnících je tedy relativně vyvážené (viz Graf č.5).

¹⁵⁷ Údaje poskytnuté RNDr. Janem Roglem z Oddělení informačních zdrojů UP, květen 2012.

¹⁵⁸ STAG:

https://portal.upol.cz/wps/myportal/StudyingAndTeaching/MyStudies/PreRegistration!/ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gPdxNXd0dLAWOLsBA3AyOXYB_YHc_A_dAI30_j_zcVP2CbEdFACEgnjc!/dl3/d3/L2dJQSEvUUt3QS9ZQnZ3LzZfSEc0RUdBOTAwT0tMMjAySkjUN0Y4TzEwMDM!, dne 25. 5. 2012

Graf 5 – Rozložení studentů v jednotlivých ročnících

vlastní zpracování

Pro průzkum jsou nejdůležitější studenti třetích ročníků bakalářského studia a studenti navazujícího magisterského studia, kteří již studují Čínskou filologii alespoň tři roky. Tito respondenti znají poměry na Katedře asijských studií, absolvovali větší množství nabízených předmětů a také většinou odjeli na studijní zahraniční pobyt do ČLR nebo na Taiwan. Mají také zpravidla více pracovních zkušeností v oboru a jasnější představu o své budoucnosti než mají studenti prvních a druhých ročníků.

Šest studentů, kteří se zúčastnili průzkumu, studuje Čínskou filologii jako jednoobor a 45 studentů jako dvouobor. Z toho deset studentů jako druhý obor studuje Anglickou filologii, pět studentů Aplikovaná ekonomická studia a tři studenti Japonskou filologii. Dále se objevily po jednom nebo po dvou studentech obory: Italská filologie, Filozofie, Česká filologie, Historie, Německá filologie, Latinská filologie, Polská filologie, Ukrajinská filologie, Žurnalistika, Ruská filologie, Kulturní antropologie, Španělská filologie nebo Portugalská filologie.

Většina studentů (89 %) studuje pouze jednu vysokou školu, šest studentů studuje nebo studovalo ještě jinou vysokou školu. Při bližší otázce, o jakou vysokou školu se jedná, se ukázalo, že dva respondenti studovali první ročník na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity, obor zeměpis a občanská výchova a první ročník na Optometrii na UP. Dále byl uveden jeden semestr studijního pobytu v rámci programu Erasmus a obor německá a čínská filologie na UP. Tyto odpovědi tedy nelze brát v potaz jako druhou studovanou VŠ. Jeden student uvedl též Právnickou fakultu UP v Olomouci.

Na otázku, zda respondenti studovali čínštinu v ČLR nebo na Taiwanu odpovědělo pět studentů, že na nějaké univerzitě na Taiwanu nebo v ČLR studovali jeden semestr a 13 studentů uvedlo roční pobyt. Čtyři studenti absolvovali pobyt v ČLR nebo na Taiwanu delší než jeden rok. 29 studentů sdělilo, že v ČLR ani na Taiwanu nikdy nestudovali. Jedna studentka třetího ročníku však uvedla, že přestože v ČLR ani na Taiwanu zatím nestudovala, vycestovala tam pracovně jako au-pair a vyučovala v čínské rodině angličtinu.

Otázka číslo sedm byla otevřená a zjišťovala, co motivovalo studenty k výběru studia oboru Čínská filologie. Odpovědi je možné s určitými výjimkami rozdělit do tří hlavních skupin. První skupinou jsou studenti, kteří chtěli studovat nějaký obor na FF UP a hledali k němu oborovou kombinaci. Měli zájem o jazyky a cizí kultury a čínština je zaujala z možností nabízených FF UP nejvíce, přestože o ní před nástupem na Katedru asijských studií prakticky nic nevěděli. Často jako důvod k tomuto rozhodnutí uváděli, že se jedná o jazyk, který nikdo jiný v jejich okolí neumí, a že se díky tomu v budoucnu dobře uplatní na pracovním trhu. V některých případech si studenti čínštinu zvolili dokonce náhodou či bez většího uvážení, co obor obnáší, protože se jedná o jeden z mála filologických oborů na FF UP, kde nejsou vyžadovány předchozí znalosti daného jazyka. Na ukázkou uvádím některé z odpovědí: např. „*Vždycky jsem chtěla studovat angličtinu, ale chtěla jsem ještě nějaký jazyk, který by nedělalo mnoho lidí, tak jsem to zkusila a zjistila, že mě čínština jednoduše baví.*“; „*Říkala jsem si, že to zní zajímavě, vlastně jsem nevěděla co po škole. Čína mě vždycky lákala a taky v dnešní době se to celkem hodí*“ nebo „*Byla to zajímavá kombinace k oboru Německá filologie. Než jsem začala studovat, o čínštině jsem téměř nic nevěděla.*“

Druhou početnou skupinou jsou studenti, kteří ve studiu Čínské filologie viděli perspektivu do budoucna, protože věřili, že díky růstu čínské ekonomiky bude snadné najít s čínštinou zaměstnání. U některých odpovědí byly vidět jasné finanční motivy, kdy dotyční předpokládali, že pomocí čínštiny získají velmi dobře placenou práci. Tato skupina respondentů byla největší. Ekonomické motivy se objevily u téměř poloviny respondentů. Např. „*Protože znalost čínštiny je jasná cesta k penězům*“; „*Čínštinu umí málo lidí, čínská ekonomika roste, tak předpokládám, že najdu s čínštinou dobrou práci.*“; „*Protože Čína je v dnešním světě velmi důležitá a lidé se znalostí čínštiny jsou potřeba.*“; „*Čína jako rozvíjející se ekonomická velmoc nám přinese jistě spoustu*

příležitostí i dobrého pracovního uplatnění v rámci znalosti čínštiny.“; „Kvůli perspektivě využití jazyka v budoucnu, lepší uplatnění na trhu.“; „Je to neobvyklý obor s nadějným výdělkem.“ nebo *„Protože věřím, že mi znalost čínštiny v budoucnu pomůže s nalezením zaměstnání“*. Třetí skupinu tvoří studenti, kteří se zajímali dlouhodobě o čínštinu, čínskou kulturu, čínskou historii nebo medicínu. Jedná se o studenty, kteří byli předem přesvědčeni o tom, že chtějí studovat právě Čínskou filologii. Často uváděli, že toužili po tom dostat se do Číny a poznávat cizí kultury. Např. *„Převážně protože jsem fascinován Čínou a její kulturou“; „Je to zajímavý jazyk a vždy mě lákala kultura Východu.“; „Kvůli taijiquanu a čínské medicíně.“; „Dlouhodobě se zajímám o Východní Asii (Japonsko, Čína, Jižní Korea)“* nebo *„Čínštině už jsem se věnoval dříve, dostal jsem se k ní přes své záliby (taijiquan, TČM).“* Hodně odpovědí samozřejmě slučovalo všechny tyto tři hlavní motivy dohromady, přesto je třeba poznamenat, že nejvíce odpovědí v sobě zahrnovalo vidinu perspektivu dobrého výdělku a uplatnění na pracovním trhu, což potvrdilo mou hypotézu. Pouze menší část studentů uvedla ve svých odpovědích jako motivaci ke studiu skutečný zájem o čínštinu již před samotným studiem. V rámci této otázky reagovali někteří studenti překvapivě negativně a podrážděně směrem ke katedře. Jedna studentka např. uvedla: *„Původně jsem si myslela, že jde o obor, kde bude jednoduché uplatnění. Navíc mě jazyky obecně baví. Během studia na KAS jsem však změnila názor. Vědomosti získané v Olomouci rozhodně nejsou dostačující na to, abychom se někdy čínštinou mohli živit. Jediná možnost je vyjet studovat do ČLR nebo na Taiwan, v tom případě je ale studium na KAS poměrně zbytečné.“* Další respondentka měla podobný názor: *„Protože jsem si myslela, že to bude k něčemu. Domnívala jsem se, že ovládat jazyk, který moc lidí v ČR neovládá, bude správná volba, bohužel, obor mě používat čínský jazyk nenaučil.“* Je třeba dodat, že podobné názory byly po dobu průzkumu spíše ojedinělé, patrně také proto, že vyučující Katedry asijských studií od prvního ročníku studenty důrazně upozorňují na nutnost odjet na studijní pobyt do ČLR nebo na Taiwan, který je pro studium čínštiny nezbytný.

Otázka číslo sedm se zaměřila na zaměstnání při studiu. 70 % respondentů uvedlo, že při studiu pracuje, 14 % studentů při studiu nepracuje, protože dosud nenalezlo vhodnou práci a 16 % studentů uvedlo, že nepracuje, protože se chce plně věnovat pouze studiu. Pracující studenti se nejčastěji zabývají výukou jazyků v jazykových školách, spolupracují na různých projektech s Katedrou asijských studií nebo Konfuciovou akademií, pracují jako pomocní vědečtí asistenti nebo pomáhají

při organizaci různých akcí a workshopů. Někteří respondenti též uvedli příležitostné překládání nebo tlumočení do čínštiny nebo jiných jazyků, práci v oblasti exportu nebo importu zboží a průvodcovskou činnost. Studenti mají často i různé příležitostné zaměstnání a brigády, které nesouvisí s oborem Čínská filologie a pracují např. jako: recepční, hostesky, administrativní pracovníci, maséři, servírky, asistenti, informatici, animátoři nebo prodavači. Zmíněné pozice se v odpovědích často opakovaly, uvedeny však byly i pozice ojedinělé. Jedná se například o výuku taijiquanu a qigongu, kontrolu kvality zboží v Číně nebo doprovod a tlumočení japonským hostům na Anifestu v Teplicích. Část studentů pracovala v zahraničí jako au-pair nebo neupřesnila svoji pracovní pozici. Jeden respondent uvedl, že pracuje jako vedoucí čínské sekce a manažer Poseidon parku ve firmě East Europe Travel s.r.o., Wuxi Poseidon Entertainment Company. Náplní jeho práce je účast na jednáních, tlumočení, překlady a korespondence. Další respondent uvedl spolupráci s akademií AIESEC Olomouc, kde pomáhá s financemi a účetnictvím, a to tvorbou rozpočtů a plánováním. Mimo jiné se podílí na chodu pobočky a podávání grantových žádostí. Další respondent se zabývá překládáním, tlumočením a komunikuje se zahraničními partnery společnosti Syndicate Entertainment s. r. o. Další student uvedl jako náplň své práce starost o čínské delegace a komunikaci s čínskými klienty. Další respondent uvedl, že pracuje na oddělení zahraniční kooperace náradí v nárad'ovně ŠKODA AUTO a.s., kde komunikuje s obchodními partnery, zajišťuje dopravu náradí do zahraničí a jezdí na služební cesty, v rámci kterých především tlumočí do němčiny, angličtiny a čínštiny. Další respondent uvedl, že pracuje pro firmu Daniel Forró International na pozici Project Manager. Náplní jeho práce je vyhledávání kontaktů, zprostředkovávání komunikace s ČR či doprovázení a všeobecná výpomoc na každoročním letním hudebním turné. Jedna z respondentek dále uvedla, že pracuje pro jazykovou školu jako administrativní pracovnice. Podílí se zde na přípravě podkladů na akreditaci jazykových kurzů MŠMT, průzkumech, tvorbě internetových stránek, interaktivních testů a materiálů pro studenty. Z neobvyklých pracovních pozic je zajímavé zmínit práci konstruktéra, který projektuje pozemní stavby a vytváří rozpočet. Tato technická náplň práce by mohla být v kombinaci se studiem čínského jazyka v budoucnu velkou výhodou, jak vyplývá z analýzy pracovních inzerátů, ve kterých se mezi požadavky na uchazeče objevuje znalost čínštiny (viz kapitola Pracovní inzeráty s čínštinou). Někteří studenti poznamenali, že při dvouoborovém studiu pracovat nestíhají, protože je studium velmi náročné.

Díky odpovědím na další otázku jsem zjistila, že až 51 % studentů pracuje v Olomouckém kraji, tedy v místě studia. 20 % respondentů uvedlo, že pracuje v Moravskoslezském kraji a 6 % respondentů v Praze. Jiné kraje ČR se v odpovědích objevily jen ojediněle. Otázka č. 10 zjišťuje, jakým způsobem studenti našli svou práci. Nejvíce studentů (26 %) získalo zaměstnání přes nějakého svého známého, díky kterému získali kontakt (tzv. networking). 23 % studentů reagovalo na inzerát s pracovní pozicí, 18 % studentů oslovilo firmu samo a 18 % studentů naopak sám oslovil zaměstnavatel. Čtyři studenti si sami podali inzerát a čtyři studenti pracují na živnostenský list. Jeden respondent získal práci prostřednictvím personální agentury a žádný student nevyužil služeb Úřadů práce (viz Graf č. 6).

Graf 6 – Jakým způsobem studenti našli práci

vlastní zpracování

Otázka č. 11 zjišťovala, jaké mají studenti měsíční platové ohodnocení. Naprostá většina respondentů uvedla, že má měsíční příjem do 5 000 Kč (64 %). 20 % respondentů si nepřálo uvést svůj měsíční příjem, 8 % respondentů si měsíčně vydělá 21 000 – 25 000 Kč a ojediněle se objevily částky 5000 – 10 000 Kč, 11 000 – 15 000 Kč a 16 000 – 20 000 Kč. Větší rozdíly se objevily při uvedení hodinové mzdy, kdy však většinou nebylo upřesněno, o jaký typ práce se při uvedené částce jedná. Platové rozmezí 50 – 100 Kč za hodinu se často vyskytovalo u prací, které nesouvisí s čínštinou. Konkrétnější částky byly indikovány za výuku jazyků, kde se pohybovaly od 150 do 300 Kč za hodinu, u masáží, kde se ceny pohybovaly od 150 do 300 Kč

za hod., u překladů a tlumočení od 300 – 800 Kč na hodinu a u administrativní práce 80 – 150 Kč. Pokud se jednalo o tlumočení čínštiny, částky dosahovaly na 3000-5000 Kč za den, u průvodcovské činnosti dosahovaly 1500 Kč a při účasti na běžných komparzech v zahraničí 50 eur.

Otázkou č. 12 jsem chtěla zjistit, jakou mají studenti představu o svém budoucím povolání. Z uvedených odpovědí většinou vyplývá, že příliš jasnou představu nemají. Nejčastěji byly jmenovány pozice tlumočnicků a překladatelů, případně lektorů čínštiny. Mezi pracovními pozicemi byly ale také zmíněny projektový manažer, průvodce cestovního ruchu, práce v zahraničním obchodě nebo jako asistent či administrativní pracovník. Spíše než konkrétní pracovní pozice respondenti popsali, jak by si budoucí povolání představovali. Nejraději by skloubili oba studované obory, pracovali s lidmi, měli různorodou a smysluplnou práci bez nudné rutiny. Jedna studentka by ráda prováděla antropologické průzkumy v Číně, další student by se rád věnoval diplomacii a mezinárodním vztahům a někteří respondenti by si přáli po vystudování Čínské filologie pokračovat v doktorandském studiu a zůstat na univerzitě jako vyučující nebo asistenti. Často byl zmiňován soukromý sektor a práce pro nějakou nadnárodní firmu s čínským zastoupením, kde by studenti zastávali funkci prostředníků mezi českou a čínskou stranou. Velmi konkrétní představu má studentka, která uvedla, že dostala nabídku od společnosti Daniel Forró International, že by ji po skončení studií zaměstnali na plný úvazek, protože mají v plánu expandovat do Číny. Uvádí také, že jeden z jejích kontaktů pracuje na celosvětovém projektu s 3D technologiemi a nabídl ji spolupráci, ze které by v budoucnu mohla vzniknout dobrá pracovní příležitost. Ráda by pracovala v odvětví, které ji naplňuje a rozhodně by nechtěla pracovat jako překladatelka, protože se domnívá, že se jedná o nudnou práci. Pokud by dosáhla velmi dobré úrovně čínštiny, ráda by tlumočila, protože tato aktivita nabízí velmi uspokojivé platové ohodnocení. V budoucnu by se ráda přestěhovala do Japonska, kde je lepší životní úroveň a lepší platební podmínky. Studenti často uváděli, že by rádi jednou pracovali v zahraničí nebo jezdili na služební cesty. Některé názory studentů byly ale také velmi pesimistické a skeptické. Pro ukázkou uvádím např.: *„Ráda bych se věnovala výuce čínského jazyka. Toto přání je však nereálné, pokud student čínské filologie nevyjede alespoň na jeden rok do zahraničí. Pokud tak neučiní, bude nejspíš sám členem nějakého jazykového kurzu, aby se vůbec čínsky naučil. Práce ve firmě by byla jistě lépe platově ohodnocena, ale takové znalosti (tzn. ekonomicky zaměřenou čínštinu, čínštinu pro praxi), mi katedra zcela určitě neposkytne. Nezbyvá*

než se modlit.“ Konkrétnější představy o budoucím zaměstnání měli studenti navazujícího magisterského studia, kteří brzy ukončí studium a budou nuceni otázku svého uplatnění na pracovním trhu řešit.

Další otázkou jsem chtěla zjistit spokojenost studentů s předměty, které z velké části musí absolvovat jako povinné. Konkrétně mě zajímal jejich názor na užitečnost a zajímavost předmětů s přihlédnutím k budoucímu uplatnění. V následující tabulce můžeme porovnat, kolik studentů hodnotí jednotlivé předměty jako užitečné, spíše užitečné, spíše neužitečné nebo neužitečné. Pokud předmět neabsolvovali, uvedli jakožto odpověď „nevím“. Z výsledků vyplývá, že studenti v naprosté většině hodnotí předměty jako užitečné nebo spíše užitečné. Velmi kladně jsou hodnoceny předměty Fonetika čínštiny, Gramatologie čínštiny a Audioorální cvičení. Nejvíce studentů (16) zaškrtno jako neužitečný nebo spíše neužitečný předmět Čínská literatura. Nepříliš kladně hodnocen byl i předmět Syntax čínštiny, kde jen 14 studentů zaznamenalo, že je předmět užitečný nebo spíše užitečný, devět studentů označilo předmět jako spíše neužitečný či neužitečný a 23 studentů předmět ještě neabsolvovalo. Jako spíše neužitečný kupodivu označilo 9 studentů také předmět Gramatika čínštiny (viz tabulka č.3).

Tabulka 3 - Hodnocení vyučovaných předmětů studenty

	užitečné	spíše užitečné	spíše neužitečné	neužitečné	nevím
Fonetika čínštiny	45	6	0	0	0
Gramatika čínštiny	30	12	9	0	0
Audioorální cvičení	35	14	2	0	0
Prosodie čínštiny	17	17	4	4	8
Gramatologie čínštiny	46	3	1	0	0
Geografie Číny	25	22	3	1	0
Moderní dějiny Číny	18	19	4	1	8
Čínská literatura	9	12	8	8	12
Antropologie tradiční Číny	13	10	1	2	21
Syntax čínštiny	8	6	6	3	23
Četba textu	17	16	2	2	12
Lexikologie čínštiny	11	12	4	4	16
Obchodní čínština	14	5	2	2	24
Pedagogika čínštiny	12	5	0	0	28
Teorie čínského jazyka	6	10	2	0	26

U této otázky studenti ve velké míře využívali možnosti vyjádřit se k předmětům prostřednictvím poznámky pod otázkou. Velmi často se objevovaly názory, že určité předměty by studenti považovali za užitečné, ovšem ne ve formě, jakou jsou reálně vyučovány. Studenti si často stěžovali také na zastaralost učebních materiálů a neefektivnost výuky jazykových předmětů, a to především formou náročného memorování textů z paměti. Občas také podotkli, že některé předměty jsou příliš obtížné a upřednostňuje se kvantita před kvalitou. Námitky se objevily také u výuky gramatiky, kde studenti postrádají důkladné vysvětlení a procvičení gramatických jevů a domnívají se, že pasivní četbou textu a automatickým přepisováním vět se jazyk používat nenaucí. Někteří studenti by uvítali menší nároky a výuku užitečnější slovní zásoby. Za všechny uvádím velmi osobitou poznámku jednoho respondenta: „*Ne, že by byli studenti (alespoň někteří) líní, ale když se kvůli množství látky, včetně dalších předmětů, naprosto nestihá, učení znaků dopadá tak, že se student naučí přes noc pár desítek/stovek nových znaků na ranní diktát, avšak do pár dní už z nich nepřečte ani desetinu. Navíc diktátové věty jsou často poměrně nepoužitelné, jinak řečeno opravdu si je všichni pamatují jen to diktátové ráno. (Těch 500, či kolik, vět ve stylu (když to přeženu a spojím jich pár dohromady) "Ačkoliv je to namáhavé, musíme pilně studovat a s neutuchajícím nadšením jít příkladem všem rolníkům a dělníkům a dětem sázejícím na školním dvoře stromky, vytvořit zástupy davu nového hnutí a mávat jim vlaječkami a čerstvými květinami.") Musím podotknout, že já líný nejsem, všechno jsem splnil, takže si nestěžuju kvůli tomu, že nemám čas chodit do hospody. Jen píšu, jak to často reálně probíhalo.*“

Další otázka se také týkala výuky na KAS a chtěla jsem díky ní zjistit, které předměty studenti postrádají. Obecně studenti chválí zlepšení situace za poslední dva roky, kdy se otevřelo velké množství nových nepovinných předmětů, které jsou zajímavé a užitečné. Nejvíce požadavků se týkalo především zvýšení hodinových dotací konverzace s rodilým mluvčím. Dále by studenti uvítali předměty Etymologie čínských znaků, Čínské odívání, Čínské náboženství a Čínské umění. Rádi by také měli více předmětů zaměřených na gramatiku a na psaní různých esejí a článků v čínštině, více hodin Překladatelských cvičení s větším tematickým rozsahem, Tlumočnický seminář, Technickou čínštinu s překlady vět z češtiny do čínštiny, Právníckou čínštinu a více poslechových cvičení. Zajímala by je také možnost studovat Obchodní čínštinu déle než jeden semestr a otevření předmětu, kde by se studenti naučili, jak jednat s Číňany. V neposlední řadě by se jim líbila výuka nějakých ekonomických předmětů a výuka

kantonštiny a klasické čínštiny. Zajímavý byl také požadavek na výuku předmětů v čínštině: *“Tlumočení a překlad, překlad jsme sice měli, ale bylo by dobré jej mít častěji a zaměřit hodiny více na praxi - slovní zásobu různých průmyslových odvětví, překlady internetových stránek, manuálů, obchodní korespondence apod. Uvítala bych také předměty, které by vedl přímo rodilý mluvčí. Nemyslím konverzaci, ale předměty různě zaměřené, např. historii, kulturu, literaturu, které by ale probíhaly v čínštině. Z druhého oboru vím, že je to pro zlepšení porozumění velmi důležité. Student je tak s jazykem více v kontaktu.“*

Otázka č. 15 zjišťuje, zda studenti hodlají využít nabízené praxe při studiu v rámci projektu Inovace oboru Čínská filologie se zaměřením na praxi. 36 % respondentů uvedlo, že hodlá praxe nabízené katedrou využít, 26 % studentů spíše chce praxi využít a jen 5 % studentů uvedlo, že nabízenou praxi využít nechce nebo spíše nechce. 16 % studentů neví a 17 % studentů by praxi rádo využilo, ale už to nestihne. Praxi by uvítali např. ve firmě ŠKODA AUTO a. s., BAEST a. s., v Česko-čínské společnosti nebo Shanghai mailing. Ostatní respondenti neměli o praxi příliš jasnou představu nebo ji v dotazníku neuvedli.

Otázka č. 16 se ptá, jestli studenti v současné době vědí, kde budou po ukončení studia pracovat. Kladně odpovědělo pouze 14 % respondentů. 16 % respondentů má nějakou nabídku práce, ale zatím neví, zda ji přijme a 70 % studentů zatím neví, kde se v budoucnu uplatní. Studenti, kteří uvedli, že vědí, kde budou pracovat, uvedli jako zaměstnavatele firmy Syndicate Entertainment, s. r. o., ŠKODA AUTO a. s., Poseidon park a Daniel Forró International. Jeden respondent bude pracovat jako tlumočnick kliniky tradiční čínské medicíny, jeden bude vyučovat cizí jazyky, další dva respondenti měli nabídku práce v zahraničním obchodě a další by mohl pracovat jako soudní tlumočnick a překladatel pro advokáta.

Otázka č. 17 se zajímala, zda mají studenti nějaké zkušenosti s přijímacím pracovním pohovorem a zdali v něm byli případně úspěšní nebo neúspěšní a proč. Většina studentů zatím žádné zkušenosti s řádným pracovním pohovorem nemá. Studenti, které absolvovali nějaký pracovní pohovor, většinou zapůsobili dobrou znalostí jazyka, příjemným vystupováním a ochotou spolupracovat. V průběhu pohovoru personalisté většinou prozkoušeli jazykové znalosti formou rozhovoru v cizím jazyce. Jako příčinu neúspěchu uváděli studenti většinou nedostatečnou praxi v oboru, nesplnění požadavků na pozici, protože často vyžadovali další technické nebo ekonomické vzdělání. Když se studenti hlásili na pozice lektorů cizích jazyků, často od nich vyžadovali při pohovoru

fiktivní ukázkou výuky, vysvětlení nějakých gramatických jevů a předvedení komunikačních schopností. Studenti často uváděli, že pohovor proběhl v uvolněné atmosféře formou rozhovoru o vzájemných představách a požadavcích na práci. Jedna studentka popsala výběrové řízení takto: *„Pracovní pohovor trval téměř dvě hodiny, provedli mě po firmě, představili mi historii firmy a plány do budoucna, popsali mi pracovní pozici, na které bych pracovala. Prozkoušení proběhlo jen jazykové, původně měl pohovor probíhat anglicky a částečně i německy, ale nakonec zkoušeli jen portugalsštinu a čínštinu, které byly pro práci nezbytné. Portugalštinu zkoušel pán z Peru, který měl na starosti zahraniční obchod pro Jižní Ameriku a Asii. Prozkoušení čínštiny proběhlo telefonickým rozhovorem s rodilou mluvčí. Dále se mluvilo o podmínkách spolupráce a finančním ohodnocení. Pohovor byl úspěšný, pravděpodobně zapůsobila znalost 4 jazyků a také osobnost a vystupování. Navíc asi ani neměli jiného kandidáta, který by byl tak úzce jazykově zaměřen.“* Pro práci by byly potřeba i technické znalosti, avšak jazykové byly podstatnější a firma by byla ochotná mě zaučit i v technickém směru.“

V odpovědích na další otázku se dozvídáme, jak studenti Čínské filologie hodnotí sami sebe v jazykových znalostech, počítačových dovednostech, komunikačních schopnostech, ekonomických a technických znalostech, v ovládnutí obchodní korespondence a schopnosti učit se novým věcem. Také jsem se zajímala, jak hodnotí svůj vzhled a vystupování a své zkušenosti z oboru, ve kterém chtějí pracovat. Relativně špatně hodnotili studenti své znalosti čínštiny. Nikdo neoznačil své znalosti za výborné a jen 4 % studentů uvedlo, že umí čínsky velmi dobře. 51 % respondentů ohodnotilo své znalosti čínštiny jako dobré a 43 % respondentů jako ne moc dobré. Jeden respondent uvedl, že jsou jeho znalosti čínštiny nedostatečné. Znalosti angličtiny by snad také mohli mít studenti lepší, vzhledem k tomu, že požadavek na výbornou angličtinu se objevil téměř u všech pracovních inzerátů s čínštinou. Přesto se jedná o znalost, ve které se studenti hodnotili ještě relativně kladně. 20 % studentů odpovědělo, že mají výborné znalosti angličtiny, 33 % studentů je hodnotili jako velmi dobré a 45 % studentů jako dobré. Jen u 2 % studentů nejsou znalosti moc dobré, ale žádný student neoznačil své znalosti angličtiny jako nedostatečné. U dotazu na znalosti třetího cizího jazyka 8 % studentů uvedlo, že má znalosti nedostatečné a tím pádem umí kromě čínštiny pouze anglicky. 14 % respondentů hodnotilo své znalosti dalšího cizího jazyka jako výborné, 20 % respondentů jako velmi dobré, 38 % respondentů jako dobré a 20 % respondentů jako ne moc dobré. Své počítačové schopnosti hodnotili studenti nejčastěji jako dobré

(57 %), jen 2 % respondentů jako ne moc dobré, 33 % respondentů jako velmi dobré a jen 8 % respondentů jako výborné. Překvapující pro mě bylo, že pouze 10 % studentů uvedlo, že má nedostatečné nebo žádné technické znalosti. Podle mé hypotézy by měli studenti čínské filologie být spíše humanitně zaměřeni a předpokládala jsem, že jako nedostatečné označí své technické znalosti podstatně více studentů. Až 43 % respondentů však odpovědělo, že jsou jejich technické znalosti dobré, což je srovnatelné s údaji, uvedenými u anglického jazyka, kde svou angličtinu hodnotilo jako dobrou 45 % studentů, tedy jen o 2 % studentů více než u technických dovedností. Jedná se o naprosto nečekané srovnání obou znalostí, které by snad mohlo být vysvětlitelné nízkým sebevědomím a podceňováním studentů u angličtiny nebo naopak přeceňováním svých technických znalostí. Je pravda, že pouze 2 % studentů uvedlo, že má výborné technické znalosti, 8 % studentů je označilo za velmi dobré a 37 % studentů uvedlo, že jejich technické znalosti nejsou moc dobré, přesto byly uvedené hodnoty překvapující. Nečekané bylo také to, že hůře než technické znalosti hodnotili studenti své ekonomické znalosti. Ty označilo 18 % studentů za nedostatečné, 44 % studentů za ne moc dobré a 26 % studentů za dobré. Jen 10 % studentů hodnotí své ekonomické znalosti jako velmi dobré a 2 % jako výborné. Nejlépe se studenti hodnotili ve schopnosti učit se novým věcem, kde až 84 % studentů uvedlo své schopnosti jako výborné nebo velmi dobré. 16 % studentů je označilo za dobré a nikdo ze studentů se v tomto směru neohodnotil negativně. Za dobré považují studenti i své komunikační schopnosti. Zde 27 % studentů má podle nich výborné komunikační schopnosti, 39 % studentů uvedlo velmi dobré a 27 % studentů dobré komunikační schopnosti. Jen 7 % studentů považuje své komunikační schopnosti za ne moc dobré. Lepší výsledky bych očekávala také u ovládání obchodní korespondence. Zde až 43 % studentů uvedlo, že jsou jejich znalosti v této oblasti nedostatečné nebo ne moc dobré. Pouze 28 % studentů ovládá obchodní korespondenci výborně nebo velmi dobře a 29 % studentů dobře. Relativně kladně hodnotili studenti svůj vzhled a své vystupování, nejčastěji jako velmi dobré nebo dobré (82 %). Špatně hodnotili studenti své zkušenosti v oboru, ve kterém chtějí pracovat. Až 20 % studentů nemá žádné zkušenosti z oboru a 34 % studentů ne moc dobré zkušenosti. Tento fakt však odpovídá mým předpokladům a nebyl tedy nijak zvlášť překvapující. Nikdo ze studentů neohodnotil své zkušenosti jako výborné, což by bylo také zvláštní vzhledem k nízkému věku studentů. 12 % studentů hodnotí své zkušenosti jako velmi dobré a 34 % studentů jako dobré (viz tabulka č. 4).

Tabulka 4 - Hodnocení vlastních znalostí a dovedností studentů

	výborné	velmi dobré	dobré	ne moc dobré	žádné/ nedostatečné
Znalosti čínštiny	0 %	4 %	51 %	43 %	2 %
Znalosti angličtiny	20 %	33 %	45 %	2 %	0 %
Znalosti jiného cizího jazyka	14 %	20 %	38 %	20 %	8 %
Počítačové dovednosti	8 %	33 %	57 %	2 %	0 %
Komunikační schopnosti	27 %	39 %	27 %	7 %	0 %
Technické znalosti	2 %	8 %	43 %	37 %	10 %
Ekonomické znalosti	2 %	10 %	26 %	44 %	18 %
Ovládání obchodní korespondence	2 %	26 %	29 %	33 %	10 %
Vzhled a vystupování	12 %	43 %	39 %	6 %	0 %
Schopnost učit se novým věcem	42 %	42 %	16 %	0 %	0 %
Zkušenosti z oboru, ve kterém chci pracovat	0 %	12 %	34 %	34 %	20 %

vlastní zpracování

Otázka č. 18 zjišťovala, kvůli jakým faktorům by studenti odmítli nabízenou práci a naopak, na co vše by byli ochotni přistoupit. Většinu studentů by nevadilo přestěhovat se za práci z důvodu nemožnosti dojíždění a práci by přijalo nebo spíše přijalo (72 %), 22 % studentů by práci spíše nepřijalo nebo nepřijalo a 6 % studentů neví. Téměř totožné hodnoty se objevily při otázce přestěhování se za práci do zahraničí, které by akceptovalo nebo spíše akceptovalo 74 % studentů. Nutnost jezdit na služební cesty byl nejméně problematický faktor, který by nevadil žádnému studentovi. 75 % studentů uvedlo, že by práci přijalo a 25 % studentů by práci spíše přijalo. Zásadní je pro studenty platové ohodnocení za práci. Žádný student by nepřijal práci, která by nabízela nízké platové ohodnocení, a jen 14 % studentů by práci spíše přijalo. Až 76 % studentů by práci spíše nepřijalo nebo nepřijalo. 10 % studentů uvedlo, že neví. Podobně důležitá je pro studenty náplň práce, opět žádný student by nepřijal práci, jejíž náplň by nesplňovala jeho představy. 20 % studentů by práci spíše přijalo, 48 % studentů by práci spíše nepřijalo a 26 % studentů by práci z toho důvodu nepřijalo. Překážkou pro přijetí práce by bylo také to, že by práce nijak nesouvisela s vystudovaným oborem. Jen 8 % studentů by takovou práci přijalo a 16 % studentů by ji spíše přijalo. 44 % studentů by práci spíše nepřijalo a 20 % studentů by ji nepřijalo. Faktory jako nevhodná pracovní doba, práce na směny a o víkendech nebo přesčasy

byly u studentů sporné. Práci s takovými podmínkami by přijalo nebo spíše přijalo 51 % studentů a nepřijalo nebo spíše nepřijalo 43 % studentů. Zbýlých 6 % studentů nevědělo. Výraznější problémy by studentům nečinila nutnost doplnit si znalosti o další obor (technický, ekonomický apod.). Na tuto podmínku by přistoupilo nebo spíše přistoupilo až 92 % studentů. Relativně velké procento studentů by práci nepřijalo nebo spíše nepřijalo, pokud by jim pracovní pozice neumožňovala další profesní růst (76 %). Nijak jednoznačné nebylo pro studenty přijetí práce na živnostenský list a na částečný úvazek nebo práce s příliš velkou zodpovědností a stresem. Žádná z odpovědí zde výrazně nepřevážila a záleželo by tak pravděpodobně na dalších konkrétních podmínkách práce (viz tabulka č. 5). V poznámce uvedli studenti mezi dalšími faktory, které by ovlivnily přijetí práce, pracovní kolektiv, nepříjemného nadřízeného, špatné pracovní prostředí a pracovní podmínky nebo práci, která by odporovala jejich morálním zásadám nebo byla nudná.

Tabulka 5 - Faktory rozhodující o přijetí nebo nepřijetí práce

	práci bych přijal/a	práci bych spíše přijal/a	práci bych spíše nepřijal/a	práci bych nepřijal/a	nevím
Nutnost přestěhovat se za prací (nemožnost dojíždění)	41 %	31 %	20 %	2 %	6 %
Práce by byla v zahraničí	41 %	33 %	14 %	2 %	10 %
Nutnost jezdit na služební cesty	75 %	25 %	0%	0%	0%
Nízké platové ohodnocení	0%	14 %	50 %	26 %	10 %
Práce by nijak nesouvisela s vystudovaným oborem	8 %	16 %	44 %	20 %	12 %
Náplň práce by nespĺňovala představy	0%	20 %	48 %	26 %	6 %
Nevhodná pracovní doba (práce na směny, o víkendech, přesčasy..)	16 %	35 %	37 %	6 %	6 %
Nutnost doplnit si znalosti o další obor (technický, ekonomický,..)	45 %	47 %	6 %	0%	2 %
Práce možná pouze na živnostenský list	16 %	35 %	20 %	5 %	24 %
Práce jen na částečný úvazek	12 %	38 %	34 %	8 %	8 %
Příliš velká zodpovědnost a stres při práci	12 %	45 %	31 %	6 %	6 %
Práce bez možnosti profesního růstu	2 %	22 %	55 %	21 %	0%

vlastní zpracování

U otázky č. 21 jsem zjišťovala, jaká je představa studentů o jejich budoucím nástupním platu. Předpokládala jsem, že budou studenti uvádět přemrštěné platy, vzhledem k tomu, že u otázky motivace ke studiu Čínské filologie uváděli jako jeden z hlavních důvodů jejich rozhodnutí nalezení dobře placeného zaměstnání, perspektivu do budoucna a dobré uplatnění na pracovním trhu. Přesto byly jejich představy o nástupním platu relativně splnitelné. V 1. čtvrtletí 2012 činila průměrná hrubá měsíční mzda v ČR na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství celkem 24 126 Kč.¹⁵⁹ Absolventi vysokých škol v ČR patří do skupiny, která by měla být nejlépe finančně ohodnocena, a proto by měli dosáhnout alespoň na průměrný plat ČR. Přitom až 28 % studentů očekává nabízený nástupní plat v rozmezí 11 000 – 20 000 Kč a 44 % studentů očekává vyšší nástupního platu 21 000 – 30 000 Kč. 12 % studentů očekává nástupní plat ve výši 31 000 – 40 000 Kč a 12 % studentů nemá představu o svém budoucím nástupním platu. Ojedinele se objevily také představy o nástupním platu v rozmezí 41 000 – 50 000 Kč a 51 000 – 60 000 Kč. V poznámkách se objevila také částka 1000 eur a uvedení nástupní mzdy v Japonsku, kde podle jednoho respondenta činí 50 000 Kč. Stejný respondent uvedl, že nástupní plat by si představoval minimálně 20 000 Kč, ideálně 50 000 Kč, ale že očekává částku kolem 35 000 Kč.

V další otázce jsme se ptali, jestli se studentům zdá studium Čínské filologie náročné. 69 % respondentů uvedlo, že ano, 25 % respondentů spíše ano a 6 % respondentů spíše studium Čínské filologie za obtížné nepovažuje. Nikdo neuvedl, že se mu studium nezdá náročné. Jeden respondent ještě poznamenal, že studium Čínské filologie v kombinaci s jiným oborem je velmi náročné, pokud by však studoval jednooborovou Čínskou filologii, považoval by studium jen za spíše náročné. Dále se v poznámkách objevily názory, že je studium až příliš náročné a časově a psychicky vyčerpávající.

Následující otázka měla nalézt odpověď, zda by studenti přivítali nějaké změny na katedře. Zde se respondenti nejčastěji zmiňovali o zefektivnění jazykové výuky, větším množstvím hodin s kvalitními čínskými lektory a zlepšení komunikace mezi studenty a vyučujícími. Dále by uvítali změnu kreditového systému nebo upravení požadavků u jednooborových studentů, lepší připravenost vyučujících na hodinu přehlednější organizaci studia a byrokratických záležitostí. Uvítali by také

¹⁵⁹ **Mzdy - vývoj mezd, průměrné mzdy 2012, Vývoj výše průměrné mzdy v Kč.**
<http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>, (10.5.2012)

více konzultačních hodin vyučujících a rychlejší řešení administrativních záležitostí. Pro příklad uvádím názory některých respondentů: „*Lepší informovanost studentů, jasná a zveřejněná pravidla (termíny, státnicové otázky, náplně a požadavky předmětů, atd., vstřícnější osobní komunikace (lepší nejspíš za předpokladu širšího personálního obsazení katedry), spolupráce se stagem (nenutnost vrubovkových lístečků):-*.“ nebo „*Změnu skladby předmětů a způsobu výuky tak, aby se více přiblížil způsobu výuky v ČLR nebo na Taiwanu. Místo nesmyslného biflování tisíců slovíček a věcí nazpaměť, raději skutečně procvičovat. Více hodin s KVALITNÍ lektorkou. Výměnu učebnic, nahradit je nějakými čínsko-anglickými jazykovými učebnicemi. HČP by měla být jen jako doplňující literatura a ne ta hlavní.*“ Na závěr uvádím velmi pozitivní poznámku jednoho respondenta: „*Do organizace katedry nevidím, a tak mám pocit, že jsem na nejlepší katedře na světě*“.

Na otázku, zdali obor Čínská filologie splnil očekávání studentů, která měli před zahájením studia, odpovědělo 10 % studentů, že ano, 65 % studentů, že spíše ano, 14 % studentů uvedlo, že spíše ne a u 8 % studentů studium očekávání nesplnilo. 4 % respondentů uvedlo, že neví, protože neměli o studiu příliš jasnou představu. Někteří respondenti uvedli, že studium předčilo jejich očekávání, že je studium náročnější, než si představovali, nebo že doufali, že se naučí více prakticky používat jazyk. Jeden respondent uvedl: „*Jsem velice vděčný za možnost vycestovat na rok do Číny s finanční podporou od Freemovers, což sice není zcela katederní záležitost, avšak samozřejmě bez podpory ze strany katedry by to bylo nemožné. V Číně se má úroveň čínštiny mnohonásobně zvýšila. Hodnocení oboru samotného je spíše kladné, zdaleka však ne ideální. Ale který obor je, že ...*“

Na otázku, která hledala odpověď, zda by si studenti znovu vybrali ke studiu obor Čínská filologie, odpovědělo 45 % studentů, že ano, 27 % studentů, že spíše ano a 8 % studentů nevědělo. Obor by si ke studiu znovu spíše nevybralo 8 % studentů a určitě nevybralo 12 % studentů. Jako odůvodnění uvedli, že museli čínštině věnovat téměř všechny volný čas, nebo že by si zvolili jednodušší vysokou školu, se kterou by snadněji našli uplatnění. Zmínili také, že by znovu rádi studovali čínštinu, ale zvolili by si studium čínštiny přímo v ČLR.

Na závěr dotazníkového šetření mne zajímalo, co by současní studenti doporučili budoucím studentům, aby byli ve studiu úspěšní a co by je mohlo v prvním ročníku studia překvapit. Zde se objevilo velmi mnoho zajímavých doporučení. Nejvíce z nich se týkalo důkladného zvážení, zda chtějí čínštinu skutečně studovat a věnovat jí celý

svůj život a alespoň po dobu studia i veškerý volný čas. Upozorňovali na náročnost studia a nutnost pravidelné přípravy na hodiny a neustálého opakování probrané látky. Radili jim také učit se od samého začátku, aby jim neunikly základy a obrnit se pílí, vytrvalostí a pevnou vůlí. Zde uvádím více ukázek jednotlivých respondentů, protože se jedná často o velmi osobité názory a rady:

„Nevzdávat se, vytrvalost a odhodlání, rozloučit se s osobním životem:-D. Zaskočit by je mohlo to, že na KAS je třeba pracovat a připravovat se průběžně na rozdíl od jiných oborů.“

„Chodit na všechny přednášky i cvičení, aktivně se zajímat o celou čínskou kulturu, překousnout chování nepřijemných lidí, v 1. ročníku vyvinout maximální úsilí, číst všechny novely a normy týkající se studijního řádu a studijních povinností, zbytečně neotravovat učitele se záležitostmi, které si mohou zjistit sami na stránkách fakulty.“

„Budoucím uchazečům bych doporučila si maximálně rozmyslet, jestli se náhodou nechtějí raději stát za 6let doktorem, protože stát se za 6let doktorem je jednodušší, než se za 6let naučit dobře ovládat čínský jazyk. V podmínkách, které nám naše země (UPOL) nabízí, to ani s ročním výjezdem nestihnete. Kromě toho to odnesou záda a nervy. Na závěr, pokud se rozhodnou pro čínštinu, tak bych jim popřála hodně štěstí a takové to tetování se sloganem: vytrvalost, vytrvalost, vytrvalost, to taky není úplně od věci. Pak už je v prvním ročníku nic nezaskočí.“

„Učit se čínsky sami, připravit se na dlouhé a náročné studium, tj. časově, psychicky, slabá podpora a zájem vyučujících...zaskočí je totiž úplně vše...“

„Nenechat se odradit a mít trpělivost, co se týká psaní znaků. Prostě psát, psát, psát.“

„Pokud nejste připraveni věnovat studiu opravdu několik hodin denně, čínská filologie NENÍ obor pro vás. Připravte se na to, že vaše koníčky a osobní život mohou do značné míry alespoň zezáчатку utrpět. Jít na čínštinu jen ze zvědavosti / kamarád jde taky / přijímačky jsou lehké... se vám může vymstít. Zjistěte si, do čeho jdete. Obrnit se trpělivostí a nebrat si osobně, že si často připadáte hloupě. Mít úctu k autoritám neškodí. Žádný učený z nebe nespádl, opakujte si to, i pokud se vyučující tváří, že tohle moudro nikdy neslyšel. Každý má při studiu jazyka právo dělat chyby. To ale neznamená, že se nemusíte poctivě učit. Znaky a fonetika JSOU důležité.“

„Makat, makat, makat. Když ujede vlak, už ho skoro určitě nedoženou, zastavuje málokdy. Pokud tedy nevěděli, že čínština má znaky, a že jich není dvacet sedm, tak možná ještě toto... :).“

„Kdo si to nezkusí, nepochopí. Jen bych chtěla vzkázat těm, co se vůbec na základní a střední škole neučili jako já, že se tu musí rychle naučit se učit =D. Ať studují sami co

nejvíce dopředu, i kdyby jen významy znaků bez čtení. Ať se připraví na náročné, ale zajímavé studium, které stojí za to!“

Z celkového výzkumu provedeného mezi studenty oboru Čínská filologie vyplývá, že studenti považují studium za velmi náročné, vyučované předměty pak za užitečné a zajímavé, ovšem v mnoha případech neefektivně vedené. Především u jazykových předmětů by upravili náplň předmětu a formu výuky a uvítali ještě širší nabídku volitelných předmětů. Obecně se stavěli ke Katedře asijských studií kriticky, avšak při celkovém hodnocení většinou hodnotili studium Čínské filologie na KAS kladně a až ze 73 % by se ke studiu čínštiny rozhodli nebo spíše rozhodli znovu i po prožitých zkušenostech. Díky průzkumu bylo poukázáno na velké množství připomínek, které studenti ke studiu mají a jejichž vyslyšení ze strany vyučujících by napomohlo k větší spokojenosti studentů. Objevilo se také několik zajímavých návrhů, které by mohly přispět ke zkvalitnění výuky. Studenti si uvědomují nutnost věnovat studiu veškerý volný čas, a přestože je ke studiu z velké části motivovala vidina perspektivního a dobře placeného zaměstnání, nemají přehnané nároky na výši svého budoucího nástupního platu. Důležitější je pro ně zajímavá náplň práce, která by souvisela s vystudovaným oborem a možnost profesního růstu.

2.2 Průzkum provedený mezi absolventy oboru Čínská filologie

Průzkum mezi absolventy byl proveden také formou dotazníků a byl anonymní. Dotazník byl pro absolventy aktivní od ledna do května 2012 na internetové adrese http://kwiksurveys.com/?s=OBKHMM_12d91d12 a byl distribuován emailem nebo oslovením absolventů na sociální síti Facebook. Cílem průzkumu bylo zjistit, jak se absolventi uplatnili na pracovním trhu, jak dlouho hledali po vystudování oboru Čínská filologie zaměstnání a jestli při své práci využívají znalosti čínštiny. Také mě zajímalo, jak probíhal jejich přijímací pracovní pohovor a jak jsou finančně ohodnoceni. Dále jsem chtěla zjistit jejich zpětné hodnocení studia na Katedře asijských studií, a co by doporučili studentům čínštiny dělat, aby v budoucnu našli dobré uplatnění.

Dotazník tvořilo celkem 24 otázek. Většinou se jednalo o uzavřené otázky, kde si mohl respondent vybrat z nabízených odpovědí a pouze kliknout na správnou variantu. Pět otázek bylo otevřených, protože odpovědi se týkaly individuálních názorů nebo zkušeností absolventů. V průměru trvalo absolventům vyplnění dotazníku 10 až 30 minut, některým i déle. Dá se tedy předpokládat, že dotazníky vyplňovali absolventi velmi pečlivě, což dokazuje také to, že žádný dotazník nebyl ukončen před vyplněním všech položek. Prvních šest otázek zjišťovalo bližší informace o absolventech. Zjistila jsem díky nim, kdy absolventi ukončili studium, zda studovali ještě jinou vysokou školu, zda absolvovali během studia studijní pobyt v ČLR nebo na Taiwanu a zda studovali čínštinu jako jednooborový nebo dvouoborový studijní program. Do akademického roku 2003/2004 se mohli studenti hlásit pouze k pětiletému magisterskému studiu. Na tříleté bakalářské studium a následné navazující magisterské studium se mohli studenti přihlásit až od roku 2004/2005, přestože na Univerzitě Palackého byl tento systém zaveden již o rok dříve.¹⁶⁰

Jak již bylo uvedeno v teoretické části, celkem obor Čínská filologie vystudovalo 155 absolventů (bez osmi absolventů bakalářského studia, kteří již dosáhli vyššího magisterského titulu). Z toho 61 absolventů vystudovalo magisterské studium nebo navazující magisterské studium a 94 absolventů vystudovalo bakalářský studijní program. Jak již bylo řečeno v teoretické části, z důvodu dalšího studia absolventů bakalářského programu posledních tří let, absolventů, kteří reálně vstoupili na pracovní trh a dále nestudují, bude celkem pravděpodobně jen 105. Průzkumu se zúčastnilo

¹⁶⁰ Informace poskytnuté zástupkyní vedoucí studijního oddělení Alenou Vinklerovou dne 14. 6. 2012.

celkem 52 absolventů, z toho 24 absolventů bakalářského studijního programu a 27 magisterského nebo navazujícího magisterského programu.¹⁶¹ Je to tedy každý třetí absolvent z celkového počtu absolventů, bez zohlednění pravděpodobně nižšího počtu absolventů bakalářského studia, kteří by zároveň neměli status studenta (absolventi bakalářského studijního programu, kteří pokračují v navazujícím magisterském programu, se většinou zúčastnili výzkumu jako studenti a ne jako absolventi).

Bylo velmi obtížné získat kontakty na absolventy oboru, a to především prvních ročníků. Na katedře nebyl veden žádný jmenný seznam všech absolventů, ze kterého by bylo možné vycházet, ani žádná databáze kontaktů. Získala jsem několik emailových kontaktů na jednotlivce, které jsem následně požádala o poskytnutí kontaktů na jejich spolužáky nebo o přeposlání emailu, ve kterém jsem žádala absolventy oboru o další šíření dotazníku. Absolventi byli většinou velice ochotní, a pokud měli nějaké další kontakty, dali mi je často k dispozici. Velmi mi pomohl také vedoucí katedry Dr. David Uher, který osobně oslovil některé své bývalé studenty nebo mi poradil, kde bych na ně mohla získat kontakt. Přesto se mi asi 15 % studentů nepodařilo kontaktovat, často proto, že neudržují styky se spolužáky, na které se mi podařilo kontakt získat, nebo jsem měla k dispozici již neaktuální emailové adresy. Není samozřejmě možné absolventy k vyplnění dotazníku nutit, proto ani u oslovených absolventů nebyla návratnost odeslaných dotazníků bohužel stoprocentní.

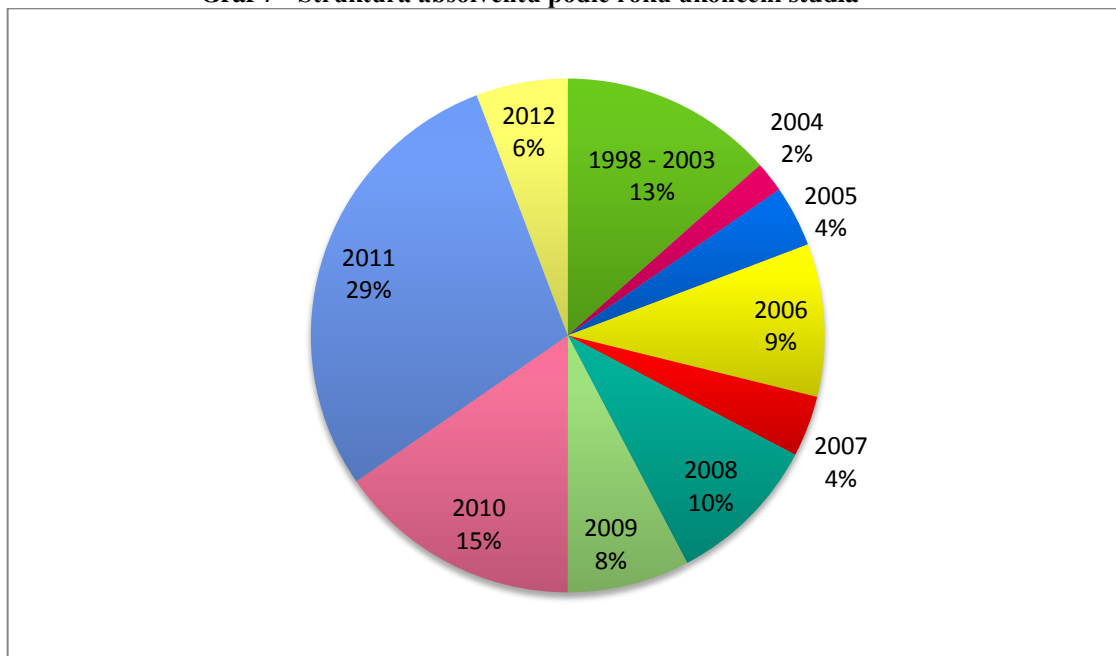
Dva respondenti uvedli, že vystudovali obor Čínská filologie v roce 1997. První dva absolventi oboru Čínská filologie na FF UP však ukončili studium až v r. 1998.¹⁶² Pravděpodobně si tedy rok ukončení studia spletli. Především u prvních ročníků je možné, že si absolventi nevzpomněli na konkrétní rok ukončení studia, tak je možné, že ve výsledcích budou drobné odchylky. Vzhledem k anonymitě dotazníků není možné údaje zpětně ověřit. Čerství absolventi, kteří ukončili studium v roce 2012, tvoří v průzkumu 6 % respondentů. Nejvíce respondentů ukončilo studium v roce 2011, jedná se o 28 % respondentů. 15 % respondentů ukončilo studium v roce 2010, 8 % respondentů v r. 2009, 10 % respondentů v r. 2008, 4 % respondentů v roce 2007, 10 % respondentů v roce 2006 a 4 % respondentů v roce 2005. Celkem 16 % respondentů ukončilo studium v letech 1998 – 2004. V těchto letech vystudovalo obor Čínská filologie každoročně v průměru jen kolem pěti absolventů, na které však bylo

¹⁶¹ Údaje poskytnuté RNDr. Janem Roglem z Oddělení informačních zdrojů UP, duben 2012.

¹⁶² tamtéž

nejobtížnější získat kontakty, a tak zástupci těchto jednotlivých ročníků tvoří procentuálně jen 2 - 4 % všech respondentů. (viz Graf č.7)

Graf 7 - Struktura absolventů podle roku ukončení studia

vlastní zpracování

Naprostá většina absolventů (98 %) uvedla, že vystudovala obor Čínská filologie jako dvouoborové studium, někteří z respondentů však v průběhu studia přešli na jednooborové studium. Jako druhý obor byla nejčastěji uvedena Anglická filologie (17 respondentů), šest respondentů uvedlo jako druhý obor Německou filologii, pět respondentů Českou filologii, tři respondenti vystudovali jako druhý obor Filozofii a tři respondenti Japonskou filologii. Ostatní obory byly uvedeny spíše ojediněle, zmíněny byly např. Ukrajinská filologie, Francouzská filologie, Historie nebo Ruská filologie.

Na dotaz, zda studovali absolventi čínštinu také v ČLR nebo na Taiwanu odpovědělo jen 10 % respondentů záporně. Nejvíce respondentů (39 %) absolvovalo roční studijní pobyt na univerzitě v ČLR nebo na Taiwanu během studia na UP, 25 % respondentů studovalo déle než jeden rok na nějaké univerzitě v ČLR nebo na Taiwanu a 12 % respondentů studovalo v ČLR nebo na Taiwanu jeden semestr v rámci studia na UP. Až 14 % respondentů absolvovalo magisterské nebo doktorandské studium přímo na čínské nebo taiwanské univerzitě.

Překvapivě velké množství absolventů (37 %) zaznamenalo, že studovali kromě Univerzity Palackého ještě jinou vysokou školu. Z uvedených vysokých škol nebo oborů jsou to např. Univerzita Karlova obor Iberoamerikanistika; Masarykova univerzita v Brně; European MBA na Bradford University nebo Elliott School of International Affairs na George Washington University, obor Asijská studia a politika vesmíru. Dále byly zmíněny National Taiwan Normal University; Ostravská univerzita INSEAD; obor Učitelství čínštiny v ČLR; obor Historie a Angličtina na Pedagogické fakultě Jihočeské Univerzity; obor Mezinárodní vztahy a asijská studia nebo Ekonomická fakulta na Západočeské Univerzitě. Zbýlých 63 % absolventů studovalo jen na UP.

Otázka č. 7 zjišťovala, zda absolventi oboru Čínská filologie pracovali již během svého studia. 90 % respondentů odpovědělo kladně, 8 % respondentů uvedlo, že nepracovali, protože se chtěli věnovat pouze studiu a 2 % respondentů uvedlo, že neměli zapotřebí pracovat. Uvedené pracovní činnosti velmi často souvisely s čínštinou, na rozdíl od činností uvedených nejčastěji současnými pracujícími studenty Čínské filologie. Až u 70 % respondentů byla uvedena jako práce při studiu tlumočnická nebo překladatelská činnost. Většinou respondenti neuvedli, pro jaké firmy konkrétně pracovali, nejčastěji zmiňovali příležitostné tlumočení pro soukromé subjekty, tlumočení na veletrzích nebo pro státní organizace. Konkrétně bylo uvedeno tlumočení pro firmu Ferrit s. r. o., tlumočení pro pohraniční policii a pro soud, tlumočení pro firmy v automobilovém průmyslu a pro různé obchodníky. Druhou nejčastější pracovní činností během studia byla výuka čínštiny nebo jiných cizích jazyků v jazykových školách, na Konfuciově akademii, na Katedře asijských studií nebo soukromě. Často se objevovaly také činnosti asistentů nebo pomocných vědeckých pracovníků na UP během magisterského nebo doktorandského studia. Někteří absolventi spolupracovali s Konfuciovou akademií nebo Česko-čínskou společností. Jedním respondentem byla uvedena práce na Olympijských hrách v Pekingu a dvěma respondenty také práce na EXPO v Šanghaji. Tři respondenti pracovali pro CK China Tours a jeden pro Fair Travel Brno. Další dva absolventi uvedli blíže nespecifikovanou průvodcovskou činnost a jeden práci na pozici Manažera zahraničního obchodu. Další respondent pomáhal při organizaci obchodního styku s ČLR, jedna absolventka vyučovala čínské studenty češtinu při Studiu distančního vzdělávání FF UP. Dále byla zmiňována spolupráce s Outsourcingovou společností Accenture nebo práce v sales

department na Taiwanu (průzkum českého a slovenského trhu) a práce pro Wuhan university of science and engineering a ve firmě ALSTOM Power.

Jak dlouho po ukončení studia hledali absolventi zaměstnání, jsme zjišťovali díky otázce č. 8. Ukázalo se, že absolventi neměli v naprosté většině případů problémy s nalezením uplatnění a práci našli téměř okamžitě (ne vždy však začali hledat práci ihned po ukončení studia). 23 % respondentů uvedlo, že ještě studuje doktorandské nebo jiné studium a stálé zaměstnání tak zatím nehledá. Velké množství respondentů (27 %) mělo stálé zaměstnání již při studiu, 18 % respondentů našlo zaměstnání hned po ukončení studia, 12 % absolventů našlo práci měsíc po ukončení studia a 4 % absolventů 3 měsíce od ukončení studia. 8 % respondentů uvedlo dobu půl roku, jedna absolventka zde však uvedla jako důvod půlroční studium v Číně a zřízení živnostenského listu na překladatelství a výuku cizích jazyků. Po roce se pak uvolnilo místo na KAS, kde byla na základě konkurzu přijata. Další 4 % respondentů práci zatím nehledalo. Pouze jeden respondent uvedl dobu hledání práce delší jak 1 rok a jeden respondent uvedl, že stále nemá zaměstnání. Někteří respondenti uvedli do poznámky také bližší informace o nalezené práci, jedna absolventka uvedla nástup roku 2010 na Velvyslanectví ČLR v ČR a jeden absolvent práci pro Skoda-Jinma Turbine Ltd v Guangzhou v ČLR. Další absolventa uvedla, že našla natolik lákavé zaměstnání s každodenním využitím čínštiny, že kvůli němu nedokončí PhD studium na Taiwanu a vrátí se do Evropy. Jiný respondent chce naopak hledat stálé zaměstnání až po přestěhování do zahraničí. Zajímavá byla také poznámka účastníka šetření, že *„získání zaměstnání je otázkou konexí a nemá s úrovní vzdělání uchazeče o práci co dělat“* nebo bližší upřesnění o hledání práce další respondentky: *„Sháněla jsem půl roku práci po tom, co jsem dodělala školu v září, ale bylo to v Číně, pak jsem práci sehnala. V ČR jsem našla práci do 14 dnů po mém návratu. Přisuzuji to ale šťastné nabídce, mé možnosti se sem přestěhovat, flexibilitě, tak to nebyl problém. Kdybych sháněla v Praze, asi by tahle nabídka byla obsazená. Nikdo nechtěl jít do Kuřimi, ale pro mě nebyl problém se přestěhovat do Brna.“*

V následující otázce jsem se ptala, jaké je současné zaměstnání absolventů oboru Čínská filologie. Zde bohužel absolventi odpovídali velmi stručně, občas jen uvedením názvu firmy bez konkrétní pozice nebo naopak jen uvedením názvu pozice, ale bez bližších informací o firmě nebo náplni práce. Je možné, že v některých případech nechtěli uvést název firmy kvůli dalším informacím, které v průzkumu uvádějí, jako je výše platu nebo průběh pracovního pohovoru, případně jen neměli čas nebo zájem

vyplňovat otevřené otázky nebo zveřejnit konkrétně své zaměstnání. Opět se často objevovala lektorská činnost nebo tlumočení a překlady na OSVČ. Z konkrétních pracovních pozic mohu uvést např.: Asistentka výkonného ředitele ve stavebně-marketingové společnosti; Koordinátorka pro komunikaci s klienty v oblasti cestovního ruchu; Order and Billing Manager ve firmě Telefonica; Regional Sales Manager pro AVerMedia Technologies (IT a multimedia products); Analytička vesmírné politiky pro Evropskou kosmickou agenturu, Manažer zahraničního obchodu v oddělení zahraničního obchodu a logistiky, tlumočnice a asistentka pro čínskou firmu v ČR s technickým zaměřením; Asistentka na zastupitelském úřadě nebo práce ve firmě TESCAN, a. s. - výrobce elektronových mikroskopů, obchodní styk s Čínou. Další respondent uvedl práce pro MaA a strategie pro APM Terminals v centrále v Haagu. APM Terminals vlastní a provozuje kontejnerové přístavy po celém světě. Několik respondentů uvedlo také práci tzv. „na volné noze“ na OSVČ, většinou jako překladatelé a tlumočníci, průvodci cestovního ruchu nebo lektoři čínštiny. Jeden respondent uvedl, že pracuje jako odborný asistent oboru Čínská filologie a proděkan pro organizaci a rozvoj FF UP. Na Katedře asijských studií pracují i další respondenti, např. na pozici Odborný pracovník a administrativní a vědecký asistent oboru filologie na FF UP nebo na pozici Asistentka ESF projektu na UP. Jeden účastník průzkumu uvedl, že je majitelem kosmetické firmy zaměřené na export a import, další pracuje jako Manažer v cestovní kanceláři, jedna absolventka uvedla, že pracuje na pozici Mandarin IT service analyst v consultingové mezinárodní firmě. Ráda bych zde citovala jednu z podrobných reakcí na tuto otázku: : „Práve teraz som na materskej dovolenke ale ináč pracujem pre PSA Peugeot Citroen (automobilový priemysel - výroba áut Peugeot 207 a Citroen C3 Picasso) na oddelení internej komunikácie, pozícia "špecialista internej komunikácie" - je to niečo ako marketingové oddelenie, ale zamerané na zamestnancov závodu (informujeme o dianí v Skupine PSA / v našom závode, pripravujeme podklady na interné prezentácie zamestnancom na rôznych hierarchických úrovniach, pripravujeme prezentačné filmy a materiály, máme na starosti firemný časopis, organizujeme rôzne podujatia pre zamestnancov - napr. Deň otvorených dverí...). Do PSA som nastupovala na pozíciu asistentky riaditeľa montáže, potom som pracovala na projekte zavádzania nového auta do výroby (C3 Picasso) ako tlmočnica (z a do francúzštiny) a čosi ako projektový manažér (dostala som úlohu a koordinovala som jednotlivých ľudí, aby ju spravili), na internú komunikáciu som sa dostala až neskôr.“

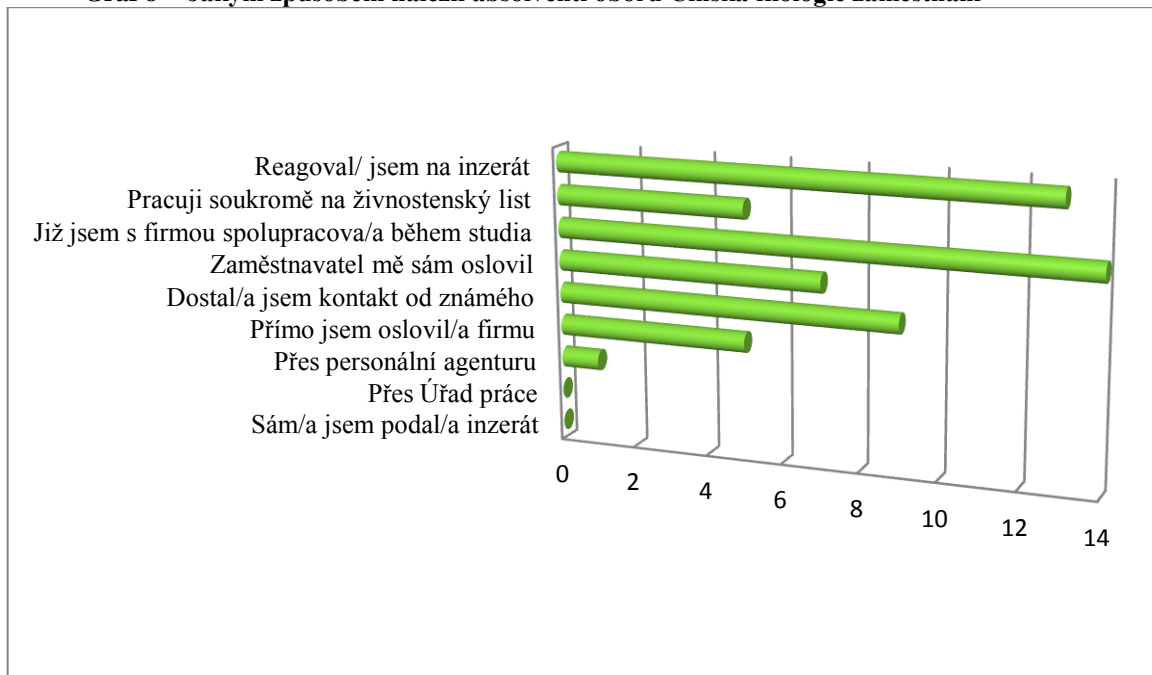
Jedna z absolventů byla přijata na pozici Asistentky jednatele ve firmě s čínskou účastí, ovšem pro pozici by byl údajně výstižnější název „Vedoucí evropského zastoupení čínské společnosti“. Další respondent uvedl, že pracuje na obchodním úseku (podpora prodeje) a překládá do čínštiny a angličtiny ve firmě, která vyrábí obráběcí stroje. Jiný pracuje pro v soukromém sektoru a má na starosti komunikaci s čínskými partnery. Jako další pracovní pozice bychom mohli vyjmenovat: poradce pro čínskou klientelu v oblasti cestovního ruchu, spolupráce s firmou z oblasti IT jako překladatelka počítačových her či překladatel, tlumočnick a prodejce pro teritorium JV Asie v průmyslovém odvětví. Dále byly uvedeny pracovní pozice nebo pracovní odvětví, kde není jisté, zda práce absolventa nějak souvisí s čínštinou nebo s oborem Čínská filologie nijak nesouvisí. Z neúplných odpovědí byly uvedeny např.: Bankovníctví; učitel na VŠ, koordinátor projektu na VŠ; reality – realitní makléř komerčních nemovitostí a prostor; OSVČ; pozice Asistent Managera pro Sales Development; administrativa, asistentka; ve státní sféře pozice asistentka; lektorka AJ a ČJ na živnostenský list apod. Mgr. Ondřej Kučera a Dr. David Uher mi poskytli další informace o uplatnění absolventů, na které se mi bohužel nepodařilo získat kontakty. Jeden absolvent je zaměstnán na Velvyslanectví České republiky v Pekingu, další pracuje jako tlumočnick pro českou firmu v Pekingu a jeden vlastní čajovnu. Z uvedených odpovědí je zřejmé, že většina absolventů oboru Čínská filologie pracuje s čínštinou nebo jejich práce jinak souvisí s Čínou nebo Taiwanem. Většinou se jedná o pozice manažerů, tlumočnicků, překladatelů, asistentů, průvodců cestovního ruchu, specialistů na export/import nebo na komunikaci s čínskými partnery.

Následující otázka si klade za cíl poznat, kde absolventi oboru Čínská filologie pracují. 26 % absolventů uvedlo, že pracuje v Praze, 24 % pracuje v Olomouckém kraji a vysoké procento respondentů (21 %) pracuje v zahraničí. Zde dva účastníci průzkumu uvedli, že pracují na Taiwanu, dva respondenti v Číně, jeden absolvent v Polsku a jeden v Maďarsku. Ostatní z těch, kteří odpovídali na tuto otázku, stát blíže nespecifikovali. 11 % respondentů pracuje v Jihomoravském kraji a 5 % respondentů ve Středočeském kraji. Ojedinele se objevily také Moravskoslezský kraj, Pardubický kraj nebo Zlínský kraj. Jeden respondent do poznámky ještě uvedl, že v rámci překládání a tlumočení pracuje po celé ČR.

Otázka č. 11 nás přivedla ke zjištění, jak se absolventům oboru Čínská filologie podařilo najít zaměstnání. 26 % absolventů zaznamenalo, že s firmou, kde pracují, spolupracovali již během studia, 24 % absolventů reagovalo na pracovní inzerát, 17 %

absolventů dostalo kontakt na zaměstnavatele od svého známého, 13 % absolventů zaměstnavatel sám oslovil a 10 % absolventů oslovilo firmu. 10 % respondentů pracuje soukromě na živnostenský list a pouze 2 % respondentů našlo práci přes personální agenturu (viz Graf č. 8). Žádný absolvent nenalezl zaměstnání přes Úřad práce. V poznámkách jedna absolventka zmínila, že měla zveřejněný životopis na Profesia.sk a zaměstnavatel ji posléze sám oslovil.

Graf 8 - Jakým způsobem našli absolventi oboru Čínská filologie zaměstnání

vlastní zpracování

Jaké faktory byly pro absolventy oboru Čínská filologie rozhodující pro získání zaměstnání? V odpovědích na otázku č. 12 bylo překvapující, že pouze pro 21 % respondentů byl nezbytný vysokoškolský titul pro získání jejich zaměstnání. Pro 15 % respondentů byl vysokoškolský titul hodně důležitý a pro 40 % respondentů jen středně důležitý. Až pro 24 % respondentů bylo vystudování vysoké školy pro získání zaměstnání nepodstatné nebo nepříliš důležité. Tato otázka nepotvrdila mé hypotézy. Domnívala jsem se, že vysokoškolský titul bude nezbytný pro získání zaměstnání alespoň u 60 % absolventů.

Jak potvrzují odpovědi na otázku č. 13, více než vysokoškolský titul jsou pro zaměstnavatele důležité skutečné znalosti. Až 48 % absolventů totiž uvedlo, že znalost čínštiny byla pro získání jejich zaměstnání nezbytná a pro 21 % absolventů byla

hodně důležitá. Otázkou je, zda by se absolventi bez vystudování oboru Čínská filologie čínsky opravdu naučili, ovšem pro zaměstnavatele nebylo podstatné samotné vystudování vysoké školy (předpokládejme oboru Čínská filologie), ale především fakt, zda uchazeč o zaměstnání umí čínsky. Z odpovědí také vyplývá, že 74 % absolventů ve svém zaměstnání upotřebí znalosti čínštiny a tedy pravděpodobně pracuje na pozici, jejíž náplň práce souvisí s vystudováním oboru Čínská filologie. 26 % absolventů naopak čínštinu při své profesi pravděpodobně vůbec nevyužívá. Větší využití než čínština má podle odpovědí absolventů angličtina. Tu pro získání zaměstnání nepotřebovalo jen 8 % absolventů, respektive její znalosti uvedli jako nepodstatné nebo nepříliš důležité. Pro 46 % respondentů byla znalost angličtiny pro získání zaměstnání nezbytná a pro 35 % respondentů velmi důležitá. 11 % respondentů přisuzovalo znalosti angličtiny při získání zaměstnání střední důležitost. Nepříliš důležité nebo nepodstatné se ukázaly být znalosti němčiny (pro 79 % respondentů), nezbytné nebo hodně důležité byly pouze pro 9 % respondentů. Více absolventi využili znalosti nějakého jiného jazyka než angličtiny, němčiny nebo čínštiny, které byly nezbytné nebo hodně důležité pro 27 % absolventů. 60 % absolventů však znalosti jiného cizího jazyka pro práci nepotřebuje. Nepostradatelné jsou podle absolventů komunikační schopnosti. Žádný z účastníků průzkumu je nepovažuje za nepodstatné nebo nepříliš důležité a jen 3 % absolventů je považuje za středně důležité. Až pro 97 % respondentů byly komunikační schopnosti hodně důležité nebo nezbytné pro získání zaměstnání. Velmi důležité byly také počítačové dovednosti, které považuje za hodně důležité nebo nezbytné 66 % absolventů a jen 15 % respondentů je považuje za nepodstatné nebo nepříliš důležité. Velkou důležitost přisuzovali absolventi při získání zaměstnání také faktorům osobnost a povaha, vzhled a vystupování, zahraniční pobyt a časová flexibilita. Technické znalosti byly překvapivě méně důležité pro získání práce, než jsem předpokládala, za nezbytné je dokonce nepovažuje žádný z respondentů a pro 53 % respondentů byly při získání práce nepodstatné nebo nepříliš důležité. 47 % absolventů je však přesto považuje za hodně nebo středně důležité. Předchozí praxi na podobné pozici považuje za důležitou také menší počet absolventů, než jsem předpokládala. Jen 35 % absolventů ji považuje za nezbytnou nebo hodně důležitou, 26 % absolventů jí přisuzuje střední důležitost a 39 % respondentů ji považuje za nepodstatnou nebo nepříliš důležitou. Nepodstatný byl až pro 57 % absolventů při získání zaměstnání řidičský průkaz, pouze pro 14 % respondentů byl řidičský průkaz pro získání práce nezbytný nebo hodně důležitý (viz tabulka č. 6). V poznámce jeden respondent uvedl: „*Nejdůležitější v tomto*

pořadí: praxe alespoň 2 roky, VŠ titul (je téměř jedno jaký), AJ na C1, základní znalost účetnictví, znalost PC a SAP.“

Tabulka 6 - Přehled požadavků na uchazeče o zaměstnání

	Nepodstatné	Nepříliš důležité	Středně důležité	Hodně důležité	Nezbytné
Vysokoškolský titul	3 %	21 %	40 %	15 %	21 %
Znalost čínštiny	18 %	8 %	5 %	21 %	48 %
Znalost angličtiny	5 %	3 %	11 %	35 %	46 %
Znalost němčiny	61 %	18 %	12 %	3 %	6 %
Znalost jiného cizího jazyka	42 %	18 %	13 %	15 %	12 %
Počítačové dovednosti	9 %	6 %	19 %	27 %	39 %
Komunikační schopnosti	0 %	0 %	3 %	47 %	50 %
Technické znalosti	21 %	32 %	26 %	21 %	0 %
Ovládání obchodní korespondence	17 %	17 %	38 %	11 %	17 %
Řidičský průkaz	57 %	20 %	9 %	11 %	3 %
Praxe na obdobné pozici	11 %	28 %	26 %	26 %	9 %
Zahraniční pobyt	12 %	15 %	32 %	29 %	12 %
Časová flexibilita	6 %	6 %	33 %	23 %	32 %
Má osobnost, povaha	6 %	0 %	17 %	51 %	26 %
Můj vzhled a vystupování	0 %	11 %	37 %	43 %	9 %

vlastní zpracování

Jak probíhal přijímací pracovní pohovor absolventů, jaké na ně byly kladeny požadavky, čím na pohovoru zapůsobili a proč se absolventům předešlé pohovory případně nepovedly? Respondenti uváděli často velmi podobné zkušenosti z pracovních pohovorů. Jako součást pohovoru nejčastěji zmiňovali rozhovor o položkách v životopise a o předchozích pracovních zkušenostech, jazykové přezkoušení čínštiny, angličtiny nebo jiného jazyka formou rozhovoru nebo písemného testu (překlady z češtiny i do češtiny, ukázka tlumočení, telefonický rozhovor), případně přezkoušení dalších požadovaných znalostí. Následovala většinou diskuze o pracovních podmínkách, časové flexibilitě, o představách uchazečů do budoucna a jednání o platovém ohodnocení a možnostech profesního růstu na dané pozici.

Pohovory byly často vícefázové, kdy v prvním kole byli uchazeči zkoušeni personální agenturou a až poté byli pozváni na pohovor do firmy. V mnoha případech uváděli respondenti příjemnou a uvolněnou atmosféru a nezávazný rozhovor se svým budoucím nadřízeným. Jako příčinu neúspěchu uváděli absolventi nejčastěji

nesplnění některých ze základních požadavků na pozici, nízké platové ohodnocení nebo rozdílné představy o náplni práce. Často prý zaměstnavatele zaujali díky absolvování zahraničních pobytů a znalostí asijského prostředí. Ve velké míře byly v odpovědích zdůrazněny jako přednosti komunikační schopnosti, asertivní jednání a zdravé sebevědomí. Jedna respondentka, která pracuje pro japonskou firmu v Číně, uvedla, že ji zkoušeli formou písemného testu z čínštiny, japonštiny a angličtiny a dále také z matematických znalostí. Při pohovoru se jí pak personalisté dotazovali na předchozí praxi a technické znalosti. V jiných případech se přezkoušení technických nebo ekonomických znalostí příliš neobjevilo.

U této otázky podávali absolventi často velmi rozsáhlé a přesné informace, které by mohly pomoci současným studentům v upřesnění představ o přijímacích pohovorech na pozice, kde jsou důležité jazykové znalosti, proto zde ty nejzajímavější odpovědi cituji:

„Pohovor probíhal formou Assessment Center, jedná se o skupinový pohovor založený na několika částech. Při pohovoru bylo nutné vystupovat přirozeně a přesvědčit výběrčí o svých kvalitách, přesvědčit, že jsem pro dané místo perspektivní. Roli hrála i praxe - alespoň v podobném oboru.“

„V současné době spolupracuji s firmou, se kterou jsem již dříve spolupracovala, což se nám osvědčilo. Práci jsem sháněla přes půl roku. Hledala jsem i práci mimo svůj obor - byla jsem překvalifikovaná. Otevřeně mi na pohovorech říkali, že s mým životopisem nevěří, že bych u jimi nabízené práce vydržela déle než rok a o to, že oni nemají zájem.“

„Prvotný pohovor sa skladal z dvoch častí - prvá časť bola v sprostredkovateľskej agentúre, druhá časť pohovoru sa diala uz priamo v závode s mojím budúcim šéfom. Požiadavky - hlavne dobrá francúzština, trochu angličtiny, vedieť pracovať v Exceli a v Power Pointe a vedieť si zorganizovať čas a ľudí. Počas prvej časti pohovoru sme sa bavili najmä o mojích jazykových znalostiach - nastupovala som na pozíciu asistentky riaditeľa montáže a určite veľmi, veľmi zapôsobilo, že hovorím po čínsky (aj keď pre prácu vo francúzskej firme to nie je až také dôležité). Myslím, že aj vďaka tomu som bola horúcim kandidátom, na druhú stranu myslím, že dobrým kandidátom som bola aj tak, ale čínština mi pomohla ešte viac sa "zviditeľniť". Okrem toho zisťovali, či mám vzťah k technike a k technickým veciam. Počas druhej časti pohovoru (so svojim budúcim šéfom) sme znovu riešili hlavne jazykovú vybavenosť - angličtinu, francúzštinu,

ale aj prácu na počítači (Power Point, Excel) - to som vtedy, pravdu povediac, ešte veľmi nevedela, ale jednoducho som ich presvedčila, že ak prácu dostanem, než nastúpim, všetko sa doučím (a aj som sa naučila dobre pracovať v Exceli a v Power Pointe, takže som to splnila) - tu mi už moje štúdium čínštiny nepomohlo, skôr mi pomohlo, že som bola sebaistá, lebo som vedela, že som pre nich dobrý kandidát. Ostatné pohovory - tie už boli vrámci firmy, už ma poznali a ja ich. Musím ale dodať, že na drvivej väčšine pohovorov, ktorými som prešla (aj takých, kde som neuspela), vždy zaujalo, že mám vyštudovanú čínštinu, aj keď nikdy som nehľadala prácu v spojení s čínštinou, vždy som chcela niečo s francúzštinou. Keď si niekto prečítal, čo som vyštudovala, myslím, že to vždy zapôsobilo veľmi, veľmi pozitívne - štýlom "wow, keď táto vie po čínsky, tak je asi fakt šikovná" a potom viac-menej vždy prišli rovnaké otázky typu "povedzte nám niečo po čínsky" alebo "a to viete aj písať?" ... Takže aj keď som sa čínštinu nikdy nechcela profesionálne venovať, otvára mi dvere .“

„Podstatné byly jazykové a komunikační dovednosti, dlouhý rozhovor se zaměstnavatelem, zkoumal zkušenosti, modelové situace v komunikaci s obchodními partnery. U jednoho pohovoru jsem neuspěla pro nedostatečně dlouhou praxi. U dalšího jsme se nedohodli na finanční stránce.“

„Pohovor probíhal poměrně nekonvenčně formou obyčejného rozhovoru v provizorních podmínkách (salonek v hotelu). Čínský jednatel mi při něm též představil firmu, kterou v Číně vlastní, mé nejbližší úlohy při založení jejího zastoupení v ČR, vizi rozvoje této firmy a mou pracovní náplň.“

„I. část překlad z angličtiny do češtiny a naopak II. část otázky ohledně dané pozice Nejdůležitější byla během pohovoru znalost asijského prostředí, pozitivní přístup k práci, a v neposlední míře i osud.“

„Pracovní pohovor se týkal spíše obecných věcí. Směrodatný byl životopis, se kterým souvisela většina dotazů, především zahraniční pobyty a dotazy týkající se stupně znalostí zmíněných cizích jazyků, zkušenosti s tlumočením atd. Při dalším pracovním pohovoru u stejného zaměstnavatele se jednalo o vzájemných představách o pracovní náplni a možnosti růstu do budoucna.“

„Pohovory se realizují na základě doporučení personálních agentur. Na prvním kole pohovoru téměř nikdy uchazeč/ka o zaměstnání nemluví se svým potenciálním budoucím nadřízeným. Většinu pracovních pohovorů vede uchazeč s personalist(-k-)ou, který/á klade naprosto irelevantní otázky a o problematice práce, která je spojena s pozicí, kterou by měl uchazeč vykonávat, neví vůbec nic. Většina pohovorů sjednaných bez osobních doporučení (tedy bez konexí) je plýtváním času, a pokud se nekonají v okolí místa bydliště, je to vyložená ztráta času.“

„Pracovní pohovor měl 5 fází přímo s firmou plus simulaci se zákazníkem. Velmi zásadní byl pohovor v čínštině (druhý v pořadí). Znalost čínštiny, angličtiny a vzdělání (Master of Human Resources Management & Development) bylo to, čím jsem 'zapůsobila'. Moje vystupování a schopnost komunikovat byly také velmi důležité. Na mého budoucího manažera velmi zapůsobila informace o tom, že už sedm let žiju na Taiwanu. Tím pádem manažer věděl, že rozumím čínské kultuře a mám mezinárodní 'mindset', což denně využiju ve svém novém zaměstnání.“

Dále jsem se ptala na měsíční platové ohodnocení absolventů oboru Čínská filologie. Podle expertní studie Funkce a profily veřejných vysokých škol ČR Střediska vzdělávací politiky činí roku 2012 průměrná měsíční mzda absolventů FF UP 34 124 Kč. Mezi Filozofickými fakultami v České republice je to překvapivě nejvyšší uvedená částka, kdy i absolventi Filozofické fakulty UK v Praze mají nižší průměrnou mzdu (27 340 Kč).¹⁶³ Většina absolventů oboru Čínská filologie na FF UP, kterým nevadilo rozmezí svého platu uvést, má však měsíční příjem do 30 000 Kč (57 %). Bohužel 21 % absolventů nechtělo svůj měsíční příjem, je možné, že je tak výsledný počet ještě vyšší. Relativně velký počet absolventů (27 %) nedosáhne ani na průměrný plat v ČR, protože uvedli svůj měsíční příjem pouze v rozmezí 11 000 – 20 000 Kč. Zde jsem využila služeb firmy Kwik Survey filtrace odpovědí, která umožňuje zobrazení dotazníků jen těch respondentů, kteří stejně zodpověděli nějakou otázku. Domnívala jsem se, že respondenti, kteří uvedli své platové ohodnocení do 20 000 Kč, budou čerství absolventi studia, kterým byl nabídnut nižší nástupní plat, který se jim tak v budoucnu pravděpodobně zvýší. To se také potvrdilo, protože většina z nich ukončila

¹⁶³ KOUCKÝ, Jan, BARTŮŠEK, Aleš. **Funkce a profily veřejných vysokých škol ČR**. Středisko vzdělávací politiky, Pedagogická fakulta UK v Praze, únor 2012, s. 17. Přístupné na: <http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Srovn%C3%A1n%C3%AD%20VV%C5%A0%20%C4%8CR%202012%20-%20SVP%20PedF%20UK%202012-02-15.pdf>, (13. 6. 2012)

studium v letech 2010 – 2012. Ojedinele se objevili také absolventi, kteří ukončili studium v r. 1999, 2007 a 2009. Dva z absolventů, kteří uvedli mzdu do 20 000 Kč, pracují překvapivě v Praze, kde je přitom uváděna průměrná měsíční mzda o 26 % vyšší než v jiných krajích České republiky. V roce 2012 činí průměrný plat absolventa VŠ v Praze 38 849 Kč, zatímco např. v Olomouckém kraji je to 29 125 Kč.¹⁶⁴ 30 % respondentů uvedlo jako svůj měsíční příjem částku v rozmezí 21 000 – 30 000 Kč a 11 % absolventů částku 31 000 – 40 000 Kč. Částku 41 000 – 50 000 Kč uvedla 3 % respondentů, 51 000 – 60 000 Kč také 3 % respondentů a 5 % absolventů zmínilo plat nad 60 000 Kč.

Otázka č. 15 zjišťovala, zdali splnilo nynější zaměstnání představy absolventů o jejich budoucím uplatnění, které měli během studia. Jen 20 % respondentů uvedlo, že ano, 31 % absolventů uvedlo, že spíše ano, u 26 % absolventů jejich zaměstnání spíše představy nesplnilo a u 15 % nesplnilo. 9 % respondentů uvedlo, že neví, což v poznámce zdůvodnili tím, že během studia žádné konkrétní představy o svém budoucím povolání neměli. Objevily se i další poznámky, jedna absolventka uvedla, že by uvítala větší využití čínštiny, jejíž úroveň se stále zhoršuje, přestože čínštinu využívá denně v zaměstnání, kde však používá stále stejnou slovní zásobu. Uvítala by také zajímavější náplň práce a méně zodpovědnosti. Potvrdila se zde také má domněnka, že dřívější studenti studovali obor Čínská filologie více ze zájmu o čínštinu nebo Čínu než z vidiny získání perspektivního zaměstnání. Jedna respondentka zde totiž uvedla, že neměla žádné představy o svém budoucím zaměstnání a studovala jednoduše proto, že ji to bavilo. Dále se zde objevila např. poznámka: „*Mohu říct, že jsem během studia nepředpokládala, že budu pracovat v IT oboru. Ke konci studia jsem však už měla trochu reálnější představu a tu teď moje zaměstnání splnilo.*“ nebo poznámka: „*Tehdy jsem o international business nevěděl nic, dnes vím trochu.*“

Na základě otázky č. 16 jsem zjistila, zda by absolventi získali své nynější zaměstnání i bez vystudování oboru Čínská filologie. Zde nejvíce absolventů odpovědělo, že ne (42 %) a 17 % absolventů uvedlo, že by spíše práci nezískali, což opět dokládá velké množství absolventů, pracujících ve vystudovaném oboru. 3 % respondentů uvedlo, že neví. Relativně vysoký počet absolventů by však získal nebo spíše získal své zaměstnání i bez vystudování oboru Čínská filologie (40 %).

¹⁶⁴ NEVYHOŠTĚNÝ, Jan. Lidé v Praze vydělávají až o deset tisíc korun víc než jinde. iDNES.cz/Ekonomika. Přístupné na: http://ekonomika.idnes.cz/lide-v-praze-vydelavaji-az-o-deset-tisic-korun-vic-nez-jinde-pox-/ekonomika.aspx?c=A120424_190344_ekonomika_neh (10. 6. 2012)

Za největší překážku při hledání vhodného zaměstnání v oboru považují absolventi neznalost jiného oboru (technického, ekonomického apod.), kdy až 55 % respondentů se domnívá, že je to příčinou neúspěchu a 31 %, že je spíše příčinou nezdaru nalezení zaměstnání v oboru. Tento názor tedy sdílí 86 % absolventů, přestože v otázce č. 12 nikdo z respondentů neuvedl technické znalosti jako nezbytné pro získání zaměstnání, jen 21 % z nich považovalo technické znalosti za hodně důležité a 26 % za středně důležité. Tento rozpor je možné vysvětlit tím, že v otázce č. 12 odpovídali ve vztahu k jejich nynějšímu zaměstnání, zatímco zde mají vyjádřit svůj názor k problematice obecně. Pravděpodobně mají přehled o požadavcích pracovního trhu a o vysokých nárocích zaměstnavatelů na uchazeče o práci (viz kapitola Inzeráty s čínštinou). Potvrzuje to také názor jednoho respondenta, který ve své poznámce tvrdí, že *„znalost čínského jazyka sama o sobě je na trhu práce ČR téměř neuplatnitelná. Ideál současných zaměstnavatelů je znalost čínského a anglického jazyka + VŠ technického směru (pravděpodobně nejvyhledávanější by byl inženýr strojař s tímto jazykovým vybavením).“* Až 63 % absolventů se také domnívá nebo spíše domnívá, že nezdar při hledání vhodného zaměstnání v oboru souvisí s obecně nízkým počtem pracovních pozic pro absolventy Čínské filologie na pracovním trhu. Naopak většina absolventů (73 %) se nedomnívá nebo spíše nedomnívá, že by neúspěch zapříčinila příliš velká konkurence nebo náročný přijímací pohovor (71 %). Až 62 % respondentů věří, že příčinou nezdaru je nebo spíše je nedostatečná znalost čínského jazyka. Velké množství respondentů (56 %) si také myslí, že neúspěch při nalezení zaměstnání zapříčiní nebo spíše zapříčiní nedostatečná znalost jiného cizího jazyka. Naprostá většina absolventů nesouhlasí nebo spíše nesouhlasí s tím, že by absolvent Čínské filologie nenalezl uplatnění kvůli svému věku nebo pohlaví (92 %), kvůli nutnosti cestovat do zahraničí (82 %) nebo kvůli nevhodné pracovní době (73 %). Problémem by však podle nich mohla být nedostatečná praxe absolventa (s tvrzením souhlasí nebo spíše souhlasí 76 % respondentů) a částečně také malý nástupní plat či pomalé navýšení platu v budoucnosti (44 %) nebo náplň práce, která nesplňuje představy uchazeče (60 %). Další faktory jako práce možná pouze na živnostenský list, neochota stěhovat se za prací nebo příliš velká zodpovědnost a stres při práci neměly tak jednoznačné výsledky a podle některých respondentů by mohly zapříčinit neúspěch při nalezení vhodného zaměstnání, podle jiných však nikoliv (viz Tabulka č. 7). Ráda bych zde uvedla zajímavou poznámku jedné z absolventek, že jedním z faktorů neúspěchu při nalezení vhodného zaměstnání, by mohlo být samotné vzdělání: *„Na mnoha*

konkurzech jsem se doslechla, že jsem převzdělaná. Čínština byla paradoxně překážkou. Pokud má člověk zájem o práci, která nevyžaduje čínštinu, potenciální zaměstnavatel nemá o takového uchazeče zájem, protože např. předpokládá, že dotyčný po čase odejde za lepším uplatněním. Obecná představa totiž je, že čínština zaručuje lukrativní pozice.“ Další absolvent zase podotýká, že důležité je neomezovat se pouze na hledání práce v ČR, ale hledat i v zahraničí, kde je dobré uplatnění. Dále byly jako faktory neúspěchu uvedeny neznalost systému SAP a menší nabídka pracovních pozic u solidních čínských firem.

Tabulka 7 - Faktory, které by mohly být pro absolventy Čínské filologie příčinou případného nezdaru nalezení vhodného zaměstnání

	souhlasím (je příčinou nezdaru)	spíše souhlasím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím (není příčinou nezdaru)	nevím
Obecně málo pracovních pozic pro absolventy čínštiny	23 %	40 %	20 %	17 %	0 %
Příliš velká konkurence	9 %	16 %	43 %	30 %	2 %
Uchazeč nemá dostatečnou praxi	37 %	39 %	12 %	8 %	4 %
Uchazeč neumí dostatečně dobře čínsky	19 %	43 %	24 %	4 %	10 %
Nedostatečná znalost jiného cizího jazyka	13 %	43 %	20 %	13 %	11 %
Neznalost jiného oboru (technika, ekonomika,...)	55 %	31 %	8 %	4 %	2 %
Nevyhovující věk nebo pohlaví uchazeče	2 %	2 %	28 %	64 %	4 %
Náročný přijímací pohovor	0 %	10 %	29 %	42 %	19 %
Náplň práce nespĺňuje představy uchazeče	6 %	54 %	13 %	10 %	17 %
Neochota stěhovat se za prací	23 %	23 %	25 %	17 %	12 %
Příliš velká zodpovědnost a stres při práci	4 %	19 %	35 %	27 %	15 %
Malý nástupní plat nebo pomalé navýšení platu v budoucnu	9 %	35 %	35 %	6 %	15 %
Nevhodná pracovní doba	2 %	8 %	46 %	27 %	17 %
Nutnost cestovat do zahraničí	4 %	10 %	38 %	44 %	4 %
Práce pouze na živnostenský list	17 %	29 %	21 %	14 %	19 %

Na otázku, zda bylo třeba, aby se absolventi oboru Čínská filologie dále vzdělávali po vystudování UP uvedlo až 79 % respondentů, že ano. Někteří uváděli další PhD., nebo MBA studium, případně interní firemní školení. Další respondenti se zmínili o vzdělávání v IT technologiích, politologii nebo ekonomických a účetních systémech.

Jeden respondent podotknul, při práci s jazyky a pro udržení jazykové úrovně je nezbytné celoživotní studium a opakování. Jen 22 % absolventů se nijak dále vzdělávat nepotřebovalo.

Na otázku, zda využili absolventi oboru Čínská filologie znalosti čínštiny i po ukončení studia, odpověděl záporně pouze jeden respondent. U této otázky mohli respondenti zvolit více z nabízených odpovědí. 17 % absolventů uvedlo, že využívá znalosti čínštiny denně v zaměstnání, 19 % pak při příležitostném tlumočení a překládání, 12 % během služebních cest do Číny a 15 % při cestování. Dalších 13 % absolventů po ukončení studia vyučovalo čínštinu a 23 % respondentů využilo znalosti čínštiny jen pro osobní účely.

Otázka č. 20 byla otevřená a zjišťovala, jaké předměty byly pro absolventy oboru Čínská filologie nejužitečnější vzhledem k nynějšímu využití v zaměstnání. Nejčastěji byla zmiňována Fonetika čínštiny, Gramatika čínštiny, Gramatologie čínštiny, Obchodní čínština a konverzační hodiny s rodilým mluvčím. Někteří respondenti uvedli, že všechny předměty byly užitečné, někteří naopak odpovídali velmi negativně, a to že pro ně nebyly užitečné žádné předměty, případně uvedli jen jeden nebo dva jazykové předměty a ostatní považovali za nepotřebné nebo jako důležitý označili jen pobyt v Číně. Přesto rozhodně převládalo kladné hodnocení předmětů, především jazykových, občas také literárních nebo historických. Jeden respondent např. napsal: *“Nevzpomenu si na konkrétní předměty, ale důležitý rozhodně byl důraz na správnou výslovnost a všechny předměty, které přibližovaly dějiny, geografii, kulturu a čínský pohled na svět.”* Další účastník šetření zase poznamenal: *„Jazykové všechny; plus geografie, historie a literatura - pomohou při konverzacích a jednáních s čínskými klienty a při tlumočení.“*

Následující otevřená otázka naopak zjišťovala, zda na katedře nějaké předměty postrádali nebo se jim některé předměty zdály nepotřebné. Studenti prvních ročníků zmiňovali, že neměli příliš velký výběr předmětů. Zde bylo zmíněno velké množství návrhů na zavedení nových předmětů a také se objevilo více kritických názorů na výuku některých stávajících předmětů. Někteří absolventi uvedli, že přestože znalosti literárních a historických předmětů nevyužili ve svém zaměstnání, nepovažují je za nepotřebné nebo zbytečné, protože byly zajímavé a často jim znalosti širších souvislostí usnadnily komunikaci s Číňany. Respondenti postrádali především předměty zaměřené na tlumočení a překlady, hlavně pak na překlady z češtiny do čínštiny a překlady odborných textů s technickým nebo ekonomickým zaměřením. Např.: *„postrádala jsem větší škálu volitelných předmětů, a sice odbornou čínštinu*

v jednotlivých průmyslových odvětvích, hodiny tlumočení a více hodin překladu“; „více překladatelství s tématy různých oblastí (zdravotnictví, porodnictví, pediatrie, české úřady atp.) Znalost toho, co Číňané zde podnikající potřebují.“ nebo „Přímo k zaměstnání jako takovému jich bylo nepotřebných mnoho (ty "nejazykové"), ovšem znalosti čínských reálií, historie a kultury lze využívat při styku s Číňany i v zaměstnání, vůbec nepotřebné tedy nebyly žádné. Postrádala jsem ale předměty, na kterých by se vyučoval překlad a tlumočení do čínštiny, pokud si dobře vzpomínám, vždy to bylo pouze z čínštiny do češtiny.“ Někteří absolventi postrádali praxi, výuku tradičních nezjednodušených znaků, čínskou filozofii, etnologii a etnografii, didaktiku čínštiny, socio-kulturní praktikum, případně předměty zaměřené na ekonomickou a politickou situaci v Číně a znalosti obchodního jednání s čínskými partnery. Např.: „při dnešní pozici čínské ekonomiky ve světě je absolutně nezbytný předmět typu *contemporary chinese economy and macro situation* nebo něco podobného.“ Některým respondentům chyběly také předměty zaměřené na písemný projev v čínštině a teoretické semináře, které by je naučily správně psát vědecké práce. Vidíme, že velké množství požadavků absolventů se shoduje s požadavky současných studentů Čínské filologie, přesto je však patrné zlepšení v nabídce předmětů. Některé zmiňované návrhy absolventů již byly zrealizovány: otevřeny byly např. předměty Akademické psaní, Praxe, Pedagogika čínštiny nebo Tlumočnický seminář. Kritické poznámky absolventů byly částečně směřovány i k vyučujícím, přestože spíše jen výjimečně. Některým respondentům vadilo, že na studenty nemluví vyučující čínsky nebo jim nevyhovoval způsob jejich výuky. Např. „Obecně řečeno, neexistují nepotřebné předměty, pouze nepotřebné studijní materiály a neupotřebitelní lektori. Čínština je mluvený jazyk s ekonomickým potenciálem, tzn. je potřeba mnohem více konverzace a mnohem více obchodní čínštiny“ nebo „Postrádala jsem výrazně hodiny konverzace, vyučující na nás odmítali mluvit čínsky.“

Zdali absolventi považují vystudování čínštiny z hlediska uplatnění a konkurenceschopnosti na pracovním trhu za výhodu, se zajímala otázka č. 22. Až 74 % absolventů se domnívá, že je to výhoda (47 %) nebo je to spíše výhoda (27 %). 8 % absolventů uvedlo, že neví a jen 18 % respondentů tvrdí, že to z hlediska uplatnění a konkurenceschopnosti na pracovním trhu spíše není (13 %) nebo není výhoda (6 %). V poznámkách však často zmiňují, že je vhodné k čínštině vystudovat ještě jiný obor nebo VŠ, a že hodně záleží také na štěstí a na tom, jak se kdo dokáže prosadit. Objevil se také názor, že v současné době studuje čínštinu příliš mnoho lidí a absolventi z FF

UK jsou pro zaměstnavatele mnohem lákavější než absolventi z FF UP, také kvůli lepší úrovni čínštiny. Jeden respondent považuje za výhodu vysoké nároky, které se na studenty během studia kladou, protože „v reálném životě tolik neplave“. Cituji další zajímavé názory absolventů:

„Vypadá to jako výhoda, ale pravdou je, že Vám kolikrát řeknou, fajn, tak umíte čínsky, ale nemáte vystudovanou ekonomii. Nebo pokud je zaměstnaný v čínské firmě, nemá jako cizinec příliš velkou možnost postupu. Také asijský zaměstnavatel většinou nabídne pouze průměrný plat.“

„Jakákoliv schopnost, která zaujme je výhodou - čínština pro svou exotičnost zaujmout dokáže. Pro zaměstnavatele ale z 90 % není směrodatná a rozhoduje na základě jiných kritérií, tzn. čínština není na pracovním trhu výhodou.“

„Příští dekáda v Evropě bude příliv čínských businessmanů, kteří tu budou masivně investovat. Je pouze na nás, absolventech, jak svoje schopnosti využijeme. Dobrý pracovník místo práce tvoří, ne hledá;-) - to pro všechny, co brečí, že s čínštinou nemají uplatnění.“

Na otázku, zda by se absolventi po svých zkušenostech znovu rozhodli ke studiu Čínské filologie, odpovědělo 33 % absolventů, že ano, 41 % absolventů, že spíše ano, 10 % absolventů, že spíše ne a 12 % absolventů by si studium Čínské filologie znovu nevybralo. 4 % absolventů uvedlo, že neví. Tuto otázku absolventi většinou blíže nekomentovali. Objevily se pouze často názory, že by si zvolili studium čínštiny v kombinaci s ekonomickým oborem nebo IT. Jedna absolventka uvedla, že pro ni byla čínská filologie pouze doplňkem k druhému oboru, a proto by si po svých zkušenostech vybrala raději jiný jazyk, který by nebyl tak náročný. Další respondent uvedl, že „ne z hlediska uplatnění na pracovním trhu, ale proto, že jsem si Čínu a celou její kulturu oblíbila a je to země, do které se budu vždy ráda vracet. Nicméně studium na UP už bych si v budoucnu nezvolila, studium čínštiny ano.“

Poslední otázka zjišťovala, co by absolventi doporučili nynějším studentům Čínské filologie, aby se v budoucnu co nejlépe uplatnili na pracovním trhu. Většinou jim radili pečlivě studovat, hledat si praxi nebo práci již při studiu, aby získali co nejvíce zkušeností a strávit co nejdelší dobu v ČLR nebo na Taiwanu. Dále jim doporučovali

nebát se zkoušet nové věci a studovat k čínštině ještě jiný „nejazykový“ obor (nejčastěji byly zmiňovány IT, ekonomie nebo technika). Radili jim také aktivně využít všech naskytnutých příležitostí, snažit se být co nejvíce v kontaktu s Číňany a zlepšovat si jazyk čtením a poslechem čínštiny. Upozorňují, že diplom zaměstnavateli většinou nestačí a uchazeče o práci si důkladně prozkouší, aby zjistil, co skutečně umí. Studenti by si měli podle absolventů také uvědomit, že čínštinu je třeba studovat celý život, a že je potřeba kromě sebevědomí projevit také určitou pokoru a úctu k autoritám. Z 50 velmi zajímavých a dobře míněných rad na závěr cituji alespoň některé:

„Být aktivní na pracovním trhu, aby se sami zajímali o firmy, které nějakým způsobem spolupracují s ČLR. Pokud mají opravdu zájem, není problém najít uplatnění v oboru. I když častou podmínkou je přestěhování se za práci do větších měst, případně do zahraničí. Výhodnější je určitě věnovat se více jazykům zároveň, samotné se mi potvrdilo, že lépe placené pracovní místo lze spíše získat i mimo území ČR - Dánsko, Německo.“

„Ať se hodně učí, aby uměli dobře čínsky, a vysoká škola tak pro ně nebyla ta nejsmutnější a nejvíce vyčerpávající ztráta času. A ať si vyzkouší pracovat během studia, aby si vytvořili představu, čemu by se chtěli v životě věnovat a měli si co napsat do životopisu :-).“

„Co nejvíce hledat možnosti být v Číně, hledat si občasné práce i během studia a hlavně se nebát překládat, každý jednou začínáme a děláme chyby, a čím víc zkušeností, tím lépe. V Číně pokud možno nemluvit anglicky, ale komunikovat co nejvíce čínsky i se zahraničními studenty. Hodně číst a poslouchat televizi.“

„Vycestovat do Číny a studovat jazyk právě tam, plus se vzdělávat v dalších oborech (ekonomie, technika, práva). Pouhá znalost jazyka je na dnešním konkurenceschopném trhu poněkud málo.“

„Těm, co se chtějí po studiu vrtat ve slovníkách a studovat až do smrti neporadím nic, protože mě to nezajímá. Ti, co chtějí uplatnit čínštinu v podnikání, musí pochopit, že studium čínštiny je pouze náradí, nástroj, prostě to nestačí. Není to konkurenční a je

třeba něco jako čínština a economics+management, to je teprve kvalitní výbava do zaměstnání.“

„Čínsky musí mluvit! Teorie jsou k ničemu a zaměstnavatele nezajímá, co víte o které dynastii, ani jestli rozumíte tchangské poezii. Naučte se technické věci, běžte na praxi, třeba i neplacenou do firmy. (ne kopírovat, ale do provozu).“

„Hlavně by se měli naučit čínsky! Během studia na VŠ je dobré si vypěstovat návyk na studium tak, aby se stalo běžnou součástí vašeho života. Představa, že si celoživotně vystačím s tím, co se naučím na VŠ je zcestná, stejně jako představa, že věci, do kterých se mi teď nechce, se naučím někdy potom, až bude čas. Nenaučíte! Čas nebude!“

Z průzkumu mezi absolventy oboru Čínská filologie tedy vyplývá, že velké množství absolventů se uplatnilo v oboru, kde využívají znalosti čínštiny. Byli většinou pracovně aktivní již během studia na UP, díky čemuž získávali cenné zkušenosti a často také nabídky další spolupráce po ukončení studia. V naprosté většině případů neměli absolventi po ukončení studia problémy s nalezením uplatnění na pracovním trhu. Často měli zaměstnání již při studiu nebo našli práci okamžitě, případně do jednoho měsíce od ukončení studia na UP. Většina absolventů pracuje v zahraničí, v Praze nebo v Olomouckém kraji a náplň jejich práce většinou spíše splňuje očekávání, která měli během studia. Nejčastěji se uplatnili v soukromém sektoru jako překladatelé a tlumočníci, jako manažeři různých firem spolupracujících s ČLR nebo Taiwanem, kde zajišťují komunikaci s čínskými partnery, případně pracují na různých asistentských pozicích. Někteří absolventi působí jako vyučující nebo odborní asistenti na Katedře asijských studií nebo se věnují soukromé výuce cizích jazyků.

Měsíční příjem absolventů se u většiny pohybuje v rozmezí 11 000 – 20 000 Kč nebo 21 000 - 30 000 Kč. Předpoklad současných studentů Čínské filologie a novinářů, kteří vidí ve znalosti čínštiny záruku získání lukrativního a dobře placeného zaměstnání (viz teoretická část), se tedy nepotvrdil. Příjem absolventů oboru Čínská filologie rozhodně není vyšší než příjem absolventů jiných oborů VŠ v ČR, kolikrát spíše naopak.¹⁶⁵ Rozhodující byly pro získání zaměstnání především jejich znalosti čínštiny a angličtiny, komunikační schopnosti, počítačové dovednosti, osobnost a vystupování

¹⁶⁵ ANTOŠOVÁ, Klára. **Platový průzkum 2011: zkušený JAVA vývojář si může přijít až na 95 tisíc.** <http://www.itbiz.cz/platovy-pruzkum-2011-zkuseny-java-vyvojar-si-muze-prijit-az-na-95-000>, (15. 6. 2012).

absolventů. Překvapivě méně důležité pak byly vysokoškolský titul, předchozí praxe na obdobné pozici a technické znalosti, přestože jejich neznalost absolventi zároveň hodnotili jako jeden z hlavních důvodů případného neúspěchu získání zaměstnání v oboru.

Samotné studium Čínské filologie hodnotili absolventi většinou kladně, objevily se ovšem také kritické připomínky nebo návrhy na zavedení nových předmětů, které by přispěly ke zkvalitnění výuky. Až 80 % absolventů se muselo po vystudování UP dále vzdělávat a často si osvojit znalosti ještě jiných oborů, nejčastěji z oblasti IT, techniky nebo ekonomie. Většina absolventů by se i po svých zkušenostech rozhodla znovu ke studiu oboru Čínská filologie.

2.3 Průzkum provedený mezi personalisty českých firem

Průzkum mezi personalisty českých firem byl proveden formou dotazníků, které jsem tentokrát šířila výlučně emailem. Dotazník byl přístupný na internetové adrese http://kwiksurveys.com?s=LLMHKG_b899c099 v období od dubna do května 2012. České firmy mají na svých internetových stránkách vždy uvedený nějaký kontaktní centrální email, některé zveřejňují dokonce emailové adresy svých zaměstnanců, často právě personalistů. Mým záměrem bylo oslovit především firmy, které nějak obchodují nebo jinak spolupracují s ČLR nebo Taiwanem, a pro které by tedy potenciálně mohl být absolvent oboru Čínská filologie jako uchazeč o práci zajímavý. Oslovila jsem 100 českých firem, u kterých bylo možné předpokládat nějakou spojitost s Čínou. Vzhledem k tomu, že z firemního prostředí jsem očekávala velmi nízkou návratnost vyplněných dotazníků k celkovému počtu oslovených subjektů, což se také potvrdilo, oslovila jsem ještě asi dalších 700 českých firem, které jsou zaměřené na export/import, zahraniční obchod nebo jiným způsobem spolupracují se zahraničím. Většina firem orientovaných na zahraničí totiž potřebuje zaměstnance, kteří ovládají cizí jazyky, a někdo se znalostí čínštiny by je tedy mohl zaujmout.

Dotazník tvořilo celkem 24 otázek. Většinou se jednalo o uzavřené otázky, na které mohli respondenti rychle odpovědět výběrem nejvhodnější z nabízených odpovědí. Pouze čtyři otázky byly otevřené a respondenti na ně odpovídali individuálně. Prvních pět otázek zjišťovalo bližší informace o firmách, abychom věděli, jaké firmy se průzkumu zúčastnily, kolik mají zaměstnanců, v jakém kraji sídlí, v jakém odvětví

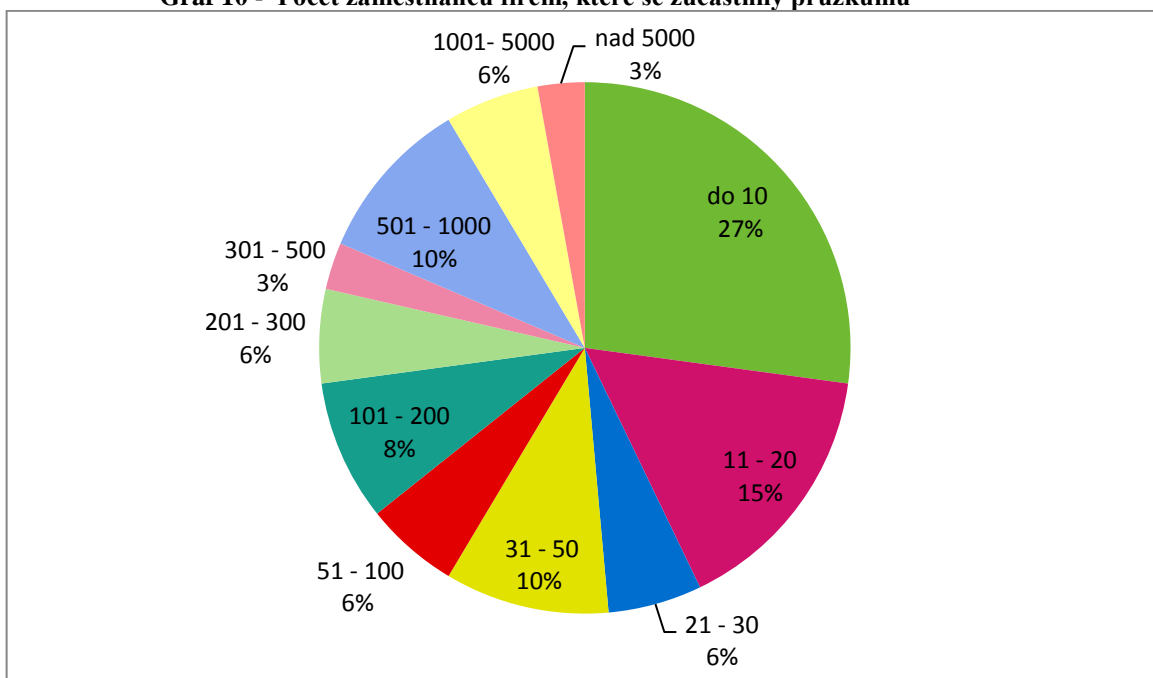
pracují a zda obchodují nebo jinak spolupracují se zahraničím. Otázky č. 6 – 16 si kladly za cíl najít odpověď, jakým způsobem firmy přijímají nové zaměstnance z řad absolventů VŠ, jak u nich probíhá přijímací pracovní pohovor a jaké znalosti a dovednosti jsou pro ně důležité. Dále zjišťovaly, jaké faktory ovlivní přijetí nebo nepřijetí uchazeče o práci, jaký nástupní plat firmy novým zaměstnancům nejčastěji nabízejí a zda umožňují zaměstnancům další vzdělávání. Otázky č. 17 – 25 se ptají, zda firmy spolupracují s Čínou a zda by pro ně byl přínosný zaměstnanec, který umí čínsky. Zajímalo mě, na jakých pozicích by u nich mohl případně absolvent oboru Čínská filologie pracovat a zda by pro něj byla znalost čínštiny výhodou oproti jiným kandidátům. Dále jsem se ptala, zda by firmy umožnily studentům oboru Čínské filologie praxi při studiu a co by doporučily studentům dělat, aby se v budoucnu co nejlépe uplatnili na pracovním trhu.

Průzkumu se dohromady zúčastnilo 71 z oslovených firem. Z toho 37 firem uvedlo název společnosti, zbylé firmy se rozhodly zůstat v anonymitě. Konkrétně se průzkumu zúčastnily následující firmy: ADHOC s.r.o., TECHNOEXPORT, a.s., ACO Industries Tábor s.r.o., RAVAK a.s., CEDIMA Meziměstí s.r.o., ALFA LAVAL, HS Flamingo s.r.o., PZP KOMPLET a.s., Bureš Art s.r.o., První brněnská strojírna Velká Bíteš a. s., CK Alvarez s.r.o., Ant.Petr, spol. s r.o., CzechFibre, spol. s r.o., ŠKODA AUTO, CK China Tours, Saar Gummi Czech s.r.o., ELKOMP Kroměříž spol.s r.o., DIMONT HDX, Schwan Cosmetics CR, s.r.o., Lihovar Hrabová s.r.o., ELFIS s.r.o., DURANGO - Zdravotnická elektronika s.r.o., KYB Manufacturing Czech s.r.o., LAC, s. r. o., OBZOR, výrobní družstvo Zlín, TI Automotive AC s.r.o., SEJONG Czech s.r.o., Behr Czech s.r.o., Tyco Electronics EC Trutnov s.r.o., Voestalpine ČR s.r.o., BAEST, T-Mobile Czech Republic a.s., Walmark a.s., Preciosa Ornela, a.s., OCELTECH,s.r.o., Sotio, Eriell Corporation, s.r.o. a Foxconn Techonology CZ s.r.o.

Většina firem pracuje v oblasti Průmysl a výroba (18 %), Obchod, prodej a nákup (16 %), Strojírenství (15 %), Automobilový průmysl (12 %) a Technika a elektrotechnika (8 %). Dále se objevily také odvětví Zdravotnictví a farmacie (4 %), Potravinářství a chemie (3 %), IT a multimédia (3 %), Lidské zdroje a personalistika (3 %), Telekomunikace (3 %), Stavebnictví (3 %) a Cestovní ruch (2 %). Ojedinele se do průzkumu zapojily také firmy z odvětví Doprava a logistika, Gumárenský průmysl, Energetika, Zemědělství, Finance nebo Management a marketing.

Dále mě zajímalo, jaké firmy se do průzkumu zapojily co do počtu zaměstnanců. Celkem 27 % firem má do 10 zaměstnanců, 15 % firem má 11 – 20 zaměstnanců, 6 % firem má 21 – 30 zaměstnanců, 10 % firem 31 – 50 zaměstnanců, 6 % firem 51 – 100 zaměstnanců, 8 % firem 101 – 200 zaměstnanců, 6 % firem zaměstnává 201 – 300 lidí, 3 % firem zaměstnává 301 – 500 lidí, 10 % firem pak 501 – 1000 lidí, 6 % firem má 1001 – 5000 zaměstnanců a 3 % dokonce nad 5000 zaměstnanců (viz Graf č.10). V poznámce však několik nadnárodních firem uvedlo, že celý holding má přes 3000 zaměstnanců a jeden dokonce uvedl 26 650 zaměstnanců, ale v průzkumu uvedli pouze počet zaměstnanců v ČR.

Graf 10 - Počet zaměstnanců firem, které se zúčastnily průzkumu

vlastní zpracování

Pouze jedna firma, která se průzkumu zúčastnila, nijak nespolupracuje se zahraničím, 99 % firem uvedlo, že se zahraničím obchoduje nebo jinak spolupracuje a při uvedení bližších informací zmínily státy celého světa, nejčastěji uváděly spolupráci se státy EU (především s Německem, Francií a Rakouskem), dále s Čínou, USA, Ruskem, Vietnamem, Indií nebo Japonskem.

Otázkou č. 5 jsem zjišťovala, zda firmy zaměstnávají i čerstvé absolventy VŠ. Zde průzkum vyvrátil mé hypotézy. Domnívala jsem se, že firmy z větší míry nebudou zaměstnávat studenty VŠ a že před čerstvým absolventem VŠ upřednostní uchazeče s několikaletou praxí v oboru. Až 35 % firem však uvedlo, že zaměstnává i studenty VŠ

a 29 % firem zaměstnává absolventy VŠ bez pracovních zkušeností. 11 % firem zaměstnává čerstvé absolventy VŠ, kteří však absolvovali alespoň nějakou praxi při studiu a pouze 9 % firem uvedlo, že sice zaměstnává absolventy VŠ, ale upřednostňuje uchazeče s několikaletou praxí. 11 % firem uvedlo, že vůbec nezaměstnává absolventy VŠ a překážkou pro uchazeče o práci v těchto firmách by tedy nebyla nedostatečná praxe, ale obecně neupotřebitelnost vysokoškolského vzdělání. Jen 3 % firem uvedlo, že spolupracuje s čerstvými absolventy VŠ dle potřeby, a to na živnostenský list. Zde se tedy ukazuje, že předchozí praxe není pro přijetí do zaměstnání tak důležitá, jak jsem se domnívala, protože až u 62 % firem by se mohli uplatnit i studenti nebo čerství absolventi VŠ bez jakékoli dřívější praxe. Přesto je jistě každá předchozí pracovní zkušenost pro studenty a absolventy oboru Čínská filologie výhodou, která jim zajistí větší konkurenceschopnost.

Které vysokoškolské obory personalisté upřednostňují při zaměstnávání absolventů? V otázce č. 6. mohli respondenti zvolit více vhodných odpovědí. Jednoznačně největší zájem mají firmy o absolventy oborů Strojírenství (21 %), Ekonomie (18 %), Elektrotechniky (14 %), Informatiky (9 %) a Cizích jazyků (9 %). Částečně také o absolventy oborů Chemie (4 %) nebo Stavebnictví (4 %). Spíše ojedinělý zájem mají oslovené firmy o studenty Práv, Matematiky, Farmacie, Ekologie, Geografie, Politologie, Biologie a Fyziky a absolventy oborů Lékařství, Sociologie, Tělovýchovy nebo Pedagogiky nezaměstnávají vůbec. Absolventi, kteří mají vystudované cizí jazyky, jsou tak ve firmách, které se zúčastnily průzkumu, relativně žádaní a mohli by mít šanci na uplatnění.

Otázka č. 7 zjišťuje, jakým způsobem firmy nejčastěji nacházejí nové zaměstnance. Zde firmy využily možnosti zvolit více odpovědí a uváděly v hojném počtu téměř všechny nabízené možnosti. Přesto převážily tři hlavní způsoby hledání nových zaměstnanců. 23 % firem zveřejní inzerát s nabízenou pozicí na internetu nebo v novinách, 19 % firem nachází nové zaměstnance na doporučení nějakého známého a 17 % firem přijme za zaměstnance uchazeče o zaměstnání, který firmu sám osloví. Z toho vyplývá, že při získání zaměstnání hrají často roli také štěstí a konexe a rozhoduje aktivita samotných uchazečů o práci, kteří musí sami vyhledat inzerát s nabízenou pracovní pozicí nebo přímo oslovit firmu, kde by rádi pracovali, i bez podání inzerátu s volnou pracovní pozicí z její strany. Potvrzuje se tak tvrzení absolventů oboru Čínská filologie, kteří zdůrazňovali potřebu sebevědomí, odvahy a aktivního přístupu při hledání práce. 9 % firem dále zmínilo, že při hledání nových

zaměstnanců využívá služeb personální agentury a 8 % také služeb Úřadů práce. 7 % firem si vyhlédne zaměstnance již mezi studenty, 6 % firem prodlouží spolupráci s absolventy různých trainee programů nebo pracovních praxí v jejich firmě a dalších 6 % firem vybírá vhodné kandidáty na pracovní pozici z uveřejněných životopisů zájemců o práci na internetu.

Průběh pracovního přijímacího pohovoru a nejčastější příčiny neúspěchu uchazečů o práci jsme hledali v odpovědích na otázku č. 8. Průběh pohovoru často odpovídá informacím o pohovoru, které uvedli absolventi nebo studenti oboru Čínská filologie. Uchazeči se zkoušejí formou testů, díky kterým se zjistí skutečná úroveň požadovaných technických a jazykových znalostí. Pro přezkoušení jazykových znalostí jsou pohovory často vedeny kompletně nebo částečně v cizím jazyce, případně mají uchazeči ukázat také svůj písemný projev. Některé firmy mluví až o několikastupňovém náročném přijímacím pohovoru, kde jsou uchazeči o práci podrobováni ještě dalším, nejčastěji psychologickým testům, testům prověřujícím jejich analytické a logické myšlení, případně mají řešit zadané modelové situace. Respondent firmy CEDIMA Meziměstí s.r.o. uvedl jak velmi konkrétní podobu jejich přijímacího pohovoru, tak nejčastější příčiny neúspěchu: *„V přátelském duchu, představíme společnost CEDIMA Meziměstí s.r.o., pohovoříme se zájemcem o zaměstnání o jeho oboru vzdělání, případně předcházející praxi. Vzhledem k dlouholeté praxi ve výběru z řad zájemců o práci zhodnotíme vhodnost pro pracovní pozici případně pro jiné pracovní místo. Nabídneme podmínky pracovněprávního vztahu. Předvýběr probíhá s personalistou, přijetí schvaluje jednatel společnosti. Příčiny neúspěchu: nedostatečná kvalifikace v oboru, nadměrný zájem o zaměstnanecké benefity, přílišné sebevědomí s nedostatkem pokory, apod. Při přijímacím pohovoru v přátelském duchu lze vycítit charakterové vlastnosti uchazeče. Pokud se nejedná o velmi specializované pracovní zařazení, upřednostňujeme přirozenou dravost a motivaci k dosažení vzájemných cílů.“* Nejčastější příčiny neúspěchu uchazečů o práci na pracovním pohovoru jsou podle respondentů lživé informace uvedené v životopise, týkající se především uvedené úrovně svých znalostí a dovedností, které uchazeč nadhodnotí, dále nesplnění všech základních požadavků na danou pozici, jiné oborové zaměření uchazeče, nedostatečná znalost cizích jazyků, špatné komunikační schopnosti, vzájemné nesympatie nebo špatné povahové rysy uchazeče. Dále byly mezi faktory, které způsobují neúspěch uchazečů o práci při pohovoru, uvedeny nedostatečná praxe, nereálně vysoké požadavky na nástupní plat a neochota přizpůsobit se daným pracovním podmínkám. Respondenti často uváděli, že

uchazeči o práci nerespektují nutné požadavky a hlásí se na pozice, kterým neodpovídá jejich vzdělání a praxe. Z velkého množství zajímavých odpovědí cituji alespoň následující:

„Musí prokázat zájem o obor a znalosti z oboru. Pokud se kdokoliv jako první zeptá na peníze a nezajímá ho jako první zadání a předvedení vlastních schopností, není celkem o čem jednat. Z takových pracovníků nikdy nic nebylo.“

„Poslání CV, příchod a interview nad CV, otázky: co dosud dělal, jak, řešení problémů, orientace v informačních zdrojích, schopnost samostatné práce s písemnými výstupy, jazyková zručnost, nekonfliktní jednání. Neúspěch: fluktuace v předešlé práci, nejasná historie, nesamostatnost, nepravdivé informace.“

„Záleží na pracovní pozici, která se obsazuje. Běžně obsazované THP pozice mají 2-3 kola personálních pohovorů. 1) personalista + budoucí nadřízený - základní testování znalostí, zkušeností a jazykových dovedností 2) personalista + budoucí nadřízený - detailní testování znalostí, zkušeností a jazykových dovedností uchazečů, kteří se dostali do užšího výběru 3) personalista - u některých uchazečů se dělá psychologický test osobnosti.“

„Několik stupňů pohovoru podle hledané pozice. Nejčastější příčinou neúspěchu je typ tzv. "mrtvá ryba". Odpovídá jen ANO, NE, tj. nejeví aktivní přístup, entuziasmum a zájem.“

„Nejčastěji formou interview, případně odborné testy, PC testy, jazykové testy, modelové situace, případové studie nebo celá Assessment centra (především Call centra a manažerské pozice) Příčina neúspěchu je individuální - u nevybrání životopisu především nedostatečná praxe a u pohovoru osobnost.“

Další otázkou jsem zjišťovala, jaký pracovní poměr firmy čerstvým absolventům VŠ nejčastěji nabízejí. Respondenti zde mohli zvolit více variant odpovědí. 38 % firem jim nabízí nejčastěji zaměstnání na plný úvazek na dobu určitou a 25 % firem i zaměstnání na plný úvazek na dobu neurčitou. 8 % firem zaměstnává čerstvé absolventy VŠ jen

na částečný úvazek a 9 % firem na dohodu o provedení práce. Jen výjimečně nabízejí absolventům VŠ spolupráci na živnostenský list nebo na dohodu o pracovní činnosti.

Na základě odpovědí na otázku č. 10 můžeme potvrdit, že jen u 15 % dotázaných firem je pro získání práce nezbytný vysokoškolský titul. Pro 33 % firem je vysokoškolský titul spíše důležitý a pro 34 % ne moc důležitý. Až 20 % respondentů jej označilo za nepodstatný. Zde se opět potvrzuje fakt, že firmy si více cení samotných znalostí uchazečů o práci než ukončeného vysokoškolského vzdělání. Potvrzují to i další podotázky, podle kterých je i řidičský průkaz pro firmy podstatně důležitější než vysokoškolský titul. Jako důležitý nebo spíše důležitý jej hodnotí 71 % dotázaných, zatímco vysokoškolské vzdělání je důležité nebo spíše důležité jen 54 % z nich. Jako nejdůležitější ze všech faktorů se ukázaly být znalosti anglického jazyka, které jsou nezbytné pro získání zaměstnání u 45 % firem a spíše důležité u 45 % firem. Jen pro 10 % firem nejsou znalosti angličtiny moc důležité a dokonce ani jeden respondent je neoznačil za nepodstatné. Velmi důležitá se ukázala být také předchozí praxe na obdobné pozici, která je nezbytná u přijímání nových zaměstnanců pro 35 % firem a spíše důležitá pro 51 % firem. Přestože většina firem zaměstnává i studenty VŠ nebo čerstvé absolventy VŠ bez předchozích pracovních zkušeností (viz otázka č. 5), neznamená to, že pro firmy není praxe důležitá, jak potvrzuje také časté uvedení nedostatečné praxe v odpovědích na otázku č. 9 jako důvodu, proč jsou většinou uchazeči o práci neúspěšní u přijímacích pracovních pohovorů. Znalost německého jazyka je velmi důležitá pro 20 % firem, spíše důležitá pro 25 % firem a ne moc důležitá pro 26 % firem. 30 % firem označilo znalost německého jazyka jako nedůležitou nebo nepodstatnou při přijímání nového zaměstnance. Bohužel znalost čínského jazyka je nepodstatná až pro 75 % firem. Velmi důležitá je jen pro 5 % firem, spíše důležitá pro 2 % firem a 16 % firem ji označilo za ne moc důležitou. Požadavky na znalost dalšího cizího jazyka byly u firem považovány většinou za ne moc důležité nebo nedůležité (72 %). Naopak počítačové dovednosti jsou pro přijetí zaměstnanců pro naprostou většinu firem velmi důležité nebo spíše důležité (95 %). Stejně důležité jsou pro přijetí zaměstnance také jeho komunikační schopnosti, 61 % firem je označilo za zásadní a 39 % za spíše důležité pro přijetí zaměstnance. Pouze 2 % respondentů je považuje za ne moc důležité nebo nedůležité. Technické znalosti uchazečů o práci jsou nezbytné pro 48 % firem a spíše důležité pro 37 % firem. Pro 60 % firem jsou velmi nebo spíše důležité také ekonomické znalosti uchazeče (viz tabulka č. 8). Mezi jinými faktory,

kteří by mohly ovlivnit přijetí nového zaměstnance, se často objevovaly logické myšlení, sociální gramotnost, smysl pro loajalitu a samostatnost.

Tabulka 8 - Znalosti a dovednosti důležité pro přijetí zaměstnance

	Zásadní	Spíše důležité	Ne moc důležité	Nepodstatné	Nevím
Vysokoškolský titul	15 %	33 %	34 %	18 %	0 %
Předchozí praxe na obdobné pozici	35 %	51 %	12 %	2 %	0 %
Znalost anglického jazyka	45 %	45 %	10 %	0 %	0 %
Znalost německého jazyka	19 %	25 %	26 %	30 %	0 %
Znalost čínského jazyka	5 %	2 %	16 %	75 %	2 %
Znalost jiného jazyka	12 %	14 %	31 %	41 %	2 %
Počítačové dovednosti	55 %	40 %	5 %	0 %	0 %
Komunikační schopnosti	61 %	37 %	1 %	1%	0 %
Technické znalosti	49 %	37 %	13 %	1 %	0 %
Ekonomické znalosti	22 %	39 %	30 %	9 %	0 %
Řidičský průkaz	34 %	37 %	16 %	10 %	3 %

vlastní zpracování

Otázka č. 11 zjišťovala, jak by ovlivnily rozhodnutí přijmout zaměstnance další faktory, jako jsou vzhled a vystupování, povaha a osobnost, předchozí delší pobyt v zahraničí, odolnost vůči stresu, věk a pohlaví uchazeče, motivační dopis uchazeče nebo znalosti uchazeče o firmě. Ze všech faktorů ovlivní nejvíce rozhodnutí o přijetí zaměstnance vzhled a vystupování, kde 48 % respondentů uvedlo, že vzhled a vystupování určitě ovlivní a 46 %, že spíše ovlivní jejich rozhodnutí. Až pro 90 % respondentů je také při přijímání nových zaměstnanců důležitá povaha a osobnost uchazeče. Pro 89 % firem je důležitá časová flexibilita uchazeče o zaměstnání a pro 82 % firem také jeho odolnost vůči stresu, což je mnohem větší podíl, než jsem předpokládala. Životopis uchazeče může ovlivnit rozhodnutí o přijetí až u 74 % firem, zatímco motivační dopis určitě nebo spíše ovlivní rozhodnutí jen 36 % respondentů. Větší váhu mají doporučení od předchozích zaměstnavatelů (55 %), znalosti uchazeče o firmě (53 %) nebo předchozí delší pobyt uchazeče v zahraničí (49 %). Rozhodnutí pravděpodobně neovlivní pohlaví a věk uchazeče o práci, přestože pouze 27 % respondentů uvedlo, že to jejich rozhodnutí neovlivní vůbec a 50 % respondentů jen spíše neovlivní. U tohoto bodu jsem očekávala, že věk a pohlaví uchazeče vůbec neovlivní rozhodnutí o přijetí zaměstnance u většího počtu firem. U 23 % firem totiž tento faktor rozhodnutí ovlivní nebo spíše ovlivní, což je více, než jsem předpokládala.

(viz tabulka č. 9). Jedna z firem uvedla mezi dalšími faktory, které by mohly ovlivnit rozhodnutí o přijetí zaměstnance také „*osobnostní rysy, týmovou práci, ochotu učit a nezaprděnost.*“

Tabulka 9 - Faktory, které ovlivní rozhodnutí o přijetí zaměstnance

	Určitě ovlivní rozhodnutí	Spíše ovlivní rozhodnutí	Spíše neovlivní rozhodnutí	Vůbec neovlivní rozhodnutí	Nevím
Vzhled a vystupování	48 %	46 %	6 %	0 %	0 %
Povaha a osobnost	59 %	31 %	7 %	1 %	2 %
Předchozí delší pobyt v zahraničí	17 %	32 %	34 %	17 %	0 %
Časová flexibilita	32 %	57 %	9 %	0 %	2 %
Ochota jezdit na služební cesty do zahraničí	32 %	35 %	21 %	9 %	3 %
Znalosti uchazeče o Vaší firmě	16 %	37 %	34 %	13 %	0 %
Odolnost vůči stresu	33 %	49 %	13 %	4 %	0 %
Věk a pohlaví uchazeče	6 %	17 %	50 %	27 %	0 %
Životopis uchazeče	29 %	45 %	20 %	6 %	0 %
Motivační dopis uchazeče	6 %	30 %	53 %	11 %	0 %
Doporučení od předchozích zaměstnavatelů	20 %	35 %	42 %	3 %	0 %

vlastní zpracování

Díky otázce č. 12 jsme poznali, jakým způsobem se ve firmách ověřují jazykové znalosti uchazeče. Jednoznačně nejvíce firem (48 %) uvedlo, že část přijímacího pohovoru probíhá v cizím jazyce. 12 % firem vůbec neověřuje jazykové znalosti, 11 % jazykové znalosti neověřuje, ale uchazeč musí doložit vysokoškolský diplom, certifikát nebo jiné potvrzení o svých jazykových znalostech. Pouze ojediněle respondenti uvedli, že vyžadují od uchazeče dlouhodobý pobyt v cílové zemi, avšak jazykové znalosti více neověřují. U 12 % firem se ověřují jazykové znalosti písemným testem, u 7 % samostatným písemným projevem a u 3 % telefonickým hovorem s rodilým mluvčím. 7 % respondentů také potvrdilo, že v cizím jazyce probíhá celý pohovor. Respondenti měli opět možnost uvést více odpovědí, tak je možné, že jsou způsoby zkoušení jazykových znalostí často kombinovány. Jeden respondent také zmínil zkoušení formou videokonference s rodilým mluvčím.

Dále jsem se ptala, jaké by mohl čerstvý absolvent VŠ očekávat měsíční platové ohodnocení. Většina firem (71 %) uvedlo pravděpodobný nástupní plat do 25 000 Kč. Z toho 5 % firem uvedlo dokonce částku v rozmezí 11 000 – 15 000 Kč. 34 % respondentů uvedlo částku v rozmezí 16 000 – 20 000 Kč a 32 % firem částku 21 000 – 25 000 Kč. U 12 % firem by mohl čerstvý absolvent očekávat nástupní plat ve výši 26 000 – 30 000 Kč a u 6 % firem dokonce 31 000 – 40 000 Kč. Ojedinele byly uvedeny částky v rozmezí 41 000 – 50 000 (2 %) nebo nad 60 000 Kč (1 %). Ostatní respondenti nevěděli. Až 52 % respondentů však následně v otázce č. 15 uvádí, že by nově přijatý zaměstnanec mohl očekávat zvýšení platu a u 35 % firem by pak zvýšení platu spíše mohl očekávat. Jen u 9 % firem by spíše zvýšení platu nebylo možné a 4 % respondentů uvedlo, že neví. Podíl zvýšené částky není možné generalizovat, protože záleží na mnoha faktorech, které zvýšení platu ovlivní (ekonomická situace v zemi, výše inflace, obchodní úspěchy firmy a zaměstnance apod.). Je to tedy velmi individuální záležitost, kdy navýšení částky se odvíjí i od jednotlivých pracovních pozic. Nejčastěji však respondenti uváděli zvýšení platu po jednom roce, a to řádově o několik tisíc korun (od 2000 – 5000 Kč) a k dalšímu navýšení platu dochází většinou po dalších třech až čtyřech letech.

Na otázku, zda mohou nově přijatí zaměstnanci v budoucnu očekávat nějaký profesní růst, odpovědělo 36 % respondentů, že ano a 39 % respondentů spíše ano, což je výsledek velmi pozitivní. U 22 % firem by spíše nebylo možné očekávat profesní růst a pouze 3 % respondentů vyloučila možnost profesního růstu. Až 77 % firem nabízí svým zaměstnancům možnosti dalšího vzdělávání, nejčastěji v podobě různých jazykových kurzů, odborných školení nebo seminářů, které zvýší kvalifikovanost zaměstnance nebo prohloubí jeho dosavadní znalosti. 20 % firem žádné možnosti dalšího vzdělávání zaměstnancům nenabízí, 3 % respondentů uvedlo, že neví.

Další otázky průzkumu se již týkaly konkrétního uplatnění absolventů oboru Čínská filologie. Otázkou č. 17 jsem zjišťovala, kolik z firem, které se zúčastnily průzkumu, obchoduje nebo jinak spolupracuje s Čínou. 51 % firem s ČLR nebo Taiwanem spolupracuje a 49 % nespolečně. Většina firem z Číny dováží nějaké výrobky nebo materiály, případně naopak své produkty prodávají do Číny, velké množství firem uvedlo, že má v Číně pobočku nebo přímo sesterskou společnost. Někteří respondenti sdělili, že do Číny jezdí čeští experti předávat své zkušenosti a také, že některé čínské firmy kopírují jejich produkty.

Na otázku, jak s čínskými partnery firmy komunikují, uvedlo nejvíce respondentů (39 %), že si vystačí s angličtinou nebo jiným cizím jazykem. Překvapivé bylo celkem vysoké procento firem (25 %), které již mají zaměstnance, co umí čínsky. 3 % respondentů uvádí, že čínská strana má zaměstnance, který umí česky, 6 % firem si najímá v případě potřeby externí tlumočníky nebo překladatele a 2 % firem uvádí, že nepotřebují s čínskými partnery komunikovat, přestože s nimi obchodují nebo jinak spolupracují. Firmy, které s Čínou nijak nespolečně spolupracují, tuto otázku při vyplňování dotazníku přeskočily nebo zvolily v odpovědích možnost, že ani s Čínou, ani s Taiwanem nespolečně spolupracují. Někteří respondenti zde zmínili, že v případě potřeby najímají čínské tlumočníky, kteří jsou levní a loajální nebo že mají obchodního zástupce čínské národnosti. Další respondent uvedl, že jejich firma zaměstnává pouze Číňany, kteří mluví perfektně anglicky.

V odpovědi na otázku zdali by bylo pro firmy přínosné mít za zaměstnance někoho, kdo umí čínsky, 21 % firem odpovědělo, že ano, ale že už takového zaměstnance mají. Pouze 6 % firem odpovědělo, že by měly o takového zaměstnance zájem a pro 9 % firem by bylo spíše přínosné někoho takového za zaměstnance mít. V tomto případě jsem opět využila možnosti filtrace odpovědí a zjistila, že z firem, které uvedly název své společnosti, by měly o takového zaměstnance zájem firmy RAVAK, a.s.; První brněnská strojírna Velká Bíteš, a.s.; CK Alvarez, s.r.o. a Foxconn Technology CZ, s.r.o. Kromě CK Alvarez, s.r.o. však všechny tyto firmy zároveň poznamenaly, že již takového zaměstnance mají. Společnosti, které by spíše uvítaly zaměstnance, jenž umí čínsky, si s výjimkou firmy SOTIO a.s., která již takového zaměstnance má, si přály všechny zůstat při průzkumu v anonymitě a již v předchozí otázce uvedly, že si při komunikaci s čínskými partnery vystačí s angličtinou. Z firem, které považují za přínosné mít zaměstnance, co umí čínsky a již takového zaměstnance mají, uvedly svůj název firmy ADHOC, s.r.o.; ALFA LAVAL, s.r.o.; Bureš Art, s.r.o.; ŠKODA AUTO, a.s.; CK China Tours; LAC s.r.o.; BAEST, a.s.; Preciosa Ornela, a.s. a Eriell Corporation, s.r.o. Z uvedených údajů tedy vyplývá, že přestože více jak polovina firem obchoduje nebo jinak spolupracuje s Čínou, aktuálně by zaměstnance mluvícího čínsky uvítalo jen malé procento z nich, částečně proto, že již takového zaměstnance mají a částečně proto, že si vystačí při komunikaci s Číňany s angličtinou. Většina firem odpověděla, že by pro ně zaměstnanec, který umí čínsky, přínosný nebyl (32 %) nebo spíše nebyl (28 %). Ostatní respondenti uvedli, že neví.

V následující otázce jsme hledali typ pozic, na které by se u firem mohl hlásit absolvent oboru Čínská filologie. Velká většina respondentů bohužel uvedla, že žádnou takovou pozici nenabízejí. Občas personalisté zmínili pozice různých manažerů nebo asistentů, které však byly často podmíněné dalším vystudovaným oborem nebo technickými či ekonomickými znalostmi. Např. firma Foxconn Technology CZ s.r.o. uvedla, že absolvent oboru Čínská filologie by mohl pracovat na všech typech pozic v rámci výroby, a to od pozic nejnižších po pozice manažerské, případně v oblasti plánování, order managementu a projektového řízení. Dále byly zmíněny pozice obchodních zástupců, průvodců cestovního ruchu nebo tlumočnicků. Respondenti navrhovali pozice v oblasti marketingu, zahraničního obchodu, logistiky, nákupu či administrativy. Jeden z respondentů např. zaznamenal: *„V rámci zahraničního zastoupení, takový člověk by ovšem musel mít zároveň znalosti ekonomiky a všeobecný přehled o České republice (HDP, vzdělanostní struktura, struktura průmyslu, zahraniční obchod atd.“*. Reakcí další společnosti bylo: *„Jsme ryze obchodní firma, takže jeho činnost by sestávala převážně z tlumočení dopisů a účasti na obchodních jednáních v Číně.“* A jiní účastníci průzkumu uvedli, že absolvent oboru Čínská filologie by se u nich ve firmě mohl ucházet pouze o pracovní pozice, které nevyžadují žádnou kvalifikaci, či že by to byl pro ně pravděpodobně uchazeč, který nevyhovuje hledanému profilu, a tudíž by byl odmítnut. Někteří respondenti též napsali, že by znalost čínštiny sice mohla být pro uchazeče výhodou, ovšem spíše jen pro takového uchazeče, který má technické vzdělání.

Na otázku, zda by firmy poskytly současným studentům oboru Čínská filologie praxi při studiu, odpovědělo až 68 % firem, že ne (32 %) nebo spíše ne (36 %). Jen 2 firmy by studentům Čínské filologie nabídly placenou praxi, 5 firem by jim poskytlo neplacenou praxi, 4 firmy by jim praxi spíše umožnily a 15 % respondentů odpovědělo, že neví. Placenou praxi by podle průzkumu poskytla studentům z oslovených firem např. firma ŠKODA AUTO, se kterou již ale Katedra asijských studií spolupracuje. Dále by placenou praxi nabídla cestovní kancelář Alvarez s. r. o. v Hradci Králové (11 – 20 zaměstnanců) na pozici průvodce cestovního ruchu do Číny. Tato společnost by také uvítala zaměstnance se znalostí čínštiny, který by se po zapracování mohl věnovat realizaci zájezdů do Číny. Neplacenou praxi by studentům Čínské filologie nabídla firma Schwan Cosmetics ČR, s.r.o. z Českého Krumlova (501 – 1000 zaměstnanců), která mimo jiných států spolupracuje také s Čínou. Na druhou stranu však uvádí, že si v komunikaci s čínskou stranou vystačí s angličtinou

a zaměstnanec, který umí čínsky, by pro ně v budoucnu spíše nebyl přínosný a znalost čínštiny by ho nezhodnotila oproti jiným uchazečům o zaměstnání.

Podobně vstřícná by byla také firma První brněnská strojírna Velká Bíteš, a.s. na Vysočině (501 – 1000 zaměstnanců), která také spolupracuje s Čínou (dodávky komponentů do letadel). Umožnila by studentům oboru Čínská filologie neplacenou praxi v obchodním oddělení a dále uvedla, že by uvítala zaměstnance se znalostí čínštiny na pozici obchodního zástupce, přestože s Čínou komunikují bez problémů anglicky.

Společnost BAEST ze Středočeského kraje (201 – 300 zaměstnanců), která již ale také s Katedrou asijských studií spolupracuje, patří rovněž mezi firmy, jež jsou ochotné studentům Čínské filologie nabídnout neplacenou praxi. Studenti by se ve firmě mohli stát členy projektového týmu. I tato společnost však již má k dispozici zaměstnance, který umí čínsky a zároveň spolupracující čínská strana má zaměstnance, který ovládá češtinu. Kromě toho se dorozumívají s Číňany ještě anglicky. Do stejné skupiny lze zařadit i již zmíněnou firmu Foxconn Technology CZ s.r.o. ze Středočeského kraje (501 – 1000 zaměstnanců), ve které taktéž působí zaměstnanec se znalostí čínštiny. Tato firma by však uvítala dalšího takového zaměstnance. Neplacenou praxi by umožnila studentům také firma CEDIMA z Meziměstí v Královéhradeckém kraji (100 – 150 zaměstnanců), a to i přesto, že s Čínou nijak nespolečně pracuje a zaměstnanec, který umí čínsky, nepotřebuje. Praxi by umožnila v obchodním oddělení na zaučení v oboru ekonomie a účetnictví. Praxi by spíše nabídla také firma Tyco Electronics EC Trutnov, s.r.o. v Královéhradeckém kraji (1001 – 3000 zaměstnanců), která má celosvětové zastoupení v automobilovém průmyslu a oblasti strojírenství a spolupracuje mimo jiné i s Čínou. Student by tam mohl pracovat v oblasti nákupu a logistiky. Zaměstnanec, který umí čínsky, by však pro ně v budoucnu spíše nebyl přínosný, protože s čínskými partnery komunikují anglicky. Praxi by spíše umožnila také poradenská firma z Prahy, (do 10 zaměstnanců, přeje si zůstat v anonymitě), která spolupracuje s ČLR. Student by v ní mohl pracovat jako asistent a zpracovávat data z veřejných zdrojů z čínského jazyka. Také firma RAVAK a.s. z Příbrami ve Středních Čechách (400 - 500 zaměstnanců), která spolupracuje a obchoduje s Čínou, by studentovi Čínské filologie spíše umožnila absolvovat praxi při studiu. Uplatnění by pro studenta našla na úseku prodeje a marketingu s výhledem případné spolupráce v těchto činnostech i po ukončení studia. Zároveň však uvedla, že již má zaměstnance, který čínsky umí a že s Čínou komunikují také anglicky. Ostatní firmy, které se

zúčastnily průzkumu, by studentům oboru Čínská filologie praxi spíše neumožnily nebo neumožnily. Jako důvod většinou uvedly, že by pro studenty Čínské filologie neměly uplatnění, nebo že by pro ně praxe u nich ve firmě nebyla prospěšná.

Naprostá většina firem (87 %), které se zúčastnily průzkumu, nenabízí absolventům VŠ žádný Trainee program, ve kterém by mohli získat pracovní zkušenosti. Pouze větší firmy uvedly, že takový program absolventům nabízejí. Jeden respondent, který si přál zůstat v anonymitě, uvádí: *„Podmínkou je VŠ ekonomického směru, výborná znalost němčiny, velká odolnost vůči stresu, motivovanost, průbojnost, ochota pracovat přesčasy a projít důkladným a poměrně náročným, průměrně cca půlročním Trainee programem. To však za odpovídající platové ohodnocení.“*

Otázkou č. 23 jsem chtěla zjistit, zda by byla pro uchazeče o práci znalost čínštiny výhodou oproti jiným kandidátům na danou pozici, na kterou by jinak všichni uchazeči splňovali požadavky (přestože by znalost čínštiny mezi požadavky nebyla). Vycházela jsem z očekávání, že většina respondentů odpoví kladně, už proto, že by se jednalo o stejně dobré uchazeče a každá další znalost by tak měla být výhodou. Ukázalo se však, že za výhodu by čínštinu pokládalo jen 10 % respondentů. U 23 % firem by znalost čínštiny uchazeče spíše zvýhodnila, ale u většího počtu dotázaných, by je znalost spíše nezvýhodnila (26 %) nebo rozhodně nezvýhodnila (39 %). 2 % respondentů uvádí, že neví. Tyto údaje vyvrátily jak představy současných studentů Čínské filologie, tak názory absolventů Čínské filologie, které vypovídají o opaku a shledávají znalosti čínštiny z hlediska uplatnitelnosti na pracovním trhu jako výhodu. Jeden respondent v poznámce uvedl: *„S ohledem na pobočku s Číňany mluvícími anglicky více či méně nepotřebujeme čínsky mluvícího zaměstnance, pokud není odborníkem v oboru biologie, pak by měl velkou přednost.“*

Poslední otázka byla otevřená snažila se najít jednotlivé rady a doporučení, které by firmy mohly studentům oboru Čínská filologie nabídnout tak, aby se v budoucnu co nejlépe uplatnili na pracovním trhu. Většina respondentů radí především doplnění vzdělání o další obory. Stejně jako u doporučení absolventů oboru Čínská filologie byly nejčastěji zmiňovány obory technické a ekonomické. Dále studentům navrhuje vyjet do zahraničí, absolvovat odbornou praxi již při studiu, aby byla vidět jejich proaktivita, naučit se výborně anglicky, naučit se základním právním a obchodním pravidlům a porozumět státní a soukromé struktuře čínského trhu. Dále doporučují sledovat stránky MZV a aktuální potřeby trhu a přizpůsobit se jim. Respondenti zde opět uvedli velké množství rad a doporučení, z nichž zde uvádím ty nejzajímavější:

„Nejlépe by bylo přijít do společnosti s nějakou vizí, např. – Umím plyně čínsky, myslím si, že Váš sortiment by mohl být úspěšný v prodeji v Číně. Vypracovala jsem Vám přehledný podnikatelský záměr s vyčíslením všech nákladů a stručným průzkumem trhu. Moje představa o prodeji je taková. Investice se vrátí do jednoho roku.“
(HS Flamingo, s.r.o.)

„Dosud se uplatnili absolventi Čínské filologie hodně na ambasádě v Pekingu, v poslední době začíná být zájem o rozvoj turistického ruchu s Čínou. Doporučil bych orientovat se na turistický ruch (spolupráce s firmou, která organizuje pohyb: Číňané do Čech a obráceně). Dát svoji nabídku na místa Czech Tradu. Občas by nově přichozí české firmy do Číny uvítali odborníka / spolupracovníka / tlumočníka do čínštiny.“
(SOTIO, a.s.)

„Důležité je asi prvotní rozhodnutí, zda se věnovat filologii dále na poli krásné literatury a jazykového výzkumu nebo hledat uplatnění ve sféře byznysu – obojí něco „stojí“. Pokud jde o soukromý sektor a konkrétně o naši firmu, velmi důležitá je výborná znalost technické terminologie. Dále vedle čínštiny by měli na dobré komunikační úrovni ovládat další jazyky (angličtinu a ruštinu).“
(Eriell Corporation, s.r.o.)

„Jelikož většina společností spolupracujících s Čínou jsou výrobní společnosti (naše nevyjímaje), doporučuji Čínskou filologii skloubit s technickými znalostmi a zaměřit se na své budoucí uplatnění např. v oblasti nastavování produktů, v procesu výroby, oddělení kvality a kontroly, v oblasti nastavování nových projektů (nových výrobků). Samozřejmě ale čínský jazyk využijete v oddělení HR (nábor zaměstnanců z dceřiných společností z Číny), oddělení financí apod.“
(Foxconn Technology CZ, s.r.o.)

Z průzkumu provedeného mezi personalisty českých firem vyplývá, že přestože více jak polovina oslovených firem obchoduje nebo jinak spolupracuje s ČLR nebo Taiwanem, o absolventy oboru Čínská filologie by měly zájem jen ojediněle. Velká část firem, pro které je výhodné mít za zaměstnance někoho, kdo umí čínsky, již takové zaměstnance má a dalšího většinou nepotřebuje. Společnosti, které s Čínou spolupracují a zaměstnance mluvícího čínsky nemají, komunikují většinou s čínskými partnery

anglicky a jen 6 % z nich si v případě potřeby najímá externí tlumočníky nebo překladatele. Z toho lze usuzovat, že ani v oblasti tlumočení a překladatelství není uplatnění absolventů oboru Čínská filologie příliš velké. Respondenti dále uvádějí, že znalost čínštiny ani nijak výrazně nezvýhodní uchazeče o práci před jinými kandidáty a ve velké míře doporučují studentům Čínské filologie doplnit si vzdělání ještě o další technické nebo ekonomické obory.

Na druhou stranu však oproti mému očekávání pokládám za pozitivní vstřícný přístup firem k čerstvým absolventům VŠ obecně a jejich ochotu zaměstnat studenty VŠ bez předchozích pracovních zkušeností. Praxi určenou konkrétně studentům Čínské filologie by však většina firem neumožnila, a to často z důvodu nenalezení vhodné pracovní pozice pro studenta takto specifického oboru. Výsledky průzkumu tak zcela jednoznačně vyvrací názor, že vystudování oboru Čínská filologie zaručuje jeho absolventům konkurenceschopnost na pracovním trhu a získání lukrativního zaměstnání. Přesto by některé společnosti o absolventy oboru Čínská filologie zájem projevily a ti by tak měli šanci nalézt uplatnění a zajímavou práci v oboru u firem spolupracujících s Čínou. Pokud tuto šanci získají, bude záležet jen na nich, jak na své potencionální zaměstnavatele zapůsobí a jaké další znalosti jim kromě čínštiny nabídnou.

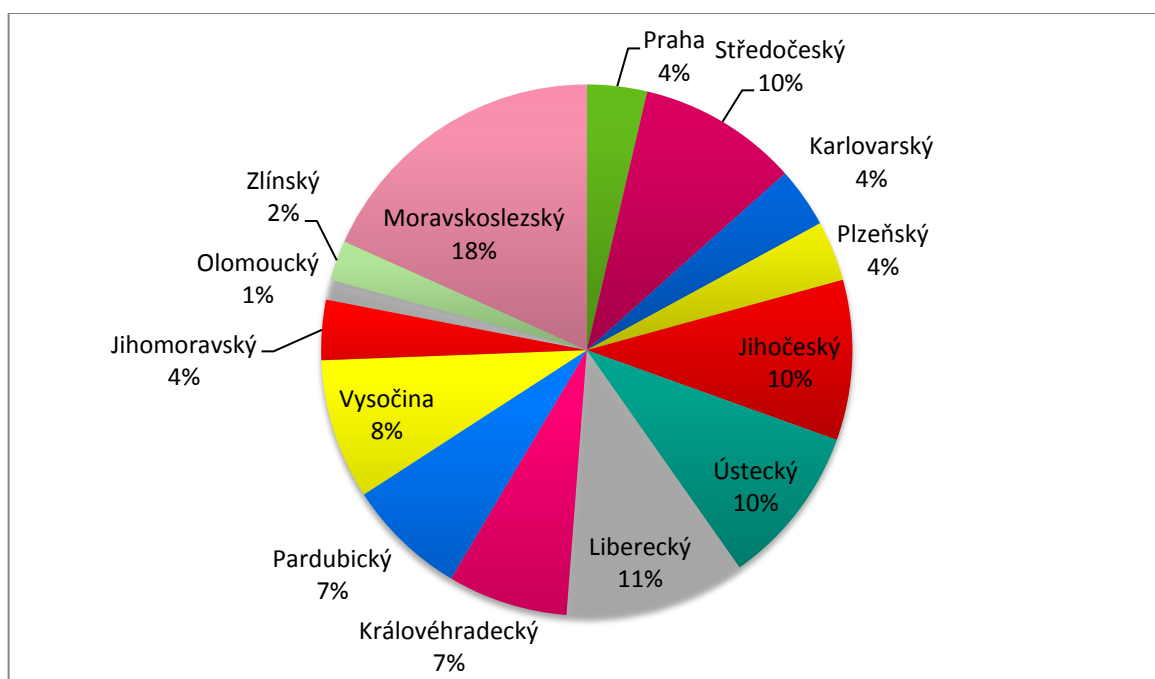
2.4 Průzkum mezi zaměstnanci Úřadů práce

Průzkum mezi zaměstnanci Úřadů práce byl proveden spíše pro doplnění informací z předchozích tří průzkumů, a to vzhledem k tomu, že absolventi oboru Čínská filologie hledají práci přes Úřad práce pro specifičnost jejich oboru spíše ve výjimečných případech. Přesto se na Úřad práce mohly obrátit firmy, které hledaly zaměstnance, se znalostí čínského jazyka. Průzkum byl opět proveden formou dotazníkového šetření a byl distribuován prostřednictvím webové aplikace společnosti Kwik Surveys. Dotazník byl přístupný na internetové stránce http://kwiksurveys.com?s=LLJMLM_8c114512 od dubna do května 2012. Žádost o vyplnění dotazníku jsem rozesílala výlučně emailem, protože téměř všechny pobočky Úřadů práce v ČR mají na svých internetových stránkách zveřejněny emaily svých zaměstnanců, případně centrální email, na němž bylo možné Úřad práce kontaktovat.

Celkem jsem oslovila 373 zaměstnanců Úřadů práce. Návratnost vyplněných dotazníků byla překvapivě vysoká. Celkem se průzkumu zúčastnilo 84 zaměstnanců Úřadů práce.

Průzkumu se zúčastnily Úřady práce ze všech krajů ČR s největším podílem v kraji Moravskoslezském (18 % respondentů). Zastoupení v ostatních krajích ČR bylo velmi vyvážené. Dále se nejčastěji objevovali respondenti Úřadů práce z Libereckého, Ústeckého a Jihočeského kraje a ze Středočeského kraje (viz graf č. 11).

Graf 11 - Územní zastoupení Úřadů práce podílejících se na průzkumu

vlastní zpracování

Z celkového počtu uvedla čtvrtina respondentů, že jejich Úřad práce eviduje 1001 – 2000 nezaměstnaných, 19 % ÚP eviduje 2001 – 3000 nezaměstnaných, 17 % pak 3001 – 4000 nezaměstnaných, 19 % uvádí 4001 – 8000 nezaměstnaných a 14 % eviduje vyšší počet nezaměstnaných než 8001. Pouze 5 % Úřadů práce uvádí nižší počet než 1000 registrovaných nezaměstnaných. Za jeden týden však dostane až 36 % z nich pouze do pět nových pracovních nabídek pro nezaměstnané. 22 % z nich dostane za jeden týden 6 – 10 nových pracovních nabídek, 10 % obdrží 11 – 15 nabídek, 7 % 16 – 20 nových pracovních nabídek, 7 % 21 – 30 nabídek a pouze 10 % ÚP dostane týdně více jak 31 nových nabídek. Počet nezaměstnaných tak mnohonásobně převyšuje počet nových pracovních pozic.

Na dotaz, o jaké vysokoškolské obory je největší zájem uváděli jednoznačně nejčastěji absolventy oborů Strojírenství (20 %), Informatiky (15 %), Lékařství (14 %), Elektrotechniky (12 %) a Stavebnictví (11 %). Zájem bývá ještě také o absolventy Ekonomie (7 %), Cizích jazyků (5 %), Pedagogiky (5 %) a Práv (3 %). Jiné obory byly zmíněny spíše výjimečně. V poznámkách respondenti uvádějí, že znalost cizích jazyků je obecně vyžadována u většiny pracovních pozic vhodných pro absolventy VŠ.

Na otázku č. 7, zda se domnívají, že je studium oboru Čínská filologie z hlediska následného uplatnění na pracovním trhu dobrou volbou, odpovědělo pouze 1 % respondentů, že ano a 15 % respondentů, že spíše ano. Až 68 % respondentů uvedlo, že výběr studia Čínské filologie spíše není (44 %) nebo není (24 %) z hlediska následného uplatnění na pracovním trhu dobrou volbou. 16 % respondentů uvedlo, že neví. Jeden respondent v poznámce zmiňuje: *„Samozřejmě, že absolventi oboru Čínská filologie se na území ČR uplatní, zřejmě to však nebude v regionech s vysokou nezaměstnaností, nízkou vzdělaností a nedostatečnou kupní silou občanů. Přesto je však nutné zdůraznit, že v okrese Teplice, obec Hrobčice, v současnosti funguje firma čínského majitele, která trvale požaduje vzdělání v oblasti čínské filologie.“*

Podobně se stavěli respondenti k otázce, jestli si myslí, že je pro uchazeče o zaměstnání výhodou umět čínsky. I v případě této otázky jsem očekávala alespoň polovinu kladných odpovědí. Průzkum tak vyvrátil i tuto mou hypotézu, přestože počet kladných odpovědí je zde již vyšší než v předešlé otázce. 11 % respondentů uvedlo, že je pro uchazeče výhodou čínštinu ovládat a 18 %, že je to spíše výhodou. Podle 39 % respondentů to však spíše výhoda není a podle 19 % dotázaných není znalost čínštiny pro uchazeče výhodou. 13 % uchazečů nevědělo. V poznámkách se objevilo několik zajímavých názorů, např.: *„Nechci se dotknout vašeho studia, ale čistě z praktického hlediska a pohledu úředníka ÚP potřebuje čínštinu jen kuchař v čínské restauraci (a tam pracují většinou Číňani) a potom pár vědeckých pracovníků, pro které však nejsou hlášena volná pracovní místa, protože ti se domlouvají individuálně.“* nebo *„Záleží na tom, o jakou práci se uchazeč o zaměstnání uchází. Pokud má zájem pracovat v oborech spojených s čínským trhem, je znalost jazyka nepochybnou výhodou. Avšak pro běžné uplatnění na trhu práce v okrese Teplice, znalost tohoto oboru není vhodná. Dle požadavků zaměstnavatelů je obvykle požadována znalost němčiny, angličtiny, ruštiny nebo turečtiny.“*

Na dotaz, jestli dostávají pracovníci Úřadů práce pracovní inzeráty, kde by byla jedním z požadavků na uchazeče znalost čínštiny, odpověděla většina respondentů,

že ne (74 %), případně že ano, ale jen výjimečně (21 %). Pouze 1 % dotázaných uvedlo, že občas pracovní inzeráty s požadavky na znalost čínštiny obdrží. 4 % respondentů uvedlo, že neví. Většinou se jedná o inzeráty s pracovní pozicí obchodní zástupce, vedoucí pozici ve firmě čínského investora a kuchaře čínské restaurace. Jeden respondent však uvedl: *„Nabídky společnosti Shanghai Mailing, a.s., kde od otevření provozu v roce 2006 bylo prostřednictvím ÚP ČR (pracoviště Teplice) nabízeno cca 55 volných pracovních pozic, na nichž bylo požadováno nejrůznější dosažené vzdělání, znalost anglického jazyka či doplňující kompetence. Přesto u 12 pracovních pozic byla znalost čínského jazyka podmínkou k přijetí. Jednalo se o pozice: 2 x asistent ředitele, manažer obchodu, ředitel, účetní (se znalostí jazyka i čínského účetnictví), 4 x školitel, technolog, technik a technický ředitel. V případě, že volná místa nemohla být obsazena občany ČR či rezidenty, byla místa obsazena cizinci (obvykle se jednalo o rodilé mluvčí).“*

Na dotaz, jaké faktory jsou nejčastější příčinou neúspěchu absolventů VŠ při hledání zaměstnání byly v nejvyšší míře uvedeny nedostatečná praxe (45 %) a vystudování nevhodného oboru (44 %). Dále byla zmiňována neochota cestovat za prací do jiných regionů, příliš vysoké nároky na nástupní plat nebo nedostatečné technické a ekonomické znalosti. Dovolují si uvést dvě z mého pohledu velmi zajímavá stanoviska:

„Stalo se nám, že někdy byl příčinou nezdaru i „moc dobrý“ absolvent, ze kterého měla firma „strach“.

„Mnoho absolventů VŠ disponuje bohužel větším sebevědomím, nežli dovednostmi, zkušenostmi a ochotou učit se i od zaměstnanců s nižším vzděláním, avšak např. s dlouholetou praxí a znalostmi provozu, do kterého absolvent VŠ nastupuje. Často je doprovází dva problémy: 1. Mimo teoretických dovedností de facto nic neumí a je nutné je ve všem vést (i dlouhodobě). Pokud však jsou dostatečně „rozumní“, mohou se za pomoci kolegů dopracovat k vysoké odbornosti a uznání kolektivu. 2. Přichází do firmy s myšlenkou „Já jsem vysokoškolák, nevím, jak jste to dosud dělali, ale od téhle chvíle to budeme dělat jinak a lépe“. Tento přístup si však absolvent často nemůže s ohledem na své praktické zkušenosti dovolit.“

Na otázku, jaké faktory mohou ovlivnit rozhodnutí zaměstnavatele o přijetí zaměstnance, uváděli většinou všechny nabízené možnosti, tedy osobnost a povaha uchazeče, vystupování a vzhled, životopis a motivační dopis uchazeče, delší zahraniční pobyt, časovou flexibilitu i zodpovědnost a samostatnost uchazeče.

Naprostá většina ÚP (85 %) považuje za nejčastější měsíční finanční ohodnocení nabízené čerstvým absolventům VŠ částku v rozmezí mezi 11 000 a 20 000 Kč. 2 % dotázaných uvedlo dokonce částku do 10 000 Kč, 7 % respondentů částku v rozmezí 21 000 – 30 000 Kč a pouze 1 % částku 31 000 – 40 000 Kč. Většinou tedy nedosáhnou ani na průměrný plat v ČR.

Jak dlouho většinou absolventi VŠ nahlášení na ÚP hledají zaměstnání? Zhruba čtvrtina zaměstnanců ÚP uvedla, že 1 – 3 měsíce (22 %), o 4 – 6 měsíců se jedná ve většině případů (42 %) a 18 % uchazečů si hledá zaměstnání 7 – 9 měsíců. 6 % respondentů dále vybralo možnost, 10 – 12 měsíců a ve 4 % účastníci šetření odpověděli, že absolventi VŠ naleznou zaměstnání do dvou let. Naopak 5 % dotázaných uvedlo, že absolventi naleznou práci okamžitě nebo do 1 měsíce nahlášení na Úřad práce.

Na otázku, o jaké pozice by se podle zaměstnanců Úřadů práce mohl ucházet absolvent oboru Čínská filologie, odpověděla naprostá většina dotázaných, že neví nebo že se nemohou ucházet o žádné pozice. Občas byly uvedeny pozice překladatelů a tlumočnicků, práce v diplomatické sféře, v zahraničním obchodě nebo v oblasti kultury a cestovního ruchu.

Poslední otázka se snažila nalézt rady a doporučení zaměstnanců Úřadů práce pro vysokoškolské studenty, aby tito v budoucnu co nejdříve našli dobré zaměstnání. V odpovědích se opět objevilo velké množství reakcí, které se často shodovaly s názory personalistů českých firem. Oproti tomuto průzkumu vedenému však zaměstnanci ÚP ve větším množství nabádali k tomu, aby si studenti již před zahájením studia dobře zvolili obor, který bude v budoucnu uplatnitelný. Např.: *„Doporučení během studia nepomůže. Doporučila bych před studiem vybrat si obor, ve kterém je nedostatek pracovních nabídek – např. lékaři a učitelé.“* Další respondenti doporučují také akceptovat nižší platové ohodnocení během praxe nebo brigády při studiu, pokud budou pracovat v oboru. Dále radí vyjet do zahraničí, nabízet firmám nezávaznou spolupráci již během studia a samozřejmě pilně studovat. Na závěr cituji velmi rozsáhlé vyjádření respondenta, které však zároveň výstižně shrnuje problematiku uplatnitelnosti absolventů oboru Čínské filologie:

„Pro úspěšné uplatnění v oboru Čínská filologie je vhodné, aby student tohoto oboru věděl, co očekává od vybraného studijního oboru a jak předpokládá, že se bude s dosaženým vzděláním živit. Je nutné si uvědomit, že obor Čínská filologie je poměrně úzkoprofilový obor s obtížným uplatněním na volném trhu práce v celé ČR, a že bude bezpodmínečně počítat po úspěšném absolvování studia s určitými kompromisy. Pokud k těmto kompromisům absolvent ochotný nebude, uplatní se ve vystudovaném oboru jen velmi obtížně. Mezi tyto kompromisy a očekávání nutnosti „přizpůsobit se“ trhu práce může patřit: nutnost dojíždění do zaměstnání, nutnost přestěhování se za zaměstnavatelem, nutnost vyhledávat samostatně společnosti poptávající znalost čínského jazyka, nutnost doplnit nebo rozšířit si vzdělání tak, aby odpovídalo požadavkům nabízených pracovních pozic (vystudovat další obor, další jazyk,...), nutnost cestovat do zahraničí a nutnost vycestovat za účelem hlubšího poznání vystudovaného jazyka a kultury. Pokud však absolvent tohoto oboru bude předpokládat, že mimo čínského jazyka musí ovládat ihned po studiu další světový jazyk (nejlépe anglický), může předpokládat, že jeho šance při uplatnění na trhu nejen v ČR, ale i v rámci EU, bude velmi vysoká a rovněž tomuto předpokladu bude odpovídat platové ohodnocení absolventa. Dobré (v porovnání se situací na trhu práce v ČR) finanční ohodnocení za odvedenou práci mohou ovšem očekávat i další absolventi oboru čínská filologie v případě, že budou ochotni dále se učit, osvojovat si nové dovednosti a překonají výše uvedené překážky, které na ně mohou zaměstnavatelé prostřednictvím nabízených pracovních pozic klást.“

2.5 Průzkum provedený mezi zaměstnanci personálních agentur

Průzkum mezi zaměstnanci personálních agentur měl doplnit předešlé průzkumy o uplatnění absolventů oboru Čínská filologie o názory profesionálních personalistů. Od průzkumu jsem očekávala nové informace především v otázce průběhu přijímacích pracovních pohovorů, které právě personální agentury často firmám zprostředkovávají. V mnoha případech jsou to také právě zaměstnanci personálních agentur, se kterými přijde absolvent VŠ při snaze získat zaměstnání nejdříve do styku. Většina personálních agentur nabízí kromě samotného vyhledávání nových zaměstnanců pro firmy ještě další služby. Agentury zveřejňují aktuální volné pracovní pozice na svých internetových

stránkách, disponují databází uchazečů o práci, ze které generují vhodné kandidáty na pracovní pozice a také poskytují poradenství uchazečům o práci. Dále provádí psychologické testy uchazečů a zkouší jazykové, technické a jiné znalosti uchazečů o práci. Zaměstnanci personálních agentur mají perfektní přehled o potřebách pracovního trhu a dokážou erudovaně posoudit vhodnost jednotlivých kandidátů pro konkrétní pracovní pozice nejen z hlediska jejich znalostí a dovedností, ale také s přihlédnutím k povahovým a osobnostním rysům.

Dotazník v rámci průzkumu mezi zaměstnanci personálních agentur byl přístupný na internetové stránce http://kwiksurveys.com?s=LCLNOK_eb22c5b0 od dubna do května 2012. S žádostí o jeho vyplnění jsem oslovila 501 personalistů, z nichž se na průzkumu podílelo 56 personalistů. Dotazník byl anonymní a měl celkem 17 otázek, z nichž pouze 3 byly otevřené.

Většina personálních agentur má své sídlo ve velkých městech, a proto mají také největší podíl na průzkumu agentury z hlavního města Prahy (41 % všech respondentů). Větší zastoupení má dále Jihomoravský kraj (11 %) a Středočeský kraj (7 %). Zbylé personální agentury byly z územního hlediska v průzkumu zastoupeny vyváženě, kraje Plzeňský, Jihočeský, Ústecký, Královéhradecký a Moravskoslezský se podílely na průzkumu každý z 5 %, kraje Pardubický, Zlínský a Olomoucký pak ze 3 % a pouze Karlovarský a Liberecký kraj nemají v průzkumu žádné zastoupení.

Na otázku, kolik nových pracovních nabídek týdně personální agentury obdrží, odpověděla většina z nich, že do pěti (40 %) nebo do deseti nových pracovních nabídek (32 %). 10 % respondentů uvedlo, že týdně zpracuje 11 – 15 nových pracovních nabídek, 5 % respondentů 16 – 20 nabídek, 6 % pak 21 – 50 nových nabídek a 5 % nad 50 nabídek. Jedna personální agentura zaznamenala, že v rámci jednoho týdne zpracuje až 400 nových pracovních nabídek a 2 % respondentů uvádí, že neví.

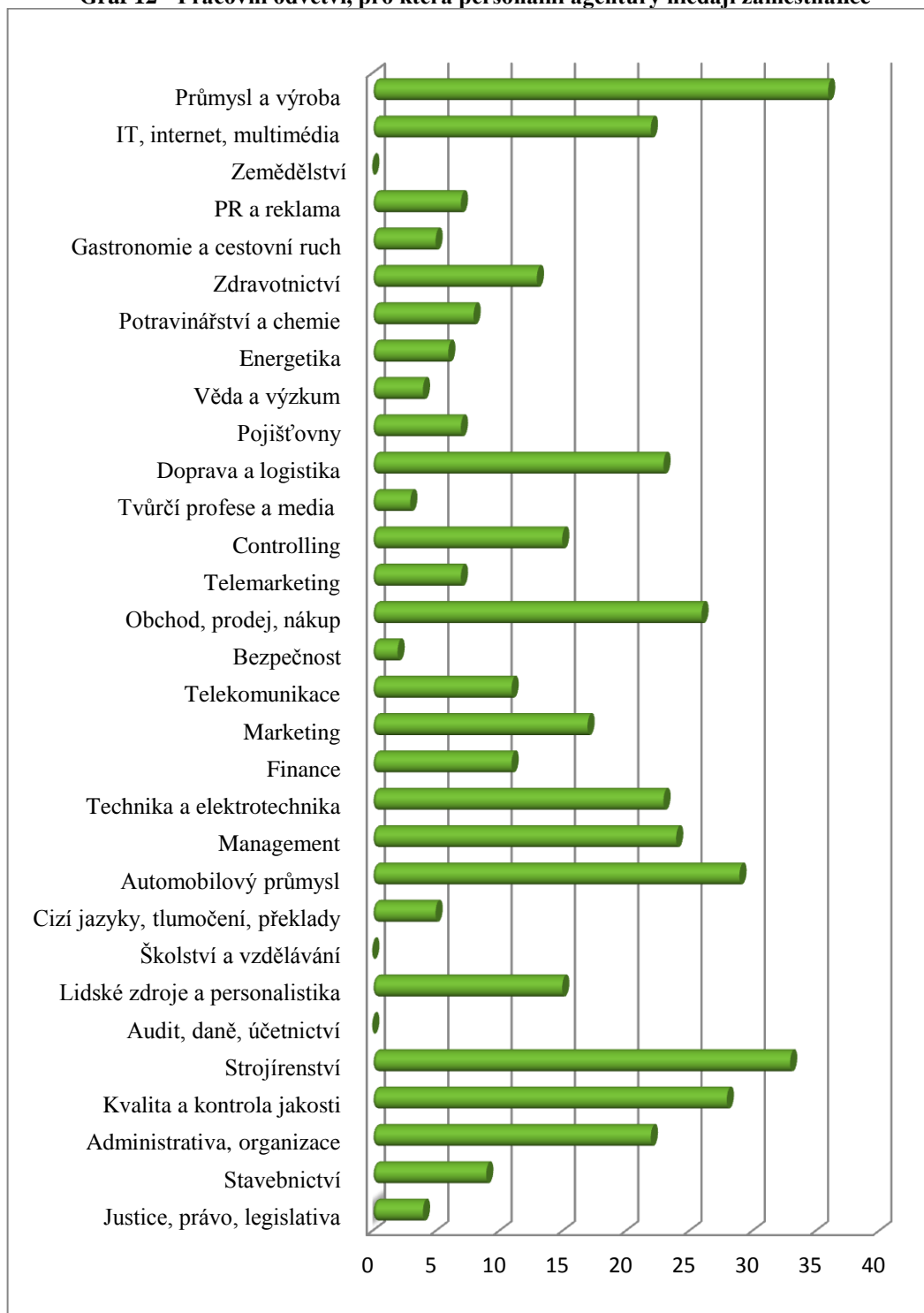
Další otázkou jsem zjišťovala, jaké služby personální agentury nabízejí. Bez výjimky všechny agentury vyhledávají nové zaměstnance pro zaměstnavatele, 96 % personálních agentur realizuje pracovní pohovory s uchazeči o práci, 95 % agentur nabízí také prozkoušení jazykových znalostí uchazečů, 93 % agentur uveřejňuje na svých internetových stránkách aktuální volné pracovní pozice a 89 % agentur poskytuje uchazečům o práci poradenství (jak napsat životopis a motivační dopis nebo jak obstát na pohovoru). O poznání menší množství personálních agentur umožňuje zveřejnění životopisů uchazečů o práci na svých internetových stránkách (63 %), prozkoušení technických dovedností uchazečů (55 %) a znalostí práce na PC (75 %), případně

provedení psychologických testů uchazečů (75 %). Z údajů je patrné, že personální agentury nabízejí většinou celý komplex služeb. Některé z nich kromě zmíněných služeb nabízejí firmám ještě provedení personálních auditů, přípravu náborového procesu a systémů selekce nebo Outsourcing (zajišťování části provozu organizace jinou, externí organizací).¹⁶⁶

Personální agentury, které se zúčastnily průzkumu, zprostředkovávají zaměstnání téměř do všech pracovních odvětví, nejčastěji však hledají zaměstnance pro Strojírenství (8 %), Průmysl a výrobu (8 %), Automobilový průmysl (7 %), Dopravu a logistiku (5 %) nebo Management (6 %). Zastoupena jsou však všechna odvětví kromě Školství a vzdělávání a Zemědělství (viz graf č.12).

¹⁶⁶ NOVÁČKOVÁ, Lenka. 2007. **Přínosy a úskalí HR outsourcingu**. HRM, III, 2007, č.6: str.30-32.

Graf 12 - Pracovní odvětví, pro která personální agentury hledají zaměstnance

vlastní zpracování

Na otázku, o které vysokoškolské obory jeví zaměstnavatelé největší zájem, byly uvedené odpovědi téměř totožné s názory zaměstnanců Úřadů práce. Největší zájem je podle nich o absolventy oborů Ekonomie (13 %), Strojírenství (38 %), Elektrotechniky (13 %), Informatiky (12 %) a Cizích jazyků (7 %).

Dále mě zajímalo, jestli si zaměstnanci personálních agentur myslí, že je studium oboru Čínská filologie z hlediska následného uplatnění na pracovním trhu dobrou volbou. Pouze 2 % dotázaných se domnívá, že ano a 16 % dotázaných, že spíše ano. 37 % respondentů uvedlo, že spíše ne a 27 % respondentů se domnívá, že studium Čínské filologie z hlediska následného uplatnění na pracovním trhu není dobrou volbou. 18 % respondentů uvedlo, že neví. Jeden respondent k dotazu uvádí, že „z pohledu trhu práce v Plzeňském kraji spíše špatná volba. Uplatnění v oboru bude záležet hodně na aktuální situaci a štěstí. Pracovních nabídek je velmi málo, spíše žádné. Pokud se však objeví, najít vhodného uchazeče bude pro zaměstnavatele problematické, a proto finanční ohodnocení může být nakonec velmi zajímavé.“ Jiný pracovník personální agentury se domnívá, že v současné době řada firem zaměřuje své působení na asijský trh, a tak bude v následujících letech o pracovníky z oboru Čínská filologie velká poptávka. Následující účastníci šetření, kteří blíže upřesnili svůj názor v poznámce, byli spíše skeptičtí. Jedna respondentka uvedla, že za 4 roky působení v oboru se nesešla s jedinou pozicí, která by využila toto vzdělání. Někteří personalisté pak viděli větší šanci uplatnění absolventů oboru Čínská filologie v budoucnu, pro současné požadavky pracovního trhu jsou však podle nich z větší míry neuplatnitelní.

Tento názor potvrzují také výsledky dalšího bodu průzkumu, který se zajímal, zdali personální agentury dostávají nabídky práce, kde by byla jedním z požadavků na uchazeče znalost čínštiny. Předpokládala jsem, že zde bude uvedeno více kladných odpovědí než u průzkumu mezi pracovníky Úřadů práce. Bylo jich však ještě méně. V žádné z reakcí nebylo uvedeno, že by daná personální agentura dostávala často takové nabídky a nikdo z dotázaných nezvolil ani odpověď, že takové pracovní inzeráty dostávají občas. Zhruba pětina respondentů uvedla, že pracovní inzeráty s požadavky na čínštinu dostávají, ale jen výjimečně a v poznámce většinou upřesnili, že se jednalo o jen ojedinělé nabídky. V jednom případě dotazovaný napsal, že takový požadavky byl uveden u jedné pracovní pozice za 5 let, jiný zmínil dvě pracovní pozice v sedmi letech, další uvedli dvě pozice za pět let, a nebo jednu pracovní pozici ročně. Většinou však respondenti uvedli, že se s tímto požadavkem zatím vůbec nesešli.

Jaké faktory jsou podle personalistů nejčastější příčinou neúspěchu absolventů VŠ humanitního zaměření při hledání zaměstnání? Nejčastěji zaměstnanci personálních agentur uváděli nedostatečnou znalost anglického jazyka (35 %), nedostatečnou praxi (47 %), nedostatečné technické znalosti (30 %) a příliš velkou konkurenci (31 %). Objevily se také názory, že absolventi humanitních oborů VŠ nemají jasnou představu

o své profesní profilaci, mají přehnaně vysoké požadavky na nástupní plat a slabé prezentační schopnosti. Další respondent uvedl, že příčinou neúspěchu může být také málo energie a nevhodný mix osobnostních charakteristik absolventů. Zajímavý je i názor dalšího respondenta: „*Využití humanitních oborů pro praxi je minimální, taci absolventi v podstatě startují na úrovni absolventů středních škol. Navíc mají neadekvátní představu o náplni práce a mzdě. Někteří to zachráně znalostí jazyků, ale zdaleka ne všichni.*“ Rozhodnutí o přijetí uchazeče podle personalistů ovlivní především osobnost a povaha uchazeče (domnívá se až 93 % respondentů). Dále podle nich ovlivní rozhodnutí projevení zájmu o společnost, u které se uchazeč o práci uchází, komunikační dovednosti, schopnost prodat se a absolvovaný zahraniční pobyt. V otázce zahraničních pobytů se objevil jeden ojedinělý a pro mě překvapivý názor: „*Delší zahraniční pobyt bude mít vliv, pokud je daná pozice spjatá s cestováním a využitím cizího jazyka. Jinak spíše ne. Několik zahraničních pobytů může naopak vyvolat dojem, že kandidát není ještě zakotvený a je možné, že bude opět pomýšlet na další zahraniční zkušenost. Toto je poté nevýhodou.*“

Na výši nástupního platu, kterou mohou čerství absolventi VŠ očekávat se ptala otázka č. 10. Nejčastěji byly uváděny částky v rozmezí 16 000 – 20 000 Kč (39 %) a 21 000 – 25 000 Kč (47 %). Ojediněle se objevily částky v rozmezí 11 000 – 15 000 Kč (6 %) a 26 000 – 30 000 Kč (7 %). Pouze 1 % respondentů uvedlo výši nástupního platu nad 30 000 Kč.

Na dotaz, o jaké pracovní pozice by se mohl podle personalistů absolvent oboru Čínská filologie ucházet, se objevovaly nejčastěji pozice překladatelů a tlumočnicků, administrativních pracovníků, asistentů a průvodců cestovního ruchu. Občas byla zmíněna také práce pro Ministerstvo zahraničních věcí nebo zastupitelské úřady, případně různé pozice v odděleních logistiky, telekomunikace a zahraničního obchodu. Poměrně často respondenti uváděli, že je žádné pozice nenapadají nebo zmíněné pozice podmiňovali dalšími nutnými dovednostmi, které musí pro jejich výkon absolvent oboru Čínská filologie ovládat. Např.: „*Vzhledem k tomu, že je naše společnost zaměřená na nábor technických pozic pro výrobní závody, napadají mne pozice u čínských dodavatelů, kde působí tzv. residenční inženýři, kteří zodpovídají za kvalitu dodávaných dílů. Ale kromě čínštiny by měl mít znalost angličtiny a technické zaměření.*“

Naprostá většina respondentů dále zmiňuje, že by znalost čínštiny uchazeče o práci, kde nebyla čínština požadována, nijak nezvýhodnila (35 %) nebo spíše nezvýhodnila

(45 %) oproti jiným uchazečům. Pouze 13 % respondentů uvedlo, že by znalost čínštiny kandidáta o práci zvýhodnila (5 %) nebo spíše zvýhodnila (7 %) před jinými uchazeči.

Na otázku, jakým způsobem personalisté hledají nové zaměstnance nebo kandidáty na pracovní pozice, jsem zjistila, že nejčastěji vybírají z životopisů uchazečů ze své interní databáze (24 %) nebo zveřejní inzerát s nabízenou pracovní pozicí na svých internetových stránkách (23 %). 17 % personálních agentur osloví uchazeč o práci sám i bez podání inzerátu ze strany agentury a 11 % personalistů dostane na kandidáta kontakt od známého. 8 % respondentů uvádí, že oslovuje zaměstnance jiných firem a 8 % inzeruje v novinách a časopisech. Pouze 5 % personálních agentur vybírá zaměstnance mezi studenty VŠ a 4 % prostřednictvím Úřadů práce. Jeden respondent při vyhledávání nových zaměstnanců využívá také sociálních sítí Facebook a LinkedIn.

Průběhem pracovních pohovorů se zabývala otázka č. 14. Od pohovorů ve firmách se nejčastěji liší větším důrazem kladeným na psychologické testy a sledování charakterových rysů kandidáta. U personálních agentur je také častěji součástí pohovoru řešení modelových krizových situací a vyplňování rozřazovacích dotazníků. Větší váhu zde má také správně strukturovaný životopis a motivační dopis uchazeče. Personalisté také více zjišťují důvody odchodů kandidátů z předchozího zaměstnání a jejich motivaci k nalezení zaměstnání nového. Mezi nejčastější důvody neúspěchy patří opět lživé informace v životopisech uchazečů, nedostatečná připravenost na pohovor či špatné reference od předchozích zaměstnavatelů. U velkého počtu personálních agentur je obvyklé výběrové řízení, které se skládá z více kol. První selekce uchazečů proběhne často již po telefonickém rozhovoru, na základě kterého se zjistí jednoznačné rozpory mezi představou uchazeče o zaměstnání a nabízenou pozicí. Pokud se uchazeč jeví jako vhodný kandidát, pozve ho personální agentura na osobní schůzku, kde jsou upřesněny informace z životopisu a doplněny bližšími údaji o předchozí praxi uchazeče. Dále se testují jazykové znalosti, jejichž nedostatky bývají častou příčinou neúspěchu kandidátů a provádějí se psychologické testy a přezkoušení dalších požadovaných dovedností na danou pozici. Pokud je uchazeč v testech úspěšný, bývá pozván na další schůzku, na které se již řeší konkrétní pracovní podmínky, náplň práce, finanční ohodnocení a kariérní plány uchazeče do budoucna. Upřesňují se také informace o společnosti a o přímém nadřízeném. Po náročných přijímacích pohovorech v personální agentuře jsou nejlepší kandidáti doporučeni pro další kolo přijímacího řízení, které již probíhá

většinou v samotné firmě. Uvedený postup probíhá u jednotlivých personálních agentur samozřejmě v různých obměnách. Cituji vyjádření dvou respondentů:

„Zpravidla personální pohovor zaměřený na představení společnosti klienta, na pohovor o kandidátovi samotném (prohloubení CV - dovednosti, znalosti, praxe, vzdělání, motivace k práci apod.) a srovnání kandidáta s požadovaným profilem ideálního zaměstnance - zde se vyjví základní výhody a nevýhody. Pokud o to klient stojí, přidává se druhá část praktického zaměření (testování - jazyk, znalost určité problematiky apod.). Základním důvodem neúspěchu je, že daný kandidát nevyhovuje pozici/požadovanému profilu kandidáta (např. neumí NJ, i když tvrdí, že ho umí), případně chce více financí či není ochoten dojíždět do zaměstnání.“

„Průběh pohovoru - podrobně procházíme praxi (jakékoliv pracovní zkušenosti a to i při škole). Nabyté pracovní zkušenosti během studia jsou velmi důležité (jsou pro kandidáta výhodou). Dále pak jde o znalosti práce na PC, jazykovou vybavenost, celou dobu pečlivě zkoumáme osobnost kandidáta a jeho sebe-prezentaci (toto je velice důležité), roli při posuzování hraje i úroveň CV (jak je sestaveno a obsah), dále hovoříme o přáních, vizi a potřebách kandidáta, platových představách, mobilitě a flexibilitě kandidáta, abychom jej dokázali zacílit.“

Jazykové znalosti ověřují personální agentury oproti firmám v daleko větší míře písemnými testy. Jedna personální agentura uvedla, že v případě potřeby využívá na jazykové přezkoušení služeb jazykové školy, další jazyková agentura zase po uchazeči požaduje překlad odborného článku. Podobně jako u firemních pohovorů však personální agentury zkontrolují jazykové znalosti tak, že část pohovoru probíhá v cizím jazyce nebo je vyžadován samostatný písemný projev. Např.: *„Rozhovorem v daném jazyce. Většina pozic, které řešíme je s požadavkem na min. úroveň B1, což znamená nejenom dobrou písemnou znalost (která bývá u absolventů lepší než interakce), ale i obstojnou komunikaci.“*

Na otázku, kolika uchazečům o práci průměrně zprostředkují personální agentury zaměstnání za jeden týden, uvedla většina z nich (54 %), že počet úspěšně obsazených pozic nepřekročí číslo tři. 30 % respondentů dokáže týdně zprostředkovat zaměstnání čtyřem až pěti uchazečům a 6 % pak pěti až deseti uchazečům. Jen výjimečně se jednalo o větší počty, přestože jedna agentura uvedla, že týdně zprostředkuje práci v průměru

40 – 50 uchazečům a další upozornila, že se počet často odvíjí od období, kdy jeden týden najdou práci deseti uchazečům a další týden i sto uchazečům.

Poslední otázka byla otevřená a stejně jako u předchozích průzkumů jsem její pomocí chtěla zjistit, co by personalisté doporučili studentům VŠ dělat, aby se v budoucnu co nejlépe uplatnili na pracovním trhu. I zde se většinou opakovaly rady, které již zazněly v předešlých průzkumech, tedy vycestovat do zahraničí, najít si praxi při studiu a zdokonalit se v komunikačních dovednostech. Na závěr cituji zajímavé názory dvou personalistů:

*„Využít cesty do zahraničí pro zlepšení jazykových dovedností /Erasmus apod./.
Zapojovat se aktivně do projektů v rámci VŠ studia, získávat praxi už v průběhu studia na VŠ, nespoléhat na poslední ročník při hledání práce, ale zajímat se již dříve.
Navazovat kontakty, vytvářet si síť potencionálních zaměstnavatelů. Zajímat se o dění v kraji, sledovat trh práce, vývoj mezd apod. Napsat si dobře a výstižně životopis, příp. jej s někým zkonzultovat.“*

„Studijně a profesně? Aby si vybrali srdcem obor, který je osloví, kterému věří, a kterému se chtějí věnovat. Pak ať studují a myslí (selský rozum, ne se drtit blbosti), ať přemýšlejí o aplikacích v praxi, k čemu to je dobré, kde se co dá využít, aby to mělo smysl. Jeden cizí jazyk na velmi dobré úrovni - kdo říká, že nemá talent, tak kecá. Jazyk se na komunikativní úrovni dá naučit, je třeba "sitzfleisch" a trpělivost a vůli. Osobní doporučení: Ať čtou (nejen Facebook a SMS), aby se uměli vyjadřovat kultivovaně a na úrovni (někdy to je hrůza!!!! - holé věty, používání cizích slov, aniž by jim správně rozuměli, nebo si jen hrají na to, že umějí jazyk, a působí to srandovně). Ať se učí spolupracovat, ať se poznají a udělají si sami nebo s pomocí druhých pořádek sami sebou a v sobě. Pouze člověk, který se přijímá a rozumí si, dokáže chápat a rozumět druhým a dobře pracovat v týmu.“

Z průzkumů provedených mezi zaměstnanci Úřadů práce a personálních agentur tedy zaznívají skeptické názory na uplatnění absolventů oboru Čínská filologie. V naprosté většině případů není jejich prostřednictvím možné najít zaměstnání, jehož náplň by nějak souvisela se znalostmi nabytými náročným studiem Čínské filologie. Z průzkumů se však dovídáme zajímavé informace o přijímacích pohovorech a situaci absolventů

VŠ na pracovním trhu, které mohou při hledání zaměstnání využít i absolventi oboru Čínská filologie.

Na závěr výzkumné části přidávám ještě názory personalistů z internetové diskuze, kterou v dubnu roku 2012 organizoval internetový pracovní portál Jobs.cz s názvem Měsíc absolventů. Studenti a absolventi českých VŠ se zde mohli online ptát personalistů velkých českých firem na možné uplatnění s jejich oborem. V rámci diskuze byly často zmiňovány Trainee programy pro absolventy, které nabízí více jak 30 velkých českých firem (například ŠKODA AUTO a.s., ČEZ a.s., Monroe Czechia s.r.o., Kooperativa pojišťovna a.s., HR Direct s.r.o., Faurecia Group, Human Capital s.r.o., Grafton Technologies, Randstad s.r.o. a další).¹⁶⁷ Měsíc absolventů jsem pravidelně sledovala a do diskuze se i sama zapojila. Na můj dotaz, zda by znalost čínštiny byla pro kandidáta na pracovní pozici výhodou, odpověděla např. Mgr. Marie Mourková z firmy UniCredit Bank, že absolutní výhodou to není, ale pokud by se manažer rozhodoval mezi 2 rovnocennými kandidáty a ve svém portfoliu by měl i čínské společnosti, dal by přednost uchazeči se znalostí čínštiny.¹⁶⁸

Personalistka Skupiny ČEZ Ing. Zuzana Hron zase uvedla, že v rámci letošního programu pro absolventy ČEZ Potentials není vysána žádná pozice, kde by byla znalost čínštiny výhodou. Znalost jazyků je podle ní samozřejmě výhodou, ale primárně je důležité, aby uchazeč splňoval požadavky na danou pozici. V případě Trainee programu jsou to obecně výborná znalost anglického jazyka, schopnost rychle se orientovat a učit se novým věcem, komunikativní a prezentační dovednosti, pro-aktivní přístup a ochota cestovat.¹⁶⁹

Personalistka společnosti Faurecia Stana Plachá doslova uvádí: *„Upřímně přiznám, že Čínská filologie je hodně specifický obor. Naše závody často i spolupracují se závody z Číny a z dlouhodobého hlediska by byla i možnost být vyslána do Číny, nicméně před tím je zapotřebí se naučit a vypracovat v rámci nějaké specifické pracovní pozice v rámci závodu Faurecia. Čili pro trainee program a začátky v našich výrobních závodech - čínštinu a obecně čínskou filologii bohužel neuplatníte. To se může stát až tak za 3-5 let, kdy člověk opravdu nasbírá praktické zkušenosti na konkrétní pracovní*

¹⁶⁷ Více informací na: <http://jobs.cz/>.

¹⁶⁸ Existují na trhu práce šance pro absolventy? - Ozona - Poradna - Jobs.cz - online diskuse s nejlepšími zaměstnavateli. <http://www.jobs.cz/poradna/ozona/detail/article/existuji-na-trhu-prace-sance-pro-absolventy/>, (25. 4. 2012)

¹⁶⁹ Trainee program Skupiny ČEZ - Ozona - Poradna - Jobs.cz - online diskuse s nejlepšími zaměstnavateli. <http://www.jobs.cz/poradna/ozona/detail/article/trainee-program-skupiny-cez/>, (25. 4. 2012)

pozici v rámci společnosti Faurecia.“ Dále uvádí, že mezi hlavními požadavky na uchazeče do Trainee programu Faurecia jsou dokončené vysokoškolské vzdělání preferenčně technického směru, aktivní znalost anglického jazyka, dynamická osobnost uchazeče, komunikační a prezentační schopnosti a chuť učit se novým věcem. Ještě dodává, že ať by trainee nastupoval na jakékoli oddělení u nich ve firmě, musí mít blízko k technice.¹⁷⁰ U Trainee programů tedy opět narážíme na stejné překážky jako u ostatních pracovních pozic. Přesto vždy záleží na konkrétním profilovém zaměření firmy a není vyloučeno, že by absolvent Čínské filologie mohl v podobných programech uspět.

2.6 Závěr výzkumu a navrhované možnosti

Provedené průzkumy svou rozsáhlostí podávají ucelenou výpověď o problematice uplatnění absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu. Na jejich základě jsem zjistila, jak se na uplatnitelnost vzdělání v oboru Čínská filologie na pracovním trhu dívají samotní studenti a absolventi tohoto oboru a jak personalisté českých firem, Úřadů práce a personálních agentur, kteří mají přehled o aktuálních potřebách pracovního trhu. Ve výpovědích k otázce uplatnitelnosti absolventů oboru Čínská filologie panoval mezi zmíněnými skupinami největší rozpor. Smýšlení studentů a absolventů bylo v tomto směru většinou optimistické, kdy ve znalosti čínštiny nacházeli studenti a absolventi přednost, díky které zvýší svou konkurenceschopnost na pracovním trhu. Personalisté českých firem a zaměstnanci Úřadů práce a personálních agentur naopak jasně odmítají volbu studia Čínské filologie jako vhodnou z hlediska následného uplatnění absolventů na pracovním trhu ČR. K přihlédnutí k dosavadnímu bezproblémovému a rychlému uplatnění absolventů oboru Čínská filologie a jejich zcela ojedinělé nezaměstnanosti si můžeme dovolit konstatovat, že pravda je někde uprostřed. Prozatím nebylo pro absolventy Čínské filologie obtížné se na pracovním trhu prosadit, ale vzhledem k úzké profilaci oboru nebudou mít nikdy při hledání zaměstnání stejné podmínky jako absolventi v České republice běžných oborů a budou nuceni být při nacházení pracovních příležitostí aktivnější a přizpůsobivější.

¹⁷⁰ **Přihlaš se do Faurecia trainee programu. Tvoř s námi budoucnost automobilů z celého světa.** <http://www.jobs.cz/poradna/ozona/detail/article/chces-snami-tvorit-budoucnost-automobilu-zceleho-sveta-prihlas-se-do-faurecia-trainee-p/>, (25. 4. 2012)

Zajímavé poznatky přineslo srovnání skupin studentů a absolventů oboru Čínská filologie, a to již v otázce jejich motivace ke studiu čínštiny. Současné studenty motivovaly ke studiu oboru většinou tři hlavní důvody. Prvním důvodem byla potřeba volby druhého oboru jako doplnění k jejich vysněnému oboru, kdy si vybrali obor Čínská filologie, aniž by měli bližší představu o tom, co studium čínštiny obnáší. Druhým důvodem byl již dřívější zájem studentů o čínštinu, čínskou kulturu a Čínu obecně, kdy studenti byli dlouhodobě přesvědčení o tom, že chtějí studovat právě tento obor. Vůbec nejčastěji zmiňovaným důvodem ke studiu Čínské filologie však bylo předsvědčení, že znalost čínštiny zaručí studentům v budoucnu dobré uplatnění na pracovním trhu a lukrativní a dobře placenou pracovní pozici. Nutno podotknout, že při bližším dotazování, jak konkrétně si své budoucí uplatnění představují a na jakých pozicích by si přáli pracovat, odpověděla naprostá většina z nich velmi neurčitě. Z názorů studentů prvních ročníků jasně vyplynulo, že o svém budoucím uplatnění nemají jasnou představu, starší studenti nejčastěji zmiňovali uplatnění v oblasti tlumočení, vzdělávání, zahraničního obchodu a cestovního ruchu. Pro absolventy oboru Čínská filologie byl větší motivací samotný zájem o studium čínštiny než ekonomické výhody, které by ze znalostí čínštiny mohly plynout. Předpoklad mnohých českých novinářů o lukrativním a dobře placeném zaměstnání, které znalost čínštiny zaručuje, se nepotvrdil. Měsíční příjem naprosté většiny absolventů oboru Čínská filologie nepřesahuje částku 30 000 Kč a v mnoha případech nedosáhne ani na průměrnou měsíční mzdu ČR.

Jak současní studenti, tak absolventi oboru Čínská filologie se ukázali být během studia pracovní velmi aktivní. Většina z nich si již během studia vytvářela nebo vytváří pracovní návyky, které bude moci zúročit při pozdějším hledání zaměstnání. I v tomto bodu jsou však patrné rozdíly obou skupin respondentů. Zatímco současní studenti uvádějí velkou škálu pracovních činností nesouvisejících s oborem, absolventi se během studia snažili hledat více odbornou praxi v oblasti tlumočení a překládání či výuky čínštiny. Velká část z nich díky praxi při studiu získala své budoucí zaměstnání, protože na základě dobré spolupráce jim po ukončení studia nabídli zaměstnavatelé trvalý pracovní poměr. Jen malé procento současných studentů ví, kde se v budoucnu uplatní. Současným studentům bych proto doporučila projevit větší aktivitu při hledání práce při studiu s důrazem na souvislost s čínštinou, i pokud by byla méně nebo vůbec finančně ohodnocena a nespolehat pouze na štěstí, konexe či zprostředkování praxe katedrou. Jak vyplývá z dalšího šetření mezi personalisty českých firem a především mezi

zaměstnanci různých personálních agentur, každá praxe vztahující se k oboru má své opodstatnění při posouzení uchazeče o práci a ten jejím absolvováním zvýší své šance na přijetí při pracovním přijímacím pohovoru, jak v průzkumu poznamenali po svých zkušenostech i samotní absolventi Čínské filologie.

Pomocí průzkumu se také ukázalo, že studenti i absolventi oboru Čínská filologie jsou velmi flexibilní a přizpůsobiví a byli by z větší části ochotni odstěhovat se za prací do jiného města či přímo do zahraničí. Nutnost jezdit na služební cesty by nepovažovali za překážku, ale naopak za výhodu budoucího zaměstnání a akceptovali by i nutnost doplnit si znalosti o další obor. Jejich nároky na finanční ohodnocení také nebyly nijak přehnané a většinou byla pro studenty důležitější náplň práce a možnost profesního růstu v zaměstnání než výše nástupního platu. Přesto byly představy studentů o budoucím platu vyšší, než činí reálná výše měsíčního ohodnocení absolventů.

Ze všech v průzkumu zmiňovaných návrhů studentů a absolventů oboru Čínská filologie na zkvalitnění a zefektivnění výuky, bych zdůraznila především návrhy týkající se struktury a náplně předmětů. Přestože studenti ani absolventi nepochybuji o v žádném případě nezbytnosti současných povinných jazykových předmětů a považují je pro uplatnění v praxi za velmi užitečné, mnozí by uvítali jejich určitou obměnu v náplni a způsobu výuky některých předmětů. Obecně by ocenili větší množství výukových materiálů, především z řad moderních čínských učebnic gramatiky, větší důraz na vysvětlení a procvičování gramatických jevů a naopak menší důraz na memorování a zdlouhavé přepisování vět z učebnic, které podle studentů a absolventů nedosahuje kýženého efektu. Oceňují důraz kladený na fonetiku a gramatologii a velké množství volitelných předmětů, které katedra otvírá. Přesto nějaké předměty postrádají. Absolventi upozorňovali zejména na chybějící tlumočnické a překladatelské semináře praktického využití (technická čínština, obchodní čínština či právní a ekonomická terminologie) a na absenci překladů z češtiny do čínštiny. Uvítali by také více konverzačních hodin nebo přednášky o čínské kultuře, historii nebo filozofii vedené přímo čínským lektorem. Dále by ocenili otevření předmětů, v rámci kterých by se naučili správně jednat s čínskými partnery a více poznali současnou ekonomickou či právní problematiku v ČLR a na Taiwanu. Z řad studentů by byl také zájem o předměty jako Tradiční čínština, Etymologie čínských znaků, Čínská filozofie nebo Čínské odívání. Podnětů k otevření dalších předmětů bylo mnoho (viz průzkum), více se již však jednalo o individuální žádosti jednotlivců. Z hlediska potřeb pracovního trhu by bylo vhodné doplnit výuku i o znalosti z jiných oborů, požadovaných od

zaměstnavatelů. Výuka technických předmětů by byla samozřejmě nereálná, ale otevření kurzů, které by studentům umožnily získat alespoň základní povědomí o managementu, marketingu, zahraničním obchodě či ekonomice, by bylo vhodným doplňkem jazykové výuky. Otevření podobných předmětů by bylo samozřejmě pro Katedru asijských studií problematičtější, studenti sami by si však mohli vzdělání doplnit absolvováním vybraných předmětů zmíněné tematiky na jiných katedrách (např. Aplikovaná ekonomická studia). Za uvážení by stálo otevření předmětů komunikačních a prezentačních schopností, jejichž zvládnutí je klíčové pro přijímací pohovory a potřebu zapůsobit a zviditelnit se. Často zmiňovaným přínosem by bylo také zlepšení komunikace mezi studenty a vyučujícími a zjednodušení administrativních úkonů.

Velmi užitečné by byla pro zpětnou vazbu Katedry asijských studií vytvoření nějaké databáze absolventů, která by byla každoročně aktualizovaná, a díky níž by mohli stávající studenti dohledat kontakty na absolventy podle jejich profesního zařazení a v případě potřeby je požádat o radu, jak v určitých problémových situacích postupovat. Obdobnou funkci plní skupina oboru Čínské filologie na Sociální síti Facebook, jejímž prostřednictvím si studenti v hojné míře předávají informace. Kontaktovat touto cestou absolventy se mi však příliš neosvědčilo. Jak se ve výzkumu potvrdilo, rozšiřovat okruh svých známých a snažit se zviditelnit může značně napomoci získání zaměstnání. Kontakty od svých známých využívají pro vyhledávání zaměstnanců i velké firmy a znalost čínštiny je natolik ojedinělá, že dokáže lidi zaujmout. Jak studenti využijí svých znalostí čínského jazyka a čínského prostředí při navazování nových profesních známostí je jen na nich. Pro účely seznámení studentů a absolventů by mohla sloužit také různá setkání absolventů, kde by zkušenější absolventi mohli předat své profesní zkušenosti studentům, kteří by se tak i z případných pochybení absolventů mohli poučit a vyvarovat se podobných chyb.

Po konfrontaci názorů studentů a absolventů oboru Čínská filologie o jejich pracovním využití s názory personalistů českých firem a zaměstnanců Úřadů práce a personálních agentur, již nejsou vyhlídky uplatnění absolventů oboru Čínská filologie tak příznivé. Přestože polovina ze 71 firem, které se průzkumu zúčastnily, obchoduje nebo jinak spolupracuje s Čínou a potřebuje tedy s čínskými partnery komunikovat, o absolventy oboru Čínská filologie by měly tyto firmy zájem jen ojediněle. Buď již mají nějakého zaměstnance, který umí čínsky nebo jim pro komunikaci s čínskými partnery postačuje angličtina. Naprostá většina oslovených firem by nenabídla studentům Čínské

filologie ani praxi a to ani v případě, že by byla neplacená. Přesto by některé firmy o spolupráci s absolventy nebo studenty Čínské filologie stály, ačkoli jen výjimečně.

Co se týče personálních agentur a Úřadů práce, nemá většinou moc velký smysl tyto organizace v případě nezdárného nalezení zaměstnání kontaktovat pro zprostředkování práce v oboru. Pokud již totiž někdy v minulosti zaznamenaly poptávku po znalostech čínštiny, bylo to buď na podřadnějších pozicích kuchařů čínských restaurací nebo se jednalo opět spíše o pozice podmíněné dalšími znalostmi, kde čínština byla pouhou výhodou a ne hlavním předpokladem pro získání zaměstnání. Absolventi Čínské filologie by však mohli zaslat své životopisy větším personálním agenturám nebo je zveřejnit jinde na internetu a věřit, že je v případě potřeby zaměstnavatel sám vyhledá a osloví k případné spolupráci. Minimálně to by mohli pro svou budoucí kariéru udělat i stávající studenti Čínské filologie, kteří by mohli nabídnout své služby organizacím jako je Czech Trade, případně se zeptat na možnou praxi na Ministerstvu zahraničních věcí nebo Čínské ambasádě.

Personalisty bylo doporučováno často také absolvování nějaké pracovní stáže nebo studijního programu v zahraničí. Většina absolventů oboru Čínská filologie má za sebou zkušenost z vycestování do Číny, mohla by však využít i jiných stipendií, které nabízí různé evropské instituce a před samotným hledáním práce tak získat cenné pracovní zkušenosti. Asi nejžádanější jsou mezi absolventy VŠ ČR programy umožňující stáže v rámci institucí EU nebo OSN. Jedná se o náročnou pracovní stáž, a proto jsou na kandidáty kladeny daleko větší požadavky, než při získávání stipendií v rámci programu Erasmus nebo Free movers. Počet míst pro kandidáty je navíc omezen a ztížen tím, že o stipendia nežádají již jen absolventi českých vysokých škol, ale vysokoškolští absolventi všech států Evropské unie. Pro absolventa Čínské filologie by byly zřejmě nejzajímavější placené stáže pro překladatele, které umožňují stážistům poznat činnost překladatelů Evropské unie, zejména pak Evropského parlamentu. Stáž trvá tři měsíce a může o ni zažádat již absolvent tříletého vysokoškolského programu, pokud již dříve nějakou podobnou stáž nepodstoupil. Výše stipendia je 1213,55 eur na měsíc.¹⁷¹ Zajímavá je pro absolventy oboru Čínská filologie jistě také tlumočnická stáž, která spadá pod Ředitelství tlumočnických stáží EU a trvá 10 – 12 týdnů. Stážisté pracují pod vedením zkušených tlumočnicků Evropské unie a mají možnost poznat, co práce

¹⁷¹ PRIESTLEY, Julian. Evropský parlament.
http://www.europarl.europa.eu/pdf/traineeships/translation_rules_cs.pdf, (15. 5. 2012)

tlumočníka obnáší.¹⁷² Stáže pro absolventy dále nabízí Úřad Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, Rada Evropské unie, Soudní dvůr a Evropský parlament.¹⁷³

Univerzita Palackého v Olomouci nabízí od roku 2010 svým absolventům stipendia na pracovní stáže v zemích EU pod programem Leonardo da Vinci. Minimální doba pobytu je deset týdnů, maximální doba nesmí přesáhnout šest měsíců. Stáž musí souviset s vystudovaným oborem absolventa a zažádat o ní může pouze čerstvý absolvent UP (maximálně 1 rok od ukončení studia na UP). Měsíční vyplácení stipendia nepřekročí dohromady dobu 3 měsíců a jeho výše závisí od země pobytu, v rozmezí od 300 – 700 eur za měsíc. Stáž si absolvent sjednává sám a na něm také záleží, zda si vyjedná nějakou finanční podporu ze strany firmy nebo organizace, u které bude pracovat. Referentka zahraničních pracovních stáží Leonardo da Vinci na UP Mgr. Marie Raková tvrdí, že firma většinou poskytne stážistům příspěvky na ubytování nebo na dopravu, případně kapesné či další finanční výhody. Šance na získání stáže jsou relativně vysoké.¹⁷⁴ Absolvování těchto stipendií by měli čerství absolventi Čínské filologie zvážit nejen v případě, že se jim nedaří najít zaměstnání, ale dobrovolně pro rozšíření svých obzorů a získání zkušeností z dobrých pracovních pozic.

Z informací z průzkumů mezi personalisty českých firem a personálních agentur bych zdůraznila především ty, které se týkají průběhu přijímacích pracovních pohovorů. V mnoha případech je poukázáno na chyby, kterých se absolventi VŠ často nevědomky dopouštějí, a pro které nakonec nejsou vybráni jako vhodní kandidáti na pracovní pozici. Nejčastější „skrytou“ chybou bývá přehnané sebevědomí absolventů, kteří působí příliš suverénním dojmem a svým sebejistým vystupováním mohou zapříčinit u druhé strany nesympatie a obavy z nepřizpůsobení se takového kandidáta zažitému chodu a pracovnímu pořádku ve firmě. Protikladnou chybou je ale zároveň přílišná pasivita kandidátů o pozici, kteří se nedokážou kultivovaně vyjadřovat, působí nerozhodně a zstrašeně. Pro mne překvapivou „chybou“ je pro některé personalisty také absolvování příliš mnoha zahraničních pobytů, kvůli jejich četnosti může kandidát působit přelétavě a u takového uchazeče se již předem obávají, že bude chtít zase vycestovat někam za poznáním a firmě by se tak investice do něj vložené nevrátily. Některé personalisty zajímá také příčina odchodu z předchozího zaměstnání či důvod

¹⁷² CURIA – Stáže. http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_10338/?hText=st%C3%A1%C5%BE, (15. 5. 2012)

¹⁷³ Více informací např. na: <http://www.nazkusenou.cz/pracovni-staze-v-institucich-evropske-unie-a145.html>.

¹⁷⁴ Rozhovor s Mgr. Marií Rakovou, zahraniční referentkou UP, dne 24. 4. 2012.

přílišné fluktuace pracovních pozic v krátké době. Zmíněno bylo samozřejmě velké množství dalších faktorů, způsobujících neúspěch kandidátů u přijímacích pohovorů, jako je nepřipravenost, nedostatečná praxe, lživé informace v životopise, nedostatečné znalosti pro požadovanou pozici apod., ty však bylo možné očekávat.

Z průzkumu můžeme závěrem vyvodit, že nejvhodnější z oborových kombinací k Čínské filologii na Filozofické fakultě UP je bezesporu studium obor Aplikovaná ekonomická studia, případně Anglická filologie. Dobrou volbou by pro studenty bylo po ukončení bakalářského studijního programu odjet studovat navazující magisterský program do Číny, kde se jednak naučí perfektně čínsky a jednak si rozšíří vzdělání o další specializace. Z výsledků celého šetření je patrné, že absolvent Čínské filologie nemá příliš snadné postavení na pracovním trhu a pokud si nebude aktivně doplňovat vzdělání ještě o další znalosti jiných oborů a jazyků, nebude při hledání práce ve většině případů dostatečně konkurenceschopný. Pokud tak ovšem učiní a dokáže nabídnout více než jen znalost čínštiny, bude pro zaměstnavatele velmi zajímavým kandidátem s všestranným využitím v praxi, a to nejen v České republice, ale také v zahraničí.

3. Závěr

Magisterská diplomová práce „*Konkurenceschopnost a uplatnění absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu*“ představuje obor Čínská filologie na Katedře asijských studií UP v Olomouci a reálné možnosti uplatnění jeho absolventů na pracovním trhu. Součástí práce je vytvořený jmenný seznam všech absolventů oboru Čínská filologie s uvedením jejich oborových kombinací a roky ukončení studia. Tento seznam by mohl být využit jako základ pro dosud neexistující databázi absolventů Čínské filologie, jejíž vytvoření by v budoucnu mohlo posloužit ke zlepšení profesních kontaktů mezi současnými studenty a absolventy Katedry asijských studií.

První část práce tvoří obecný přehled o oboru Čínská filologie. Měl by sloužit především potřebám budoucích uchazečů o studium čínštiny, kteří nevědí, jestli studium tohoto oboru splní jejich představy a očekávání. Práce stručně popisuje historii oboru Čínská filologie a strukturu studia, které klade již od svého založení důraz na osvojení si moderního čínského jazyka, ale zároveň studentům nabízí možnosti absolvovat předměty, díky nimž si rozšíří znalosti o čínské historii, kultuře či literatuře a získají přehled o čínských reáliích, tradicích a zvyklostech. Z reakcí studentů a absolventů v provedeném průzkumu vyplynulo, že považují studium oboru Čínská filologie za velmi náročné, ale zajímavé a přínosné.

Na základě analyzovaných inzerátů, které byly v období leden až květen 2012 zveřejněny na internetu, a jejichž součástí byl požadavek na znalosti čínštiny, můžeme konstatovat, že absolventi oboru Čínská filologie se mohou ucházet jen o malé procento nabízených pozic. U více jak dvou třetin inzerátů byla čínština zmiňována pouze jako výhoda, pro kterou by byl uchazeč mluvící čínsky upřednostněn před jinými kandidáty, hlavním požadavkem na dané pozice však bývalo technické nebo ekonomické vzdělání. Finanční ohodnocení absolventů oboru Čínská filologie není vzhledem k náročnosti studia příliš vysoké. Nejlépe placení bývají za práci související s čínštinou tlumočníci. K tomuto poznatku jsem došla po provedení srovnání platového ohodnocení služeb jazykových agentur v ČR s nástupními platy uvedenými u analyzovaných inzerátů a v neposlední řadě s platy samotných absolventů.

Druhou částí práce je vlastní výzkum provedený mezi studenty a absolventy oboru Čínská filologie, mezi personalisty českých firem a mezi zaměstnanci Úřadů práce a personálních agentur. Tato část práce by měla sloužit především potřebám Katedry

asijských studií jako zpětná vazba její téměř dvacetileté činnosti a také stávajícím studentům Čínské filologie, kteří díky ní získají lepší představu o svém budoucím uplatnění. Z výsledků průzkumů vyplývá, že ačkoli studenti i absolventi považují znalosti čínštiny na pracovním trhu za výhodu, respondenti zbylých průzkumů v ní zvýhodnění pro uchazeče o práci nevidí a označují absolventy oboru Čínská filologie za nedostatečně konkurenceschopné a na pracovním trhu neupotřebitelné. Pokud se však absolventi Čínské filologie dokážou přizpůsobit aktuálním potřebám pracovního trhu a doplní si své jazykové vzdělání o nějaký další, nejlépe technický nebo ekonomický obor a o výborné znalosti angličtiny, dokážou obstát ve velké konkurenci uchazečů o práci a nabídnout zaměstnavatelům zajímavou kombinaci běžných dovedností s výjimečnou znalostí čínštiny. Nelze samozřejmě očekávat uplatnitelnost čínštiny ve všech českých regionech. Práce spojená s čínštinou bude s největší pravděpodobností vyžadovat ústupky a kompromisy ze strany absolventa oboru Čínská filologie. Těmi mohou být mimo jiné nutnost přestěhovat se za svým zaměstnavatelem, ochota přistoupit na nižší platové ohodnocení nebo náplň práce, která nebude přímo odpovídat jeho představám.

Při porovnání teoretické a praktické části nám výsledky ukazují, že přestože v povědomí českých novinářů i mnohých studentů oboru Čínská filologie je znalost čínštiny na pracovním trhu zárukou lukrativního a finančně dobře ohodnoceného zaměstnání, skutečnost je taková, že o ně v reálných podmínkách českého trhu příliš velký zájem není. Jak se však současní studenti na pracovním trhu v budoucnu uplatní, bude záležet na jejich individuálních schopnostech a entusiasmu a také trochu na štěstí.

Pro Katedru asijských studií je příznivé, že se velké množství absolventů oboru Čínská filologie uplatnilo na pracovních pozicích, kde upotřebí znalosti čínštiny. Pozitivní je také fakt, že většina absolventů by si i po svých předešlých zkušenostech vybrala ke studiu znovu obor Čínská filologie na Katedře asijských studií UP. Absolventi také neměli zpravidla problémy s rychlým uplatněním na trhu práce, kdy většina z nich si našla zaměstnání ještě při studiu nebo téměř okamžitě po jeho ukončení a jen výjimečně hledali absolventi zaměstnání déle než pár měsíců. Můžeme jen doufat, že podobně příjemnou zkušenost s hledáním práce budou mít i současní a budoucí studenti oboru Čínská filologie, a že se nevyplní skeptické předpovědi českých personalistů o neuplatnitelnosti absolventů tak úzce profilovaného oboru.

Resumé

Employability and Competitiveness of Chinese Philology Graduates in the Labour Market

The aim of the thesis has been achieved. The overview about the Chinese Studies at the Department of Asian Studies at the Palacky University Olomouc between 1993 and 2012 was developed, with focus on graduates and their employability and position in the labour market. The thesis is useful not only to the Department of Asian Studies, but also particularly to the current and future students of the Chinese Studies, who obtain a better notion of their professional future. It can also help people interested in studying the Chinese language decide whether to choose this study field at Palacky University and answer the question whether the studies can fulfil their expectations. The aim of the research has been achieved as well. The expected results have not always been reached. Some of the conclusions do not correspond to the set hypothesis and therefore are surprising in many cases. Some conclusions, on the other hand, confirmed the hypothesis. Comparing the theoretical and practical parts of the thesis, the results show that even though it is generally thought that the knowledge of the Chinese language is an advantage in the labour market opening the door to interesting and well-paid jobs, the reality proves different. HR managers in Czech companies and Jobcentre and Job agency workers consider the Chinese philology graduates only little competitive and difficult to employ. Nevertheless, thanks to fact that there are only few Chinese philology graduates from the previous years, it was easy for them to find a job quickly and there were no problems with their employment.

Seznam literatury

SELIGMAN, Scott D., *Čínská obchodní etiketa, průvodce protokolem, společenským chováním a kulturou v Číně*. Nakladatelství BB/art, Brno 2007, s. 105. ISBN 978-80-7381-127-3.

BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století, díl 1*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001, 126 s.

FÜRST, Rudolf. *Česko-čínské vztahy po roce 1989*. Praha: Karolinum, 2010, s 75.

FÜRST, Rudolf. *Čína ve XX. století, díl 3*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, 189 s. ISBN 80-244-1286-1.

CARMINEOVÁ, Eva. *Šest let kulturní výměny mezi ČSR a Čínskou lidovou republikou*. *Nový Orient*, 1955.

SLUPSKI, Z. *O Číně a čínské ideologii*. *Nový Orient*, Praha: 1969, r. XXIV, č. 3, s. 65.

KOUCKÝ, Jan, BARTŮŠEK, Aleš. **Funkce a profily veřejných vysokých škol ČR**. Středisko vzdělávací politiky, Pedagogická fakulta UK v Praze, únor 2012, s. 17. Přístupné na: <http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Srovn%C3%A1n%C3%AD%20VV%C5%A0%20%C4%8CR%202012%20-%20SVP%20PedF%20UK%202012-02-15.pdf>.

BURDOVÁ, J, CHAMOUTOVÁ, D. *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2011*. Praha: NÚOV, 2011, 64 s. [online]. [cit. 2012-06-02]. Dostupné z <http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/FStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=9.0.60>

SKÁCELOVÁ, P., VOJTĚCH, J. *Názory pracovníků úřadů práce na uplatnění absolventů škol v období ekonomické krize*. Praha: NÚOV, 2009. 33 s. [online]. [cit. 2012-04-19]. Přístupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/FStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=9.0.42>

ZELENKA Martin, RYŠKA Radim. *Reflex 2010, Absolventi hodnotí vzdělání na vysoké škole, způsoby výuky, kvalitu učitelů*. Středisko vzdělávací politiky, Praha 2011. Přístupné na: http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/REFLEX2010_Zprava1.pdf

Internetové zdroje:

Vztahy terciárního vzdělávání a trhu práce.

http://www.csvs.cz/projekty/2009_spav/data/spav/studie_3.pdf, (15.5.2012)

Mzdy - vývoj mezd, průměrné mzdy 2012, Vývoj výše průměrné mzdy v Kč

<http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>, (4.6.2012)

ISA. Absolventi škol a trh práce. Nezaměstnanost absolventů.

<http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/SStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=5.1.05> (14.6.2012)

BOROVÍČKA, Michael. Český jezuita na čínském dvoře (Česká republika) | Lidé a Země.

<http://www.lideazeme.cz/clanek/cesky-jezuita-na-cinskem-dvore>, (19. 4. 2012)

Zřízení československo-čínské společnosti. *Nový Orient*, 1945, r. I., s. 29.

Historie: Katedra asijských studií. http://www.kas.upol.cz/katedra/o_katedre/historie.html, (5. 4. 2012)

AGNEW, Daniel. Josef Ludvík Fischer. <http://www.upol.cz/o-univerzite/historie-a-soucasnost/josef-ludvik-fischer/>, (5. 4. 2012)

PALÁT, Augustin. Čestné doktoráty. http://www.kas.upol.cz/katedra/o_katedre/historie.html, (5. 4. 2012)

Univerzita Palackého: Augustin Palát. <http://oldwww.upol.cz/odkazy/o-univerzite/cestne-doktoraty/augustin-palat/>, (5. 4. 2012)

Historie: Katedra asijských studií. http://www.kas.upol.cz/katedra/o_katedre/historie.html, (6. 4. 2012)

Rozhovor se známým českým sinologem, panem Oldřichem Švarným---druhá část--china radio. <http://czech.cri.cn/441/2010/03/11/1s107587.htm>, (6. 4. 2012)

Sinologie. <http://udlv.ff.cuni.cz/cz/china/china.htm>, (7. 4. 2012)

Členové katedry: Katedra asijských studií. http://www.kas.upol.cz/katedra/clenove_katedry.html, (7. 4. 2012)

Vztahy terciárního vzdělávání a trhu práce. http://www.csvs.cz/projekty/2009_spav/data/spav/studie_3.pdf, s 7., (7. 4. 2012)

O katedře: Katedra asijských studií. http://www.kas.upol.cz/katedra/o_katedre.html, (8. 4. 2012)

POSPÍŠIL, Zdeněk. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci: Bakalářské a magisterské studium. <http://www.ff.upol.cz/menu/prijimaci-rizeni/bakalarske-a-magisterske-studium/>, (15. 4. 2012)

URBÁNEK, Dan. Čínština, jazyk budoucnosti? Studentské finance.cz. <http://student.finance.cz/zpravy/finance/296218-cinstina-jazyk-budoucnosti-/>, (21. 4. 2012)

STAG:

https://portal.upol.cz/wps/myportal/StudyingAndTeaching/MyStudies/PreRegistration!/ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gPdxNXd0dLAWOLsBA3AyOXYB_YHc_A_dAI30_j_zcVP2CbEdFACEgnjc!/dl3/d3/L2dJOSEvUUt3QS9ZQnZ3LzZfSEc0RUdBOTAwT0tMMjAySktUN0Y4TzEwMMDM!/, (25. 5. 2012)

KUBÁK, Vladimír. Studijní obory. http://www.upol.cz/nc/skupiny/zajemcum-o-studium/studijni-obory/fakulta/ff/?user_vlkupobory_pi1%5Bsort%5D=fieldname&user_vlkupobory_pi1%5Bpointer%5D=6, (18. 4. 2012)

AGNEW, Daniel. Čínština pro praxi: vzniká obsáhlý slovník i nabídka práce pro studenty. <http://www.upol.cz/aktualita/clanek/cinstina-pro-praxi-vznika-obsahly-slovník-i-nabídka-prace-pro-studenty/>, (23. 5. 2012)

Haló noviny, Čínština je dnes stejně významná jako angličtina. <http://www.sophia-cb.cz/cz/o-nas/napsali-o-nas-025>, (15. 4. 2012)

FRANCOVÁ, Pavla. Číňané chystají v Česku mohutné investice. Přesunou sem i vývoj. www.lidovky.cz. 21.3.2011. http://byznys.lidovky.cz/cinane-chystaji-v-cesku-mohutne-investice-presunou-sem-i-vyvoj-psf-/firmy-trhy.asp?c=A110321_160305_firmy-trhy_ana_cit, (19. 4. 2012)

PETRENKO, Roman. Lidí, kteří umí čínsky je zoufalý nedostatek. <http://www.cuni.cz/IFORUM-4914.html>, (19. 4. 2012)

POROVNÁNÍ OBORŮ: Čínská studia :: Porovnání oborů :: VysokeSkoly.cz. <http://www.vysokeskoly.cz/clanek/porovnaní-oboru-cinska-studia>, (20. 4. 2012)

FERANEC, Ivan. Klíč k úspěchu? Umět čínsky. <http://hn.ihned.cz/c1-17640210>, (19. 4. 2012)

ČTK. Více než polovina Čechů neovládá žádný cizí jazyk. <http://www.novinky.cz/domaci/227497-vice-nez-polovina-cechu-neovlada-zadny-cizi-jazyk.html>, (8. 5. 2012)

Při hledání práce se bez znalostí řeči moc nechytete, vede angličtina - iDNES.cz. http://finance.idnes.cz/pri-hledani-prace-se-bez-znalosti-rci-moc-nechytete-vede-anglictina-1j3-/podnikani.aspx?c=A111011_1665951_viteze_sov (8. 5. 2012)

Obecná informace - Jak důležitá je pro kariéru znalost cizích jazyků? | iKariéra.cz.
<http://www.ikariera.cz/clanky-a-rady/obecna-rada/jak-dleit-je-pro-kariru-znalost-cizich-jazyku/>, (9. 5. 2012)

HUBÁČKOVÁ, Jitka. **Stupně pokročilosti ovládnání cizího jazyka podle Evropského referenčního rámce.** <http://www.portaljazyku.cz/texty/clanky/evropsky-referencni-ramec.html>, (5. 4. 2012)

Existují na trhu práce šance pro absolventy? - Ozona - Poradna - Jobs.cz - online diskuse s nejlepšími zaměstnavateli. <http://www.jobs.cz/poradna/ozona/detail/article/existuji-na-trhu-prace-sance-pro-absolventy/>, (25. 4. 2012)

Trainee program Skupiny ČEZ - Ozona - Poradna - Jobs.cz - online diskuse s nejlepšími zaměstnavateli. <http://www.jobs.cz/poradna/ozona/detail/article/trainee-program-skupiny-cez/>, (25. 4. 2012)

Přihlaš se do Faurecia trainee programu. Tvoř s námi budoucnost automobilů z celého světa.
<http://www.jobs.cz/poradna/ozona/detail/article/chces-snami-tvorit-budoucnost-automobilu-zceleho-sveta-prihlas-se-do-faurecia-trainee-p/>, (25. 4. 2012)

KOUCKÝ, Jan, BARTŮŠEK, Aleš. **Funkce a profily veřejných vysokých škol ČR.** Středisko vzdělávací politiky, Pedagogická fakulta UK v Praze, únor 2012, s. 14. Přístupné na:
<http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Srovn%C3%A1n%C3%AD%20VV%C5%A0%20%C4%8CR%202012%20-%20SVP%20PedF%20UK%202012-02-15.pdf>, (16.4.2012)

Práce Vedoucí útvaru marketingu | Aktuální nabídka práce. <http://aktualninabidkaprace.cz/vedouci-utvaru-marketingu-cha67707u/>, (5.6.2012)

Nabídka práce - Obchodní zástupci. <http://www.nabidka-prace.com/urad-prace/kraj/stredocesky-kraj/02470343-obchodni-zastupci/>, (5.6.2012)

Zaměstnání pro každého | InzercePrace.cz. <http://www.inzerceprace.cz/cs/pracovni-nabidka/150146/specialista-podpory-s-cinstinou-16-10-110337-ip/>, (5.5.2012)

Vaše vlastní hodnota je určena pouze vašimi vlastními kreativními produkty a službami a nikdy tím, co pro vás vytvářejí vaši zaměstnanci. <http://prace.abcqe.com/prekladatel-stavebni-inzenyr-cinstina-35486.html>, (5.5.2012)

ERIELL Corporation, s.r.o. / Vedoucí oddělení kompletace vrtných souprav. <http://www.volna-pracovnimista.cz/volne-misto/149002500076206>, (19.4.2012)

Úřad práce hl.m. Prahy. Práce Vedoucí pracovník - obchodník | Nabídka práce.
<http://jobcms.hubertfrey.cz/abe143688u-vedouci-pracovnik-obchodnik/>, (3.3.2012)

Práce v Brně. <http://www.pracuj-v-brne.cz/detail-prace/?id=397>, (3.3.2012)

Přehled práce - volná místa. <http://www.prehled-prace.cz/nabidka-prace/246366/ridici-pracovnici-v-maloobchode-a-velkoobchode-praha>, (14.3.2012)

Obchodní referent (referent obchodní služby) - Olomoucký kraj.
<http://www.hyperprace.cz/inzeraty/161829>, (16.3.2012)

Nabídka práce: Manager nakladatelství Divus. <http://www.proculture.cz/burza/nabidka-prace-manager-nakladatelstvi-divus-2559.html>, (15.3.2012)

Řídící pracovníci servisních služeb a reklamací. <http://www.nabidky-prace.cz/inzerat-8125f395c49bup>, (16.3.2012)

Osobní asistent pro administrativní práce. <http://www.nabidky-prace.cz/inzerat-8a3e7d9cacc1up>, (16.3.2012)

ASISTENT/-KA. <http://www.nabidky-prace.cz/inzerat-8784b2800a11up>, (17.4.2012)

Volná místa - Úřad práce v Příbrami. <http://www.urad-prace.org/pribram/volna-mista/7>, (9.4.2012)

Aktuality. <http://www.cvvi.eu/o-nas/aktuality?id=17>, (23.3.2012)

Aktuality. <http://www.nabidky-prace.cz/odpoved-5e966314cb9dup>, (23.3.2012)

JOBS.EU. <http://jobseu.cz>, (3.3.2012)

PROJECT ENGINEER s AJ. <http://www.joblist.cz/nabidka-prace/project-engineer-s-aj-rozjezd-vyroby-v-cine-8109660.html>, (23.5.2012)

Vedoucí controllingu v číně - Plzeňský kraj - Aktuální nabídka práce | Agentka. <http://www.agentka.cz/cz/nabidka/142313216/plzensky-kraj-vedouci-controllingu-v-cine>, (23.5.2012)

Nabídka práce | Agentka.cz. <http://m.agentka.cz/cz/nabidka/66522112?&query=hradec+kralove>, (18.5.2012)

KAS FF UP aktuality. <http://www.kasupol.bloguje.cz/879260-nabidka-prace.php>, (29.4.2012)

Shanim překladatele/tlumocnika - cinstina – cestina. <http://sluzby.hyperinzerce.cz/preklady-tlumoceni/inzerat/4904079-shanim-prekladatele-tlumocnika-cinstina-cestina-poptavka/>, (17.3.2012)

Účetnictví a daně - Kutnohorská 309 s r.o. - volná místa. <http://prace.kurzy.cz/urad-prace/volna-mista/ucetnictvi-a-dane-kutnohorska-309-sro-28938631-firma/> (19.5.2012)

Pololetní statistiky absolventů škol a mladistvých v evidenci ÚP, přístupné na: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>, (25.3.2012)

Čínština, Vietnamština - překlady, tlumočení. http://www.zivefirmy.cz/cinstina-vietnamstina-preklady-tlumoceni_o769/ceska-republika_r0 (12.4.2012)

Ceník překladatelských služeb. <http://www.chicory.cz/kvalita/cenik/>, (20.4. 2012)

Jazyková škola IDEA: <http://www.ideajs.cz/index.php?menu=preklady>, (20.4. 2012)

Překlady/Tlumočení-Čínština. <http://www.chinarusconsult.cz/?page=preklady-tlumoceni-cinstina>, (24.4.2012)

Překlady čínštiny - Channel Crossings. <http://www.chc.cz/produkty-a-sluzby/preklady-a-tlumoceni/nabidka-sluzeb/preklady-cinstiny.html>, (24.4.2012)

Čínština. <http://www.kahlen.cz/cinstina>, (24.4.2012)

preklad cree cestina. http://www.hero-translating.com/preklad_cree_cestina.php, (24.4.2012)

ŽIŽKA, Jan. Ceník - cena překladů a tlumočení. <http://www.itc.cz/cz/ceny-prekladu.html>, (24.4.2012)

Ceník překladatelských služeb. <http://www.chicory.cz/kvalita/cenik/>, (24.4.2012)

Překlady čínština, Překlady do čínštiny. <http://www.preklady-cinstina.cz/cenik.html>, (24.4.2012)

Překlady a tlumočení čínštiny. <http://www.kadlec.cz/preklady-cinstina/preklady-cinstina.html>, (13.4.2012)

PŘEKLADY ČÍNŠTINA, tlumočení čínštiny, soudní a úřední překlady v čínštině, korektury <http://www.hua2.cz/preklady-tlumoceni-cinstina/>, (13.4.2012)

Ceny. <http://www.urednipreklad.cz/cs/ceny>, (13.4.2012)

- Ceník překladů.** <http://www.amadeus.cz/preklady-a-tlumoceni/cenik-prekladu/>, (17.4.2012)
- Překladačská agentura VČELIČKA s.r.o. - překlady, tlumočení.**
<http://www.agenturavcelicka.cz/prekladatelska-agentura-preklady-tlumoceni-cenik.html>, (13.4.2012)
- Čínština.** <http://www.cinstina-preklad.cz/preklad.htm>, (15.4.2012)
- Překlady čínština, Překlady do čínštiny.** <http://www.preklady-cinstina.cz/cenik.html>, (28.4.2012)
- Ceník-Čínština.** <http://www.chinarusconsult.cz/?page=cenik-cinstina>, (28.4.2012)
- tlumočení čínština.** <http://www.urednipreklad.cz/cs/tlumoceni-cinstina>, (28.4.2012)
- Čínština.** <http://www.cinstina-preklad.cz/preklad.htm>, (28.4.2012)
- Převodník měn.** <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/kurzy.asp?a=X&mena1=CZK&c=1&mena2=CN&d=19.6.2012&convert=P%F8eve%EF>, (19. 6. 2012)
- Mzdy - vývoj mezd, průměrné mzdy 2012, Vývoj výše průměrné mzdy v Kč.**
<http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>, (10.5.2012)
- NEVYHOŠTĚNÝ, Jan. Lidé v Praze vydělávají až o deset tisíc korun víc než jinde.**
iDNES.cz/Ekonomika. Přístupné na: http://ekonomika.idnes.cz/lide-v-praze-vydelavaji-az-o-deset-tisic-koron-vic-nez-jinde-pox-/ekonomika.aspx?c=A120424_190344_ekonomika_neh (10. 6. 2012)
- ANTOŠOVÁ, Klára. Platový průzkum 2011: zkušený JAVA vývojář si může přijít až na 95 tisíc.**
<http://www.itbiz.cz/platovy-pruzkum-2011-zkuseny-java-vyvojar-si-muze-prijit-az-na-95-000>, (15. 6. 2012).
- PRIESTLEY, Julian. Evropský parlament.**
http://www.europarl.europa.eu/pdf/traineeships/translation_rules_cs.pdf, (15. 5. 2012)
- CURIA – Stáž.** http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_10338/?hlText=st%C3%A1% C5%BE, (15. 5. 2012)

Seznam příloh

- Příloha č. 1 – Jmenný seznam absolventů oboru Čínská filologie
- Příloha č. 2 – Dotazník provedený mezi studenty oboru Čínská filologie
- Příloha č. 3 – Dotazník provedený mezi absolventy oboru Čínská filologie
- Příloha č. 4 – Dotazník provedený mezi personalisty českých firem
- Příloha č. 5 – Dotazník provedený mezi zaměstnanci Úřadů práce
- Příloha č. 6 – Dotazník provedený mezi zaměstnanci personálních agentur